

B I P T

**BELGISCH INSTITUUT VOOR POSTDIENSTEN
EN TELECOMMUNICATIE**

**Vergelijkende Studie Prijsniveau Telecomproducten in België, Frankrijk,
Nederland, Duitsland en het Verenigd Koninkrijk
[Tarieven uit periode 8-28 augustus 2012]**

op vraag van vice-Eerste Minister Johan Vande Lanotte, Minister van Economie,
Consumenten en Noordzee.

*****DISCLAIMER: Deze studie over de telecomproducten biedt een globaal overzicht van de prijzen in verschillende landen volgens vooraf opgestelde profielen. Wegens methodologische assumpties is deze studie niet geschikt om tarieven van operatoren onderling met elkaar te vergelijken binnen eenzelfde land.*****

INHOUDSOPGAVE

1	EXECUTIVE SUMMARY	6
2	INLEIDING	13
3	METHODOLOGIE.....	15
3.1	Algemene aandachtspunten interpretatie studie.....	16
3.2	Algemene methodologische overwegingen.....	20
3.2.1	<i>Set van landen</i>	<i>20</i>
3.2.2	<i>Algemene overwegingen kostencalculatie.....</i>	<i>20</i>
3.2.3	<i>Tijdsperiode van prijsvergelijking.....</i>	<i>21</i>
4	MOBIELE TELEFONIE	23
4.1	Kostencalculatie mobiele telefonie post-paid.....	23
4.2	Keuze van operatoren mobiele telefonie (post-paid en pre-paid).....	24
4.3	Toelichting bij de profielen mobiele telefonie post-paid.....	27
4.4	Resultaten vergelijking prijsniveau mobiele telefonie post-paid.....	29
4.4.1	<i>Profiel 1: Laag gebruik post-paid.....</i>	<i>29</i>
4.4.2	<i>Profiel 2: Medium gebruik post-paid.....</i>	<i>33</i>
4.4.3	<i>Profiel 3: Laag gebruik bellen, veel SMS en data.....</i>	<i>36</i>
4.4.4	<i>Profiel 4: Medium gebruik post-paid met data.....</i>	<i>39</i>
4.4.5	<i>Profiel 5: Medium gebruik, bellen 's avonds en weekend post-paid.....</i>	<i>42</i>
4.4.6	<i>Profiel 6: Smartphone gebruik.....</i>	<i>45</i>
4.4.7	<i>Prijzdaling mobiele telefonie augustus 2012 – januari 2013.....</i>	<i>48</i>
4.4.8	<i>Samenvatting profielen mobiele telefonie post-paid.....</i>	<i>54</i>
4.5	Kostencalculatie mobiele telefonie pre-paid.....	56
4.6	Toelichting bij de profielen mobiele telefonie pre-paid.....	57
4.7	Resultaten vergelijking prijsniveau mobiele telefonie pre-paid.....	59
4.7.1	<i>Profiel 1: Pre-paid, laag gebruik.....</i>	<i>59</i>
4.7.2	<i>Profiel 2: Pre-paid, Medium gebruik.....</i>	<i>62</i>
4.7.3	<i>Profiel 3: Pre-paid Smartphone jongeren.....</i>	<i>65</i>
4.7.4	<i>Samenvatting profielen mobiele telefonie pre-paid.....</i>	<i>66</i>
5	VASTE TELEFONIE	67
5.1	Kostencalculatie vaste telefonie.....	67
5.2	Keuze van operatoren vaste telefonie.....	68
5.3	Toelichting bij de profielen vaste telefonie.....	70
5.4	Resultaten vergelijking prijsniveau vaste telefonie.....	72
5.4.1	<i>Profiel 1: Laag gebruik.....</i>	<i>72</i>
5.4.2	<i>Profiel 2: Medium gebruik, daluren en weekend.....</i>	<i>75</i>
5.4.3	<i>Profiel 3: Medium gebruik, week overdag.....</i>	<i>78</i>
5.4.4	<i>Profiel 4: Hoog gebruik, daluren en weekend.....</i>	<i>81</i>
5.4.5	<i>Profiel 5: Hoog gebruik, week overdag.....</i>	<i>84</i>
5.4.6	<i>Samenvatting profielen vaste telefonie.....</i>	<i>86</i>

6	BREEDBANDINTERNET EN TRIPLE PLAY (INTERNET + TV +TEL)	87
6.1	Kostencalculatie breedbandinternet en triple play	87
6.2	Keuze van operatoren breedbandinternet en triple play	88
6.3	Toelichting bij de profielen breedbandinternet en triple play	91
6.4	Resultaten vergelijking tarieven breedbandinternet	93
6.4.1	<i>Profiel 1: Startaanbiedingen</i>	93
6.4.2	<i>Profiel 2: Gemiddeld gebruik</i>	96
6.4.3	<i>Profiel 3: High-end aanbiedingen</i>	99
6.4.4	<i>Samenvatting profielen breedbandinternet</i>	102
6.5	Resultaten vergelijking tarieven triple play	103
6.5.1	<i>Profiel 1: Triple play startaanbiedingen</i>	104
6.5.2	<i>Profiel 2: Triple play gemiddeld gebruik</i>	107
6.5.3	<i>Profiel 3: Triple play high-end aanbiedingen</i>	110
6.5.4	<i>Samenvatting profielen triple play</i>	113
BIJLAGE A	LITERATUURSTUDIE	114
A.1	Overzicht van vergelijkende studies over telecomprijzen	114
A.1.1	<i>Overzicht van de bestaande studies</i>	114
A.1.2	<i>Overzicht van de methodologie per studie</i>	115
A.1.2.1	Methodologie OECD/OESO	115
A.1.2.2	Methodologie Teligen	116
A.1.2.3	Methodologie Van Dijk	117
A.1.2.4	Methodologie Test-Aankoop	117
A.1.2.5	Methodologie Ofcom	118
A.1.2.6	Methodologie Analysis	120
A.1.3	<i>De basket methodologie</i>	121
A.1.3.1	Voordelen	121
A.1.3.2	Nadelen en limieten aan de methodiek	121
A.2	Overzicht van de prijzen op basis van verschillende studies	121
A.2.1	<i>Vaste telefonie</i>	124
A.2.2	<i>Mobiele telefonie</i>	127
A.2.3	<i>Breedbandinternet</i>	131
A.2.3.1	Prijzen	131
A.2.3.2	Snelheid	132
A.2.3.3	Prijzen volgens snelheid	134
A.2.4	<i>Mobiel internet</i>	139
A.2.5	<i>Triple play</i>	143
BIJLAGE B	CONSUMENTENGEDRAG	146
B.1	Over het gedrag van Europese huishoudens om te veranderen van internetoperator ..	146
B.2	Over het gedrag van Belgische consumenten om te veranderen van operator	147
BIJLAGE C	PRIJSVERANDERINGEN SINDS 1 SEPTEMBER	151
BIJLAGE D	REACTIES OPERATOREN	154

D.1	Reactie Belgacom.....	154
BIJLAGE E	AFKORTINGEN.....	156
BIJLAGE F	GLOSSARIUM	157
BIJLAGE G	BRONNEN	159

1 EXECUTIVE SUMMARY

Methodologische sleutelementen van de studie :

- 433 Tariefplannen (waarvan 245 voor mobiele telefonie, 46 voor vaste telefonie, 80 voor breedband en 62 voor triple play) uit vijf landen (België, Nederland, Frankrijk, Duitsland en het Verenigd Koninkrijk) werden geanalyseerd. Enkel de prijzen die vermeld staan op de website van de operator werden in acht genomen.
- De methodologie die gehanteerd wordt in de studie is gebaseerd op die van de OESO. Zij beveelt het vergelijken van prijzen aan op basis van vooraf opgestelde profielen.
- Meerdere operatoren (minstens twee) werden geselecteerd om een representatief beeld te vormen van de tariefplannen op de markt (dekking van het gezamenlijke marktaandeel is zo'n 70 à 80 percent).
- De tarieven werden opgezocht tussen 8/8/2012 en 28/8/2012 : deze studie is dus een momentopname van de telecomprijzen¹.
- De studie bespreekt enkel residentieel gebruik. De tarieven voor zakelijk gebruik variëren naar de grootte van een bedrijf en zijn niet publiek beschikbaar. Daarom zijn deze niet opgenomen in de prijsvergelijkingsoefening.

Informatie over de profielen en de prijsberekening die gebruikt worden om de prijzen van telecomproducten uniform te vergelijken:

- De profielen houden rekening met het belgedrag van de Belgische gebruikers en zijn opgesteld na een bevraging van de grootste Belgische operatoren. Ze zijn daarom niet noodzakelijk afgestemd op het gemiddeld gebruik van telecom in de buurlanden.
- Eenmalige installatiekosten en promoties beperkt in tijd, zijn niet in rekening genomen.
- De prijzen zijn inclusief BTW en gecorrigeerd voor koopkrachtpariteit. België is hierbij als standaard genomen.
- Ten slotte is per operator het goedkoopste tariefplan voor elk profiel geselecteerd voor de prijsvergelijkingsoefening. Er wordt uitgegaan van de hypothese van de 'rationele consument' die zelf prijzen zal vergelijken en een tariefplan selecteert wat het beste aansluit bij zijn noden.

De resultaten uit de prijsvergelijkingstudie zijn erg afhankelijk van de profielen. Indien uit de prijsvergelijking blijkt dat een bepaald product A voordeliger is in prijs dan een ander product B, wil dit niet automatisch zeggen dat product B nadeliger is voor de klant.

MOBIELE TELEFONIE

Bij de bepaling voor de maandelijkse kost is er rekening gehouden met het maandelijkse abonnementsstarief en de daarbij inbegrepen belminuten, SMS-en en mobiele data. Daarnaast is er, naargelang het gekozen profiel een kostencalculatie gedaan van het aantal belminuten, SMS-en en mobiele data buiten de bundel.

¹ Met uitzondering op mobiele telefonie. Tijdens het uitvoeren van deze vergelijkingsoefening daalden de prijzen voor mobiele telefonie in België significant. In sectie 4.4.7 wordt deze prijsdaling verder toegelicht, op basis van de prijzen opgezocht op 30/01/13.

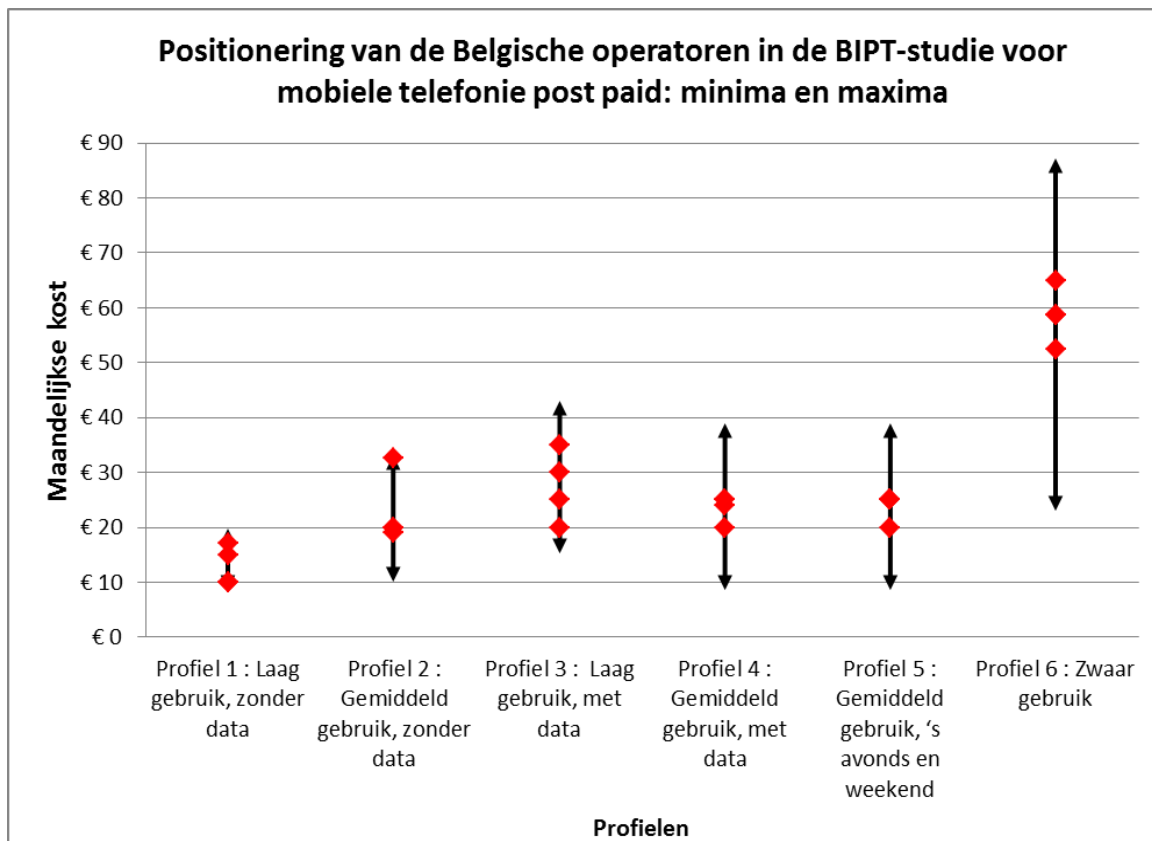
Er werd geen rekening gehouden met tijdelijke promoties of kortingen voor nieuwe klanten. Toegang tot wifi (hotspots) en gratis toegang tot facebook of muziekdiensten (free content) werden niet in rekening genomen.

Bepaalde profielen bevatten 'ongelimiteerd SMS-en'. In de kostenrekening werd de kost voor 1000 SMS-en berekend.

POST PAID

De volgende figuur geeft de situering van de Belgische operatoren – opgenomen in deze prijzenstudie - in relatie tot de prijzen in de buurlanden. De zwarte verticale pijl geeft per profiel alle verzamelde prijzen van de operatoren weer voor de 5 landen van de vergelijkingsoefening. De pijl verbindt de minimumprijs (onderste punt van de pijl) met de maximumprijs (bovenste punt van de pijl) voor een bepaald gebruik. Elke rode ruit vertegenwoordigt een waargenomen prijsniveau van een Belgische aanbieder. Hoe lager de rode ruiten gelegen zijn op de verticale pijl, hoe beter de Belgische aanbiedingen geprijsd zijn ten opzichte van onze buurlanden. Hoe hoger de rode ruiten liggen op de pijl, hoe duurder de gemiddelde prijs zal zijn die een willekeurige Belgische consument betaalt voor een bepaald gebruik. In sommige gevallen liggen de rode ruiten erg verspreid over de pijl: het is dan moeilijker om een conclusie te trekken. Het gebruik van telecomdiensten werd binnen deze vergelijkingsoefening ingedeeld in verschillende profielen. Elk profiel stelt een ander type consument voor, afhankelijk van hoe intensief iemand gebruikt maakt van telefonie of internet.

In profiel 1 en 2 werd Free (niet opgenomen in onderstaande grafiek) beschouwd als een uitschieter omdat de prijs respectievelijk 520% en 270% afwijkt van de prijsmediaan voor deze profielen. Op profiel 1 en 2 na, liggen de prijzen erg uit elkaar. De discrepanties tussen de minimum- en maximumprijzen zijn grotendeels te wijten aan de hoeveelheid mobiele data dat is opgenomen in deze profielen.

In het algemeen merkt men deze tendens voor mobiele telefonie post paid: een Belgische consument zou het minst betalen in het Verenigd Koninkrijk; daarna volgen Frankrijk en Nederland. België eindigt vierde, Duitsland is het duurste in de vergelijkingsoefening. In drie profielen is het gemiddelde prijsverschil tussen Nederland en België zeer miniem.

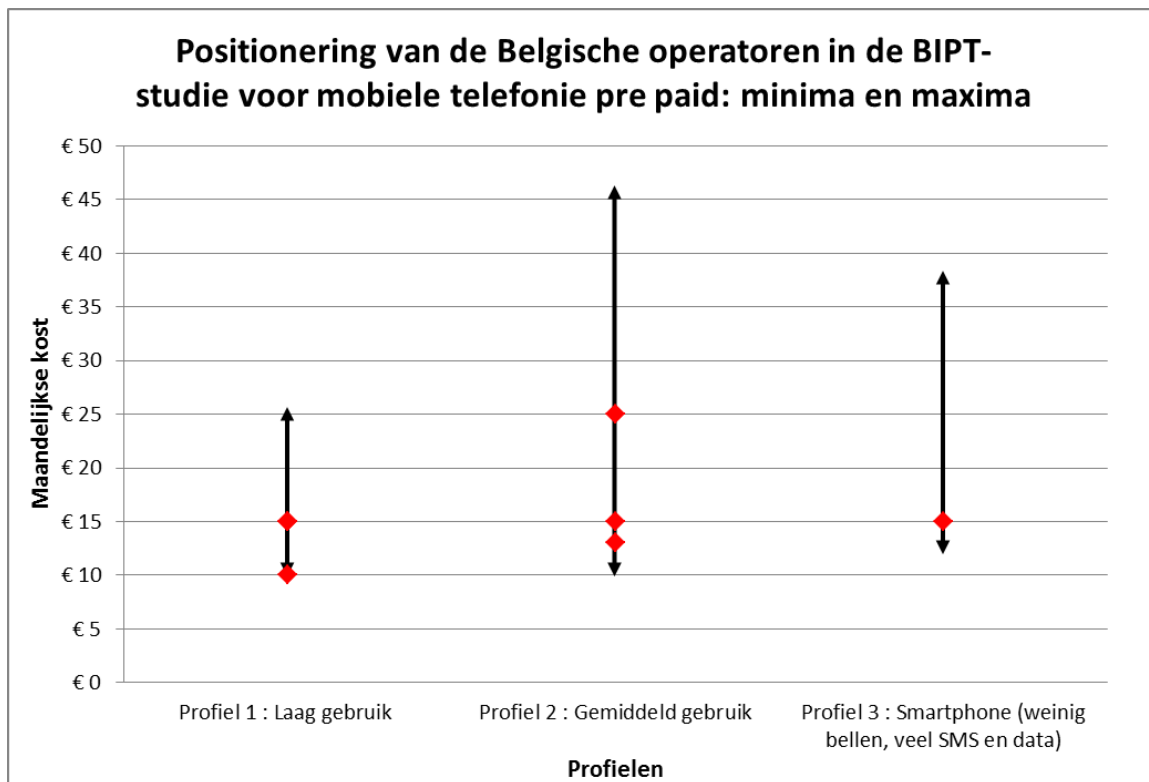
Tijdens het uitvoeren van de studie deed zich een significante ontwikkeling voor op de mobiele markt in België die zorgde voor een nieuwe dynamiek wat betreft de prijzen.

Tussen augustus 2012 en januari 2013 daalde het prijsniveau voor België in alle zes de profielen met minstens 10 procent, tot maximaal 50 procent. Indien men deze nieuwe gecommmercialiseerde tariefplannen (van januari 2013) in beschouwing neemt, rangschikt België zich gemiddeld genomen als tweede goedkoopste land, na het Verenigd Koninkrijk (prijzen van augustus 2012). Een Belgische consument zou grosso modo meer betalen in Nederland en Duitsland (prijzen van augustus 2012). Dit neemt niet weg dat er tijdens dezelfde periode ook een eventuele dynamiek heeft plaatsvonden op de mobiele markten in het buitenland.

PRE PAID

Bij de berekening van de maandelijkse kost is rekening gehouden met de mogelijkheid om meerdere herlaadbeurten met elkaar te combineren.

De tariefformules zijn telkens 'sim-only'. Eenmalige kosten in verband met de sim-kaart zijn niet in rekening genomen.

In het algemeen merkt men deze tendens voor mobiele telefonie pre paid: België rangschikt zich tweede, kort na het Verenigd Koninkrijk. Een Belgische consument zou net iets meer betalen in Duitsland. Frankrijk en Nederland zijn het duurste. Voor mobiel datagebruik waren er weinig aanbiedingen beschikbaar.

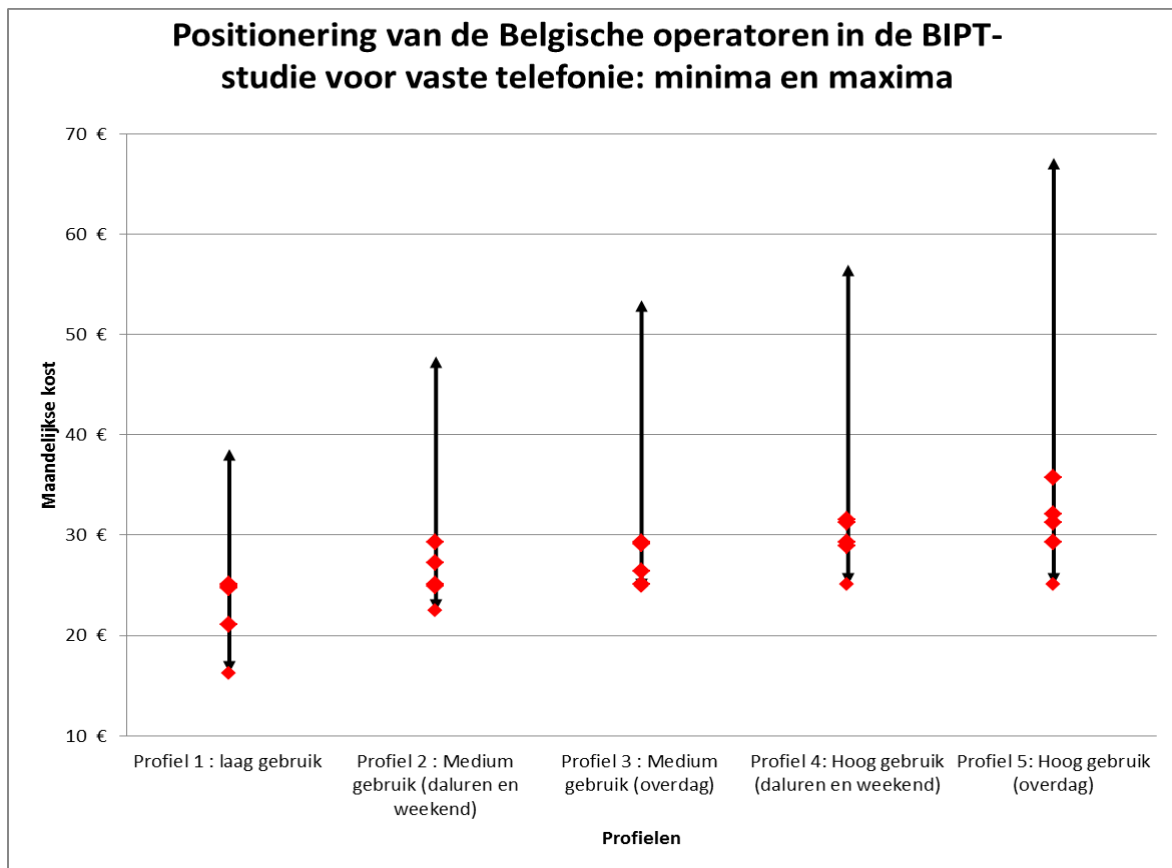
VASTE TELEFONIE

Bij de bepaling van de maandelijkse kost werd rekening gehouden met het maandelijkse abonnementsstarief en de daarbij inbegrepen belminuten, alsook de belminuten buiten bundel (afhankelijk van het profiel). Ook de kost voor het huren van de lijn werd bijgerekend. Internationale tarieven voor bellen zijn buiten beschouwing gelaten voor de gekozen profielen.

Tijdelijke promoties worden niet in rekening genomen. Er is wel rekening gehouden met mogelijke opties (vb. gratis bellen in het weekend).

Vaste telefonie wordt dikwijls aangeboden in combinatie met internet of televisie. Voor deze studie werden echter enkel alleenstaande aanbiedingen opgezocht. Dit maakt dat deze vergelijkingsoefening voor vaste telefonie een minder representatief beeld geeft omdat ze geen correcte weerspiegeling is van de werkelijke afname voor vaste telefonie.

Twee Nederlandse operatoren bieden vaste telefonie enkel aan in een bundel met televisie. Deze twee aanbiedingen zijn opgenomen in de vergelijkingsoefening, hoewel deze significant duurder zijn dan de andere aanbiedingen voor vaste telefonie. Dit verklaart waarom de maximumprijs in de meeste profielen twee keer hoger is dan de minimumprijs. De prijzen van de Belgische operatoren liggen in het algemeen zeer dicht bij elkaar.

In het algemeen merkt men deze tendens voor vaste telefonie: voor laag en gemiddeld gebruik zou een Belgische consument steeds het minste betalen in Frankrijk en het tweede minste in het Verenigd Koninkrijk. België rangschikt zich in het algemeen als derde, net voor Duitsland. Nederland is het duurste. Voor een hoog gebruik van vaste telefonie (120 oproepen) eindigt België als tweede, na het Verenigd Koninkrijk. Frankrijk, Duitsland en Nederland sluiten de rij.

BREEDBAND

Bij de bepaling voor de relevante maandelijkse kost is er rekening gehouden met

- het maandelijkse abonnementsstarief;
- eventuele apparatuur (modem, decoder) die gehuurd of gekocht moet worden;
- eventuele bijkomende kost voor het huren van de lijn.

Er werd geen rekening gehouden met eenmalige installatiekosten. Voor deze vergelijkingsoefening werd gekeken naar alleenstaande aanbiedingen voor internet. Het belang van gebundelde aanbiedingen neemt toe, waardoor deze rubriek niet echt een representatief beeld weergeeft. Sommige landen bieden internet altijd aan in combinatie met vaste telefonie (DE, UK). Voor deze landen werd de samengestelde bundel geselecteerd.

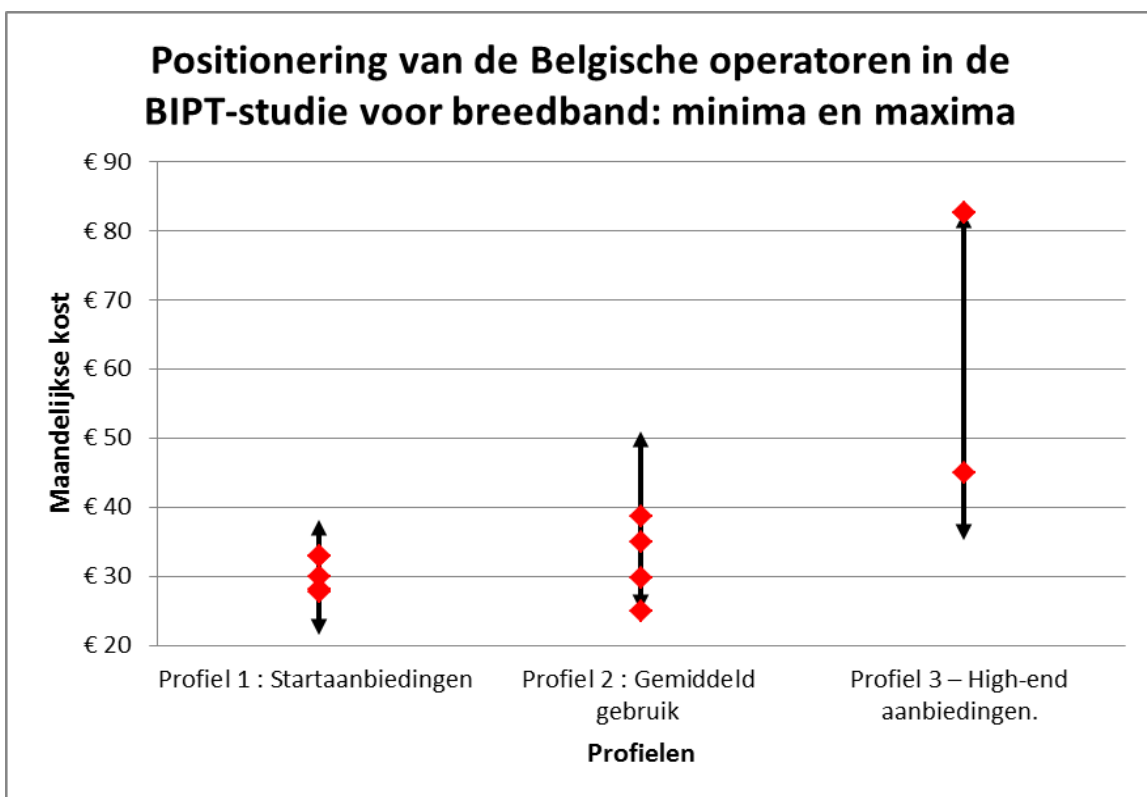
De resultaten zijn erg afhankelijk van de gebruikersprofielen die men opstelt. Internetaanbiedingen kan men slechts categoriseren op basis van twee parameters:

- de downloadsnelheid (Mbps) [werkelijke snelheid versus geafficheerde snelheid];
- de downloadlimiet (uitgedrukt in GigaByte).

De indeling van de breedbandaanbiedingen werd gedaan op basis van technologie (met het gebruikerssegment daaraan gekoppeld).

In tegenstelling tot het onderzoek naar prijsniveaus van mobiele en vaste telefonie, wordt er geen gewogen gemiddelde per land weergegeven. De operatoren aanwezig in een bepaald profiel verschillen immers van de opgenomen operatoren in een ander profiel. Een gewogen gemiddelde zou dus een vertekend beeld geven.

In profiel 1 liggen de prijzen van de Belgische operatoren – geselecteerd voor deze studie - dicht bij elkaar. De twee startaanbiedingen van Belgacom en Telenet (beide in profiel 2) zijn goedkoper dan de Belgische aanbiedingen uit profiel 1 terwijl ze een hogere internetsnelheid hebben.

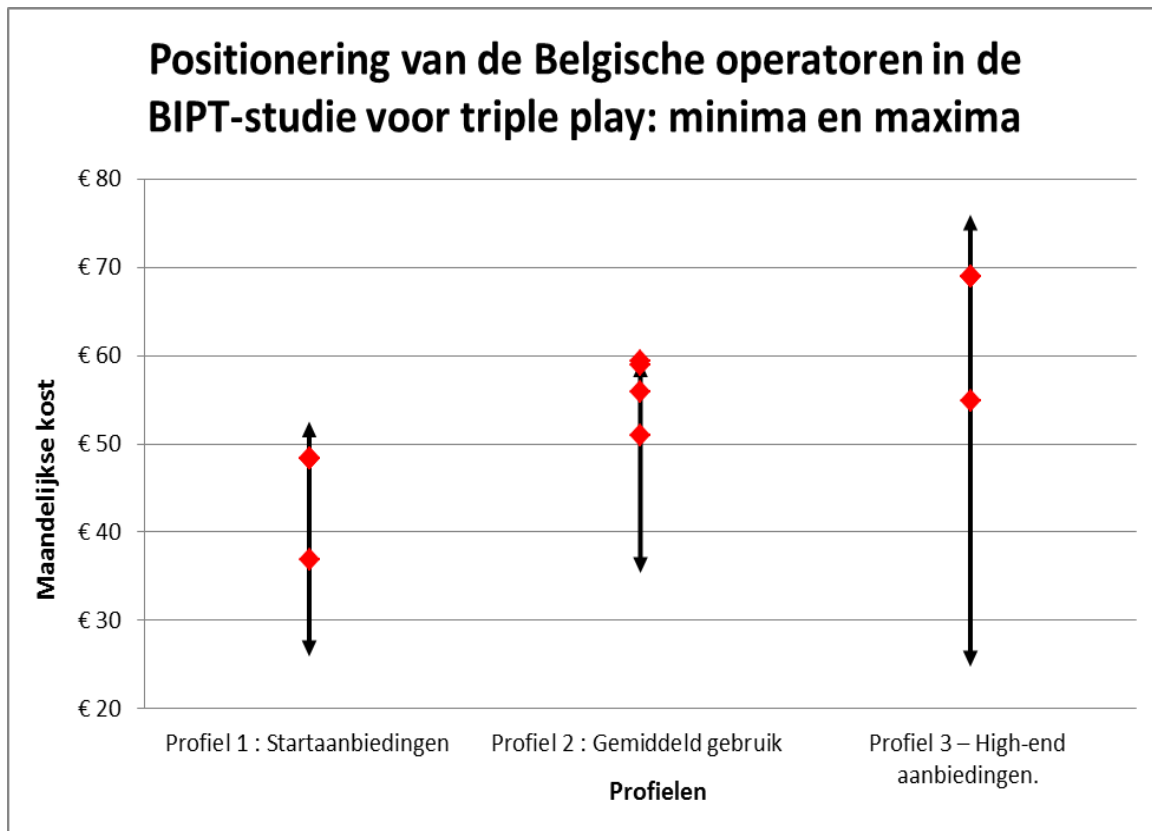

In het algemeen kan men de volgende opmerkingen maken voor breedband: België biedt een hoge internetkwaliteit: voor een goedkope prijs (€ 24.95) kan men snel internet bekomen. Nederland is vergelijkbaar qua kwaliteit en prijsniveau. Frankrijk geeft een diffuus beeld. Het is ook moeilijk oordelen of de aanbiedingen uit het Verenigd Koninkrijk of Duitsland goedkoper of duurder zijn dan de Belgische: het betreffen aanbiedingen in combinatie met vaste telefonie.

TRIPLE PLAY (INTERNET + TV + VASTE TELEFONIE)

De indeling van de aanbiedingen werd geselecteerd op basis van internet (technologie). Voor de tv-component is er gekeken naar het basis pakket tv, inclusief interactieve opties. Voor de component vaste telefonie is er omwille van de complexiteit van het triple-play product geen specifieke vereiste gemaakt.

Wat betreft triple play zijn de resultaten erg uiteenlopend. Niet alle landen hebben beschikbare aanbiedingen in de drie opgestelde profielen. Vooral in profiel 3 horen de Belgische aanbiedingen – geselecteerd voor deze studie – tot de duurste.

In het algemeen kan men stellen dat een Belgische consument minder zou betalen in Frankrijk voor een vergelijkbaar product. Het prijsniveau in Nederland is vergelijkbaar met dat in België. Duitsland biedt enkel triple-play aanbiedingen met een lage downloadsnelheid.

2 INLEIDING

1. Het doel van deze studie is na te gaan in welke mate het prijsniveau van telecomproducten op de Belgische markt zich verhoudt tot het prijsniveau van gelijkaardige producten in de ons omringende landen. Het BIPT heeft deze studie aangevat op vraag van Mijnheer de vice-Eerste Minister Johan Vande Lanotte. Op 28 maart 2012 werd het BIPT aangeschreven met de vraag om inzicht te verschaffen in de evolutie van telecomprijzen in vergelijking met de ons omringende landen (hierna ook: "brief van vice-Eerste Minister Johan Vande Lanotte").
2. Het BIPT heeft dit verzoek behandeld en onderzoek gedaan naar het prijsniveau van telecomproducten in een set van vijf landen (België, Nederland, Frankrijk, Duitsland en het Verenigd Koninkrijk). Hierbij werden in totaal 433 tariefplannen vergeleken, waarvan 245 voor mobiele telefonie, 46 voor vaste telefonie, 80 voor breedbandinternet en 62 voor *triple play* aanbiedingen (waarbij breedbandinternet, televisie en vaste telefonie worden gebundeld). Zoals verderop in de tekst toegelicht wenst het BIPT ten sterkste te benadrukken dat er bij de interpretatie van deze studie rekening gehouden moet worden met de volgende twee factoren.
3. Allereerst is het belangrijk op te merken dat het om een **statische analyse van het prijsniveau** gaat. Dit houdt in dat er in een bepaalde tijdsperiode (meer bepaald: 8 – 28 augustus 2012) gekeken werd naar tariefplannen die op dat moment beschikbaar waren bij de onderzochte operatoren. Omdat deze tariefplannen fel onderhevig zijn aan diverse wijzigingen (zowel wat betreft prijsniveau als andere karakteristieken), is het mogelijk dat er na de onderzoeksperiode andere tariefplannen en/of prijsniveaus waarneembaar zijn bij de onderzochte operatoren. Dit was het geval voor mobiele telefonie in België: tussen het finaliseren van de studie en het publiceren van de studie deed zich een significante wijziging voor van de prijzen voor mobiele telefonie. Deze wijzigingen worden besproken sectie 4.4.7.
4. De studie geeft dus enkel een momentopname van het prijsniveau weer die, gezien de snelle evolutie op de telecommarkt, bij de publicatie van deze studie reeds gewijzigd kan zijn. In bijlage C worden enkele gewijzigde tariefplannen weergegeven. Deze lijst bespreekt enkel de gewijzigde tariefplannen op de Belgische markt, maar dit neemt niet weg dat ook tariefplannen in de buurlanden al gewijzigd kunnen zijn qua prijs of samenstelling.
5. Een tweede belangrijke factor betreft de vergelijkingsbasis die het BIPT hanteert om gelijkaardige producten met elkaar te vergelijken. Inherent aan het vergelijken van telecomproducten is het feit dat verschillende producten nagenoeg nooit identiek aan elkaar zijn. Hoewel zij gegroepeerd kunnen worden volgens gelijkaardige eigenschappen, zullen zij altijd verschillen in prijscompositie, additionele diensten en andere karakteristieken. Dit maakt het niet eenvoudig om conclusies te trekken over objectief waarneembare prijsverschillen. Zoals verderop uitgebreid toegelicht heeft het BIPT de invloed van deze moeilijkheid proberen te beperken door a) de in rekening te nemen kosten te definiëren als de maandelijkse weerkerende kosten en b) gebruik te maken van bepaalde consumentenprofielen, die zullen dienen als vergelijkingsbasis. Echter, indien

uit de prijsvergelijking blijkt dat een bepaald product A voordeliger is in prijs dan een ander product B, wil dit niet automatisch zeggen dat product B nadeliger is voor de klant. Door de grote verscheidenheid in de samenstelling van telecomproducten kan product B immers voordeliger zijn voor een bepaalde consumentengroep, omdat kwalitatieve elementen (vb. gratis wifi, extra tv-kanalen, ...) ook een bepaald economisch nut opleveren voor de eindgebruiker. In deze prijsvergelijkingsoefening wordt echter abstractie gemaakt van deze kwalitatieve aspecten bij een tariefplan.

6. Er moet bij de interpretatie van deze studie dus rekening gehouden worden met de methodologische beperkingen die inherent zijn aan het vergelijken van telecomtarieven over landsgrenzen heen en tussen operatoren onderling. De hierboven geformuleerde problematiek maakt dat een vergelijking van het prijsniveau van telecomproducten niet op zichzelf staat en nood heeft aan een ruime mate van interpretatie. **Deze studie leent zich dan ook niet tot het onderling vergelijken van operatoren binnen éénzelfde land.** Deze studie geeft enkel en alleen een globaal beeld van de situering van het prijsniveau van de Belgische telecomproducten ten opzichte van haar buurlanden. Bij het lezen van de figuren in de hoofdstukken 4, 5 en 6 is het belangrijk deze gedachte altijd in het achterhoofd te houden.
7. Dit rapport bestaat uit verschillende hoofdstukken:
 - Een analyse van de prijzen van telecomproducten van de ons omringende landen. Allereerst wordt de methodologie uiteen gezet. Het BIPT baseerde zich hiervoor op de methodologie van enkele gerenommeerde internationale studies (zie bijlage A) en stelde vervolgens zelf profielen op die een realistische weergave zijn van het gemiddeld gebruik van een Belgische consument. Dit deel van de studie bespreekt meteen ook alle resultaten.
 - Een eerste bijlage met een overzicht van andere internationale studies die prijzen vergelijken, alsook een overzicht van de methodologie die in elk van deze studies gehanteerd wordt. Aan de hand van figuren worden de prijzen voor de verschillende telecomproducten besproken. Deze internationale studies vergelijken veelal de prijzen binnen de EU-27 en bieden dus een ruimere vergelijkingsbasis. Dit overzicht staat volledig los van de studie die het BIPT bespreekt in het eerste hoofdstuk. Toch ligt de aanpak van de laatstgenoemde studie in lijn met de andere internationale studies op vlak van methodologie. Tegelijkertijd wordt duidelijk dat een effectieve prijsvergelijking zeer moeilijk is, omwille van de complexiteit van de markt.
 - Een tweede bijlage handelt over consumentenbewustzijn. In dit hoofdstuk worden kort twee studies besproken die nagingen welke redenen consumenten weerhouden om te veranderen van operator of waarom consumenten juist wel veranderen. Dit hoofdstuk biedt een aanvulling op dit rapport dat duidelijk maakt dat *consumer empowerment* een belangrijke factor is die consumenten ertoe kan brengen om aanbiedingen te kiezen die beter bij hun gebruikersprofiel passen of goedkoper zijn.
 - Een derde bijlage maakt vermelding van de tariefaanpassingen van operatoren sinds september. Zoals aangehaald hierboven is de telecommarkt continu in beweging. Tussen het opzoeken van alle tariefplannen en het uitbrengen van de studie zijn sommige tariefplannen al gewijzigd, qua prijs of samenstelling.

3 METHODOLOGIE

8. Het BIPT heeft, op basis van de brief van vice-Eerste Minister Johan Vande Lanotte, ervoor geopteerd om een statische prijsanalyse uit te voeren voor de volgende productcategorieën:
 - mobiele telefonie;
 - vaste telefonie;
 - breedbandinternet;
 - bundels met breedbandinternet, TV en vaste telefonie (*triple play*).

9. Voor elk van deze producten zijn er bepaalde consumentenprofielen opgesteld, die verderop in de tekst zullen worden toegelicht. Aan de hand van deze profielen is het prijsniveau nagegaan van de respectievelijke telecomproducten voor een groep van landen, bestaande uit: België, Nederland, Frankrijk, Duitsland en het Verenigd Koninkrijk (VK). De gehanteerde methodologie in deze studie is onder andere gebaseerd op de methodologie die de OECD gebruikt voor prijsvergelijkingen van telecomproducten (zie bijlage A.1). De “OECD Communications Outlook” is een van de meest gerenommeerde studies op dit vlak. In het kort geeft de OECD de volgende richtlijnen voor het maken van prijsvergelijkingen²:
 - offertes worden met elkaar vergeleken aan de hand van vooraf opgestelde profielen;
 - enkel offertes waarvan de prijzen duidelijk vermeld staan op de website van de operator, worden in rekening genomen voor de vergelijkingsoefening. Internetaanbiedingen die slechts een beperkt aantal websites of enkel e-mail toelaten, worden niet mee in rekening genomen;
 - indien meerdere offertes van toepassing zijn binnen eenzelfde profiel, wordt de goedkoopste aanbieding gekozen voor de vergelijking;
 - minstens de twee grootste operatoren (op basis van marktaandeel) worden opgenomen in de studie. Indien het gezamenlijke marktaandeel van de twee operatoren kleiner is dan 70 procent, worden meerdere operatoren opgenomen;
 - de totale kost is een optelsom van de maandelijks terugkerende kost en de huur voor de lijn of kabel. Eenmalige kosten voor eindapparatuur (bvb. het aankopen van een modem) worden afgeschreven op een periode van 3 jaar.

10. Vooraleer verder in te gaan op de methodologische keuzes van de studie is het belangrijk om duiding te geven bij enkele algemene aandachtspunten voor de interpretatie van deze studie.

² Voor andere documentatie over welke methodologie geschikt is om prijzen van telecomproducten te vergelijken, wordt verwezen naar bijlage A, sectie A.1.

3.1 Algemene aandachtspunten interpretatie studie

11. Het BIPT heeft voor elk van de onderzochte telecomproducten profielen opgesteld die een realistische weergave geven van het gemiddeld gebruik van een Belgische eindgebruiker. Hoewel het BIPT meent dat de resultaten uit deze vergelijking een nuttig beeld schetsen van de prijsverhoudingen tussen de verschillende landen inzake telecomgebruik, zijn er enkele belangrijke tekortkomingen verbonden aan deze methode, eigen aan het vergelijken van producten, en telecomproducten in het bijzonder, over landgrenzen heen³. De methodologische keuzes hebben immers onvermijdelijk als nadeel abstractie te maken van een aantal factoren met betrekking tot o.a. tariefstructuur en kenmerken van de producten. Het is belangrijk om bij de interpretatie van deze studie rekening te houden met deze beperkingen.

Verschillen in tariefstructuur

12. Door de vaak complexe tariefstructuren in de verschillende landen is het noodzakelijk om keuzes te maken inzake de in rekening te nemen kosten. Het komt immers voor dat bepaalde kosten die aangerekend worden in het ene land, onbestaande zijn in het andere. Anderzijds is het ook bijzonder moeilijk om na te gaan hoeveel nut een eindgebruiker in een bepaald land hecht aan diensten die een additionele kost vereisen. Het BIPT heeft er daarom voor geopteerd om een realistische weergave van de maandelijks wederkerende kost voor de eindgebruiker te hanteren. Onvermijdelijk zijn er hierbij een aantal additionele kosten die niet in rekening genomen worden waar de eindgebruiker een bepaald nut aan hecht. Zo is er bijvoorbeeld abstractie gemaakt van installatiekosten, additionele kosten voor het gebruik van klantendiensten en tarieven voor internationale telefonie.

Verscheidenheid in samenstelling van producten

13. Door het gebruik van profielen worden prijsniveaus van producten vergeleken met gelijkaardige kenmerken. Echter, zoals in de inleiding al opgemerkt, zijn telecomproducten zelden identiek aan elkaar, zelfs wanneer ze zich tot eenzelfde consumentenprofiel richten. Verschillende producten hebben immers diverse eigenschappen, zowel vergeleken met producten in het eigen land als met telecomproducten in andere landen. Er moet rekening gehouden worden bij de interpretatie van de resultaten dat elk product een verschillend type klant aanspreekt en daardoor, alhoewel vergelijkbaar met andere producten, toch verschilt in zijn compositie van diensten naar de eindgebruiker toe. Dit differentiatieverschil kan zijn weerslag hebben op het prijsniveau. Producten die daarom hoger geprijsd zijn dan vergelijkbare producten, zijn daarom niet noodzakelijk nadeliger voor de eindgebruiker. Deze problematiek maakt het dat een vergelijking van het prijsniveau van telecomproducten niet op zich zelf bestaat en nood heeft aan een ruime mate aan interpretatie. Hoewel een prijsvergelijking - zoals degene in deze studie - enkele tendensen kan weergeven, is het

³ Voor een algemene bespreking van de voor- en nadelen van het werken met vooropgestelde profielen, zie ook bijlage A, sectie A.1.3.

immers niet mogelijk om een vergelijkende studie van telecommtarieven te maken die een allesomvattend en oncontesteerbaar beeld geeft van het prijsniveau over landen heen.

Keuze van consumentenprofielen

14. De gehanteerde profielen hebben als doel om na te gaan welk product het meest voordelig is voor een bepaald consumentengebruik bij een bepaalde operator en dit prijsniveau te vergelijken met gelijkaardige producten bij andere operatoren. De uitkomst van deze vergelijking hangt dus nauw samen met de keuze van de profielen. Twee belangrijke aandachtspunten stellen zich bij de keuze van de profielen. Allereerst heeft het BIPT ervoor geopteerd om, in de mate van het mogelijke, uit te gaan van het consumentengebruik op de Belgische markt en hieraan telecomproducten in andere landen te toetsen. Voor het opstellen van de profielen is er een rondvraag gedaan naar het consumentengebruik bij de grootste Belgische telecomaandieners. Het voordeel van deze methode is dat er een eenduidige vergelijkingsbasis is om producten met elkaar te vergelijken. Via deze methode wordt nagegaan wat een Belgische consument zou betalen in het buitenland voor een telecomproduct met ongeveer dezelfde kenmerken. Het nadeel echter is dat het consumentengebruik weergegeven in deze profielen niet noodzakelijk overeenstemt met het daadwerkelijke consumentengebruik van telecomproducten in andere onderzochte landen.
15. Ook stelt er zich een probleem wat betreft de parameters van deze profielen. De gekozen parameters geven een vereenvoudigde weergave weer van het in realiteit waarneembare consumentengedrag. Zo is er voor de consumentenprofielen van vaste telefonie uitgegaan van een standaard gespreksduurte van 2 minuten voor telefoongesprekken naar mobiel en 5 minuten naar vaste lijnen. Uiteraard zijn er ook kortere gesprekken mogelijk, die een invloed kunnen hebben op de berekening van het prijsniveau. Een wijziging in de keuze van de parameters kan daarom een aanzienlijke invloed hebben op de resultaten van de prijsvergelijking.

Keuze van operatoren en aanbiedingen

16. Het BIPT heeft bij de keuze van operatoren gestreefd naar zoveel mogelijk representativiteit van de onderzochte markten. De in beschouwing genomen operatoren vormen tezamen telkens een aanzienlijk deel van de totale markt voor een bepaalde productcategorie in een bepaald land. Het BIPT meent dat deze keuze het beste weergeeft wat het algemeen prijsniveau is voor de meest afgenomen producten. Daarnaast zijn er echter ook operatoren opgenomen die niet noodzakelijk een aanzienlijk marktaandeel bezitten op hun respectievelijke markt. Het BIPT heeft deze aanbiedingen opgenomen indien ervan uitgegaan kan worden dat deze operatoren, ondanks hun beperkte marktaandeel, toch een aanzienlijke invloed uitoefenen op het algemeen prijsniveau van de markt⁴.

⁴ Ook de aanwezigheid van een bepaalde operator (bijvoorbeeld BASE, Vodafone, Orange, O2) in meerdere landen van de vergelijkingsgroep is een reden om de operator op te nemen die niet noodzakelijk een groot marktaandeel bezit.

Rationele eindgebruiker

17. Voor de vergelijking van de onderzochte producten wordt ervan uitgegaan dat de eindgebruiker de goedkoopste aanbieding kiest bij één bepaalde operator, passend bij zijn/haar belgedrag of internetgedrag. Er wordt hier met andere woorden uitgegaan van een rationele keuze door de eindconsument, die het product kiest dat het meest voordelig is voor haar of zijn gebruik. Dit veronderstelt een grote mate aan transparantie van de tarieven, consumentenbewustzijn en bereidheid tot het vergelijken van prijzen. Deze factoren zijn niet altijd in dezelfde mate aanwezig op de onderzochte markten (zie bijlage B).

Residentieel en zakelijk gebruik

18. De focus van het onderzoek ligt op het residentieel telecomgebruik. Wat betreft het vergelijken van tarieven van telecomproducten bestemd voor zakelijk gebruik, stellen zich een aantal specifieke problemen. Het BIPT heeft een beroep gedaan op BELTUG, een belangenorganisatie voor zakelijke ICT-gebruikers, om inzicht te krijgen in de internationale vergelijkbaarheid van zakelijke tarieven. Uit dit overleg bleek dat de problematiek bij het vergelijken van zakelijke tarieven zich samenvat in de volgende elementen:

- de bedrijfsmarkt is heel uiteenlopend: de gebruikte diensten en betaalde prijzen tussen kleinere (bvb. KMO's) en grotere (bvb. multinationals) bedrijven lopen sterk uiteen;
- heel vaak wordt er bij middelgrote en grote bedrijven onderhandeld over prijzen van telecomproducten, waarbij er ook vaak een "all-in-one" productoplossing wordt aangekocht, met een prijs voor een set van telecomproducten;
- de prijzen van telecommtarieven zijn dikwijls vertrouwelijk en beschermd door een *non-disclosure agreement*. Hierbij verbinden bedrijven zich om geen prijsinformatie vrij te geven.

19. Gezien deze problematiek spitst deze studie zich toe op het prijsniveau van telecomproducten voor residentieel gebruik en worden zakelijke tarieven buiten beschouwing gelaten.

Externe variabelen die een invloed uitoefenen op het commercieel beleid van telecomoperatoren

20. Het nominale prijsniveau van telecomproducten wordt beïnvloed door een groot aantal factoren die verder gaan dan louter de economische bedrijfsrealiteit van een bepaalde operator. Enkele voorbeelden hiervan worden in volgende, niet-exhaustieve lijst opgesomd:

- wetgeving in een groot aantal domeinen;
- verschillende consumentenvoorkeuren en consumentengebruik in een bepaald land;
- bevolkingssamenstelling en bevolkingsdichtheid;
- samenstelling van de klantenbasis, die een invloed heeft op de gemiddelde opbrengst per gebruiker (ARPU's);

- concurrentie en historische evolutie van de telecommarkt;
- socio-economische factoren, zoals inkomensniveau, koopkracht,

21. Het spreekt voor zich dat er een grote verscheidenheid is wat deze factoren betreft tussen de verschillende landen. Het is echter een bijzonder moeilijke opgave om al deze factoren te kwantificeren en het effect na te gaan op het prijsniveau van de telecomproducten. Het BIPT heeft er daarom voor geopteerd om abstractie te maken van deze externe variabelen en enkel na te gaan in hoeverre prijzen objectief waarneembaar van elkaar verschillen. Het BIPT meent desalniettemin dat er bij de interpretatie van deze studie voldoende rekening moet gehouden worden met deze externe factoren, die elk een grote invloed kunnen hebben op waarneembare verschillen in prijsniveaus.

3.2 Algemene methodologische overwegingen

22. In wat volgt zullen er een reeks methodologische overwegingen besproken worden die algemeen gelden voor de onderzochte producten.

3.2.1 Set van landen

23. De set van landen die in de studie opgenomen zijn, bestaat uit België, Nederland, Frankrijk, Duitsland en het Verenigd Koninkrijk. De keuze van deze vergelijkingsgroep vloeit voort uit de vraag die blijkt uit de brief van vice-Eerste Minister Johan Vande Lanotte om telecommtarieven te vergelijken met de ons omringende landen. Door hun nabijheid vormen deze landen traditioneel een vaak gebruikte vergelijkingsgroep.
24. Bovendien zijn er enkele objectieve factoren die erop wijzen dat deze landen een relevante vergelijkingsgroep vormen. Zo zal uit de prijsanalyse blijken dat er meerdere operatoren zijn die tariefplannen aanbieden in meerdere van deze landen (bvb. Orange, BASE, Vodafone, O2, ...).
25. Daarnaast zijn ook enkele socio-economische karakteristieken vergelijkbaar tussen deze landen, zoals te zien in onderstaande figuur.

	Werkgelegenheidsgraad (20-64 jaar)	Nominaal BBP per inwoner, in EUR
België	67.3	33 700
Nederland	77.0	36 100
Frankrijk	69.1	30 600
Duitsland	76.3	31 700
VK	73.6	27 800

Figuur 1: Socio-economische factoren vergelijkingsgroep landen (Werkgelegenheidsgraad (Bron: OECD Statistics 2012); BBP en Comparatief prijsniveau (Bron: Eurostat 2011)).

26. Zowel werkgelegenheidsgraad als nominaal BBP per inwoner bevinden zich in dezelfde grootteorde. Uiteraard verschillen deze landen in een groot aantal andere factoren en is een vergelijkingsgroep nooit helemaal homogeen. Het BIPT meent echter dat gezien de nabijheid, gemeenschappelijke operatoren en vergelijkbare socio-economische factoren, deze landenset een solide vergelijkingsgroep vormt voor de vergelijking van telecommtarieven.

3.2.2 Algemene overwegingen kostencalculatie

27. Voor elke productcategorie is er nagegaan wat de maandelijks terugkerende kost is voor de eindgebruiker. Eenmalige kosten die niet maandelijks weerkerend zijn, zoals installatiekosten, zijn niet in beschouwing genomen (enkele uitzonderingen hierop worden verderop besproken). Kosten voor installatie en activatie zijn daarbij twee

voorbeelden van kosten die buiten beschouwing gelaten zijn. Ook is er abstractie gemaakt van alle mogelijke promoties die van beperkte duur zijn. Het uitgangspunt van de prijsvergelijking is er dus op gericht om de maandelijkse kost na te gaan die voor de eindgebruiker elke maand weerkerend is.

28. De maandelijkse kost die voortvloeit door de toepassing van de gekozen profielen (rekening houdend met onderstaande, product-specifieke overwegingen) zijn gecorrigeerd naar koopkrachtpariteit (Euro PPP)⁵. Deze koopkrachtpariteit is een maatstaf om het prijsniveau in verschillende landen met elkaar te vergelijken, rekening houdend met de relatieve koopkracht in een bepaald land, en dit volgens een gemeenschappelijk gedefinieerde set van goederen en diensten. België wordt hier als indexland genomen. Op deze manier wordt nagegaan hoeveel een Belgische consument zou betalen voor een bepaald product in het buitenland. De resultaten (zie infra) geven dus weer hoeveel een Belgische eindgebruiker zou betalen in Frankrijk, Duitsland, Nederland en het Verenigd Koninkrijk – per profiel.
29. Alle prijzen in de resultaten zijn inclusief BTW, omdat ook de koopkrachtpariteit gemeten wordt op basis van prijzen inclusief BTW. De BTW-tarieven worden weergegeven en verschillen van land tot land. De gehanteerde parameters voor de correctie naar koopkracht zijn identiek voor elk van de productcategorieën en weergegeven in volgende figuur.

	BTW %	PPP (EU-27 = 1)	PPP (België = 1)
België	21%	1,12948	1
Frankrijk	19,60%	1,13633	1,00606
Duitsland	19%	1,04549	0,92564
Nederland	19%	1,09723	0,97145
VK	20%	0,883681	0,78238

Figuur 2: BTW% (Bron: OECD Statistics 2012), EU-27 PPP 2011 (bron: Eurostat database).

3.2.3 Tijdsperiode van prijsvergelijking

30. De gegevens voor de verschillende tariefplannen van alle productcategorieën zijn opgezocht in de tijdsperiode van 8 tot en met 28 augustus 2012. Deze gegevens zijn afkomstig van de website van operatoren. Wijzigingen in tariefplannen van operatoren die na 28 augustus 2012 zijn aangebracht, zijn niet opgenomen in deze prijsvergelijking. Een uitzondering betreft mobiele telefonie: wegens de significante daling van het prijsniveau op vlak van mobiele telefonie in België tussen de periode van augustus 2012 en januari 2013, wordt in het hoofdstuk ‘mobiele telefonie’ een stand van zaken gegeven

⁵ Voor een uitvoerige beschrijving en meer achtergrondinformatie over hoe de gegevens rond koopkrachtpariteit tot stand gekomen zijn, wordt verwezen naar de website van Eurostat:

http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_SDDS/EN/prc_ppp_esms.htm

voor de maand januari 2013. Voor andere tariefwijzigingen wordt verwezen naar bijlage C.

4 MOBIELE TELEFONIE

31. Volgens geaggregeerde cijfers van het BIPT – op basis van een ondervraging van de operatoren – worden 82% van de belminuten gevoerd door gsm-gebruikers met een post-paid plan. De overige 18% van de belminuten worden gevoerd onder een pre-paid tariefplan. Hoewel dus minder gebeld wordt via pre-paidaanbiedingen dan post-paidaanbiedingen, besloot het BIPT beide opties op te nemen in de studie. De volgende sectie bespreekt ‘mobiele telefonie post-paid’. ‘Mobiele telefonie pre-paid’ wordt besproken vanaf sectie 4.5.

4.1 Kostencalculatie mobiele telefonie post-paid

32. Bij de bepaling voor de relevante maandelijks weerkerende kost van de tariefplannen mobiele telefonie post-paid is er rekening gehouden met volgende elementen:
- het maandelijks te betalen abonnementstarief en de daarbij inbegrepen belminuten, SMS-en mobiele data.
33. Daarnaast is er, naargelang het gekozen profiel (*infra*), een kostencalculatie gedaan van volgende elementen:
- belminuten⁶ in profiel niet omvat door het abonnementstarief;
 - aantal SMS-en in profiel niet omvat door het abonnementstarief;
 - mobiele data in profiel niet omvat door het abonnementstarief.
34. Ook is er rekening gehouden met mogelijke opties voor wat betreft:
- voordeeloptyes voor aantal belminuten (bvb. vast bedrag voor onbeperkt on-net te bellen)⁷;
 - voordeeloptyes voor SMS (bvb. vast bedrag voor onbeperkt SMS-en);
 - voordeeloptyes voor mobiele data (bvb. vast bedrag per 500 MB data).
35. Andere mogelijke voordeeloptyes zijn buiten beschouwing gelaten⁸. Zoals vermeld in sectie 3.1 onderscheiden offertes zich niet louter op basis van het prijsniveau van elkaar. Ook kwalitatieve aspecten spelen een rol, zoals het meegeven van *free content* onder de vorm van gratis Wifi of toegang tot *hotspots*, gratis gebruik van facebook en twitter, gratis toegang tot een muziekdienst etc. Deze kwalitatieve voordelen werden ook niet in rekening genomen bij de prijsvergelijking.

⁶ Inclusief connectiekosten indien van toepassing.

⁷ Voordeeloptyes voor een vast bedrag naar vaste telefonie te bellen zijn buiten beschouwing gelaten.

⁸ Het gaat hier onder meer over voordeeloptyes voor internationaal bellen en voordeeloptyes voor voordelig en/of gratis bellen naar een beperkt aantal zelfgekozen nummers of een gratis bundel diensten die toegevoegd wordt tot het aanbod.

36. Tariefplannen waarbij de eindgebruiker betaalt volgens gebruik en er geen vast abonnementstarief vereist is, zijn eveneens opgenomen in de prijsvergelijking van post-paid tarieven⁹.
37. Er is abstractie gemaakt van promoties die een tijdelijke korting geven op het maandelijkse abonnementstarief voor nieuwe klanten. Er werd standaard gekozen voor het tarief 'zonder verbintenis'. In bepaalde landen moet men bij sommige operatoren een verbintenis aangaan. In dit geval werd er gekozen voor een verbintenis van 24 maanden.
38. Éénmalige kosten, zoals de aanschaf of activatie van een sim-kaart, zijn buiten beschouwing gelaten. Extra tarieven voor additionele diensten die niet omvat zijn in bovenstaande beschrijving zijn eveneens buiten beschouwing gelaten¹⁰.
39. Tarieven voor MMS en internationale tarieven voor bellen/SMS/data (roaming) zijn buiten beschouwing gelaten in de gekozen profielen.
40. Koppelverkoop, waarbij abonnementsformules aangeboden worden tezamen met de verkoop van een GSM-toestel, zijn buiten beschouwing gelaten. De opgenomen tariefformules zijn dus telkens "sim-only".

4.2 Keuze van operatoren mobiele telefonie (post-paid en pre-paid)

41. Zoals in sectie 3.1 vermeld heeft het BIPT bij de keuze van operatoren gestreefd naar een zo grote mogelijke representativiteit in de onderzochte markten. De in beschouwing genomen operatoren bezitten tezamen telkens een aanzienlijk deel van de totale markt voor een bepaald product. Het BIPT meent dat deze keuze het best weergeeft wat het algemeen prijsniveau is voor de meest afgenomen producten. Daarnaast zijn er echter ook operatoren opgenomen met een relatief beperkt marktaandeel¹¹.
42. Onderstaande figuur geeft een overzicht van de operatoren die voor mobiele telefonie in beschouwing genomen zijn. In totaal gaat het om 18 operatoren in 5 landen, waarbij in totaal 245 tariefplannen onderzocht zijn.

⁹ Een voorbeeld hiervan is het tariefplan "Prijs volgens gebruik" van Telenet. In tegenstelling tot pre-paid tariefplannen is het niet vereist dat de klant voor deze tariefplannen vooraf een bepaald bedrag oplaadt.

¹⁰ Het gaat hier over een brede waaier aan additionele tarieven, zoals tarieven voor het gebruik van de klantendiensten en de aanschaf van een sim-kaart. Zoals in sectie 4.1 besproken is er een grote verscheidenheid in tariefstructuur en productcompositie, waardoor er abstractie is gemaakt van een aantal kostencomponenten in deze studie.

¹¹ De opname van Free (Frankrijk) en Telenet (België) zijn hier twee voorbeelden van. Deze operatoren zijn opgenomen omwille van diverse redenen. Zo bieden zij soms aantrekkelijke tarieven die, ondanks het beperkte marktaandeel van de operator, een invloed uitoefenen op de markt. Ook de aanwezigheid in meerdere landen van de vergelijkingsgroep is een reden om een bepaalde operator op te nemen, hoewel die geen significant marktaandeel bezit.

België	Belgacom	Mobistar	BASE (BE)	Telenet	
Tariefplan	Belgacom Mobile Start 5	Mobistar Eekhoorn 5	BASE (BE) ALL 1	Telenet King	
	Belgacom Mobile Start 10	Mobistar Eekhoorn 10	BASE (BE) ALL 2	Telenet Kong	
	Belgacom Mobile Comfort 15	Mobistar Kangoeroe 20	BASE (BE) ALL 4	Telenet Prijs volgens gebruik	
	Belgacom Mobile Comfort 25	Mobistar Kangoeroe 30	BASE (BE) ALL 5		
	Belgacom Mobile Favorite 35	Mobistar Kangoeroe 40	BASE (BE) 1		
	Belgacom Mobile Favorite 55	Mobistar Kangoeroe Unlimited	BASE (BE) 2		
	Belgacom Mobile Intense 90	Mobistar Dolfijn 10	BASE (BE) C		
	Belgacom Generation MTV 10	Mobistar Dolfijn 15	BASE (BE) Check		
	Belgacom Generation MTV 15	Mobistar Dolfijn 25	BASE (BE) ID (Data)		
	Belgacom Generation MTV 25	Mobistar Panter 30	BASE (BE) ID (SMS)		
	Belgacom Generation XL 35	Mobistar Panter 45	BASE (BE) ID (Onbeperkt)		
	Belgacom Generation XL 55	Mobistar Panter 60	Prepaid To BASE (BE) ALL		
	Pay&Go Zen	Mobistar Panter Unlimited	Prepaid To BASE (BE)		
	Pay&Go Zen 15	Mobistar Tempotalk+	Prepaid BASE (BE) Check		
	Pay&Go Zen 25	Mobistar TempoText			
	Pay&Go Belgacom Generation	Internet on mobile			
	Pay&Go Belgacom Generation 15				
Pay&Go Belgacom Generation 25					
Pay&Go Belgacom Generation 50					
# Tariefplannen	19	16	14	3	Totaal # België
52					
Frankrijk	SFR	Free	Orange (FR)	Bouygues	
Tariefplan	SFR Carré Mini 30 min	FREE Forfait free	Orange (FR) FR Origami zen 1h SIM	Bouygues Eden classic 1h	
	SFR Carré Mini 1h	FREE Forfait € 2	Orange (FR) FR Origami zen 3h SIM	Bouygues Eden classic 2h	
	SFR Carré Mini 2h		Orange (FR) FR Origami Star 2h SIM	Bouygues Eden Relax 2h+3 nr	
	SFR Carré Voix 4h		Orange (FR) FR Origami Star 27/7 500Mo SIM	Bouygues Eden Relax Appels	
	SFR Carré Voix 6h		Orange (FR) FR Origami Star 27/7 1G SIM	Bouygues Illimités	
	SFR Carré Pro Voix 4h		Orange (FR) FR Origami Jet 24/7 SIM	Bouygues Eden Smartphone 1GB	
	SFR Carré Pro Voix 6h		Orange (FR) FR Origami Jet 24/7 INT SIM	Bouygues Eden Smartphone 3GB	
	SFR Carré Connect 2h		Orange (FR) FR M6 Forfait non-Bloqué 1h SMS/MMS	Bouygues Eden Bloqué 1h+WE	
	SFR Carré Connect 3h		Orange (FR) FR M6 Forfait non-Bloqué 1h Internet	Carte Classique	
	SFR Carré Web 2h		Orange (FR) FR M6 Forfait non-Bloqué 2h Internet	Carte SMS Bouygues Illimité	
	SFR Carré Web 5h		Orange (FR) FR Offre Initial	Carte Bouygues Illimitée soirée et SMS	
	SFR Carré Web 8h		Orange (Fr) Mobicarte €5	Carte Bouygues Illimitée Soir & Week-end	
	SFR Carré Absolu		Orange (Fr) Mobicarte €10		
	SFR Carré Pro Absolu 24h		Orange (Fr) Mobicarte €15		
	SFR Carré Bloqué 1h		Orange (Fr) Mobicarte €25		
	SFR Carré Bloqué 2h		Orange (Fr) Mobicarte €35		
	SFR SFR La Carte		Orange (Fr) Mobicarte €50		
			Orange (Fr) Mobicarte €75		
			Orange (Fr) Mobicarte €100		
	# Tariefplannen	17	2	19	12
50					
Duitsland	T-Mobile (DE)	Vodafone (DE)	BASE (DE)	O2 (DE)	
Tariefplan	T-Mobile (DE) Special Call 100	Vodafone (DE) Super 50	BASE (DE) Selection Nr. 1	O2 (DE) 0	
	T-Mobile (DE) Call XS	Vodafone (DE) Super 100	BASE (DE) all in web	O2 (DE) Loop prepaid	
	T-Mobile (DE) Call S	Vodafone (DE) superflat internet WE & SMS	BASE (DE) Basic	O2 (DE) Blue XS	
	T-Mobile (DE) Call M	Vodafone (DE) superflat internet special	BASE (DE) Prepaid	O2 (DE) Blue S	
	T-Mobile (DE) Call L	Vodafone (DE) superflat internet plus		O2 (DE) Blue M	
	T-Mobile (DE) Einsteiger	Vodafone (DE) superflat internet all networks		O2 (DE) Blue L	
	T-Mobile (DE) Smartphone Einsteiger	Vodafone (DE) superflat internet all networks special		O2 (DE) Blue XS Flex	
	T-Mobile (DE) Flat-Wunsch paket	Vodafone (DE) superflat internet WE & SMS basic		O2 (DE) Blue S Flex	
	T-Mobile (DE) 4-fach-flat-paket	Vodafone (DE) superflat LTE plus		O2 (DE) Blue M Flex	
	T-Mobile (DE) Xtra triple	Vodafone (DE) superflat LTE all networks		O2 (DE) Blue L Flex	
	T-Mobile (DE) Xtra card	Vodafone CallYa Talk & SMS		O2 (DE) Loop prepaid	
	T-Mobile (DE) Xtra Non-stop	Vodafone CallYa Smartphone Fun S			
	T-Mobile (DE) Xtra click	Vodafone CallYa Smartphone Fun M			
		Vodafone CallYa Smartphone Fun L			
# Tariefplannen	13	14	4	11	Totaal # Duitsland
42					

Nederland	KPN	T-Mobile (NL)	Vodafone (NL)		
Tariefplan	KPN Bel-SMS 100 SIM only	T-Mobile (NL) Smart Start Sim only 70	Vodafone (NL) NL Bel+SMS Sim only 80		
	KPN Bel-SMS 150 SIM only	T-Mobile (NL) Smart Start Sim only 110	Vodafone (NL) NL Bel+SMS Sim only 135		
	KPN Bel-SMS 200 SIM only	T-Mobile (NL) Smart Start Sim only 220	Vodafone (NL) NL Bel+SMS Sim only 190		
	KPN Bel-SMS 275 SIM only	T-Mobile (NL) Smart Start Sim only 330	Vodafone (NL) NL Bel+SMS Sim only 300		
	KPN Bel-SMS 350 SIM only	T-Mobile (NL) Smart Start Sim only 440	Vodafone (NL) NL Bel+SMS Sim only 400		
	KPN Bel-SMS 450 SIM only	T-Mobile (NL) Smart Start Sim only 550	Vodafone (NL) NL Bel+SMS Sim only 620		
	KPN Bel-SMS 650 SIM only	T-Mobile (NL) Smart Plus Sim only 50	Vodafone (NL) NL Bel+SMS+Web Vaak Sim only € 21,50		
	KPN Bel-SMS-Web 100 SIM only	T-Mobile (NL) Smart Plus Sim only 150	Vodafone (NL) NL Bel+SMS+Web Vaak Sim only € 24		
	KPN Bel-SMS-Web 200 SIM only	T-Mobile (NL) Smart Plus Sim only 250	Vodafone (NL) NL Bel+SMS+Web Vaak Sim only € 29		
	KPN Bel-SMS-Web 350 SIM only	T-Mobile (NL) Smart Plus Sim only 450	Vodafone (NL) NL Bel+SMS+Web Vaak Sim only € 39		
	KPN Bel-SMS-Web 650 SIM only	T-Mobile (NL) Smart Plus Sim only 600	Vodafone (NL) NL Bel+SMS+Web Altijd € 29		
	KPN Bel-SMS-Web 1500 SIM only	T-Mobile (NL) Smart Sim Only 150	Vodafone (NL) NL Bel+SMS+Web Altijd € 31,50		
	KPN sim only prepaid+ SMS bundel	T-Mobile (NL) Smart Sim Only 300	Vodafone (NL) NL Bel+SMS+Web Altijd € 36,50		
		T-Mobile (NL) Smart Sim Only 500	Vodafone (NL) NL Bel+SMS+Web Altijd € 46,50		
		T-Mobile (NL) Smart Sim Only 750	Vodafone Scherp 225		
		T-Mobile (NL) Smart Sim Only 1200	Vodafone Scherp 275		
		T-Mobile (NL) Prepaid Standaard	Vodafone Scherp 350		
	T-Mobile (NL) Prepaid Bonus Bellen	Vodafone Scherp 425			
	T-Mobile (NL) Prepaid Bonus SMS XL	Vodafone Scherp 500			
		Vodafone Standaard Prepaid			
# Tariefplannen	13	19	19		Totaal # Nederland
					51
VK	Orange (VK)	T-Mobile (VK)	Vodafone (VK)	O2 (VK)	
Tariefplan	Orange (VK) Panther 10.50 SIM	T-Mobile (VK) 8.00	Vodafone (VK) Standard	O2 (VK) Simplicity 300	
	Orange (VK) Panther 15.50 SIM (b)	T-Mobile (VK) 10.50	Vodafone (VK) 10.50/90 days/standard phone	O2 (VK) Simplicity 600	
	Orange (VK) Panther 20.50 SIM (b)	T-Mobile (VK) 13.50	Vodafone (VK) 10.50/12 months/standard phone	O2 (VK) Simplicity 900	
	Orange (VK) Panther 26 (b)	T-Mobile (VK) 18.00	Vodafone (VK) 15.50/30 days/standard phone	O2 (VK) Simplicity 1200	
	Orange (VK) Panther 31 (b)	T-Mobile (VK) 20.50	Vodafone (VK) 15.50/90 days/standard phone	O2 (VK) Simplicity Unlimited	
	Orange (VK) Panther 36	T-Mobile (VK) 21.00	Vodafone (VK) 15.50/12 months/standard phone	O2 (VK) Pay & Go Simplicity	
	Orange (VK) Dolphin 7 SIM	T-Mobile (VK) 25.50	Vodafone (VK) 20.50/30 days/standard phone	O2 (VK) Pay & Go Go Go	
	Orange (VK) Dolphin 10.50 SIM (b)	T-Mobile (VK) 26.00	Vodafone (VK) 20.50/90 days/standard phone	O2 (VK) Pay & Go Text & Web	
	Orange (VK) Dolphin 15.50 SIM (b)	T-Mobile (VK) Pay as you go Text	Vodafone (VK) 20.50/12 months/standard phone	O2 (VK) Pay & Go Unlimited to O2	
	Orange (VK) Dolphin 20.50 SIM (b)	T-Mobile (VK) Pay as you go Talk	Vodafone (VK) 26/30 days/standard phone		
	Orange (VK) Dolphin 26 SIM (b)	T-Mobile (VK) Pay as you go fix sim	Vodafone (VK) 26/90 days/standard phone		
	Orange (VK) Dolphin 31 SIM		Vodafone (VK) 26/12 months/standard phone		
	Orange (VK) Canary 10.5 SIM (b)		Vodafone (VK) 31/30 days/standard phone		
	Orange (VK) Canary 15.5 SIM (b)		Vodafone (VK) 31/90 days/standard phone		
	Orange (VK) Camel 20.5 SIM (b)		Vodafone (VK) 10.50/30 days/smartphone		
	Orange (VK) Pas you go Monkey		Vodafone (VK) 10.50/90 days/smartphone		
	Orange (VK) Pas you go Dolphin		Vodafone (VK) 10.50/12 months/smartphone		
	Orange (VK) Pas you go Canary		Vodafone (VK) 15.50/30 days/smartphone		
	Orange (VK) Pas you go Racon		Vodafone (VK) 15.50/90 days/smartphone		
			Vodafone (VK) 15.50/12 months/smartphone		
		Vodafone (VK) 20.50/30 days/smartphone			
		Vodafone (VK) 20.50/90 days/smartphone			
		Vodafone (VK) 20.50/12 months/smartphone			
		Vodafone (VK) 26/30 days/smartphone			
		Vodafone (VK) 26/90 days/smartphone			
		Vodafone (VK) 26/12 months/smartphone			
		Vodafone (VK) 31/30 days/smartphone			
		Vodafone (VK) 31/90 days/smartphone			
		Vodafone (VK) Pay as you go Freedom			
		Vodafone (VK) Pay as you go Text & Web			
		Vodafone (VK) Pay as you go Talk			
# Tariefplannen	11	11	19	9	Totaal # UK
					50
Totaal aantal tariefplannen mobiele telefonie		244			

Figuur 3: Overzicht opgenomen operatoren en tariefplannen mobiele telefonie post-paid en pre-paid.

4.3 Toelichting bij de profielen mobiele telefonie post-paid

43. Om een solide vergelijkingsbasis te bekomen om de verschillende tariefplannen op een relevante manier met elkaar te vergelijken, zijn er zes consumentenprofielen ontwikkeld die allen een bepaald gebruik door de eindgebruiker inhouden¹². Onderstaande figuur geeft een overzicht van deze profielen weer.

Profiel 1: Lage gebruiker 60 minuten bellen, 50 SMS, geen data								
		Aantal minuten	Piek	Dal	Weekend	Duur van 1 oproep	Aantal SMS	Data
Bestemming			25%	40%	35%	2 minuten	50	Geen data
60%	On-net	36 minuten	9,0 minuten	14,4 minuten	12,6 minuten			
40%	Off-net	24 minuten	6,0 minuten	9,6 minuten	8,4 minuten			
Totaal		60 minuten	15 minuten	24 minuten	21 minuten			

Profiel 2: Medium gebruiker 120 minuten bellen, 100 SMS, geen data								
		Aantal minuten	Piek	Dal	Weekend	Duur van 1 oproep	Aantal SMS	Data
Bestemming			25%	40%	35%	2 minuten	100	Geen data
60%	On-net	72 minuten	18 minuten	28,8 minuten	25,2 minuten			
40%	Off-net	48 minuten	12 minuten	19,2 minuten	16,8 minuten			
Totaal		120 minuten	30 minuten	48 minuten	42 minuten			

Profiel 3: Lage beller, veel SMS, 60 minuten bellen, onbeperkt SMS, 500 MB data								
		Aantal minuten	Piek	Dal	Weekend	Duur van 1 oproep	Aantal SMS	Data
Bestemming			25%	40%	35%	2 minuten	Onbeperkt	500 MB
60%	On-net	36 minuten	9 minuten	14,4 minuten	12,6 minuten			
40%	Off-net	24 minuten	6 minuten	9,6 minuten	8,4 minuten			
Totaal		60 minuten	15 minuten	24 minuten	21 minuten			

Profiel 4: Medium gebruiker 120 minuten bellen, 100 SMS, 50 MB data								
		Aantal minuten	Piek	Dal	Weekend	Duur van 1 oproep	Aantal SMS	Data
Bestemming			25%	40%	35%	2 minuten	100	50 MB
60%	On-net	72 minuten	18 minuten	28,8 minuten	25,2 minuten			
40%	Off-net	48 minuten	12 minuten	19,2 minuten	16,8 minuten			
Totaal		120 minuten	30 minuten	48 minuten	42 minuten			

Profiel 5: Medium gebruiker, bellen 's avonds & weekend, 100 minuten bellen, 100 SMS, 100 MB								
		Aantal minuten	Piek	Dal	Weekend	Duur van 1 oproep	Aantal SMS	DATA
Bestemming			10%	60%	30%	2 minuten	100	100 MB
60%	On-net	60 minuten	6 minuten	36 minuten	18 minuten			
40%	Off-net	40 minuten	4 minuten	24 minuten	12 minuten			
Totaal		100 minuten	10 minuten	60 minuten	30 minuten			

Profiel 6: Smartphone gebruiker, 300 minuten bellen, Onbeperkt SMS, 1 GB data								
		Aantal minuten	Piek	Dal	Weekend	Duur van 1 oproep	Aantal SMS	Data
Bestemming			25%	40%	35%	2 minuten	Onbeperkt	1 GB
60%	On-net	180 minuten	45 minuten	72 minuten	63 minuten			
40%	Off-net	120 minuten	30 minuten	48 minuten	42 minuten			
Totaal		300 minuten	75 minuten	120 minuten	105 minuten			

Figuur 4: Overzicht profielen mobiele telefonie post-paid.

¹² De profielen zijn ontwikkeld om het consumentengebruik op de Belgische markt weer te geven en dit toe te passen op tariefplannen in het buitenland. Bij de keuze van deze profielen is er overleg gepleegd met de voornaamste mobiele operatoren op de Belgische markt. De keuze van deze profielen en hun parameters hebben een grote invloed op resultaten van het vergelijken van prijsniveaus. Voor meer toelichting bij deze bemerkingsen, zie sectie 3.

44. Profiel 1 en 2 bevatten geen mobiele data. De profielen 3 tot en met 6 houden wel rekening met mobiele data. Deze laatste profielen zijn dan ook meer toekomstgericht, gezien nog niet alle afnemers van mobiele telefonie ook gebruik maken van mobiele data.
45. Zoals te zien op bovenstaande figuur is er nagegaan wat de maandelijkse weerkerende kost (zie sectie 4.1) is van een bepaald tariefplan, rekening houdend met het aantal belminuten, SMS en dataverbruik¹³. Het aantal belminuten is daarbij verdeeld volgens bestemming (on-net/off-net) en periode (piek, dal, weekend)¹⁴. Gratis belminuten en andere voordeeloptyes zijn ook telkens toegepast volgens de verdeling weergegeven in deze profielen.
46. Deze profielen zijn toegepast op alle post-paid tariefplannen weergegeven in figuur 3. Na toepassing van een bepaald profiel op alle tariefplannen van een operator, is er vervolgens nagegaan welk tariefplan het goedkoopst is voor dit bepaalde profiel. De goedkoopste aanbieding per operator voor een bepaald profiel is vervolgens meegenomen in de prijsvergelijking, die hieronder verder zal besproken worden¹⁵.
47. Verschillen in aantal belminuten on-net (oproepen naar nummers van dezelfde operator) en off-net (oproepen naar nummers van een andere operator) zijn opgenomen in deze profielen.
48. Bepaalde profielen bevatten 'onbeperkt SMS'. Niet alle offertes bieden 'onbeperkt SMS-en' aan. In dit geval werd de maandelijkse kost bepaald voor 1000 SMS-en.
49. De resultaten van de prijsvergelijkingsoefening zijn erg afhankelijk van de manier waarop de profielen zijn opgesteld. Niet alle offertes passen goed binnen een bepaald profiel binnen deze studie. Het BIPT benadrukt bijgevolg dat deze studie zich niet leent tot het onderling vergelijken van operatoren. Iedere operator viseert een ander doelpubliek en hanteert een marketingstrategie om deze doelgroep te bereiken. Deze studie vergelijkt op een uniforme manier alle aanbiedingen beschreven in sectie 4.2, met als doel een globaal beeld te bieden van de prijs voor telecomproducten.

¹³ Zoals besproken in sectie 3.1 zijn daarbij ook de kosten berekend van belminuten, SMS en dataverbruik buiten de abonnementsbundel en is er rekening gehouden met voordeeloptyes.

¹⁴ Er is geen verder onderscheid gemaakt naar type bestemming (vast of mobiel) aangezien er slechts in een beperkt aantal tariefplannen onderscheid gemaakt wordt tussen prijs per minuut naar vast enerzijds en prijs naar mobiel anderzijds. Waar dit onderscheid wel voorkomt is om de prijs per minuut te bepalen, gebruik makend van een gemiddelde van de prijs per minuut naar vast en de prijs per minuut naar mobiel. Zoals in sectie 3.1 besproken zijn voordeeloptyes naar vaste nummers buiten beschouwing gelaten.

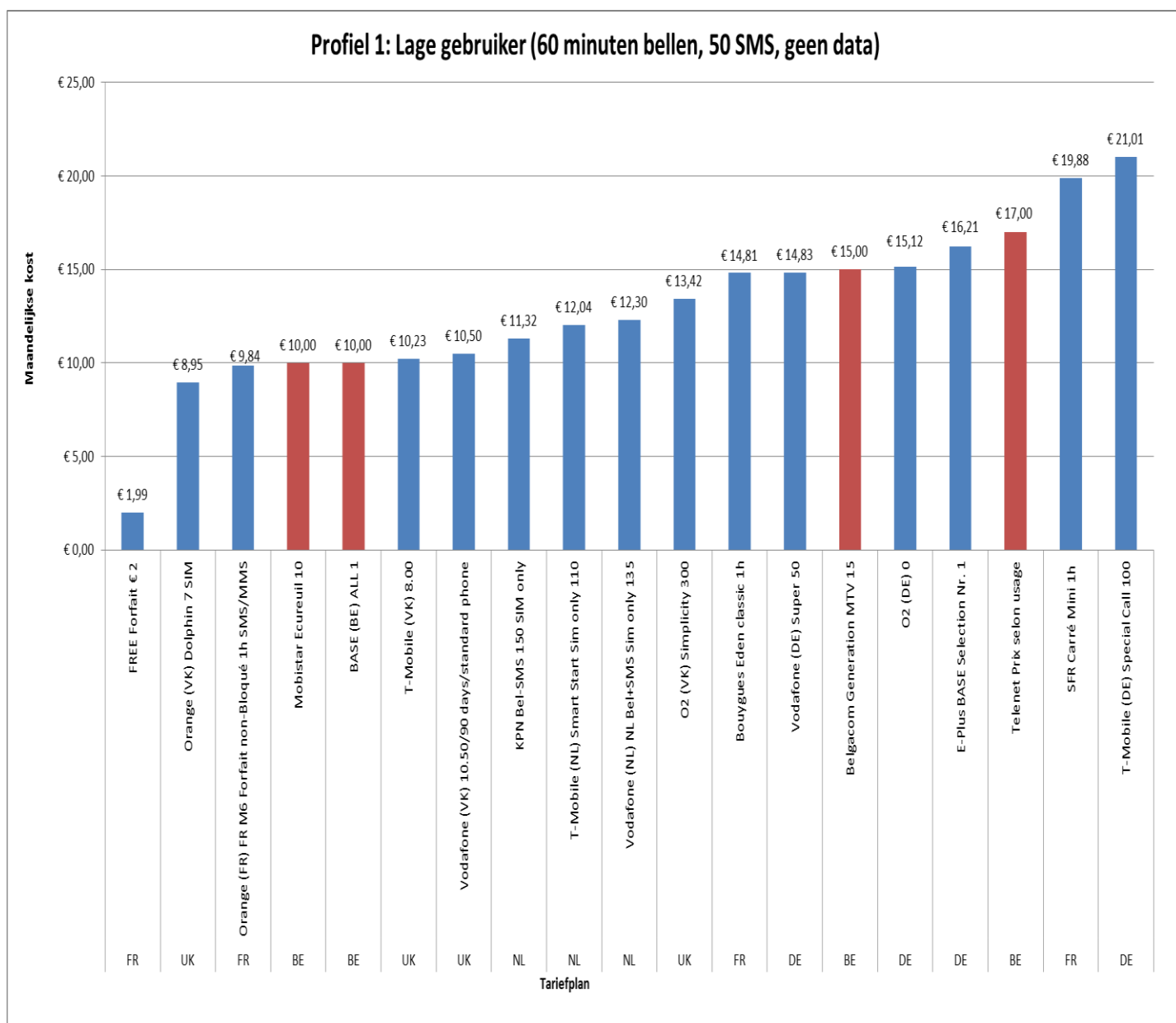
¹⁵ Hier is uitgegaan van de veronderstelling dat de consument rationeel handelt en de goedkoopste aanbieding kiest bij een bepaalde operator volgens zijn verbruik. Voor meer toelichting bij deze veronderstelling, zie sectie 3.

4.4 Resultaten vergelijking prijsniveau mobiele telefonie post-paid

50. In wat volgt zullen de resultaten weergegeven worden van de vergelijking van prijsniveaus van de verschillende tariefplannen mobiele telefonie post-paid. Zoals hierboven besproken zijn deze resultaten tot stand gekomen door een aantal consumentenprofielen (sectie 4.3) toe te passen op de post-paid tariefplannen, daarbij rekening houdend met een aantal kosten en opties (sectie 4.1).

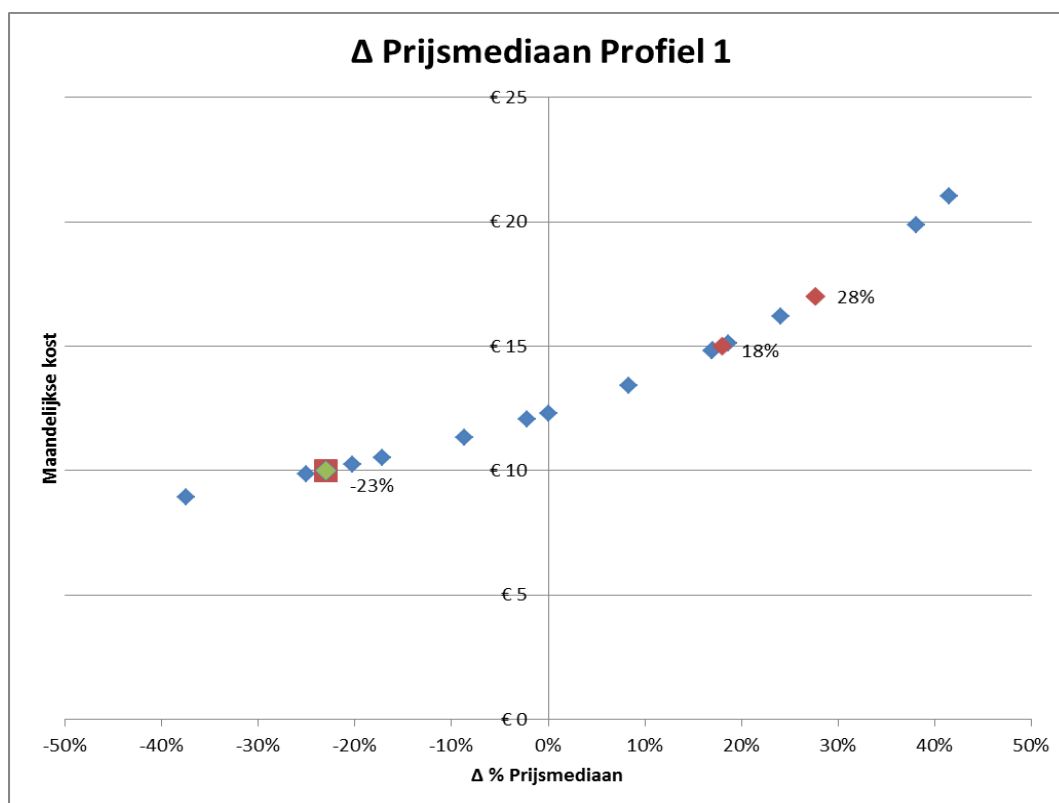
4.4.1 Profiel 1: Laag gebruik post-paid

51. Onderstaande figuur geeft een vergelijking weer van de prijsniveaus voor de verschillende tariefplannen in de vijf onderzochte landen voor wat betreft 'profiel 1 mobiele telefonie post-paid'.

Figuur 5: Vergelijking tariefplannen mobiele telefonie post-paid profiel 1: laag gebruik (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 8 en 28 augustus 2012, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

52. Onderstaande figuur geeft, op de horizontale as, de afwijking weer ten opzichte van de prijsmediaan van deze set van tariefplannen. Hieruit valt op te maken in welke mate tariefplannen op de Belgische markt (aangegeven met een rode ruit¹⁶) afwijken van het middelste prijsniveau uit bovenstaande vergelijking. Indien meerdere offertes overlappen is dit aangegeven met een rood-groene ster. Een positieve waarde (rechts van de verticale as) duidt erop dat een aanbieding hoger geprijsd is dan de prijsmediaan. Links van de verticale as (negatieve waarde) is het tariefplan goedkoper dan de prijsmediaan.
53. De aanbieding van Free, geprijsd aan € 1,99 werd beschouwd als een uitschieter en is niet opgenomen in de volgende figuur. De procentuele afwijking met de prijsmediaan bedraagt 520% en is dus significant afwijkend.

Figuur 6: Verschil prijsmediaan tariefplannen mobiele telefonie post-paid profiel 1: laag gebruik (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 8 en 28 augustus 2012, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

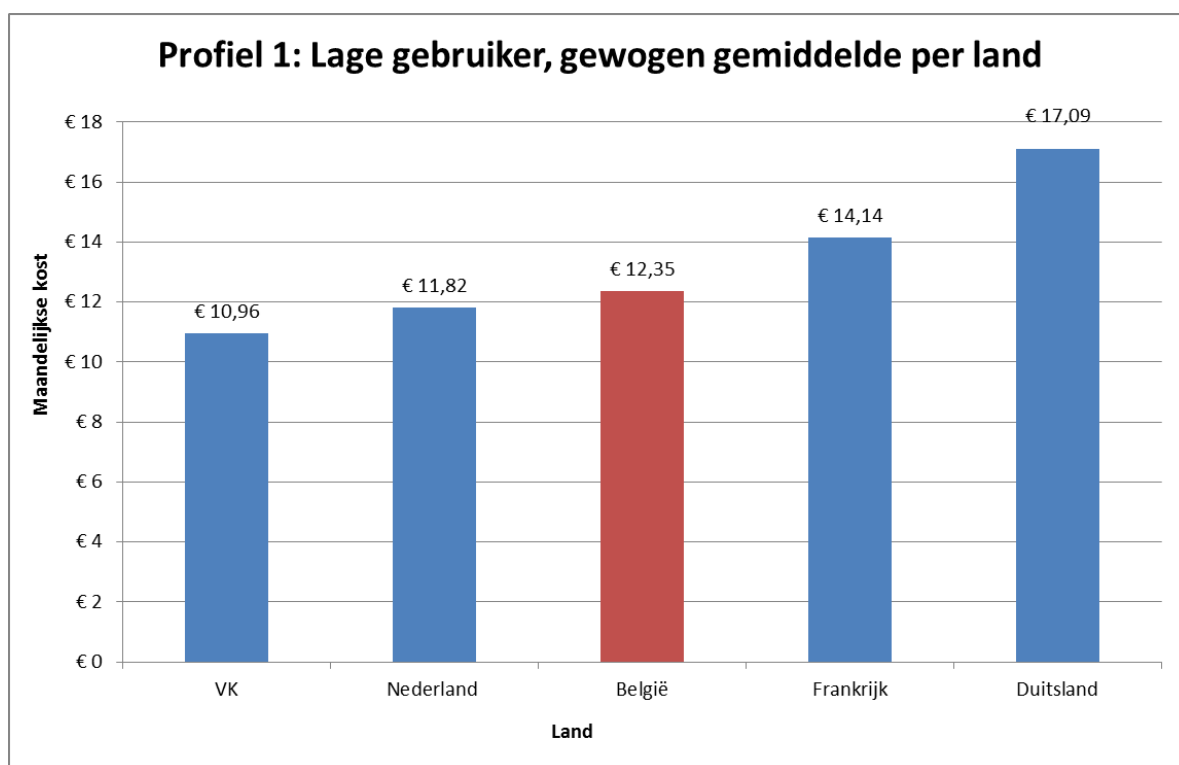
54. In onderstaande figuur ten slotte, is een gewogen gemiddelde per land weergegeven van het prijsniveau van bovenstaande tariefplannen. Het gewogen gemiddelde is bekomen door de tariefplannen in profiel 1 van eenzelfde land te vermenigvuldigen met het marktaandeel¹⁷ dat een bepaalde operator heeft op de mobiele markt. Van deze producten wordt vervolgens per land de som genomen. Dit gewogen resultaat scheidt een beeld van

¹⁶ Of een rood-groen vierkant in geval meerdere tariefplannen overlappen.

¹⁷ Marktandelen afkomstig van jaarverslagen operatoren en gegevens van nationale regulatoren, zoals door Ofcom vermeld op hun website. Het betreft hier gezamenlijke marktandelen mobiele markt (post-paid/pre-paid) in aantal belminuten. Marktandelen zijn herschaalt naar 100 (d.w.z.: marktandelen van operatoren in een bepaald land zijn aangepast zodat zij gezamenlijk 100% bedragen). Voor BASE (DE) is het marktaandeel van moederbedrijf E-plus genomen. Marktandelen van T-mobile VK en Orange VK zijn afzonderlijk.

het gemiddelde prijsniveau dat door de eindgebruiker in een bepaald land wordt waargenomen. Zo zal het tariefplan van een operator met een beperkt marktaandeel minder zwaar doorwegen in dit gewogen gemiddelde prijsniveau dan het tariefplan van een operator met een groter marktaandeel.

55. Deze gewogen gemiddeldes houden enkel rekening met de tariefplannen die binnen deze studie zijn opgezocht. Om een volledig beeld te krijgen van het algemeen prijsniveau zou deze set van operatoren en tariefplannen moeten uitgebreid worden met andere aanwezige operatoren op de markt in een bepaald land en zou er rekening moeten gehouden worden met het aantal klanten per individueel tariefplan. Omwille van deze reden geeft de volgende figuur slechts een benadering weer van de maandelijkse kost voor dit profiel.

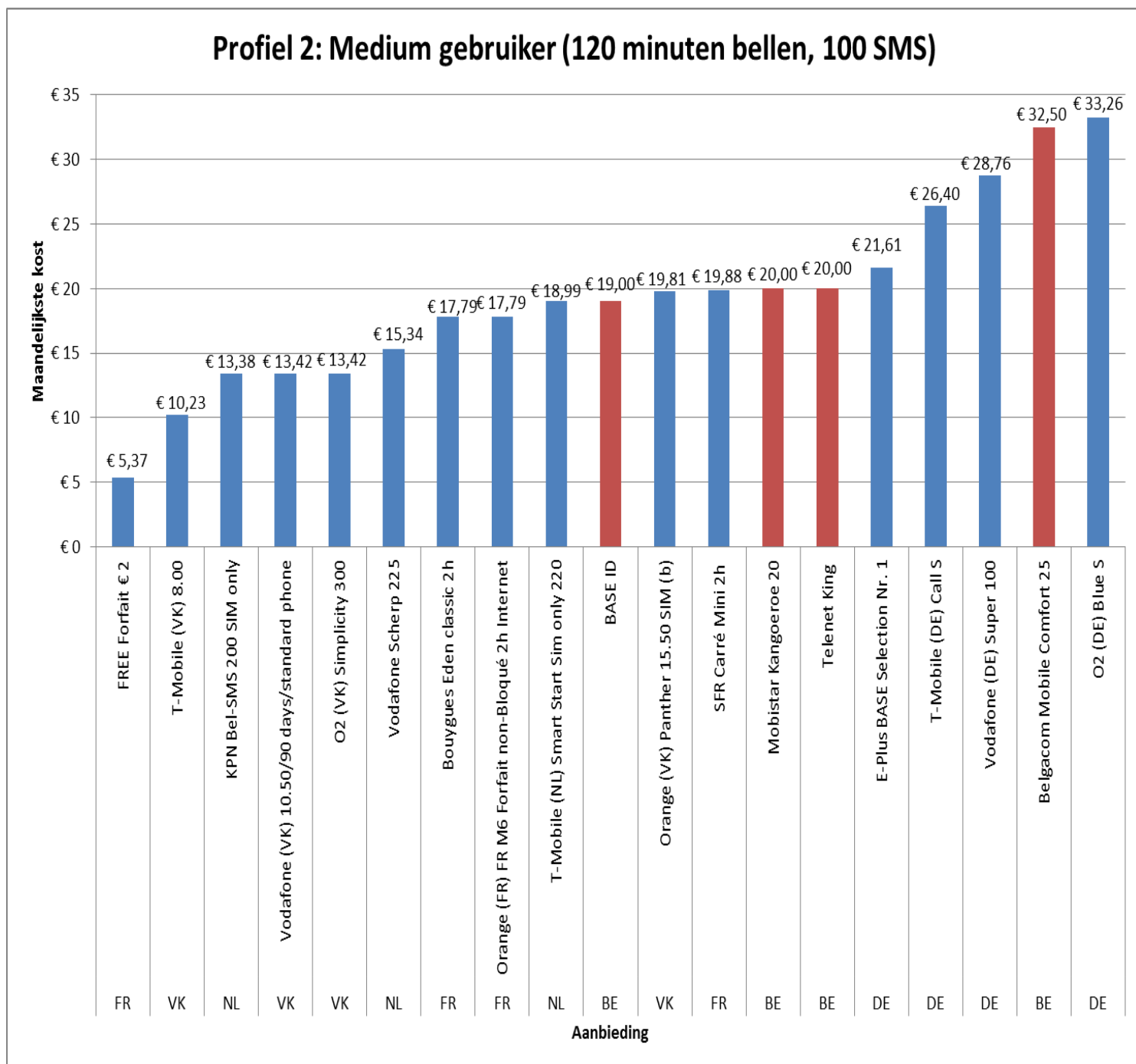
Figuur 7: Gewogen gemiddelde per land mobiele telefonie post-paid profiel 1: laag gebruik (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 8 en 28 augustus 2012, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

56. Uit deze figuren valt het af te leiden dat de maandelijkse kost voor een laag gebruik zich gemiddeld genomen tussen de € 8 en € 20 bevindt, met uitschieters langs beide kanten van dit spectrum (met name tariefplan Free Frankrijk, dat significant lager geprijsd is in vergelijking met de andere tariefplannen).
57. Bij de Belgische operatoren zijn er twee tariefplannen (Mobistar en BASE) die zich aan de lage zijde van dit interval bevinden, terwijl twee andere Belgische tariefplannen (Belgacom en Telenet) zich aan de hogere kant van het spectrum bevinden. De procentuele afwijking van de prijsmediaan varieert voor de Belgische offertes van -23% tot 28%.

58. Wanneer we kijken naar het met marktaandeel gewogen gemiddelde van de tarieven, zien we dat België zich in het midden van de landengroep bevindt. Ondanks het goedkoopste aanbod van alle tariefplannen (Free, met een zeer beperkt marktaandeel), heeft Frankrijk het op één na duurste gewogen gemiddelde.

4.4.2 Profiel 2: Medium gebruik post-paid

59. Onderstaande figuur geeft een vergelijking weer van de prijsniveaus voor de verschillende tariefplannen in de vijf onderzochte landen voor wat betreft 'profiel 2 mobiele telefonie post-paid'.

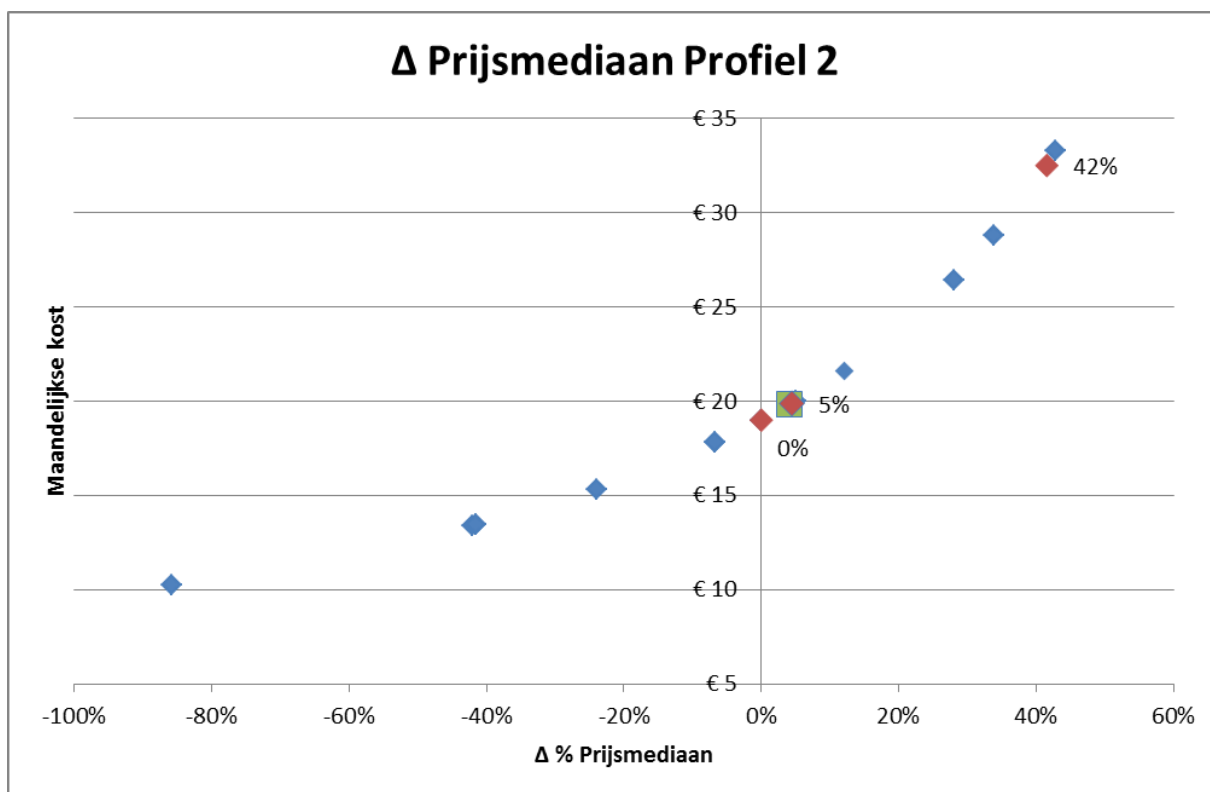

Figuur 8: Vergelijking tariefplannen mobiele telefonie post-paid profiel 2: medium gebruik (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 8 en 28 augustus 2012, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

60. Onderstaande figuur geeft, op de horizontale as, de afwijking weer ten opzichte van de prijsmediaan van deze set van tariefplannen. Hieruit valt op te maken in welke mate

tariefplannen op de Belgische markt (aangegeven met een rode ruit¹⁸) afwijken van het middelste prijsniveau uit bovenstaande vergelijking. Indien meerdere offertes overlappen is dit aangegeven met een rood-groene ster. Een positieve waarde (rechts van de verticale as) duidt erop dat een aanbieding hoger geprijsd is dan de prijsmediaan. Links van de verticale as (negatieve waarde) is het tariefplan goedkoper dan de prijsmediaan.

61. De aanbieding van Free, geprijsd aan € 5,37 werd beschouwd als een uitschieter en is niet opgenomen in de volgende figuur. De procentuele afwijking met de prijsmediaan bedraagt 270% en is dus significant afwijkend.

Figuur 9: Verschil prijsmediaan tariefplannen mobiele telefonie post-paid profiel 2: medium gebruik (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 8 en 28 augustus 2012, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

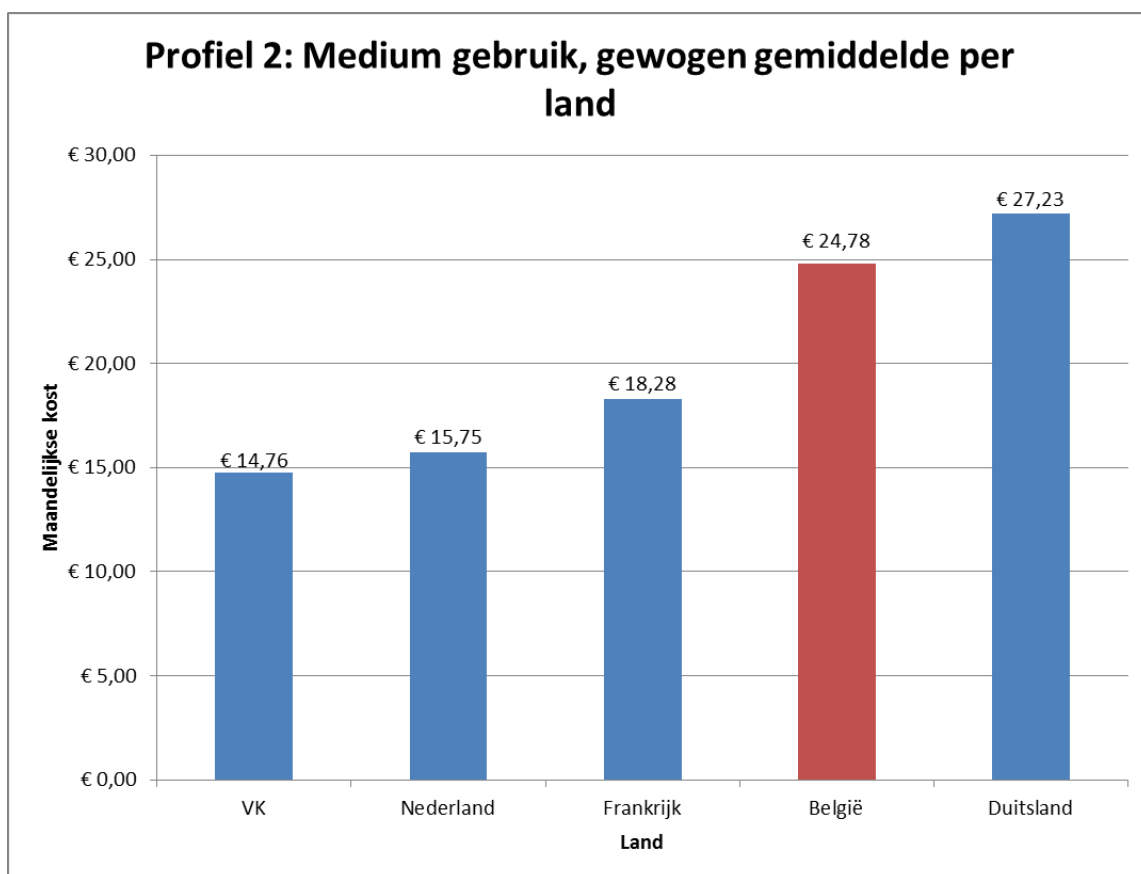
62. In onderstaande figuur ten slotte, is een gewogen gemiddelde per land weergegeven van het prijsniveau van bovenstaande tariefplannen. Het gewogen gemiddelde is bekomen door de tariefplannen in profiel 2 van eenzelfde land te vermenigvuldigen met het marktaandeel¹⁹ dat een bepaalde operator heeft op de mobiele markt. Van deze producten wordt vervolgens per land de som genomen. Dit gewogen resultaat schept een beeld van het gemiddelde prijsniveau dat door de eindgebruiker in een bepaald land wordt waargenomen. Zo zal het tariefplan van een operator met een beperkt marktaandeel

¹⁸ Of een rood-groen vierkant in geval meerdere tariefplannen overlappen.

¹⁹ Marktaandelen afkomstig van jaarverslagen operatoren en gegevens van nationale regulatoren, zoals door Ofcom vermeld op hun website. Het betreft hier gezamenlijke marktaandelen mobiele markt (post-paid/pre-paid) in aantal belminuten. Marktaandelen zijn herschaalt naar 100 (d.w.z.: marktaandelen van operatoren in een bepaald land zijn aangepast zodat zij gezamenlijk 100% bedragen). Voor BASE (DE) is het marktaandeel van moederbedrijf E-plus genomen. Marktaandelen van T-mobile VK en Orange VK zijn afzonderlijk.

minder zwaar doorwegen in dit gewogen gemiddelde prijsniveau dan het tariefplan van een operator met een groter marktaandeel.

63. Deze gewogen gemiddeldes houden enkel rekening met de tariefplannen die binnen deze studie zijn opgezocht. Om een volledig beeld te krijgen van het algemeen prijsniveau zou deze set van operatoren en tariefplannen moeten uitgebreid worden met andere aanwezige operatoren op de markt in een bepaald land en zou er rekening moeten gehouden worden met het aantal klanten per individueel tariefplan. Omwille van deze reden geeft de volgende figuur slechts een benadering weer van de maandelijkse kost voor dit profiel.

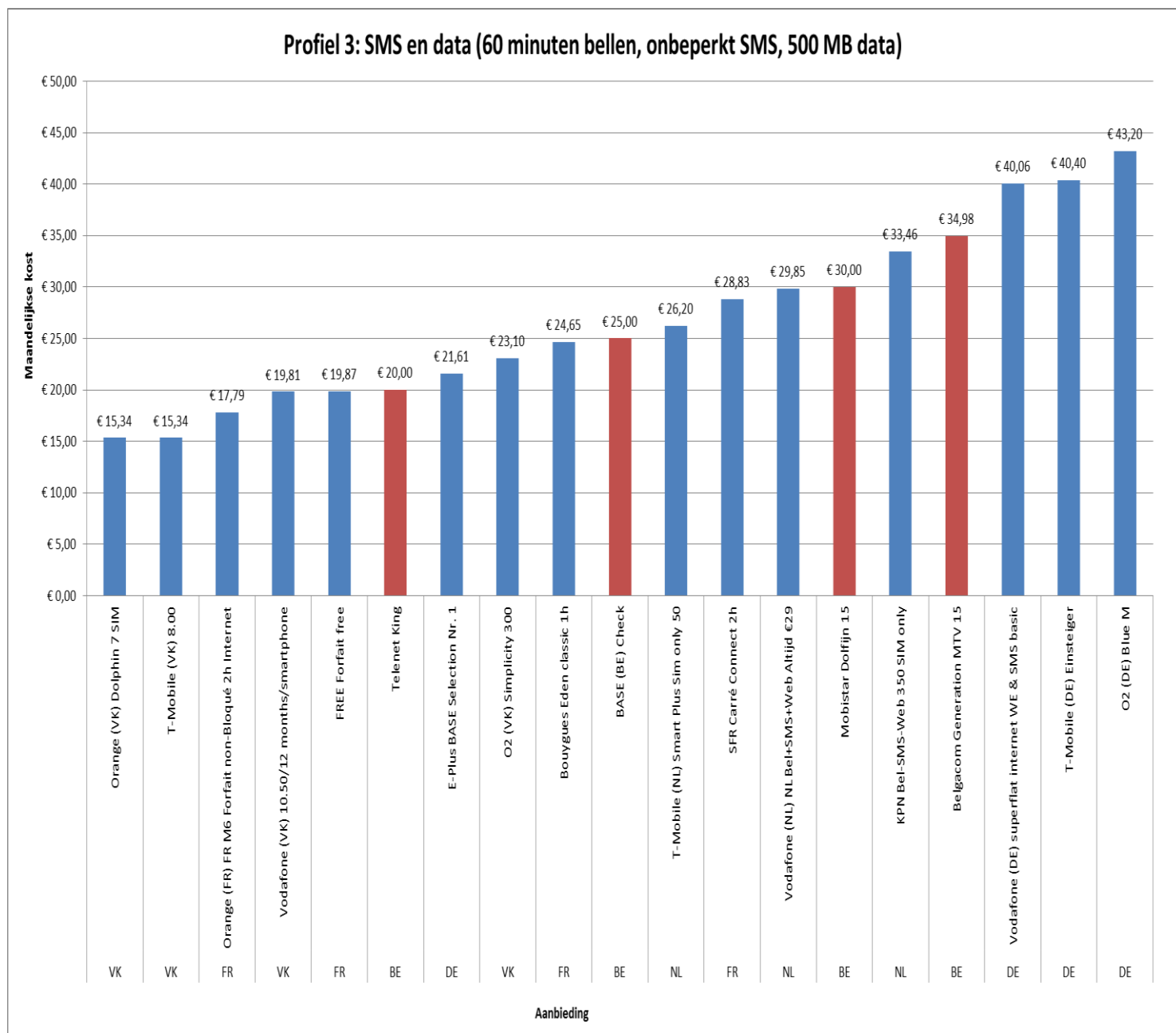

Figuur 10: Gewogen gemiddelde per land mobiele telefonie post-paid profiel 2: medium gebruik (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 8 en 28 augustus 2012, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

64. Uit figuur 8 valt af te leiden dat de prijzen voor mobiele telefonie onder dit profiel variëren tussen € 5 en € 33. Drie Belgische offertes bevinden zich in de middengroep en één Belgische offerte bevindt zich eerder aan de rechterzijde van het spectrum. De afwijking tot de prijsmediaan bevindt zich rond de prijsmediaan (een afwijking van 0% tot 5% boven de mediaan) voor de drie Belgische operatoren. De andere operator bevindt zich 42% boven de prijsmediaan.
65. Een Belgische consument zou gemiddeld genomen minder betalen voor dit profiel in het Verenigd Koninkrijk, Nederland en Frankrijk. In Duitsland zou hij meer betalen.

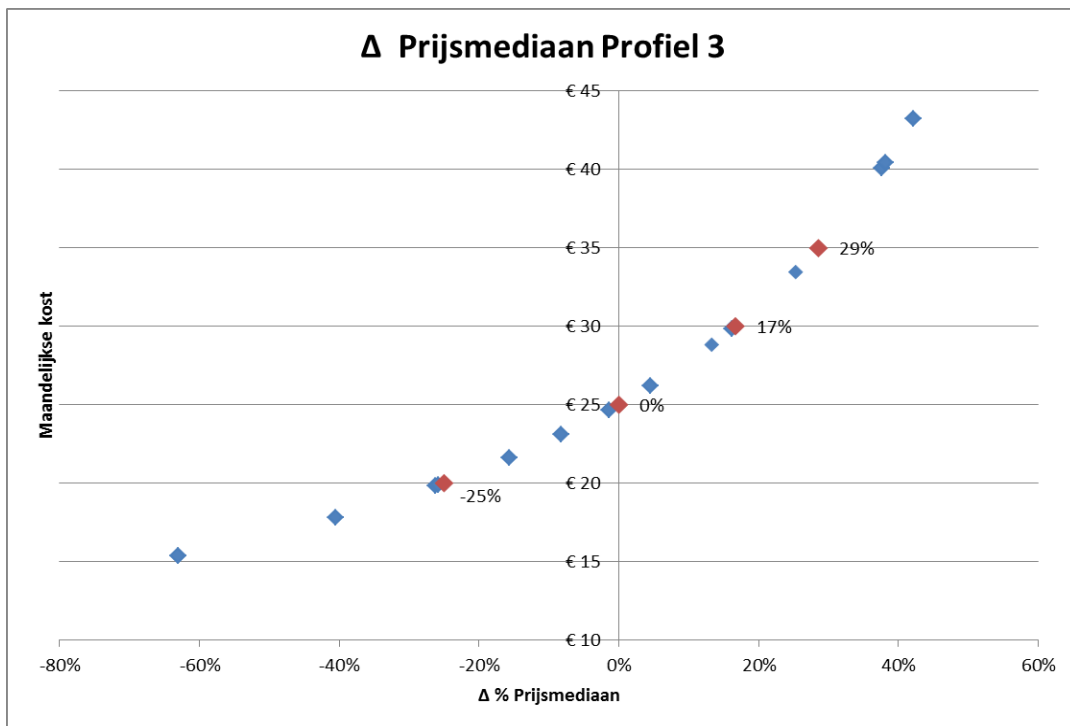
4.4.3 Profiel 3: Laag gebruik bellen, veel SMS en data

66. Onderstaande figuur geeft een vergelijking weer van de prijsniveaus voor de verschillende tariefplannen in de vijf onderzochte landen voor wat betreft 'profiel 3 mobiele telefonie post-paid'. Dit profiel sluit aan op het *smartphone*-gebruikers die veel SMS-en en veel data gebruiken, maar minder bellen.

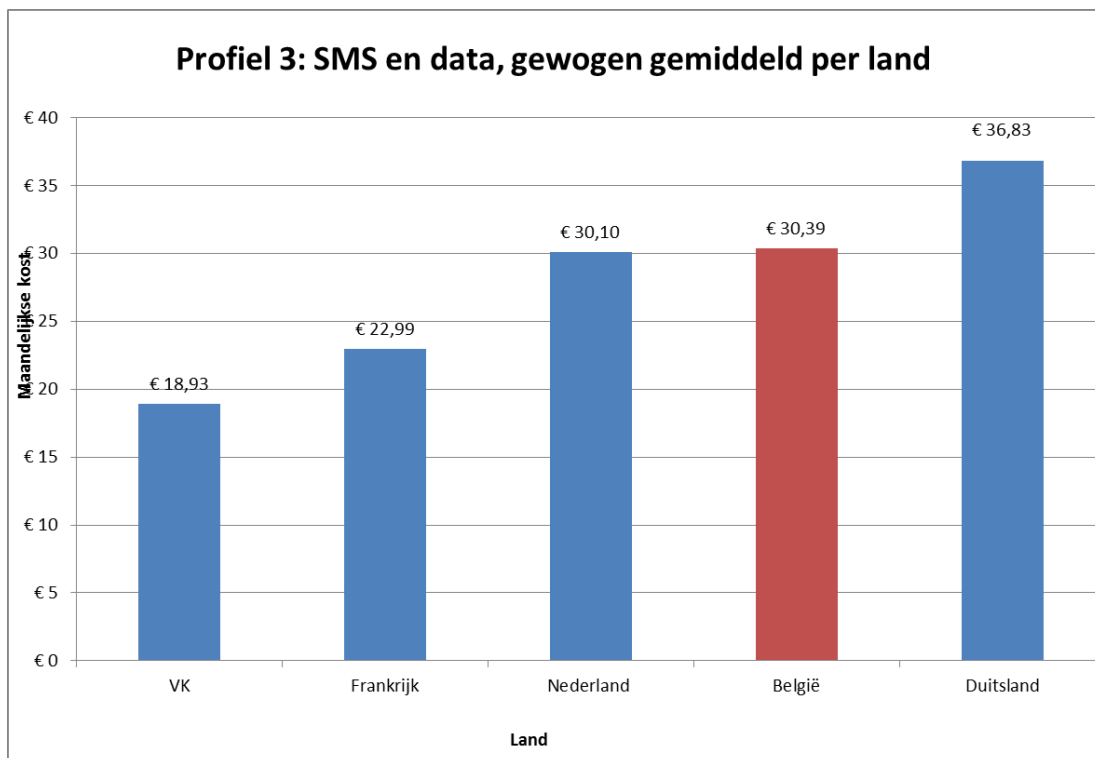
Figuur 11: Vergelijking tariefplannen mobiele telefonie post-paid profiel 3: SMS en data gebruik (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 8 en 28 augustus 2012, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

67. Onderstaande figuur geeft, op de horizontale as, de afwijking weer ten opzichte van de prijsmediaan van deze set van tariefplannen. Hieruit valt op te maken in welke mate tariefplannen op de Belgische markt (aangegeven met een rode ruit) afwijken van het middelste prijsniveau uit bovenstaande vergelijking.

Figuur 12: Verschil prijsmediaan tariefplannen mobiele telefonie post-paid profiel 3: SMS en data gebruik (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 8 en 28 augustus 2012, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

68. In onderstaande figuur ten slotte, is een gewogen gemiddelde per land weergegeven van het prijsniveau van bovenstaande tariefplannen.

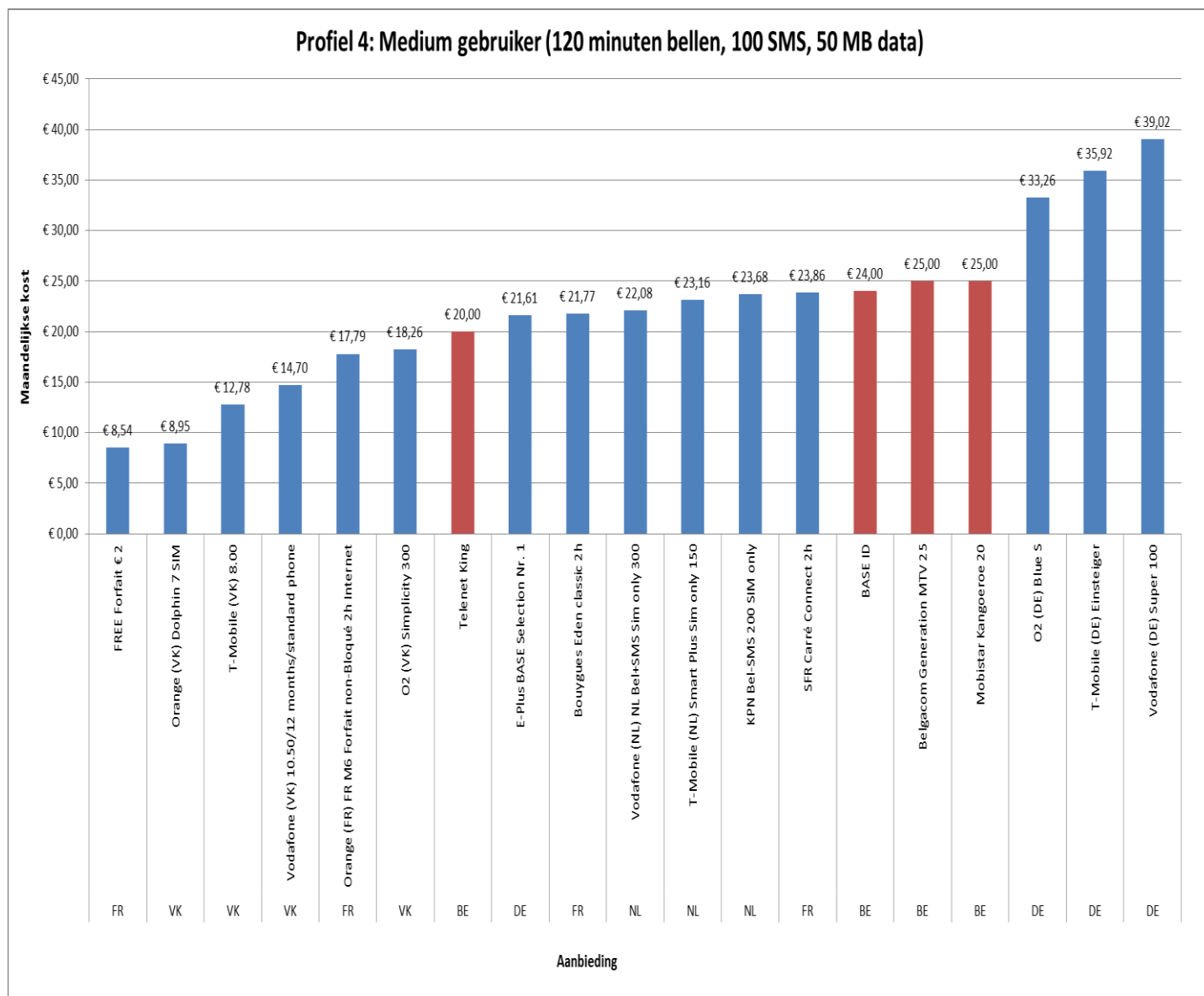

Figuur 13: Gewogen gemiddelde per land mobiele telefonie post-paid profiel 3: SMS en data gebruik (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 8 en 28 augustus 2012, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

69. Uit deze figuren valt af te leiden dat de maandelijkse kost voor een gebruik dat zich toespitst op SMS en data een zeer ruim spectrum kent, waarbij de hoogst weerkerende kost (€ 43) bijna driemaal hoger ligt dan de laagste (€ 15).
70. Deze grote discrepantie is voornamelijk te wijten aan het opnemen van 500 MB data in het profiel. Niet in alle landen is het gebruik van mobiele data even gecommmercialiseerd. Operatoren in het Verenigd Koninkrijk bieden vaak standaard data aan bij hun offertes. In België en Duitsland is dit veel minder het geval.
71. De tariefplannen van de Belgische operatoren bevinden zich aan de hogere kant van de vergelijkingsgroep (0 tot 29% afwijking van de prijsmediaan), met uitzondering van het tariefplan van Telenet, dat zich aan de lage kant van de middengroep bevindt (-25% afwijking van de prijsmediaan). BASE ligt precies op de prijsmediaan.
72. Wanneer we kijken naar het met marktaandeel gewogen gemiddelde van de tarieven, zien we dat dezelfde trend als in de vorige profielen zich verder zet: het gemiddelde prijsverschil met Nederland is beperkt. Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk zijn wel aanzienlijk goedkoper. In Duitsland zou een Belgische consument het meeste betalen voor dit profiel.

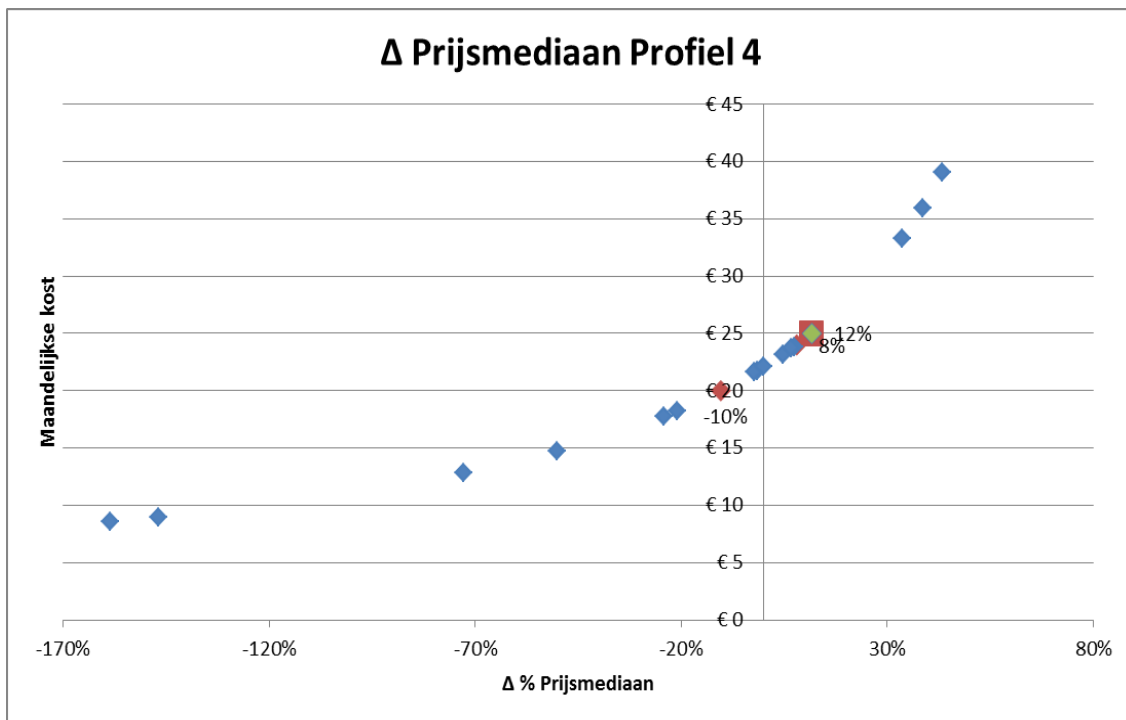
4.4.4 Profiel 4: Medium gebruik post-paid met data

73. Onderstaande figuur geeft een vergelijking weer van de prijsniveaus voor de verschillende tariefplannen in de vijf onderzochte landen voor wat betreft 'profiel 4 mobiele telefonie post-paid'.

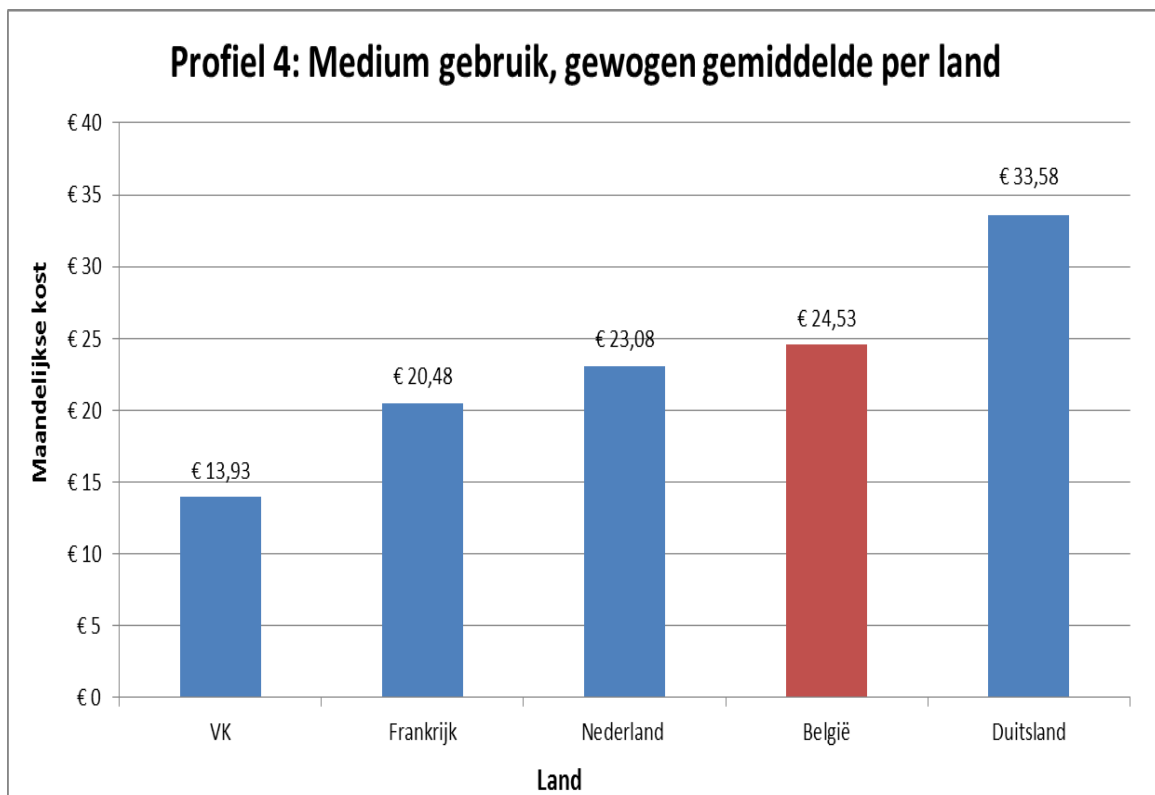
Figuur 14: Vergelijking tariefplannen mobiele telefonie post-paid profiel 4: Medium gebruik (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 8 en 28 augustus 2012, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

74. Onderstaande figuur geeft, op de horizontale as, de afwijking weer ten opzichte van de prijsmediaan van deze set van tariefplannen. Hieruit valt op te maken in welke mate tariefplannen op de Belgische markt (aangegeven met een rode ruit) afwijken van het middelste prijsniveau uit bovenstaande vergelijking.

Figuur 15: Verschil prijsmediaan tariefplannen mobiele telefonie post-paid profiel 4: Medium gebruik (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 8 en 28 augustus 2012, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

75. In onderstaande figuur ten slotte, is een gewogen gemiddelde per land weergegeven van het prijsniveau van bovenstaande tariefplannen.

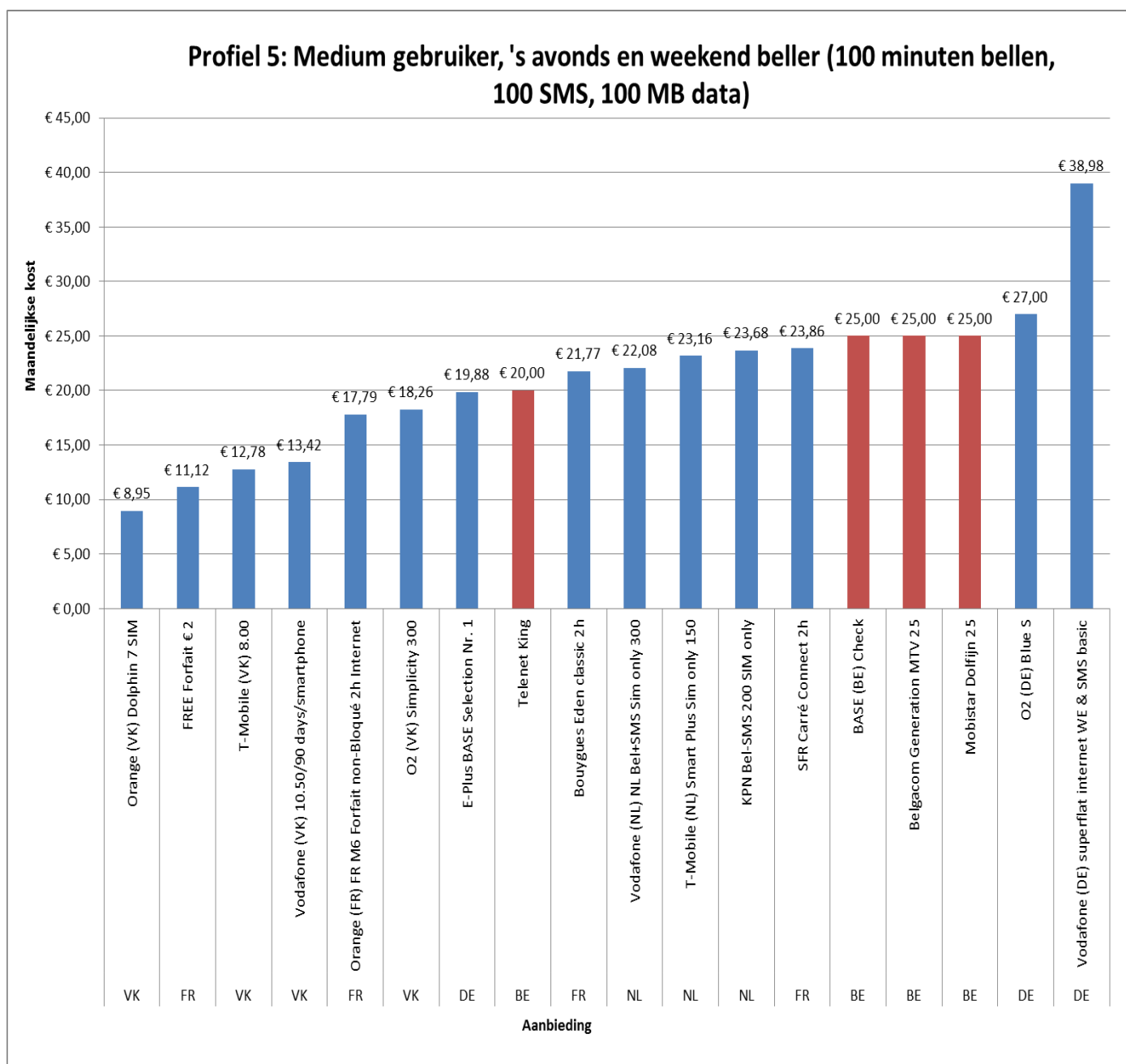

Figuur 16: Gewogen gemiddelde per land mobiele telefonie post-paid profiel 4: Medium gebruik (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 8 en 28 augustus 2012, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

76. Uit deze figuren valt het af te leiden dat de maandelijkse kost voor een medium gebruik erg uiteen lopen. De prijzen variëren tussen € 9 en € 39.
77. Bij de Belgische operatoren is er één tariefplan (Telenet King) dat zich onder de middenzijde van dit interval bevindt (-10% afwijking van de prijsmediaan), terwijl drie andere Belgische tariefplannen zich aan de hogere kant van het spectrum plaatsen, zonder daarbij de hoogste maandelijkse kost in de landenset te bevatten. De afwijking tot de prijsmediaan bevindt zich rond de 8-12% voor de drie andere Belgische operatoren.
78. Telenet lanceerde afgelopen zomer twee nieuwe tariefplannen, 'King' en 'Kong' en drukte hierbij de prijzen op de markt voor mobiele telefonie in België. Dit veroorzaakte een golf van tariefaanpassingen bij de andere Belgische operatoren (zie bijlage C). In deze studie worden enkel de tarieven zoals geldend in augustus met elkaar vergeleken, zoals besproken in sectie 3.2.3.
79. Wanneer we kijken naar het met marktaandeel gewogen gemiddelde van de tarieven, zien we dat België licht hoger uitkomt dan Nederland, sterk hoger ligt dan het Verenigd Koninkrijk en zich onder de gewogen kost van Duitsland bevindt. In tegenstelling tot het vorige profiel zal een Belgische eindgebruiker minder betalen in Frankrijk voor dit profiel dan in eigen land.

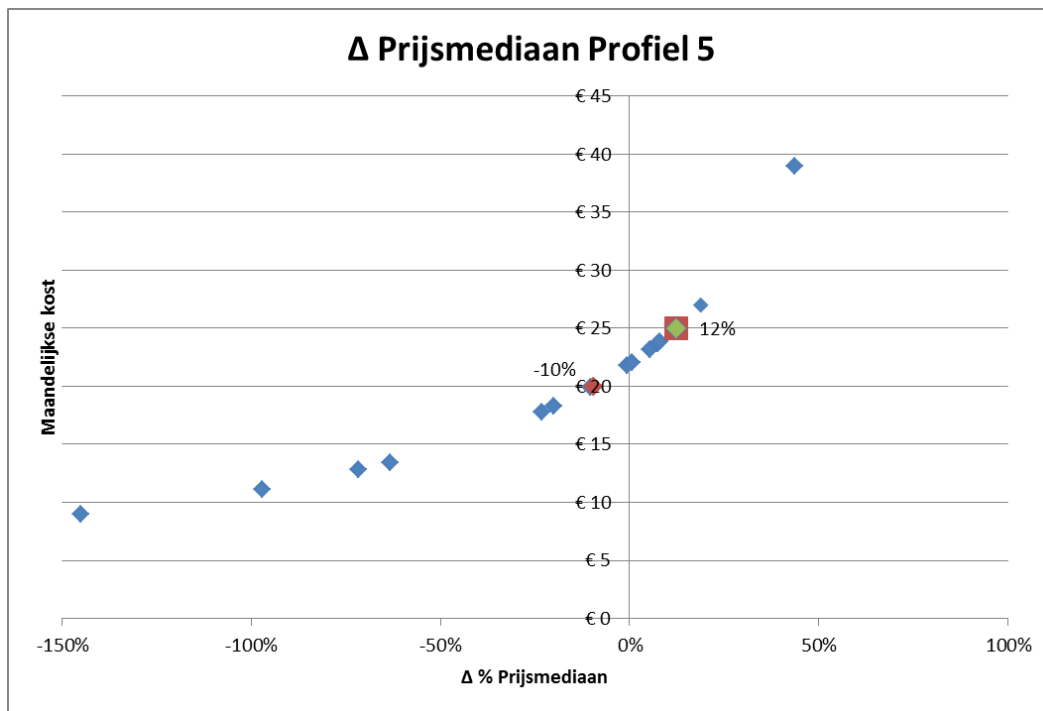
4.4.5 Profiel 5: Medium gebruik, bellen 's avonds en weekend post-paid

80. Onderstaande figuur geeft een vergelijking weer van de prijsniveaus voor de verschillende tariefplannen in de vijf onderzochte landen voor wat betreft 'profiel 5 mobiele telefonie post-paid'.

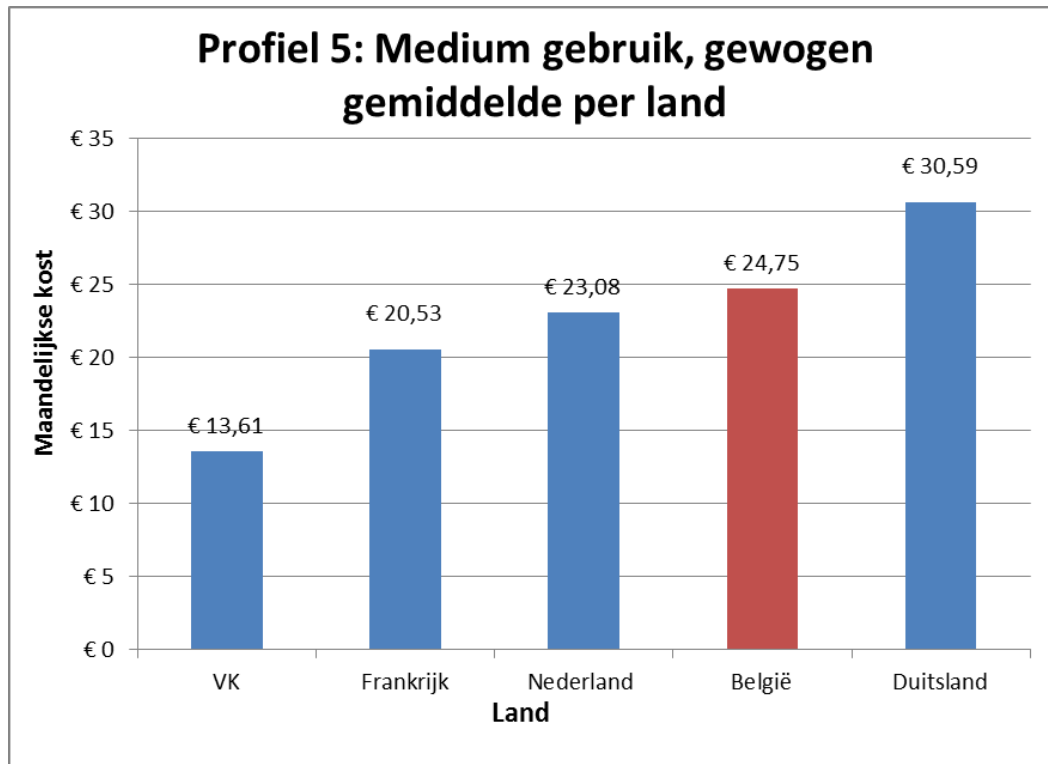
Figuur 17: Vergelijking tariefplannen mobiele telefonie post-paid profiel 5: Medium gebruik, bellen 's avonds en weekend (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 8 en 28 augustus 2012, prijzen incl. BTW, EUR PPP)

81. Onderstaande figuur geeft, op de horizontale as, de afwijking weer ten opzichte van de prijsmediaan van deze set van tariefplannen. Hieruit valt op te maken in welke mate tariefplannen op de Belgische markt (aangegeven met een rode ruit) afwijken van het middelste prijsniveau uit bovenstaande vergelijking.

Figuur 18: Verschil prijsmediaan tariefplannen mobiele telefonie post-paid profiel 5: Medium gebruik, 's avonds en weekend (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 8 en 28 augustus 2012, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

82. In onderstaande figuur ten slotte, is een gewogen gemiddelde per land weergegeven van het prijsniveau van bovenstaande tariefplannen.

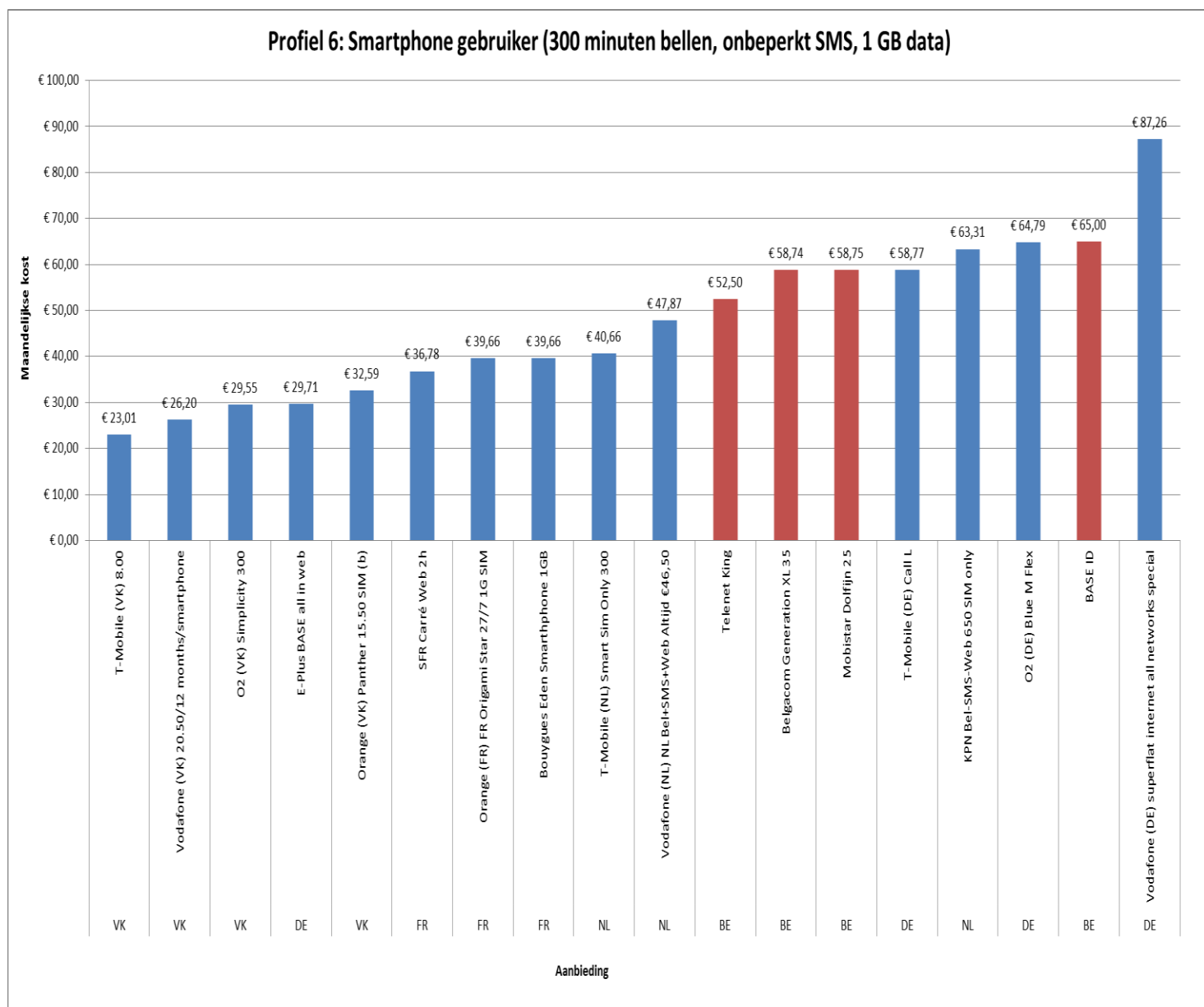
Figuur 19: Gewogen gemiddelde per land mobiele telefonie post-paid profiel 5: Medium gebruik, bellen 's avonds en weekend (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 8 en 28 augustus 2012, prijzen incl. BTW, EUR PPP)

83. Uit deze figuren valt het af te leiden dat de maandelijkse kost voor een medium gebruik waarbij er vooral 's avonds en in het weekend wordt gebeld, zich tussen de € 9 en € 39 bevindt. De resultaten liggen in lijn met het vorige profiel.
84. De Belgische operatoren bevinden zich aan de hogere kant van het spectrum, met uitzondering van Telenet. De afwijking tot de prijsmediaan bedraagt tot -10% voor Telenet en 12% voor de drie andere Belgische mobiele operatoren opgenomen in deze studie.
85. Wanneer we kijken naar het met marktaandeel gewogen gemiddelde van de tarieven, zien we dat België wederom niet veel afwijkt van Nederland. De weerkerende kost in het Verenigd Koninkrijk ligt ook in dit profiel lager. Opvallend is dat een consument in Duitsland²⁰ ruim twee keer meer betaalt voor dit profiel dan in het Verenigd Koninkrijk.

²⁰ Voor wat betreft de staal van operatoren die geselecteerd is voor deze prijsvergelijkingstudie. Het is goed mogelijk dat er lagere prijzen op de markt bestaan bij kleinere operatoren met minder marktaandeel. In deze studie zijn echter alleen de grootste operatoren opgenomen.

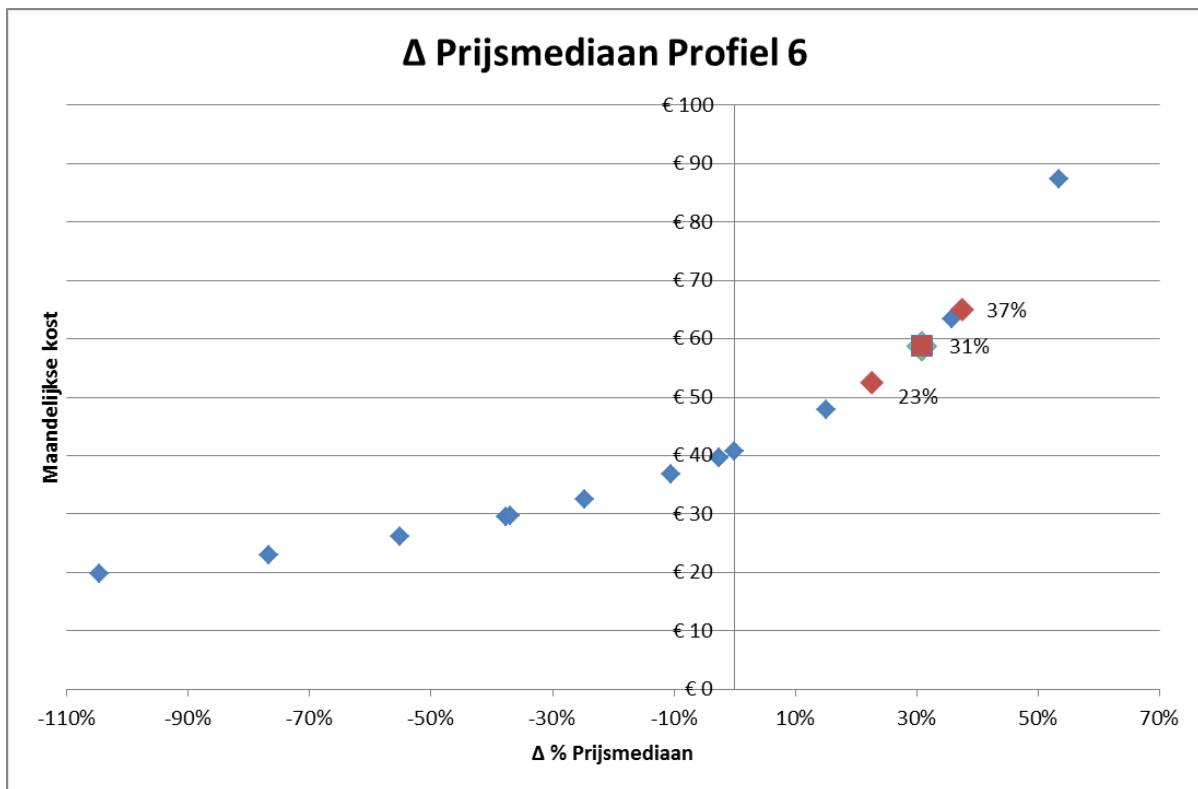
4.4.6 Profiel 6: Smartphone gebruik

86. Onderstaande figuur geeft een vergelijking weer van de prijsniveaus voor de verschillende tariefplannen in de vijf onderzochte landen voor wat betreft 'profiel 6 mobiele telefonie post-paid'. Dit profiel leunt aan bij de intensieve *smartphone*-gebruiker en is zeker niet representatief voor de hele bevolking. Er werd 1 GB mobiele data berekend voor dit profiel, wat slechts van toepassing is op een klein segment van de *smartphone*-gebruikers.

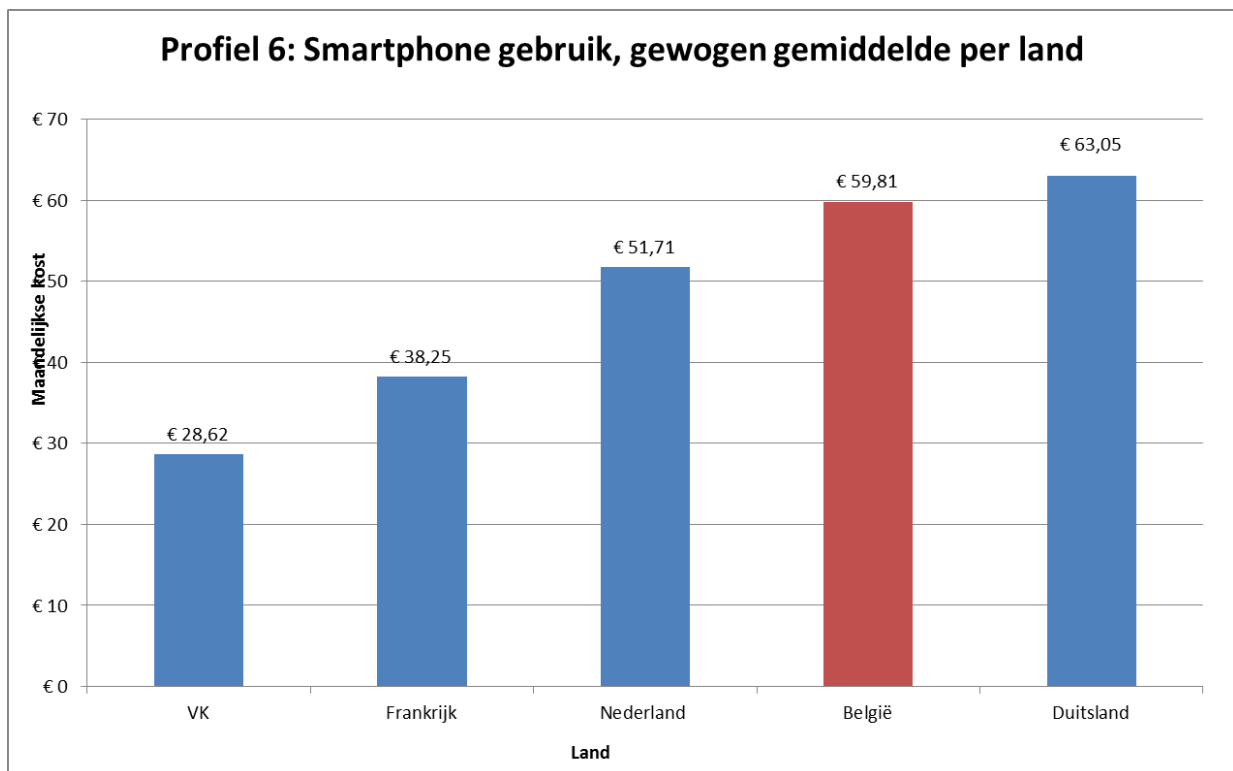
Figuur 20: Vergelijking tariefplannen mobiele telefonie post-paid profiel 6: Smartphone gebruik (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 8 en 28 augustus 2012, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

87. Onderstaande figuur geeft, op de horizontale as, de afwijking weer ten opzichte van de prijsmediaan van deze set van tariefplannen. Hieruit valt op te maken in welke mate tariefplannen op de Belgische markt (aangegeven met een rode ruit) afwijken van het middelste prijsniveau uit bovenstaande vergelijking.

Figuur 21: Verschil prijsmediaan tariefplannen mobiele telefonie post-paid profiel 6: Smartphone gebruik (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 8 en 28 augustus 2012, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

88. In onderstaande figuur ten slotte, is een gewogen gemiddelde per land weergegeven van het prijsniveau van bovenstaande tariefplannen.

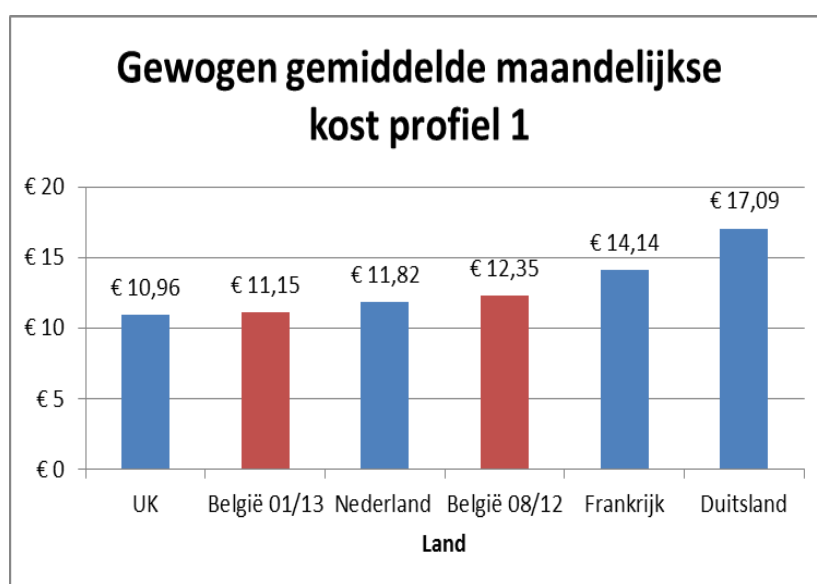
Figuur 22: Gewogen gemiddelde per land mobiele telefonie post-paid profiel 6: Smartphone gebruik (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 8 en 28 augustus 2012, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

89. De weerkerende kost van tariefplannen die zich richten op *smartphone* gebruik liggen ver uit elkaar: het tariefplan met de hoogste kost (€ 87) ligt bijna drie-en-een-half maal hoger dan de aanbieding met de laagste kost (€ 23). Zoals beschreven bij het vorige profiel is deze grote discrepantie toe te schrijven aan de opstelling van het profiel en het in rekening nemen van 1 GB mobiele data.
90. De tariefplannen van de Belgische operatoren bevinden zich aan de hogere kant van de vergelingsgroep, met een afwijking tot de prijsmediaan rond de 23-37%.
91. Het gewogen gemiddelde voor dit profiel toont dezelfde tendens als in de vorige profielen. Een Belgische consument zou minder betalen in het Verenigd Koninkrijk, Frankrijk en Nederland. Het gewogen gemiddeld voor Duitsland is weer dubbel zo groot als dat voor het Verenigd Koninkrijk.

4.4.7 Prijsdaling mobiele telefonie augustus 2012 – januari 2013

92. Tijdens het uitvoeren van deze studie deed zich een significante ontwikkeling voor op de mobiele markt in België die zorgde voor een nieuwe dynamiek wat betreft de prijzen. Mede door de intrede van 'King' en 'Kong' van Telenet – en de verdere opgelegde daling van de terminatielasten – hebben de grote operatoren op de Belgische markt hun aanbiedingen herzien:
- de prijzen werden naar beneden aangepast;
 - het aantal belminuten, SMS-en en mobiele data binnen een bundel nam toe.
93. Om deze dynamiek in kaart te brengen, heeft het BIPT de prijzen van de nieuwe gecommmercialiseerde tariefplannen van de Belgische operatoren opgezocht in januari 2013. Het prijsniveau van de maand augustus kan vervolgens vergeleken worden met het prijsniveau van de maand januari door te kijken naar de gewogen gemiddelden per profiel van de twee periodes.
94. De gewogen gemiddelden voor wat betreft januari 2013 werden op dezelfde manier berekend als deze voor de maand augustus. Er werd gebruik gemaakt van dezelfde zes profielen en er werd geen rekening gehouden met kortingen. De nieuwe tariefplannen van de Belgische operatoren (opgenomen in deze prijsvergelijkingsoefening) werden opgezocht op 30/01/13. Er werd niet gekeken naar een eventuele prijsevolutie in de andere landen hetgeen uiteraard niet betekent dat er tijdens dezelfde periode geen prijsdynamiek heeft plaatsvonden op de mobiele markten in het buitenland.
95. In wat volgt worden de resultaten weergegeven voor de vergelijking van de prijsniveaus van de verschillende tariefplannen 'mobiele telefonie post-paid' in de zes profielen, zoals opgesteld reeds besproken in sectie 4.4.1 tot en met sectie 4.4.6.

Prijsdaling profiel 1:

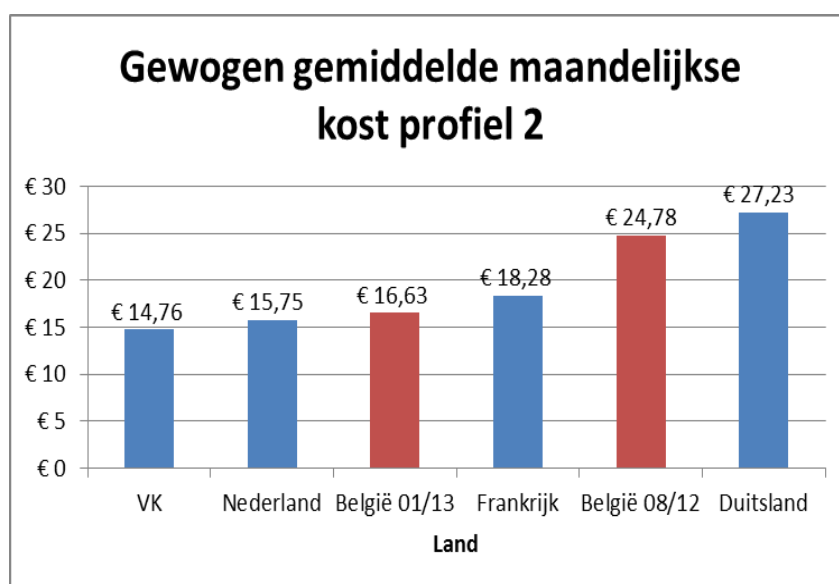
Figuur 23: Gewogen gemiddelde per land mobiele telefonie post-paid profiel 1: augustus 2012 (België) en januari 2013 (België), ten opzichte van de andere landen (augustus 2012). (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 8 en 28 augustus 2012 en op 30/01/13, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

96. Het gewogen gemiddelde (januari 2013) voor wat betreft profiel 1 werd berekend op basis van deze tariefplannen:

Mobistar Eekhoorn 10	€ 10
Base to ALL 10	€ 10
Proximus Easy 10	€ 12
Telenet Prijs volgens gebruik	€ 17

97. Voor profiel 1 wijzigde enkel Proximus haar prijs. Het gewogen gemiddelde voor januari 2013 daalde hierdoor met 10 procent ten opzichte van het gewogen gemiddelde in augustus 2012.

Prijzdaling profiel 2

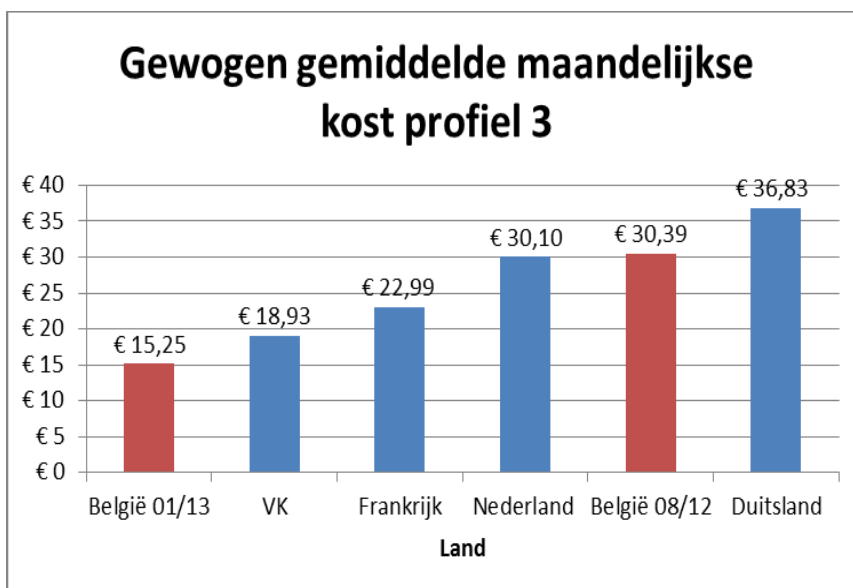
Figuur 24: Gewogen gemiddelde per land mobiele telefonie post-paid profiel 2: augustus 2012 (België) en januari 2013 (België), ten opzichte van de andere landen (augustus 2012). (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 8 en 28 augustus 2012 en op 30/01/13, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

98. Het gewogen gemiddelde (januari 2013) voor wat betreft profiel 2 werd berekend op basis van deze tariefplannen:

Base to ALL 10	€ 14
Mobistar Dolfijn 15	€ 15
Proximus Easy 15	€ 19
Telenet King	€ 20

99. Voor dit profiel wijzigden zowel Base, Mobistar als Proximus hun aanbod. De sterkste daling zien we bij Proximus (van €32,5 naar €19, dus een prijsdaling van 42 procent). Telenet blijft met 'King' op hetzelfde prijsniveau. Het gewogen gemiddelde voor dit profiel daalt met 33 procent.

Prijzdaling profiel 3

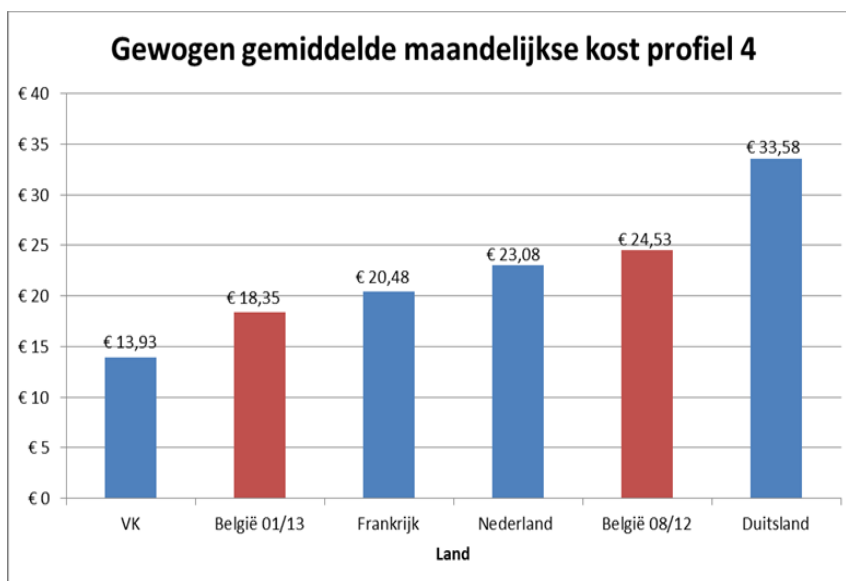
Figuur 25: Gewogen gemiddelde per land mobiele telefonie post-paid profiel 3: augustus 2012 (België) en januari 2013 (België), ten opzichte van de andere landen (augustus 2012). (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 8 en 28 augustus 2012 en op 30/01/13, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

100. Het gewogen gemiddelde (januari 2013) voor wat betreft profiel 3 werd berekend op basis van deze tariefplannen:

Base Check 15	€ 15
Mobistar Dolfijn 15	€ 15
Proximus Generation MTV 15	€ 15
Telenet King	€ 20

101. De daling van het prijsniveau voor profiel 3 is spectaculair: het gewogen gemiddelde daalt met maar liefst 50%. Dit is toe te schrijven aan de hoge hoeveelheid mobiele data (500 MB) in dit profiel. Het gebruik van mobiele data is dus goedkoper geworden: ofwel krijgen klanten meer mobiele data in hun bundel voor dezelfde prijs, ofwel kunnen klanten goedkoop data 'aankopen' via een optie (vb. € 5 voor 1GB).

Prijzdaling profiel 4

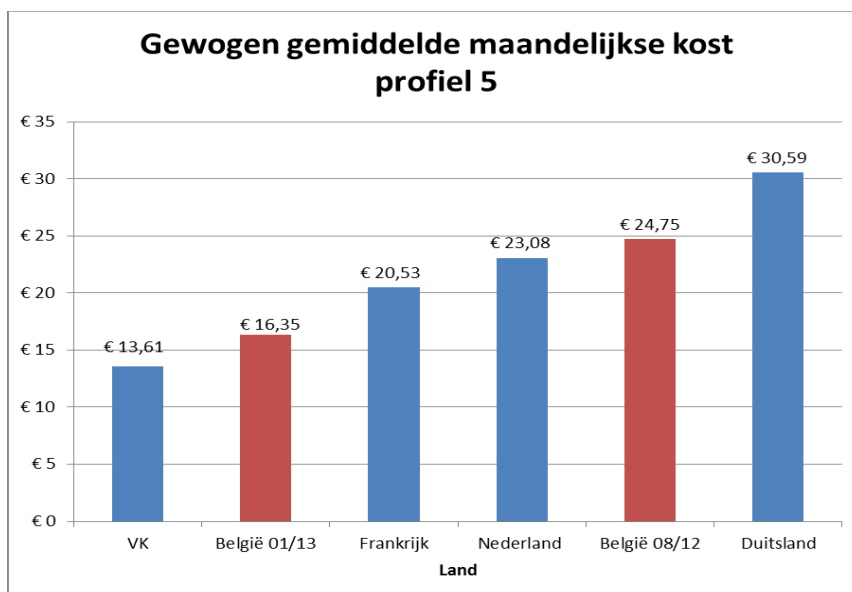
Figuur 26: Gewogen gemiddelde per land mobiele telefonie post-paid profiel 4: augustus 2012 (België) en januari 2013 (België), ten opzichte van de andere landen (augustus 2012). (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 8 en 28 augustus 2012 en op 30/01/13, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

102. Het gewogen gemiddelde (januari 2013) voor wat betreft profiel 4 werd berekend op basis van deze tariefplannen:

Mobistar Dolfijn 15	€ 15
Base ID	€ 20
Telenet King	€ 20
Proximus Smart 20	€ 20

103. Voor dit profiel kent Mobistar de sterkste prijsdaling (van €25 naar €15). Ook Proximus en Base pasten hun prijzen aan. Dit profiel heeft 120 belminuten. In vergelijking met augustus geven de operatoren dus meer belminuten voor een lagere prijs. De daling van het prijsniveau bedraagt 25 procent.

Prijzdaling profiel 5

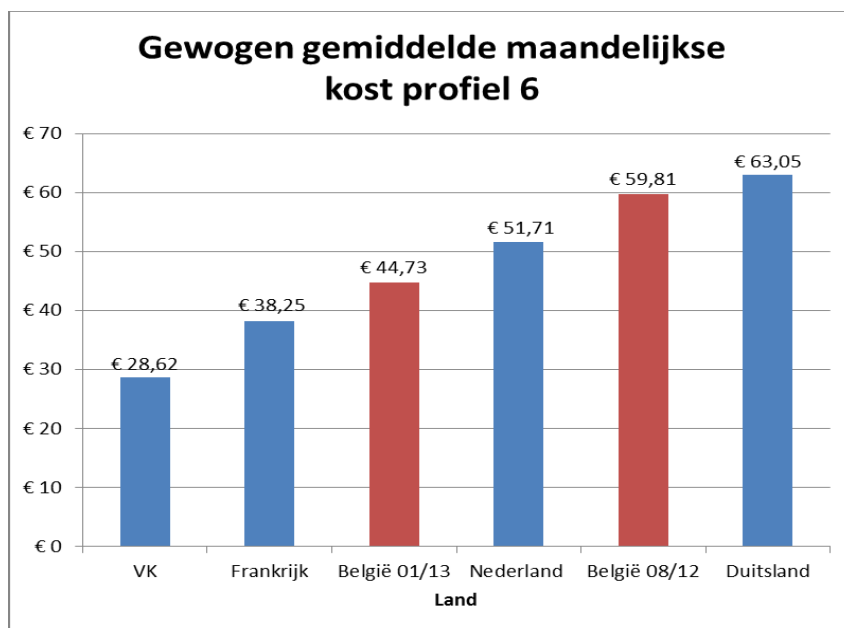
Figuur 27: Gewogen gemiddelde per land mobiele telefonie post-paid profiel 5: augustus 2012 (België) en januari 2013 (België), ten opzichte van de andere landen (augustus 2012). (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 8 en 28 augustus 2012 en op 30/01/13, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

104. Het gewogen gemiddelde (januari 2013) voor wat betreft profiel 5 werd berekend op basis van deze tariefplannen:

Proximus Generation MTV 15	€ 15
Mobistar Dolfijn 15	€ 15
Base ID	€ 20
Telenet King	€ 20

105. In augustus zaten zowel Base, Mobistar als Proximus op €25 voor dit profiel. Bij Mobistar en Proximus betaalt men nu €15 voor ditzelfde gebruikersprofiel. Dit is een prijsdaling van 40% ten opzichte van augustus. Base verlaagde haar tariefplan voor dit profiel met €5 naar €20. 'King' blijft op hetzelfde prijsniveau van €20. Het gewogen gemiddelde voor dit profiel daalt met 34 procent.

Prijzdaling profiel 6

Figuur 28: Gewogen gemiddelde per land mobiele telefonie post-paid profiel 6: augustus 2012 (België) en januari 2013 (België), ten opzichte van de andere landen (augustus 2012). (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 8 en 28 augustus 2012 en op 30/01/13, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

106. Het gewogen gemiddelde (januari 2013) voor wat betreft profiel 6 werd berekend op basis van deze tariefplannen:

Proximus Smart 35	€ 35
Base ID	€ 40
Telenet King	€ 42,50
Mobistar Panter 45	€ 60

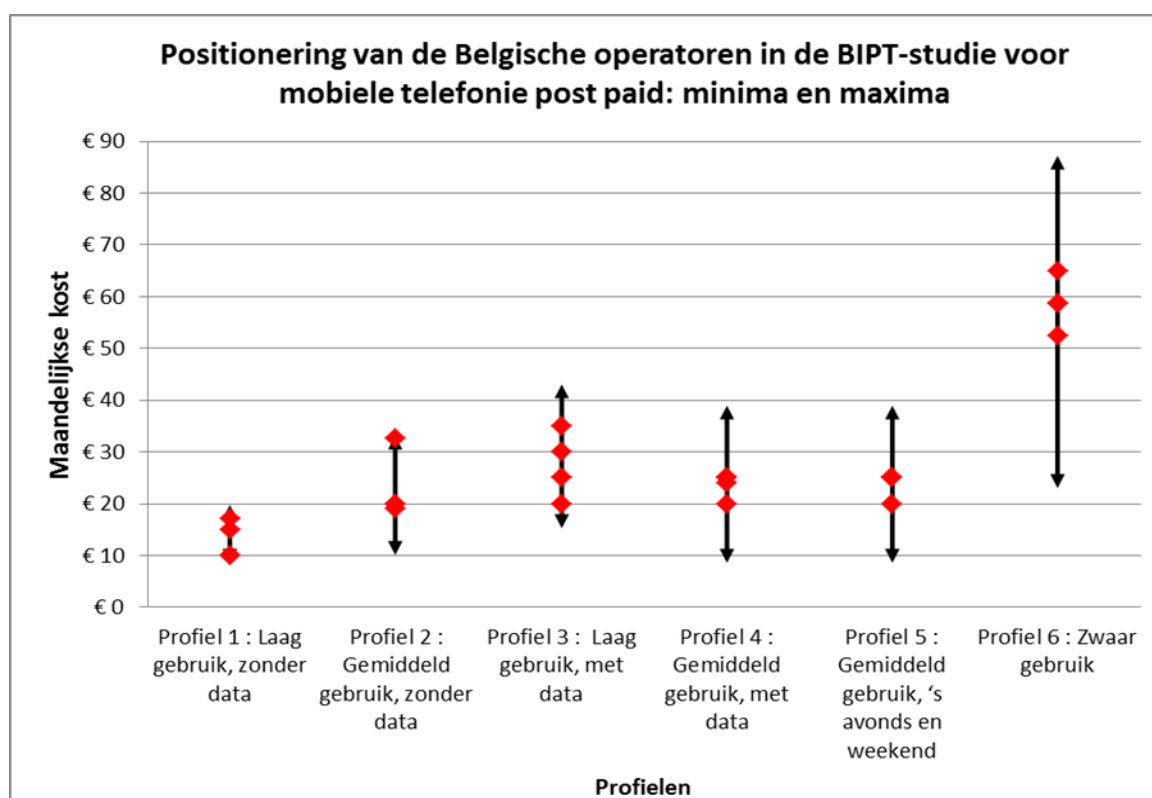
107. Hoewel de prijzen voor onbeperkt bellen, SMS-en en surfen significant daalden in de afgelopen maanden²¹, zien we in dit profiel een prijsdaling van het gewogen gemiddelde met 25%. Proximus daalde het meest: van €58.74 naar €35, een prijsdaling van 40%. Ook 'King' daalde voor dit profiel in prijs. Dit is volledig toe te schrijven aan de hoeveelheid mobiele data in de bundel: in augustus was dit 500MB, in januari 1GB. Het maandelijkse abonnementsstarief bleef wel constant op € 20. Omdat de bundel maar 150 belminuten omvat, moet de consument nog € 22.5 bijpassen om te komen aan de 300 belminuten die zijn gedefinieerd in dit gebruikersprofiel.

Globaal beschouwd kan men stellen dat de prijzen voor mobiele telefonie significant gedaald zijn ten opzichte van augustus. Operatoren bieden meer belminuten en meer mobiele data aan, voor een prijs die gelijk is of lager ligt dan de abonnementsprijs in augustus. De prijsdaling is aanwezig in alle opgestelde gebruikersprofielen en bedraagt minstens 10 procent, tot maximum 50 procent.

²¹ Zie bijlage C van de prijzenstudie.

4.4.8 Samenvatting profielen mobiele telefonie post-paid

108. De volgende figuur geeft de situering van de Belgische operatoren – opgenomen in deze prijzenstudie - in relatie tot de prijzen in de buurlanden. De zwarte verticale pijl geeft per profiel alle verzamelde prijzen van de operatoren weer voor de 5 landen van de vergelijkingsoefening. De pijl verbindt de minimumprijs (onderste punt van de pijl) met de maximumprijs (bovenste punt van de pijl) voor een bepaald gebruik.
109. Elke rode ruit vertegenwoordigt een waargenomen prijsniveau van een Belgische aanbieding. Hoe lager de rode ruiten gelegen zijn op de verticale pijl, hoe beter de Belgische aanbiedingen geprijsd zijn ten opzichte van onze buurlanden. Hoe hoger de rode ruiten liggen op de pijl, hoe duurder de gemiddelde prijs zal zijn die een willekeurige Belgische consument betaalt voor een bepaald gebruik. In sommige gevallen liggen de rode ruiten erg verspreid over de pijl: het is dan moeilijker om een conclusie te trekken.
110. Het gebruik van telecomdiensten werd binnen deze vergelijkingsoefening ingedeeld in verschillende profielen. Elk profiel stelt een ander type consument voor, afhankelijk van hoe intensief iemand gebruik maakt van telefonie of internet.

Figuur 29: Positionering van de Belgische operatoren ten opzichte van buurlanden voor deze vergelijkingsoefening, mobiele telefonie post-paid (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 8 en 28 augustus 2012, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

In het algemeen merkt men deze tendens voor mobiele telefonie post paid: een Belgische consument zou het minst betalen in het Verenigd Koninkrijk; daarna volgen Frankrijk en Nederland. België eindigt vierde, Duitsland is het duurste in de vergelijkingsoefening. In drie profielen is het gemiddelde prijsverschil tussen Nederland en België zeer miniem.

Tijdens het uitvoeren van de studie deed zich een significante ontwikkeling voor op de mobiele markt in België die zorgde voor een nieuwe dynamiek wat betreft de prijzen.

Tussen augustus 2012 en januari 2013 daalde het prijsniveau voor België in alle zes de profielen met minstens 10 procent, tot maximaal 50 procent. Indien men deze nieuwe gecommmercialiseerde tariefplannen (van januari 2013) in beschouwing neemt, rangschikt België zich gemiddeld genomen als tweede goedkoopste land, na het Verenigd Koninkrijk (prijzen van augustus 2012). Een Belgische consument zou grosso modo meer betalen in Nederland en Duitsland (prijzen van augustus 2012). Dit neemt niet weg dat er tijdens dezelfde periode ook een eventuele dynamiek heeft plaatsvonden op de mobiele markten in het buitenland.

4.5 Kostencalculatie mobiele telefonie pre-paid

111. Bij de bepaling voor de relevante maandelijks weerkerende kost van de tariefplannen mobiele telefonie pre-paid zijn volgende elementen in beschouwing genomen:
- de mogelijk te herladen bedragen voor elk tariefplan;
 - extra belminuten en/of extra SMS die aan de eindgebruiker aangeboden worden bij het herladen van een bepaald bedrag (bonusminuten, SMS).
112. Bij de berekening van de maandelijks weerkerende kost is er rekening gehouden met de mogelijkheid om meerdere herlaadbeurten met elkaar te combineren²². Tariefplannen met een geblokkeerd gebruik, waarbij de consument een bepaald bedrag niet kan overschrijden, zijn eveneens opgenomen in de prijsvergelijking van pre-paid tariefplannen²³.
113. Andere mogelijke voordeeloptyes zijn buiten beschouwing gelaten²⁴.
114. Éénmalige kosten, zoals de aanschaf of activatie van een sim-kaart, zijn buiten beschouwing gelaten. Extra tarieven voor additionele diensten die niet omvat zijn in bovenstaande beschrijving zijn eveneens buiten beschouwing gelaten²⁵.
115. De profielen voor pre-paid mobiele telefonie (*infra*) maken abstractie van tarieven voor internationaal bellen/SMS (roaming).
116. Koppelverkoop, waarbij abonnementsformules aangeboden worden tezamen met de verkoop van een GSM-toestel, zijn buiten beschouwing gelaten. De opgenomen tariefformules zijn dus telkens “sim-only”.

²² Hierbij is er gekeken naar de goedkoopste combinatie van herlaadbeurten. Indien een profiel 100 belminuten inhoudt en dit kan bereikt worden in een bepaald pre-paid tariefplan door een herlaadbeurt van € 5 en één van €10 (rekening houdend met bonusminuten), is de relevante weerkerende kost de combinatie van beide herlaadbeurten (€15).

²³ Geblokkeerde tariefplannen behoren strikt genomen niet tot pre-paid aanbiedingen, aangezien er geen voorafgaande oplaadbeurt vereist is en de eindklant ook minder kan bellen dan het toegestane bedrag. Doordat er echter een maximum bedrag is dat niet overschreden kan worden, acht het BIPT dat deze aanbiedingen beter te vergelijken zijn met pre-paid tariefplannen dan post-paid aanbiedingen. Er wordt dus vanuit gegaan dat de eindgebruiker van een geblokkeerd tariefplan zijn maandelijks toegestane bedrag volledig verbruikt.

²⁴ Het gaat hier onder meer over voordeeloptyes voor internationaal bellen en voordeeloptyes voor voordelig en/of gratis bellen naar een beperkt aantal zelfgekozen nummers.

²⁵ Het gaat hier over een brede waaier aan additionele tarieven, zoals tarieven voor het gebruik van de klantendiensten en de aanschaf van een sim-kaart. Zoals in sectie 1.1 besproken is er een grote verscheidenheid in tariefstructuur en productcompositie, waardoor er abstractie is gemaakt van een aantal kostencomponenten in deze studie.

4.6 Toelichting bij de profielen mobiele telefonie pre-paid

117. Ook voor de prijsvergelijking van mobiele telefonie pre-paid tariefplannen zijn er 3 consumentenprofielen gebruikt. Onderstaande figuur geeft een overzicht van deze profielen weer.

Profiel 1: Prepaid beller, laag 50 minuten bellen, 100 SMS							
		Aantal minuten	Piek	Dal	Weekend	Duur van 1 oproep	Aantal SMS
Bestemming			40%	30%	30%	2 minuten	50
65%	On-net	32,5 minuten	13 minuten	9,75 minuten	9,75 minuten		
35%	Off-net	17,5 minuten	7 minuten	5,25 minuten	5,25 minuten		
	Totaal	50 minuten	20	15	15		
Profiel 2: Prepaid beller, medium 100 minuten bellen, 150 SMS							
		Aantal minuten	Piek	Dal	Weekend	Duur van 1 oproep	Aantal SMS
Bestemming			40%	30%	30%	2 minuten	150
65%	On-net	65 minuten	26 minuten	19,5 minuten	19,5 minuten		
35%	Off-net	35 minuten	14 minuten	10,5 minuten	10,5 minuten		
	Totaal	100	40	20	20		
Profiel 3: Prepaid beller, laag 20 minuten bellen, Onbeperkt SMS, 1GB data							
		Aantal minuten	Piek	Dal	Weekend	Duur van 1 oproep	Aantal SMS
Bestemming			40%	30%	30%	2 minuten	Onbeperkt
65%	On-net	13 minuten	5,2 minuten	3,9 minuten	3,9 minuten	Data: 1 GB	
35%	Off-net	7 minuten	2,8 minuten	2,1 minuten	2,1 minuten		
	Totaal	20 minuten	8	6	6		

Figuur 30: Overzicht profielen mobiele telefonie pre-paid.

118. Zoals te zien op deze figuur is er nagegaan wat de maandelijkse weerkerende kost (zie sectie 3.2) is van een bepaald tariefplan, rekening houdend met het aantal belminuten en SMS-en. Het aantal belminuten is daarbij verdeeld volgens bestemming (on-net/off-net) en periode (piek, dal, weekend)²⁶. Bij de bepaling van de relevante maandelijkse kost wordt er gekeken welke herlaadbeurt of combinatie van herlaadbeurten toereikend zijn om aan een bepaald consumentengebruik te voldoen. Bonus-minuten, en extra SMS-en werden hierbij in rekening genomen (zie eveneens sectie 3.2). Enkel het derde profiel bevat mobiele data.

119. Deze profielen zijn toegepast op pre-paid tariefplannen weergegeven in figuur 3. Na toepassing van een bepaald profiel op alle pre-paid tariefplannen van een operator, is vervolgens nagegaan welk tariefplan het goedkoopst is voor dit bepaalde profiel. De

²⁶ Er is geen verder onderscheid gemaakt naar type bestemming (vast of mobiel) aangezien er slechts in een beperkt aantal tariefplannen onderscheid gemaakt wordt tussen prijs per minuut naar vast enerzijds en prijs naar mobiel anderzijds. Waar dit onderscheid wel voorkomt is om de prijs per minuut te bepalen gebruik gemaakt van een gemiddelde van de prijs per minuut naar vast en de prijs per minuut naar mobiel. Zoals in sectie 2.1 besproken zijn voordeelopties naar vaste nummers buiten beschouwing gelaten.

goedkoopste aanbieding per operator voor een bepaald profiel is vervolgens mee genomen in de prijsvergelijking, waarvan hieronder de resultaten weergegeven zijn²⁷.

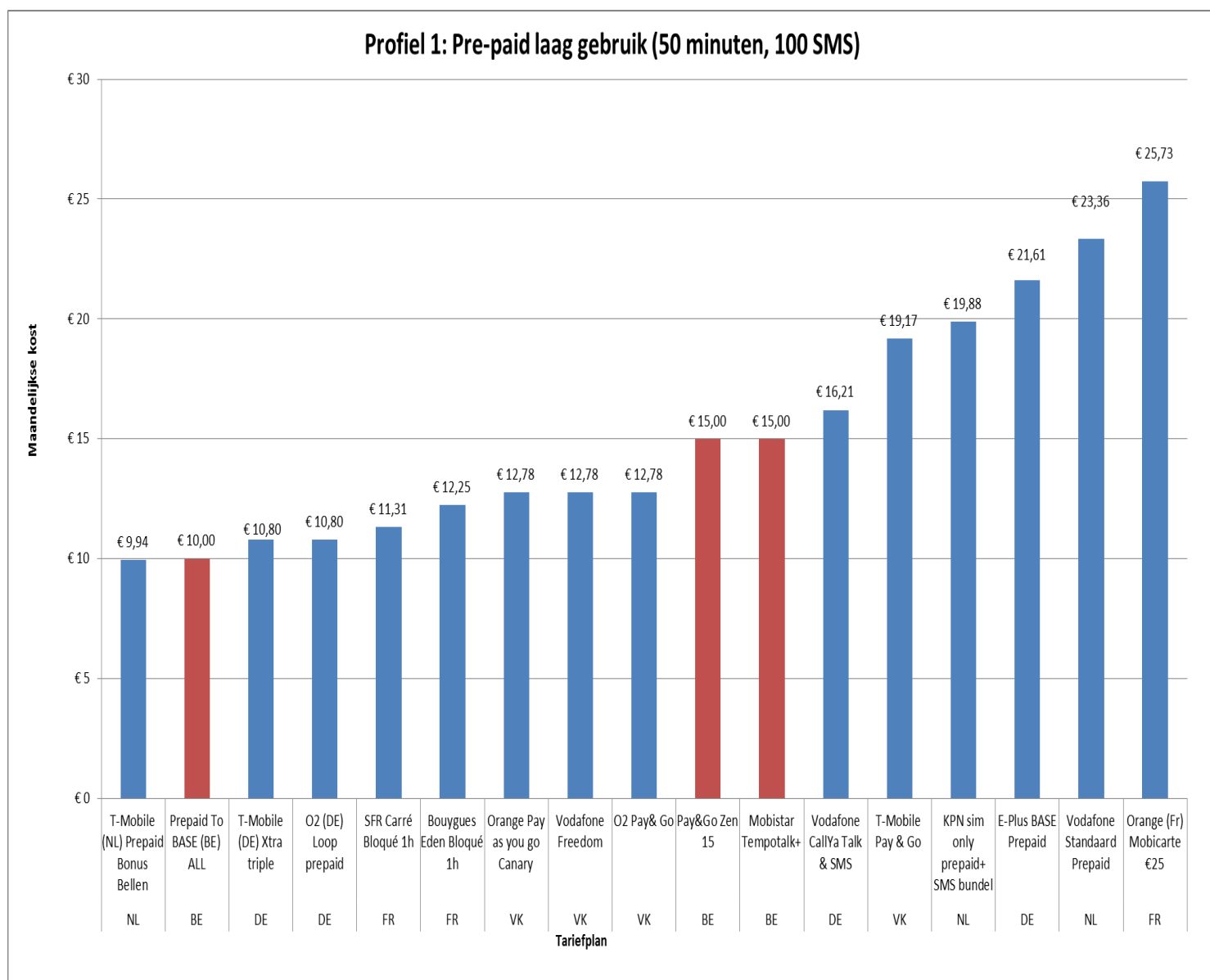
²⁷ Hierbij is uitgegaan van de veronderstelling dat de consument rationeel handelt en de goedkoopste aanbieding kiest bij een bepaalde operator volgens zijn verbruik. Voor meer toelichting bij deze veronderstelling, zie sectie 1.1.

4.7 Resultaten vergelijking prijsniveau mobiele telefonie pre-paid

120. In wat volgt zullen de resultaten weergegeven worden van de vergelijking van prijsniveaus van de verschillende tariefplannen mobiele telefonie pre-paid. Zoals hierboven besproken zijn deze resultaten tot stand gekomen door een aantal consumentenprofielen (sectie 4.6) toe te passen op de tariefplannen, daarbij rekening houdend met de best mogelijke combinatie van herlaadbeurten (sectie 4.5).

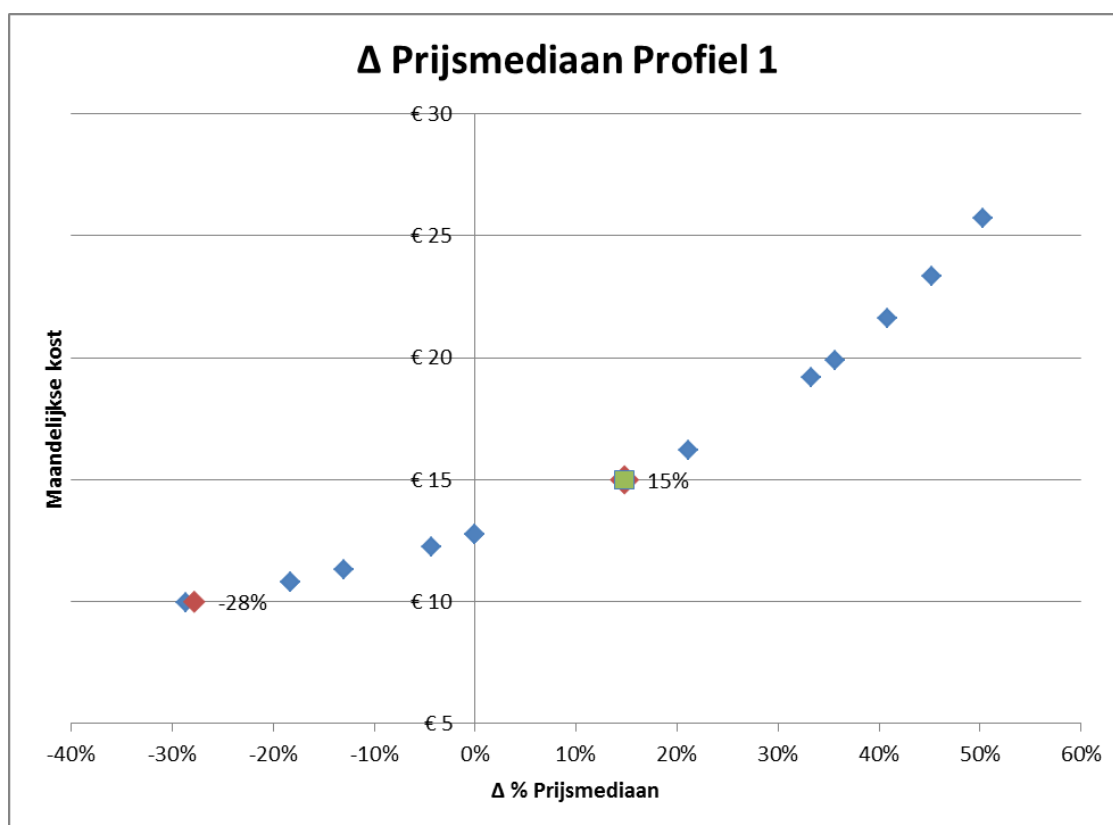
4.7.1 Profiel 1: Pre-paid, laag gebruik

121. Onderstaande figuur geeft een vergelijking weer van de prijsniveaus voor de verschillende tariefplannen in de vijf onderzochte landen voor wat betreft 'profiel 1 mobiele telefonie pre-paid'.

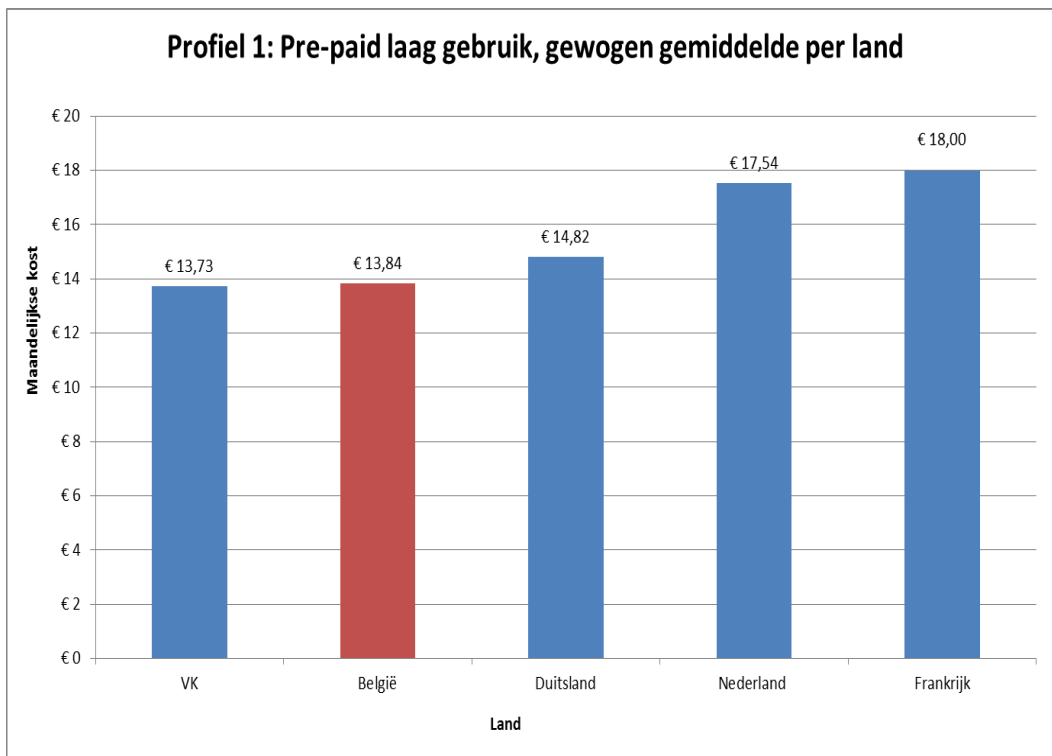
Figuur 31: Vergelijking tariefplannen mobiele telefonie pre-paid profiel 1: Laag gebruik (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 8 en 28 augustus 2012, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

122. Onderstaande figuur geeft, op de horizontale as, de afwijking weer ten opzichte van de prijsmediaan van deze set van tariefplannen. Hieruit valt op te maken in welke mate tariefplannen op de Belgische markt afwijken van het middelste prijsniveau uit bovenstaande vergelijking. Indien meerdere offertes overlappen is dit aangegeven met een rood-groene ster. Een positieve waarde (rechts van de verticale as) duidt erop dat een aanbieding hoger geprijsd is dan de prijsmediaan. Links van de verticale as (negatieve waarde) is het tariefplan goedkoper dan de prijsmediaan.

Figuur 32: Verschil prijsmediaan tariefplannen mobiele telefonie profiel 1 Pre-paid Laag gebruik (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 8 en 28 augustus 2012, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

123. In onderstaande figuur ten slotte, is een gewogen gemiddelde per land weergegeven van het prijsniveau van bovenstaande tariefplannen.

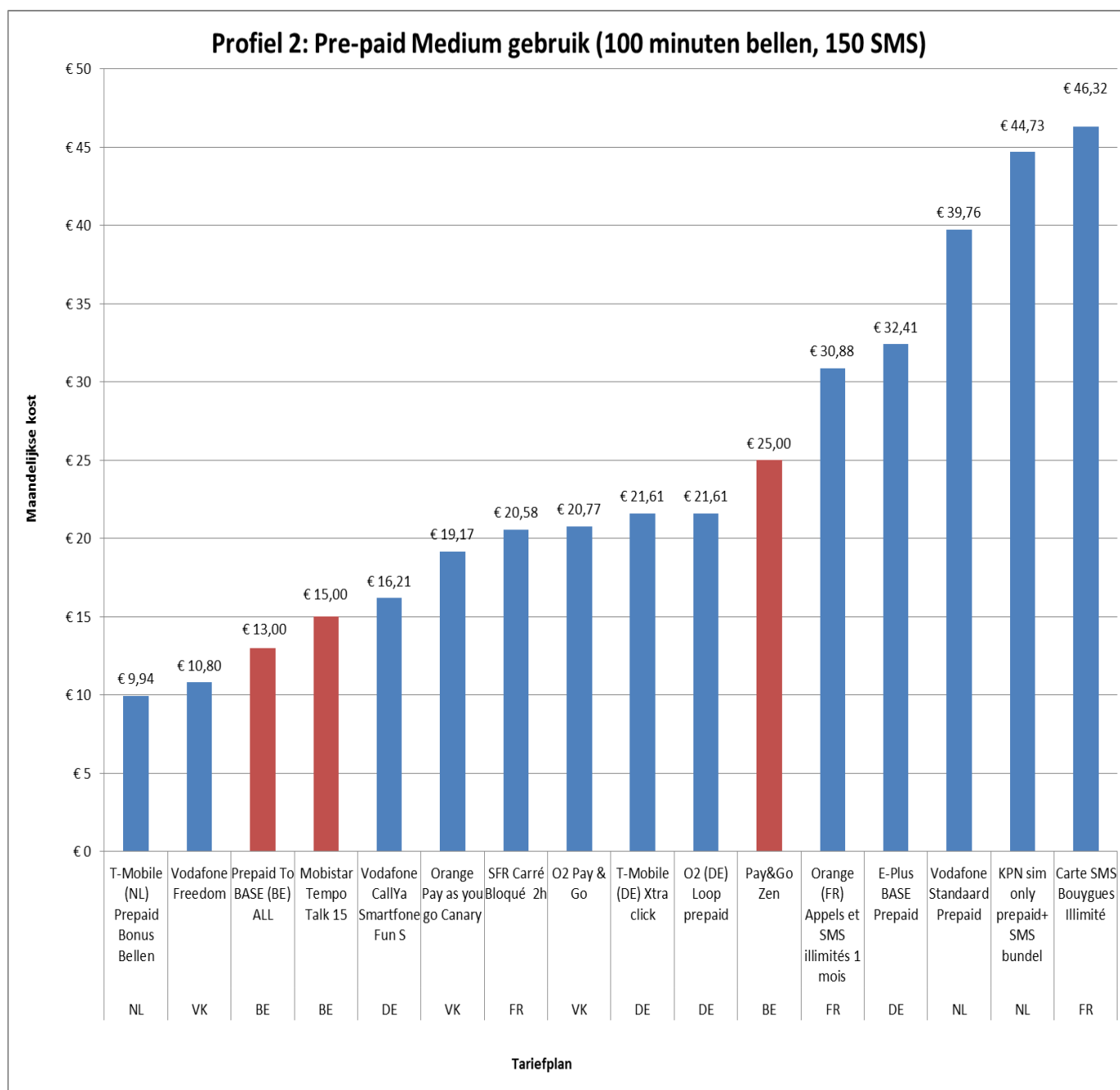

Figuur 33: Gewogen gemiddelde per land mobiele telefonie profiel 1: Pre-paid Laag gebruik (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 8 en 28 augustus 2012, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

124. Uit deze figuren valt het af te leiden dat de prijzen voor dit profiel variëren van € 10 tot € 26. Eén Belgische operator bevindt zich aan de lage kant van het spectrum, de andere twee operatoren in de middengroep van de vergelingsgroep. De afwijking van de mediaan bedraagt 15% en -28 % (BASE).
125. Als we kijken naar het gewogen gemiddeld zien we dat een Belgische consument slechts 10 cent meer zou moeten betalen dan dat hij in het Verenigd Koninkrijk zou betalen. In Duitsland, Nederland en Frankrijk zou hij duurder af zijn.

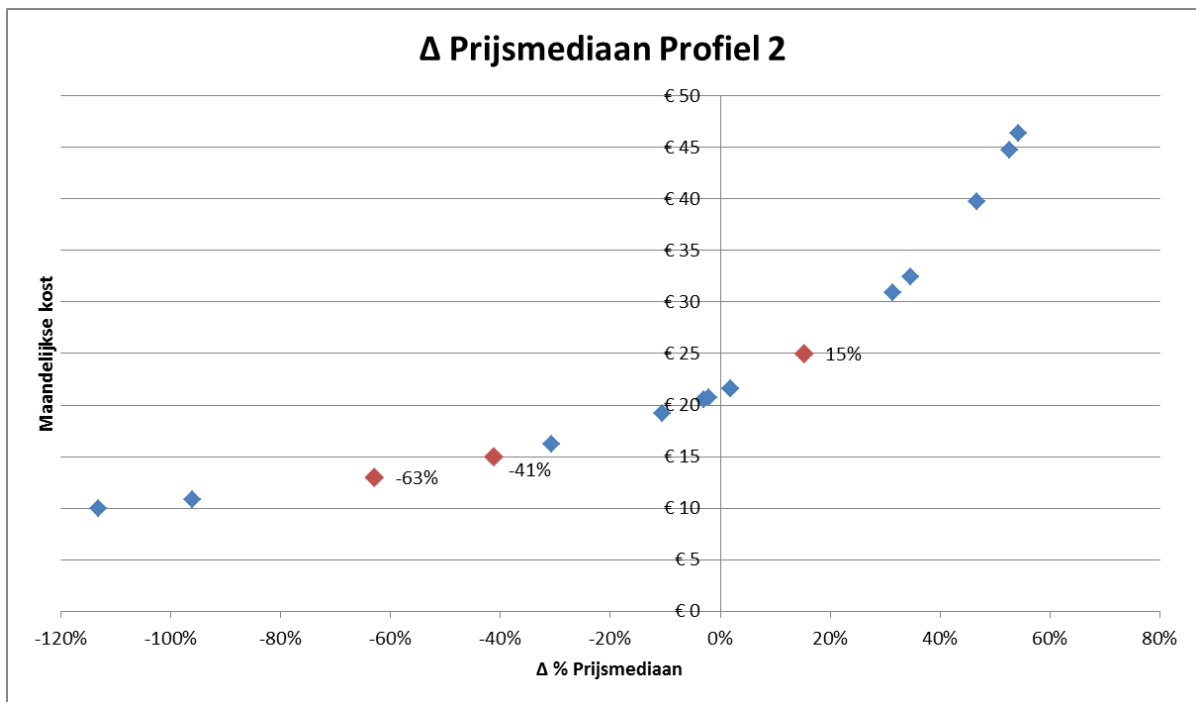
4.7.2 Profiel 2: Pre-paid, Medium gebruik

126. Onderstaande figuur geeft een vergelijking weer van de prijsniveaus voor de verschillende tariefplannen in de vijf onderzochte landen voor wat betreft 'profiel 2 mobiele telefonie pre-paid'.

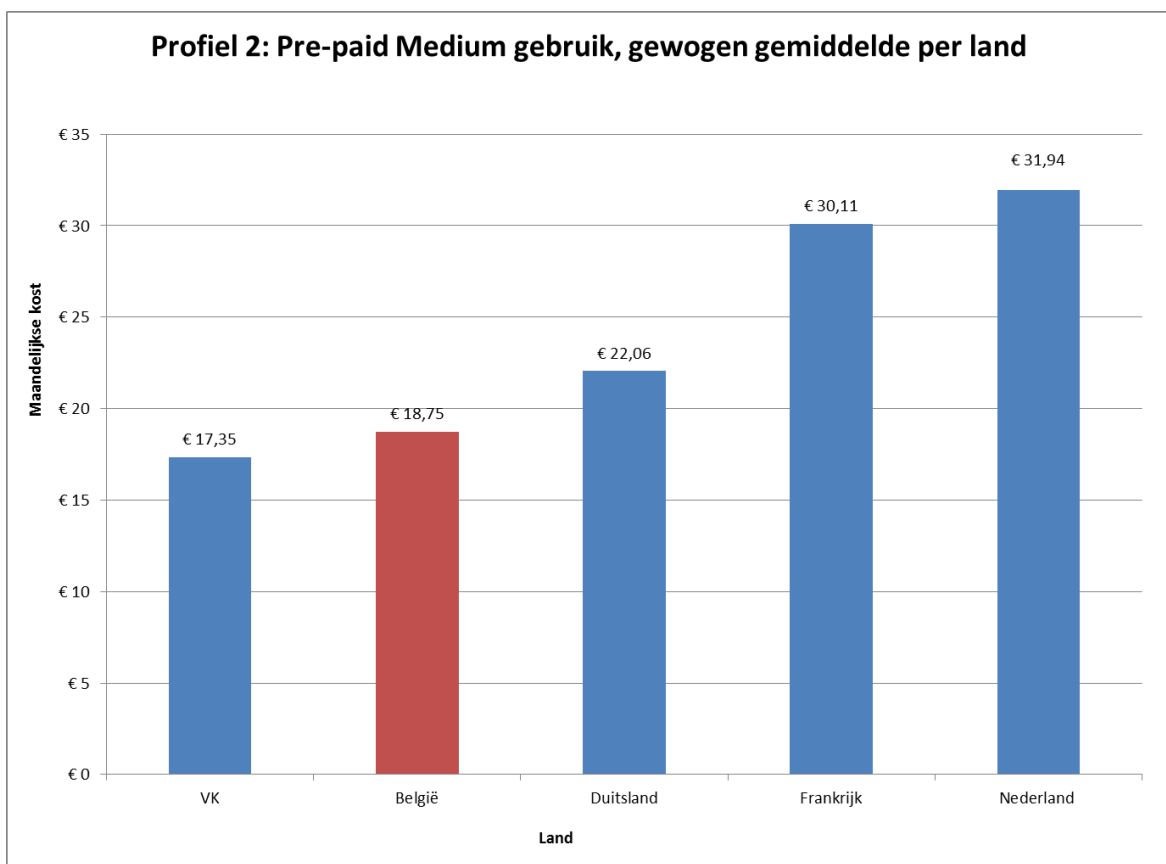
Figuur 34: Vergelijking tariefplannen mobiele telefonie profiel 2: Pre-paid Medium gebruik (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 8 en 28 augustus 2012, prijzen incl. BTW, EUR PPP)

127. Onderstaande figuur geeft, op de horizontale as, de afwijking weer ten opzichte van de prijsmediaan van deze set van tariefplannen. Hieruit valt op te maken in welke mate tariefplannen op de Belgische markt (aangegeven met een rode ruit) afwijken van het middelste prijsniveau uit bovenstaande vergelijking.

Figuur 35: Verschil prijsmediaan tariefplannen mobiele telefonie profiel 2: Pre-paid Medium gebruik (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 8 en 28 augustus 2012, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

128. In onderstaande figuur ten slotte, is een gewogen gemiddelde per land weergegeven van het prijsniveau van bovenstaande tariefplannen.

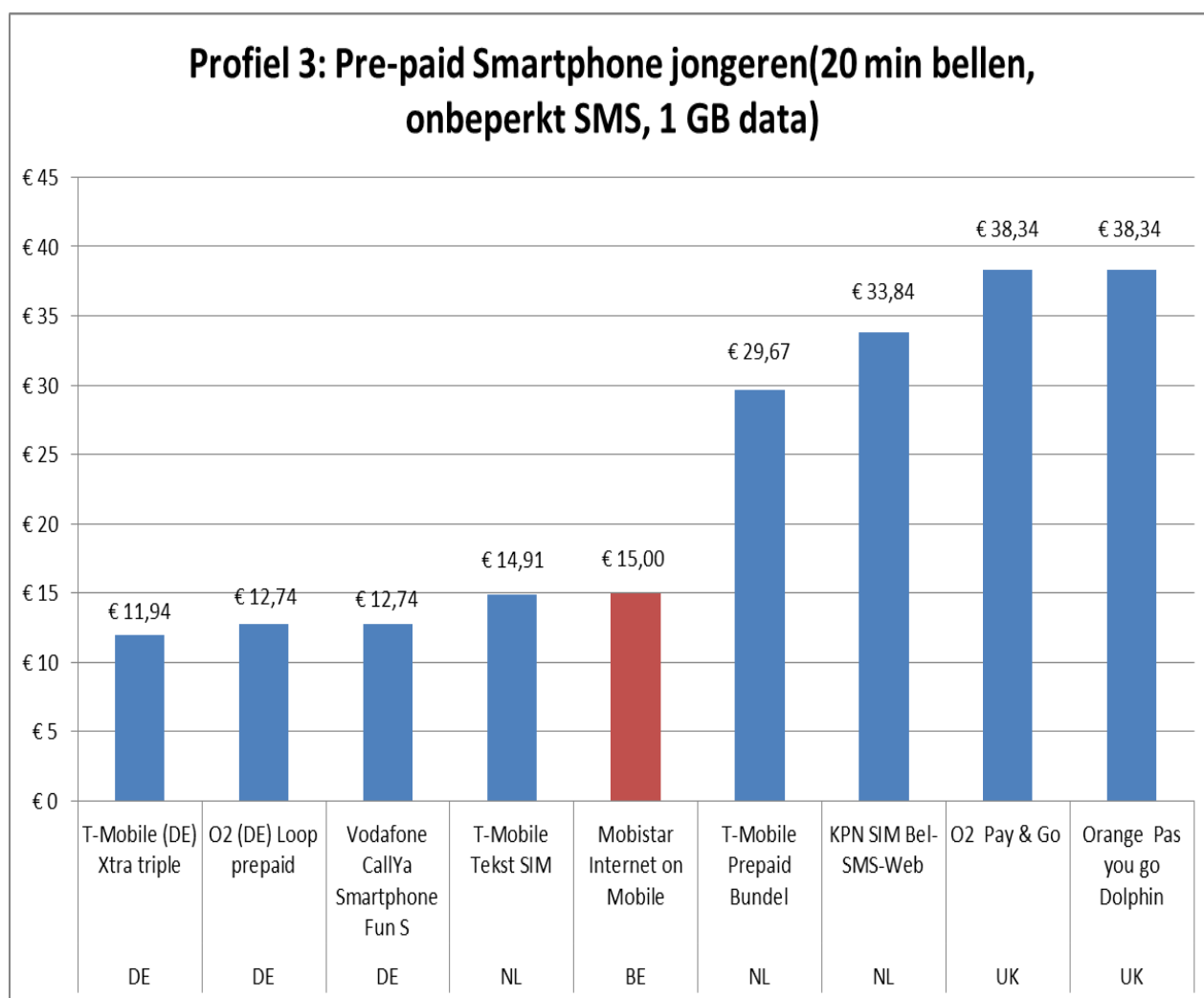

Figuur 36: Gewogen gemiddelde per land mobiele telefonie profiel 2: Pre-paid Medium gebruik (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 8 en 28 augustus 2012, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

129. De prijzen voor dit profiel liggen erg uit elkaar: de duurste offerte (€ 46) is bijna vijf keer duurder dan de goedkoopste offerte. De Belgische tariefplannen bevinden zich gespreid tegenover de mediaan. Afwijkingen tot de prijsmediaan variëren van -63% tot -41% onder de prijsmediaan tot 15% boven de prijsmediaan.
130. Wat het gewogen gemiddelde van de tarieven betreft, stelt men vast dat België zich relatief goedkoop verhoudt ten opzichte van de andere buurlanden. Net zoals bij profiel 1 betaalt een Belgische consument iets minder in het Verenigd Koninkrijk. In Duitsland zou hij iets meer betalen. Nederland en Frankrijk zijn significant duurder.

4.7.3 Profiel 3: Pre-paid Smartphone jongeren

131. Onderstaande figuur geeft een vergelijking weer van de prijsniveaus voor de verschillende tariefplannen in de vijf onderzochte landen voor wat betreft 'profiel 3 mobiele telefonie pre-paid'. Dit profiel is niet representatief voor de gemiddelde *smartphone*-gebruiker maar sluit het best aan bij een jongere die heel intensief gebruik maakt van mobiele data en SMS-en maar weinig belt.
132. In deze vergelijkingsoefening werden enkel offertes opgenomen waarvan de operator een aanbieding heeft met minstens 1 GB data + ongelimiteerd SMS-en. Dit om te vermijden dat men offertes zou vergelijken met zeer hoge prijzen die niet realistisch zijn. Voor België werd 'Internet on Mobile' opgenomen van Mobistar, hoewel deze offerte slechts beperkt is tot 5000 klanten en dus niet representatief is voor de Belgische markt. Een andere offerte die binnen deze vergelijkingsoefening past is Mobile Vikings (tevens geprijsd aan € 15). Deze offerte werd echter niet opgenomen in deze studie.

Figuur 37: Vergelijking tariefplannen mobiele telefonie profiel 3: Pre-paid smartphone jongeren (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 8 en 28 augustus 2012, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

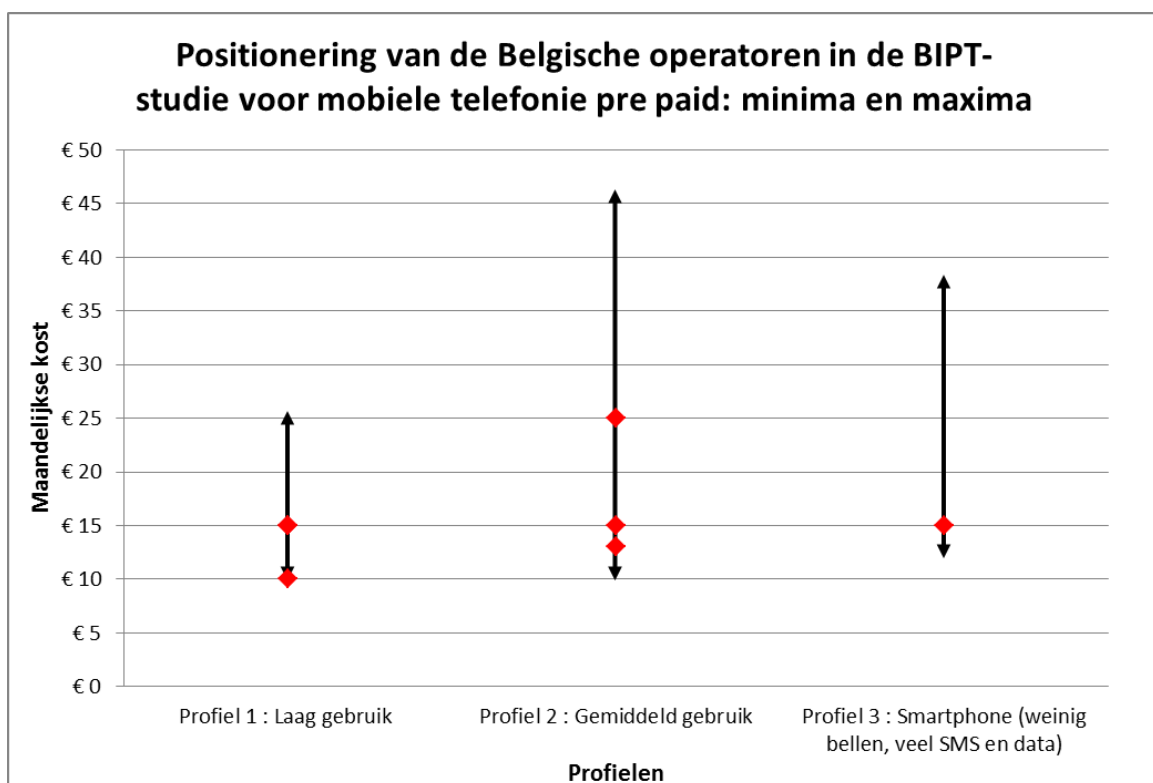
133. In Frankrijk bestond geen passende offerte voor dit profiel. In Duitsland bestaan er binnen deze vergelijkingsoefening drie offertes die passen onder dit profiel. Deze drie offertes zijn het goedkoopst binnen de vergelijking. Aanbiedingen uit het Verenigd

Koninkrijk – dat in de vorige profielen steeds als goedkoopste land werd berekend – zijn voor dit profiel het duurste.

134. Omdat de aanbiedingen voor dit profiel erg beperkt zijn in aantal en bovendien geen representatief beeld geven, werd voor dit profiel geen gewogen gemiddelde per land weergegeven.

4.7.4 Samenvatting profielen mobiele telefonie pre-paid

135. De volgende figuur geeft de situering van de Belgische operatoren – opgenomen in deze prijzenstudie - in relatie tot de prijzen in de buurlanden. De zwarte verticale pijl geeft per profiel alle verzamelde prijzen van de operatoren weer voor de 5 landen van de vergelijkingsoefening. De pijl verbindt de minimumprijs (onderste punt van de pijl) met de maximumprijs (bovenste punt van de pijl) voor een bepaald gebruik.

Figuur 38: Positionering van de Belgische operatoren ten opzichte van buurlanden voor deze vergelijkingsoefening, mobiele telefonie pre-paid (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 8 en 28 augustus 2012, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

In het algemeen merkt men deze tendens voor mobiele telefonie pre paid: België rangschikt zich tweede, kort na het Verenigd Koninkrijk. Een Belgische consument zou net iets meer betalen in Duitsland. Frankrijk en Nederland zijn het duurste. Voor mobiel datagebruik waren er weinig aanbiedingen beschikbaar, wat de vergelijking moeilijk maakte.

5 VASTE TELEFONIE

5.1 Kostencalculatie vaste telefonie

136. Bij de bepaling voor de relevante maandelijks weerkerende kost is er rekening gehouden met volgende elementen:
- het maandelijks te betalen abonnementstarief en de daarbij inbegrepen belminuten;
 - eventueel maandelijks te huren apparatuur of éénmalige aankoop hiervan (indien de aankoop voordeliger is dan de huur is de aankoopoptie in rekening genomen, afgeschreven over 36 maanden).
 - eventueel maandelijkse kosten voor lijnhuur.
137. Daarnaast is er, naargelang het gekozen profiel, een kostencalculatie gedaan van het aantal belminuten niet omvat door de tariefformule²⁸.
138. Ook is er rekening gehouden met mogelijke opties voor wat betreft het aantal belminuten (bvb. vast bedrag voor onbeperkt in weekend te bellen).
139. Er is abstractie gemaakt van promoties die een tijdelijke korting geven op het maandelijkse abonnementstarief. In het geval er een voordelig tarief wordt geboden indien de klant zich voor een langer durende contracttermijn afsluit, is het tarief voor de langst mogelijke contracttermijn in rekening genomen²⁹.
140. Eenmalige kosten, zoals installatie en activatie, zijn buiten beschouwing gelaten. Extra tarieven voor additionele diensten (bvb. klantendienst) zijn eveneens buiten beschouwing gelaten.
141. Internationale tarieven voor bellen zijn buiten beschouwing gelaten in de gekozen profielen.
142. Koppelverkoop, waarbij abonnementsformules aangeboden worden samen met de verkoop van een telefoontoestel, zijn buiten beschouwing gelaten.
143. In Nederland is telefonie bij UPC en Ziggo enkel en alleen te verkrijgen in combinatie met een abonnement op de kabel (televisie). Deze kost wordt ook meegerekend in de totale maandelijkse prijs. Hoewel men in feite niet kan spreken van een *stand-alone* aanbieding voor 'vaste telefonie' werden deze twee operatoren toch meegenomen in de prijsvergelijking om een voldoende representatief beeld te vormen voor de Nederlandse markt. De twee offertes van UPC en Ziggo zijn in de figuren hieronder meegegeven met een asterisk (*).

²⁸ Inclusief connectiekosten indien aanwezig.

²⁹ Wanneer bijvoorbeeld vaste telefonie tariefplannen beschikbaar zijn voor een duurtijd van 12 en 24 maanden, is er gekozen voor de tariefplannen met contractduur van 24 maanden.

5.2 Keuze van operatoren vaste telefonie

144. Zoals in sectie 3.1 vermeld, heeft het BIPT bij de keuze van operatoren gestreefd naar een zo groot mogelijke representativiteit in de onderzochte markten. De in beschouwing genomen operatoren bezitten tezamen telkens een aanzienlijk deel van de totale markt voor een bepaalde productcategorie in een bepaald land. Het gaat hier, naargelang het land, om de 3 à 4 grootste operatoren. Het BIPT meent dat deze keuze het best weergeeft wat het algemeen prijsniveau is voor de meest afgenomen producten. Daarnaast zijn er echter ook operatoren opgenomen met een relatief beperkt marktaandeel³⁰.
145. Onderstaande figuur geeft een overzicht van de operatoren die voor vaste telefonie in beschouwing genomen zijn. In totaal gaat het om 17 operatoren in 5 landen, waarbij in totaal 46 tariefplannen onderzocht zijn.

³⁰ De opname van Free (Frankrijk) is hier een voorbeeld van. Deze operator biedt aantrekkelijke tarieven die, ondanks het beperkte marktaandeel van de operator, een invloed uitoefenen op de markt.

België	Belgacom	VOO	Numericable	Telenet	Euphony	
Tariefplan	Belgacom Classic	VOO La Téléphone Eco Soir & WE	Numericable (BE) Classic	Telenet Freephone Europe	Euphony Light	
	Belgacom Happy Time XL	VOO La Téléphone Blabla	Numericable BE National Illimité	Telenet Optie 24 Belgium	Euphony Comfort	
				Telenet Optie 24 Mobile	Euphony Talk	
					Euphony Talk XL	
# Tariefplannen	2	2	2	3	4	13
Frankrijk	SFR	Orange				
Tariefplan	SFR Ligne Fixe abonnement seule	Orange Atout				
	SFR Ligne Fixe 2h	Orange Optimale 2h				
	SFR Ligne Fixe 3h	Orange Optimale 4h				
	SFR Ligne Fixe 5h	Orange Optimale Illimité				
	SFR Ligne Fixe Illimité					
# Tariefplannen	5	4				Totaal # Frankrijk
						9
Duitsland	T-Home	Kabel-BW	Telecolumbus	Kabel DE		
Tariefplan	T-Home Call Start	Kabel BW Clever Telefon	Telecolumbus Telefon Flat	Kabel DE Telefonanschluss		
	T-home Call Plus					
	T-home Call Basic					
	T-home Call Comfort					
# Tariefplannen	4	1	1	1		Totaal # Duitsland
						7
Nederland	KPN	UPC	Ziggo			
Tariefplan	KPN Belvrij Altijd	UPC Bellen	Ziggo Telefonie Z1			
	KPN Belvrij 's Avonds en Weekend	UPC Bellen onbeperkt avond en weekend	Ziggo Telefonie volop bellen avond en weekend			
	KPN Belvrij Weekend					
	KPN BelBasis					
	KPN BelBudget					
# Tariefplannen	5	2	2			Totaal # Nederland
						9
VK	BT	Virgin	Sky			
Tariefplan	BT Unlimited Anytime Plan plus	Virgin Talk Weekends	Sky Talk weekends			
	BT Unlimited Anytime Calls	Virgin Talk Evening & Weekends	Sky Talk Anytime			
	BT Unlimited Evening & Weekend Calls					
	BT Unlimited Weekend Calls					
# Tariefplannen	4	2	2			Totaal # VK
						8
Totaal aantal tariefplannen vaste telefonie	46					

Figuur 39: Overzicht opgenomen operatoren en tariefplannen vaste telefonie.

5.3 Toelichting bij de profielen vaste telefonie

146. Om een solide vergelijkingsbasis te bekomen om de verschillende tariefplannen op een relevante manier met elkaar te vergelijken, zijn er vijf consumentenprofielen ontwikkeld die allen een bepaald gebruik door de eindgebruiker inhouden³¹. Onderstaande figuur geeft een overzicht van deze profielen weer.
147. Vooral profiel 2 (gemiddelde beller, vooral 's avonds en in het weekend) is sterk aanwezig in de markt en dus representatief voor een grote groep van de bevolking. De actieve bevolking belt namelijk vooral in de daluren. Profiel 4 en 5 zijn heel zwaar en dus ook maar van toepassing op een klein gedeelte van de bevolking. Hetzelfde geldt voor het lichte profiel (profiel 1).

Profiel 1: Laag gebruik (25 oproepen)						
	Bestemming	Aantal oproepen	Piek	Dal	Weekend	Duur van 1 oproep
60%	Vast	15	40%	25%	35%	5
40%	Mobiel	10	55%	20%	25%	2
Profiel 2: Medium gebruik daluren en weekend (70 oproepen)						
	Bestemming	Aantal oproepen	Piek	Dal	Weekend	Duur van 1 oproep
75%	Vast	53	30%	30%	40%	5
25%	Mobiel	17	35%	25%	40%	2
Profiel 3: Medium gebruik week overdag (70 oproepen)						
	Bestemming	Aantal oproepen	Piek	Dal	Weekend	Duur van 1 oproep
75%	Vast	53	60%	20%	20%	5
25%	Mobiel	17	60%	20%	20%	2
Profiel 4: Hoge gebruik daluren en weekend (120 oproepen)						
	Bestemming	Aantal oproepen	Piek	Dal	Weekend	Duur van 1 oproep
75%	Vast	90	30%	30%	40%	5
25%	Mobiel	30	35%	25%	40%	2
Profiel 5: Hoog gebruik week overdag (120 oproepen)						
	Bestemming	Aantal oproepen	Piek	Dal	Weekend	Duur van 1 oproep
75%	Vast	90	60%	20%	20%	5
25%	Mobiel	30	60%	20%	20%	2

Figuur 40: Overzicht profielen vaste telefonie.

³¹ De profielen zijn ontwikkeld om het consumentengebruik op de Belgische markt weer te geven en dit toe te passen op tariefplannen in het buitenland. Bij de keuze van deze profielen is er overleg gepleegd met de voornaamste vaste operatoren op de Belgische markt. De keuze van deze profielen en hun parameters heeft een grote invloed hebben op resultaten van het vergelijken van prijsniveaus. Voor meer toelichting bij deze bemerkingen, zie sectie 1.1.

148. Zoals te zien op deze figuur is er nagegaan wat de maandelijkse weerkerende kost is van een bepaald tariefplan, rekening houdend met het aantal belminuten³². Het aantal belminuten is daarbij verdeeld volgens bestemming (vast/mobiel) en periode (piek, dal, weekend). Gratis belminuten zijn ook telkens toegepast volgens de verdeling weergegeven in deze profielen.
149. Deze profielen zijn toegepast op alle tariefplannen weergegeven in figuur 32. Na toepassing van een bepaald profiel op alle tariefplannen van een operator, is er vervolgens – per operator - nagegaan welk tariefplan het goedkoopst is voor dit bepaalde profiel. De goedkoopste aanbieding per operator voor een bepaald profiel is vervolgens meegenomen in de prijsvergelijking, die hieronder verder zal besproken worden³³.
150. Verschillen in wanneer piek-, dal- en weekenduren aanvangen tussen operatoren zijn opgenomen in deze profielen³⁴.

Vaste telefonie in multi play

151. Vooraleer te kijken naar de resultaten van de vergelijking van tarieven, is het nuttig het nodige voorbehoud te maken voor wat betreft alleenstaande aanbiedingen voor vaste telefonie. Vaste telefonie wordt immers steeds meer opgenomen in bundels (multi play), gebundeld tezamen met breedbandinternet en/of televisie. In zulke multi play aanbiedingen is vaak een vaste telefonie component aanwezig die een *flat fee*-gebruik inhoudt (bvb. ‘onbeperkt bellen naar buitenlandse nummers’ of ‘onbeperkt bellen in het weekend’). Vaste telefonie wordt dus alsmaar meer als (gedeeltelijk) gratis component toegevoegd aan multi play-aanbiedingen. De tarieven van vaste telefonie in deze gebundelde aanbiedingen vallen evenwel buiten het bereik van deze studie. De analyse van alleenstaande vaste telefonie-aanbiedingen geeft daarom slechts een beperkt beeld weer van het werkelijk prijsniveau inzake vaste telefonie volgens het daadwerkelijke consumentengebruik.

³² Zoals besproken in sectie 3.1 zijn daarbij ook de kosten berekend van belminuten buiten de abonnementsbundel en is er rekening gehouden met voordeelopties.

³³ Hier is ervan uitgegaan dat de consument rationeel handelt en de goedkoopste aanbieding kiest bij een bepaalde operator volgens zijn verbruik. Voor meer toelichting bij deze veronderstelling, zie sectie 1.1.

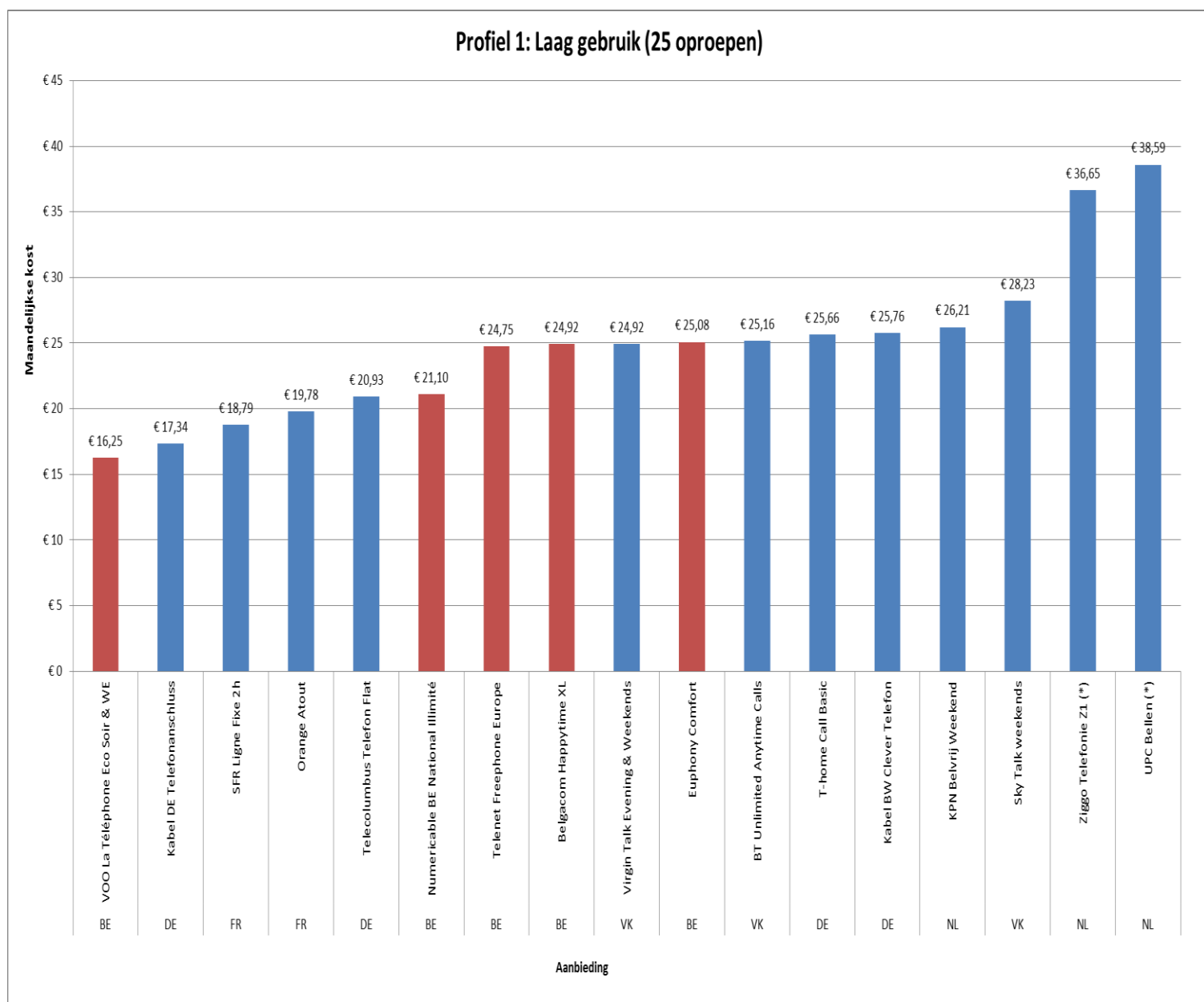
³⁴ Naargelang piek- en daluren wijzigen ten opzichte van het basisprofiel, is het percentage in de verdeling belminuten piek/dal/weekend-uren aangepast. In het basisprofiel duren de piekuren van 8 tot 17u tijdens wekdagen.

5.4 Resultaten vergelijking prijsniveau vaste telefonie

152. In wat volgt zullen de resultaten weergegeven worden van de vergelijking van prijsniveaus van de verschillende tariefplannen vaste telefonie. Zoals hierboven besproken zijn deze resultaten tot stand gekomen door een aantal consumentenprofielen toe te passen op de tariefplannen, daarbij rekening houdend met een aantal kosten en opties.

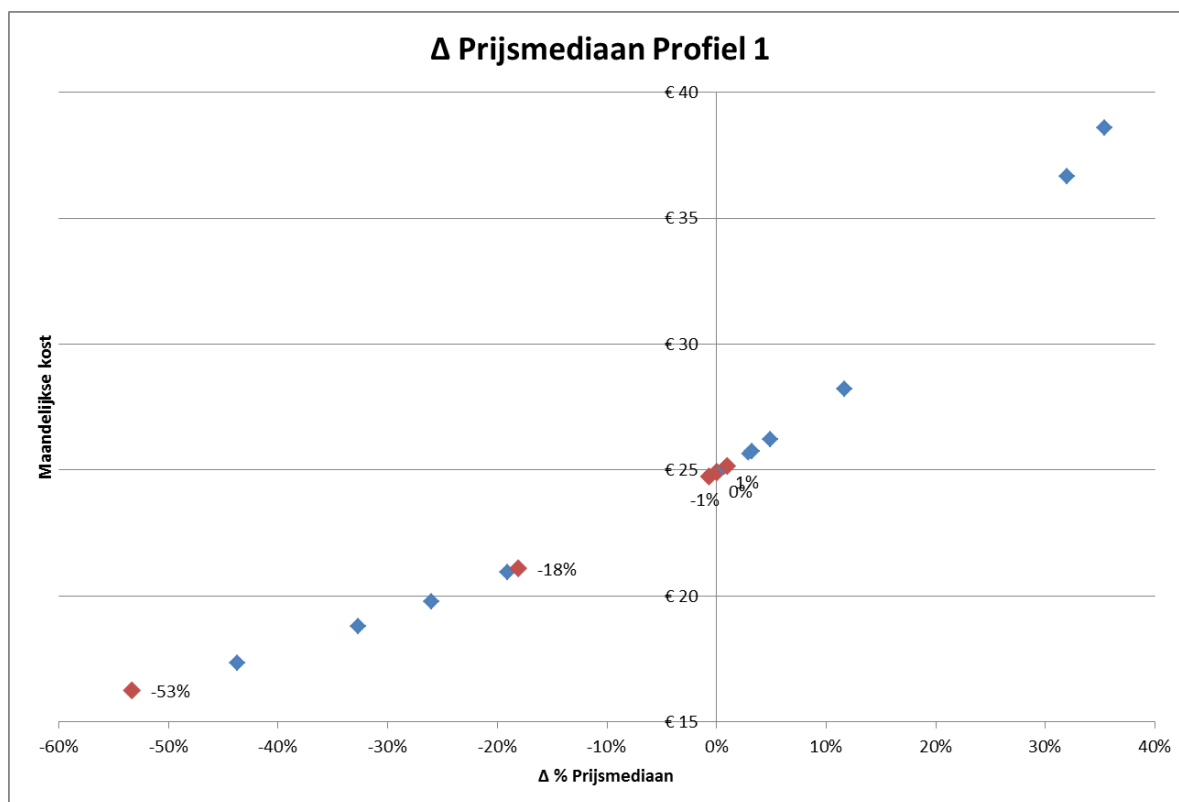
5.4.1 Profiel 1: Laag gebruik

153. Onderstaande figuur geeft een vergelijking weer van de prijsniveaus voor de verschillende tariefplannen in de vijf onderzochte landen voor wat betreft 'profiel 1 vaste telefonie'.

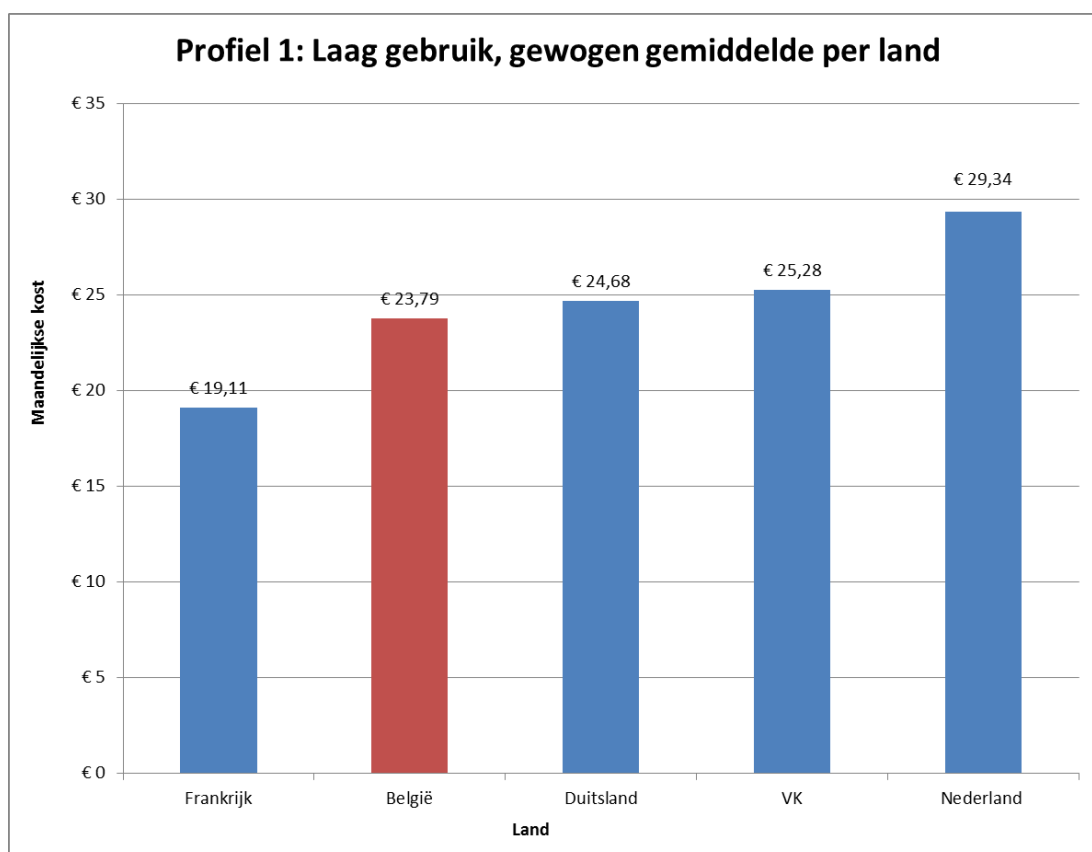
Figuur 41: Vergelijking tariefplannen vaste telefonie profiel 1: laag gebruik (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 8 en 28 augustus 2012, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

154. Onderstaande figuur geeft, op de horizontale as, de afwijking weer ten opzichte van de prijsmediaan van deze set van tariefplannen. Hieruit valt op te maken in welke mate tariefplannen op de Belgische markt afwijken van het middelste prijsniveau uit bovenstaande vergelijking. Indien meerdere offertes overlappen is dit aangegeven met een rood-groene ster. Een positieve waarde (rechts van de verticale as) duidt erop dat een aanbieding hoger geprijsd is dan de prijsmediaan. Links van de verticale as (negatieve waarde) is het tariefplan goedkoper dan de prijsmediaan.

Figuur 42: Verschil prijsmediaan tariefplannen vaste telefonie profiel 1: laag gebruik (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operators tussen 8 en 28 augustus 2012, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

155. In onderstaande figuur ten slotte, is een gewogen gemiddelde per land weergegeven van het prijsniveau van bovenstaande tariefplannen.

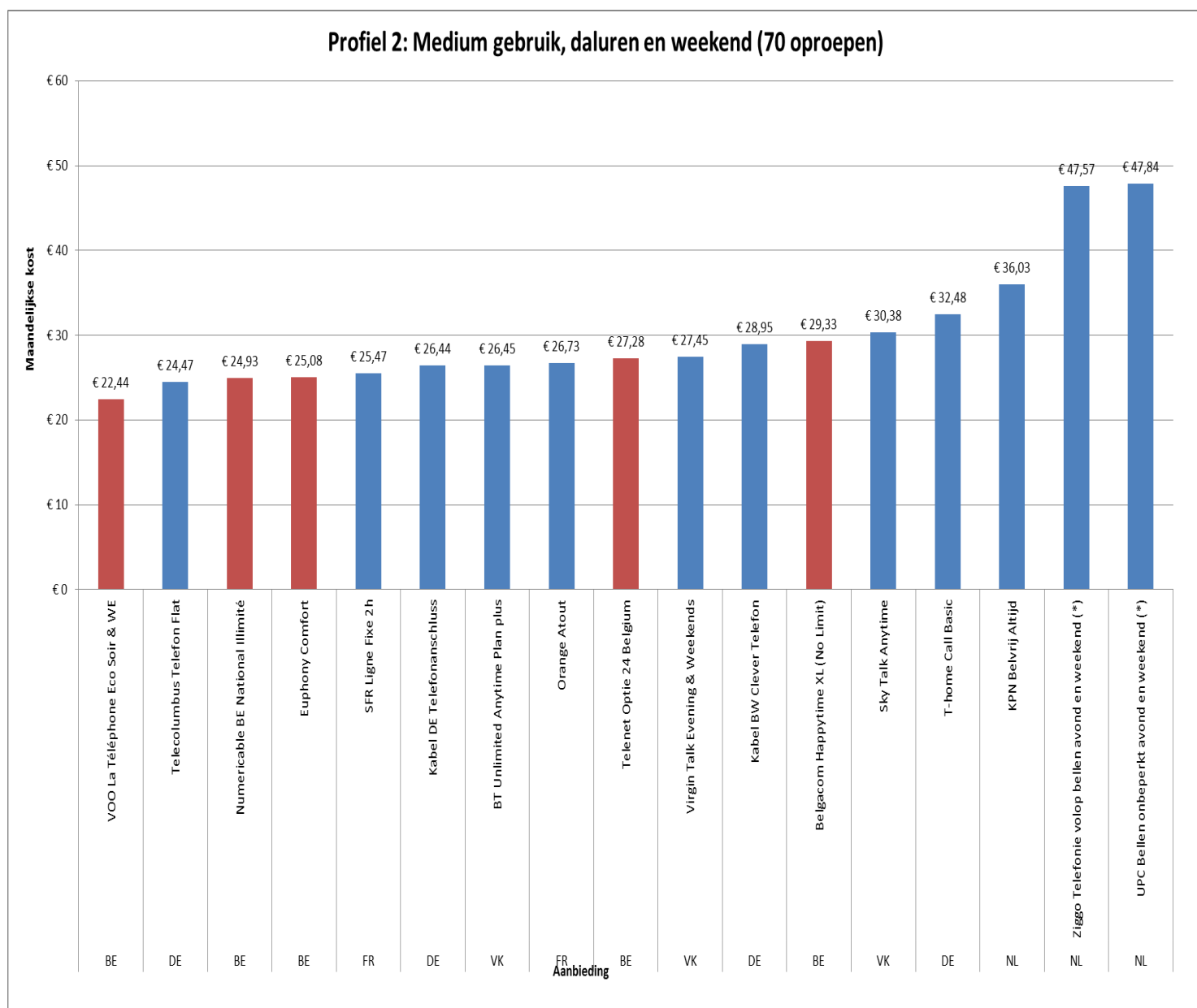

Figuur 43: Gewogen gemiddelde per land vaste telefonie profiel 1: laag gebruik (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 8 en 28 augustus 2012, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

156. Uit deze figuren valt het af te leiden dat de maandelijkse kost voor een laag gebruik zich tussen de € 16 en € 28 bevindt. De twee Nederlandse offertes (vaste telefonie in combinatie met een kabelabonnement voor televisie) zijn uitschieters in de vergelijkingsoefening en bedragen gemiddeld € 37.
157. Bij de Belgische operatoren zijn er drie tariefplannen die zich in de middengroep bevinden. De procentuele afwijking van de prijsmediaan is voor deze tariefplannen -1% tot 1%. Twee tariefplannen bevinden zich aan de lage kant van het spectrum met een procentuele afwijking van de mediaan van -53 % (Voo) en -18% (Numericable).
158. Wanneer we kijken naar het met marktaandeel gewogen gemiddelde van de tarieven, zien we dat een Belgische consument nét iets minder betaalt dan in het Verenigd Koninkrijk en Duitsland voor een vergelijkbaar product. In Frankrijk zou hij gemiddeld genomen nog goedkoper uit zijn. In Nederland zou hij het meeste moeten betalen.

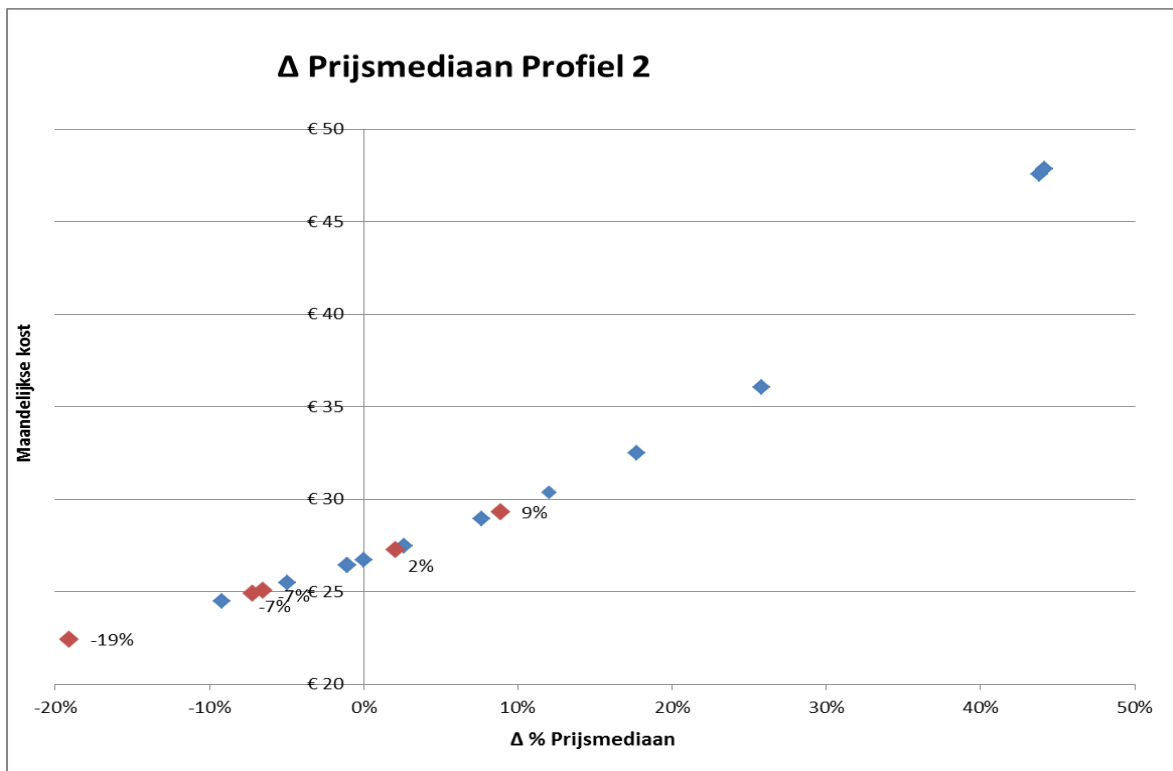
5.4.2 Profiel 2: Medium gebruik, daluren en weekend

159. Onderstaande figuur geeft een vergelijking weer van de prijsniveaus voor de verschillende tariefplannen in de vijf onderzochte landen voor wat betreft 'profiel 2 vaste telefonie'.

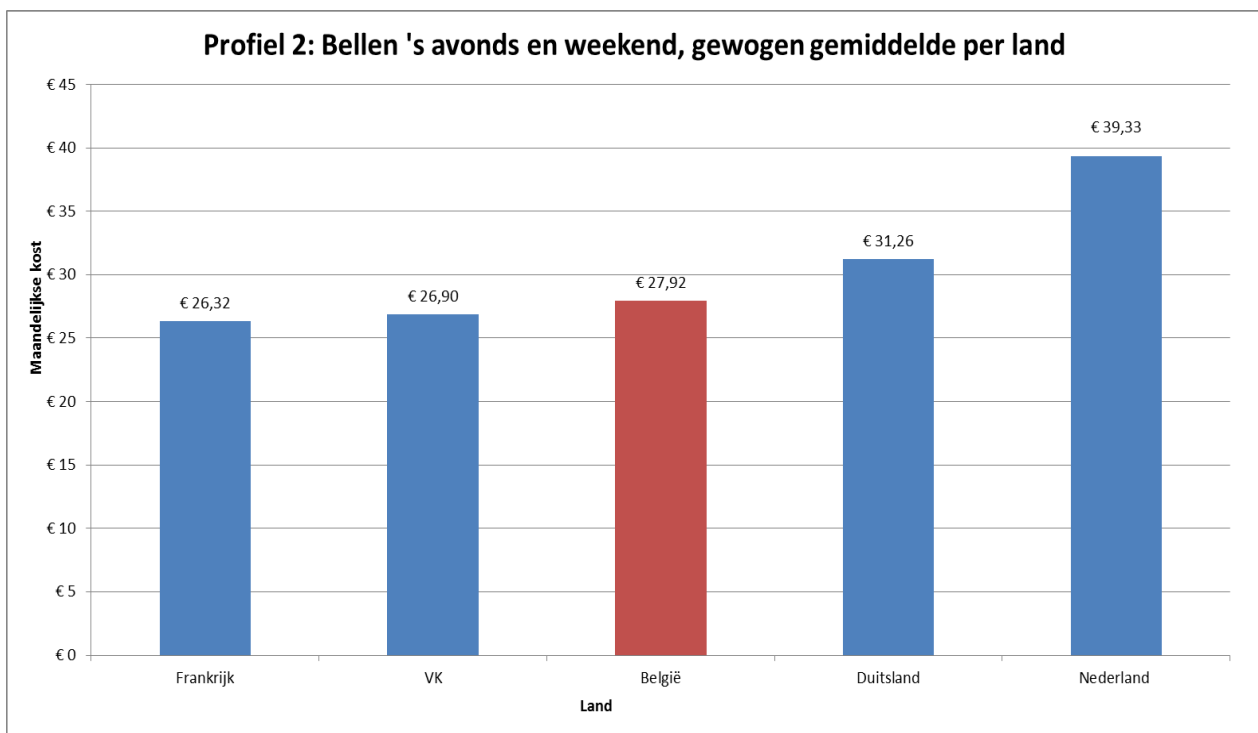
Figuur 44: Vergelijking tariefplannen vaste telefonie profiel 2: Medium gebruik, daluren en weekend (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 8 en 28 augustus 2012, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

160. Onderstaande figuur geeft, op de horizontale as, de afwijking weer ten opzichte van de prijsmediaan van deze set van tariefplannen. Hieruit valt op te maken in welke mate tariefplannen op de Belgische markt (aangegeven met een rode ruit) afwijken van het middelste prijsniveau uit bovenstaande vergelijking.

Figuur 45: Verschil prijsmediaan tariefplannen vaste telefonie profiel 2: Medium gebruik, daluren en weekend (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 8 en 28 augustus 2012, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

161. In onderstaande figuur ten slotte, is een gewogen gemiddelde per land weergegeven van het prijsniveau van bovenstaande tariefplannen.

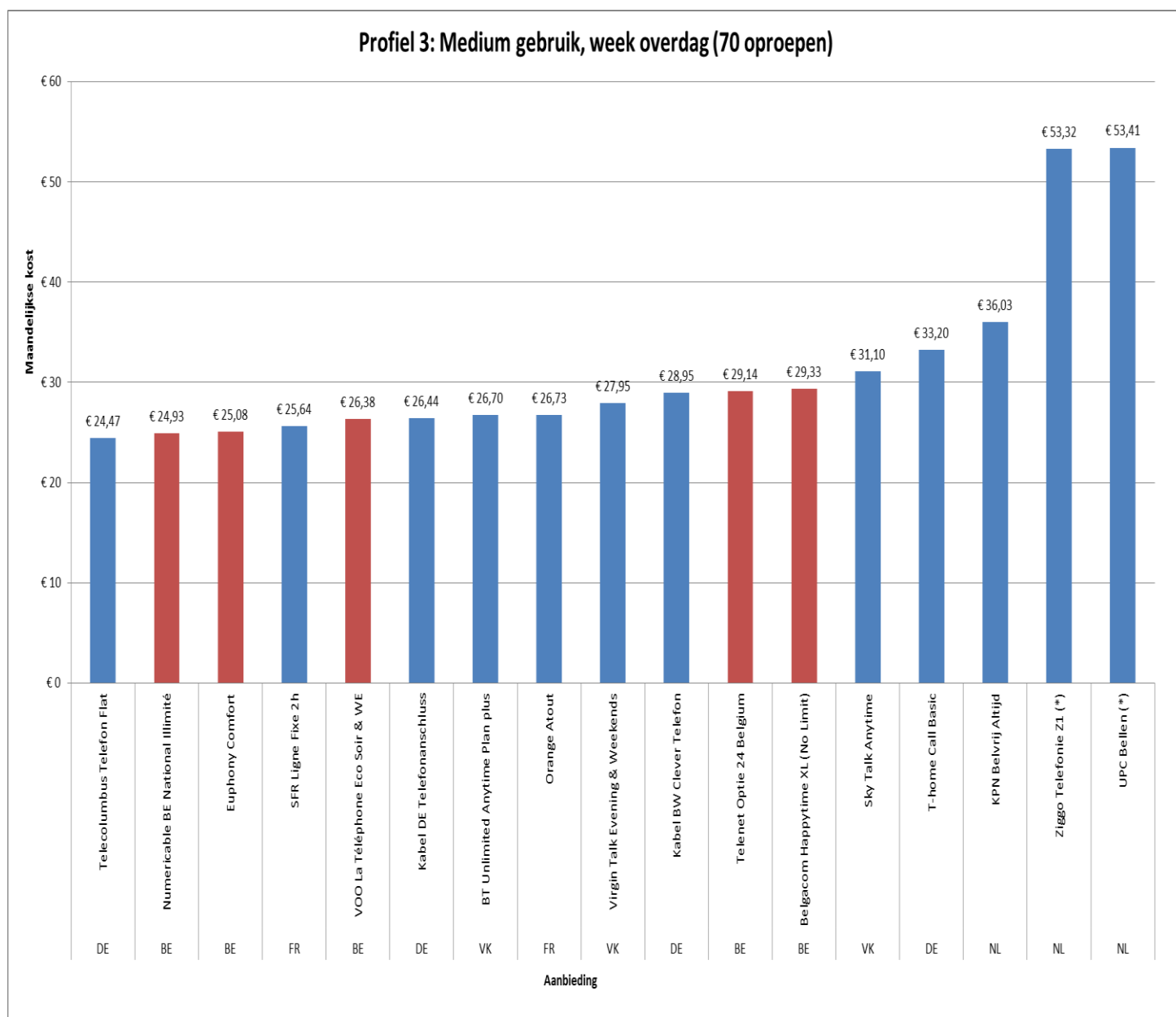

Figuur 46: Gewogen gemiddelde per land vaste telefonie profiel 2: Medium gebruik, 's avonds en weekend (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 8 en 28 augustus 2012, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

162. De resultaten voor dit profiel variëren van € 22 tot € 36. De twee Nederlandse offertes zijn uitschieters en bedragen gemiddeld € 47. De Belgische operatoren bevinden zich zowel aan de lage kant van het spectrum, als in de middengroep. Net zoals bij profiel 1 zien we dat de prijzen van de Belgische offertes niet significant ver uit elkaar liggen.
163. De Belgische tariefplannen liggen procentueel -19% onder de prijsmediaan tot 9% boven de prijsmediaan van de tariefplannen in deze vergelijkingsoefening.
164. Voor wat betreft het gewogen gemiddelde voor dit profiel situeert België zich in het midden. Een Belgische consument zou nét iets minder betalen in Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk. In Duitsland en Nederland zou het duurder zijn.

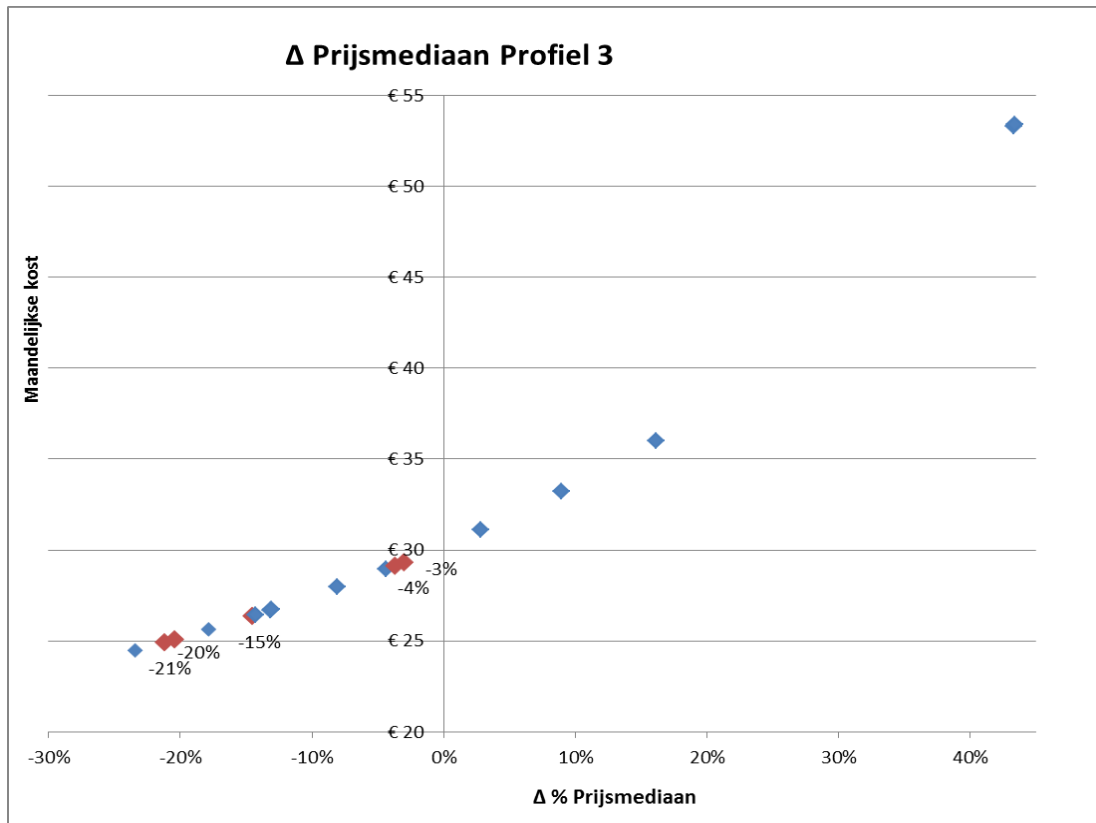
5.4.3 Profiel 3: Medium gebruik, week overdag

165. Onderstaande figuur geeft een vergelijking weer van de prijsniveaus voor de verschillende tariefplannen in de vijf onderzochte landen voor wat betreft 'profiel 3 vaste telefonie'.

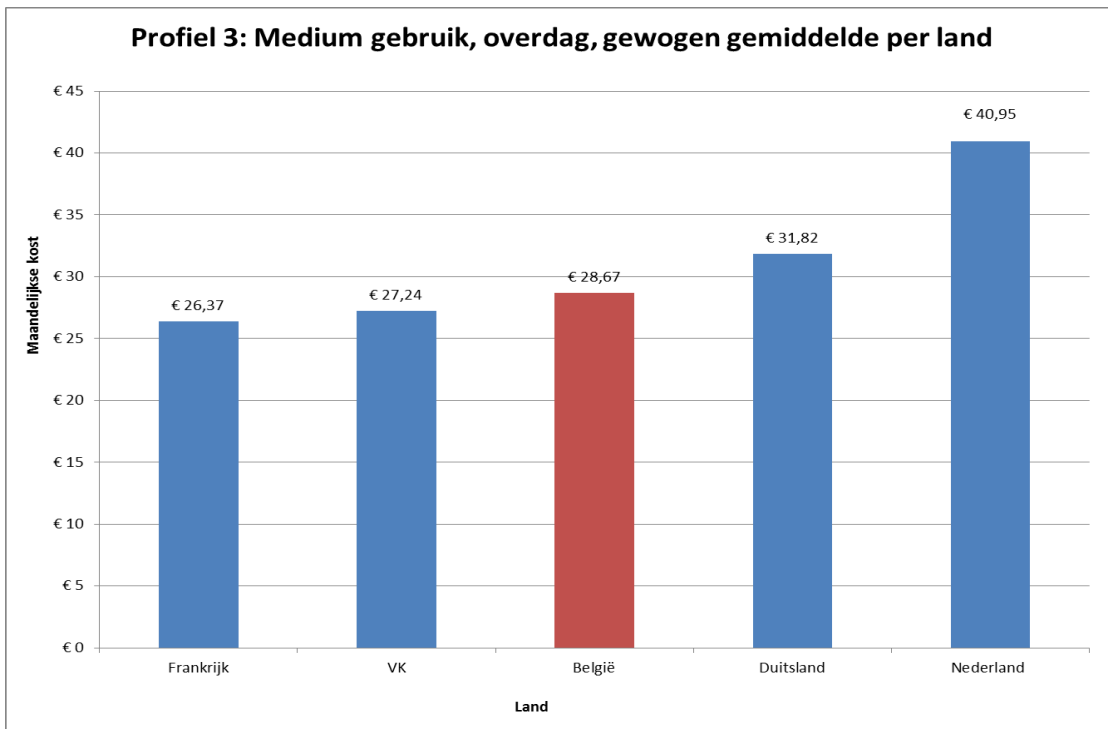
Figuur 47: Vergelijking tariefplannen vaste telefonie profiel 3: Medium gebruik, week overdag (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 8 en 28 augustus 2012, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

166. Onderstaande figuur geeft, op de horizontale as, de afwijking weer ten opzichte van de prijsmediaan van deze set van tariefplannen. Hieruit valt op te maken in welke mate tariefplannen op de Belgische markt afwijken van het middelste prijsniveau uit bovenstaande vergelijking.

Figuur 48: Verschil prijsmediaan tariefplannen vaste telefonie profiel 3: Medium gebruik, week overdag (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 8 en 28 augustus 2012, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

167. In onderstaande figuur ten slotte, is een gewogen gemiddelde per land weergegeven van het prijsniveau van bovenstaande tariefplannen.

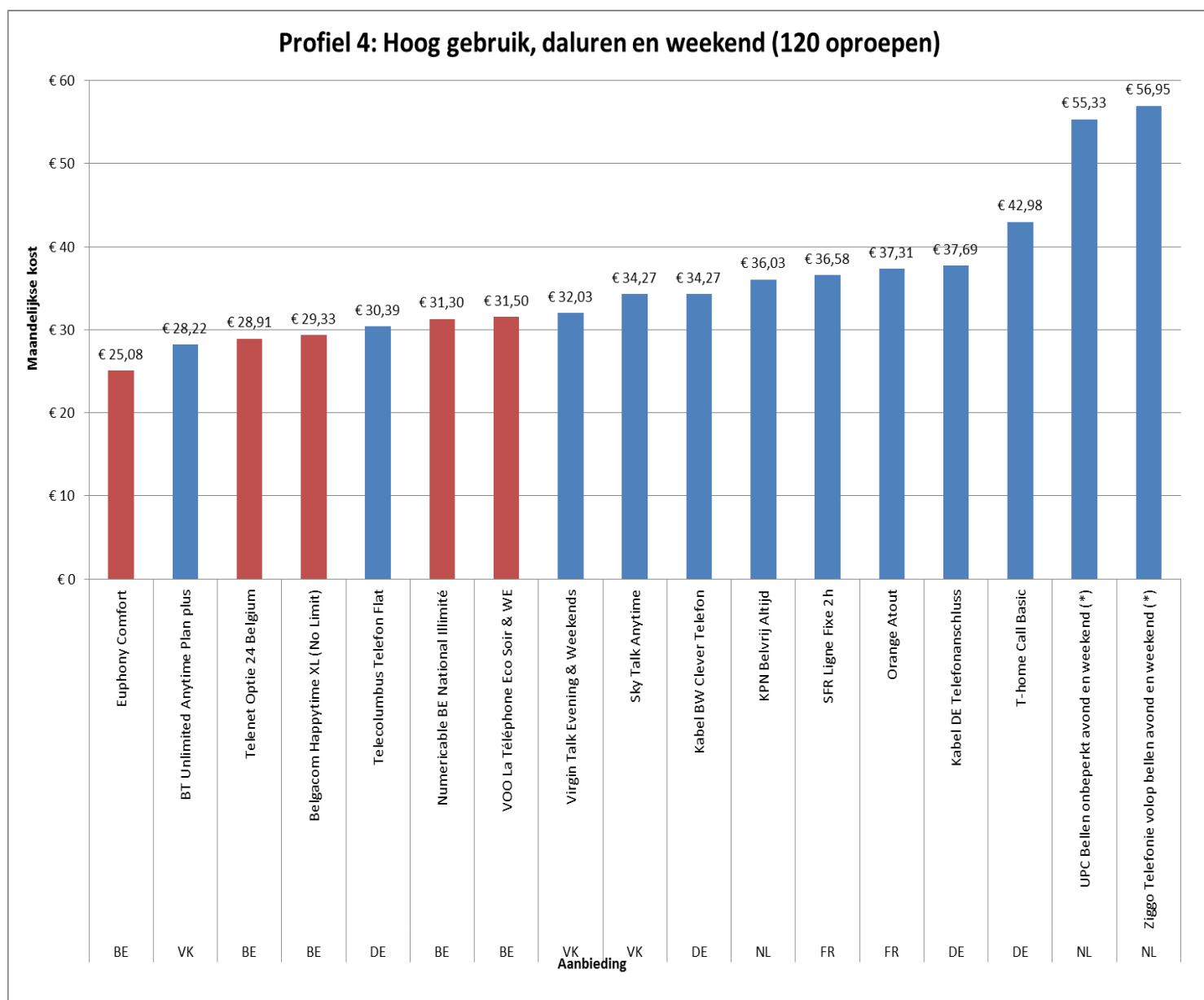

Figuur 49: Gewogen gemiddelde per land vaste telefonie profiel 3: Medium gebruik, week overdag (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 8 en 28 augustus 2012, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

168. Net zoals in het vorige profiel bevinden er zich drie Belgische offertes aan de lage kant van het spectrum en twee Belgische offertes in de middengroep. De prijzen voor deze vergelijkingsgroep variëren tussen € 24 en € 36, met een gemiddeld bedrag voor € 53 voor de twee Nederlandse offertes. De prijzen voor de Belgische offertes liggen dicht bij elkaar: tussen de € 25 en € 30. De offertes zijn steeds geprijsd onder de prijsmediaan (procentuele afwijking van -21% tot -3%).
169. Het gewogen gemiddelde vertoont dezelfde tendens als in het vorige profiel. Een Belgische consument zou nét iets minder betalen in Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk. In Duitsland en Nederland zou het duurder zijn.

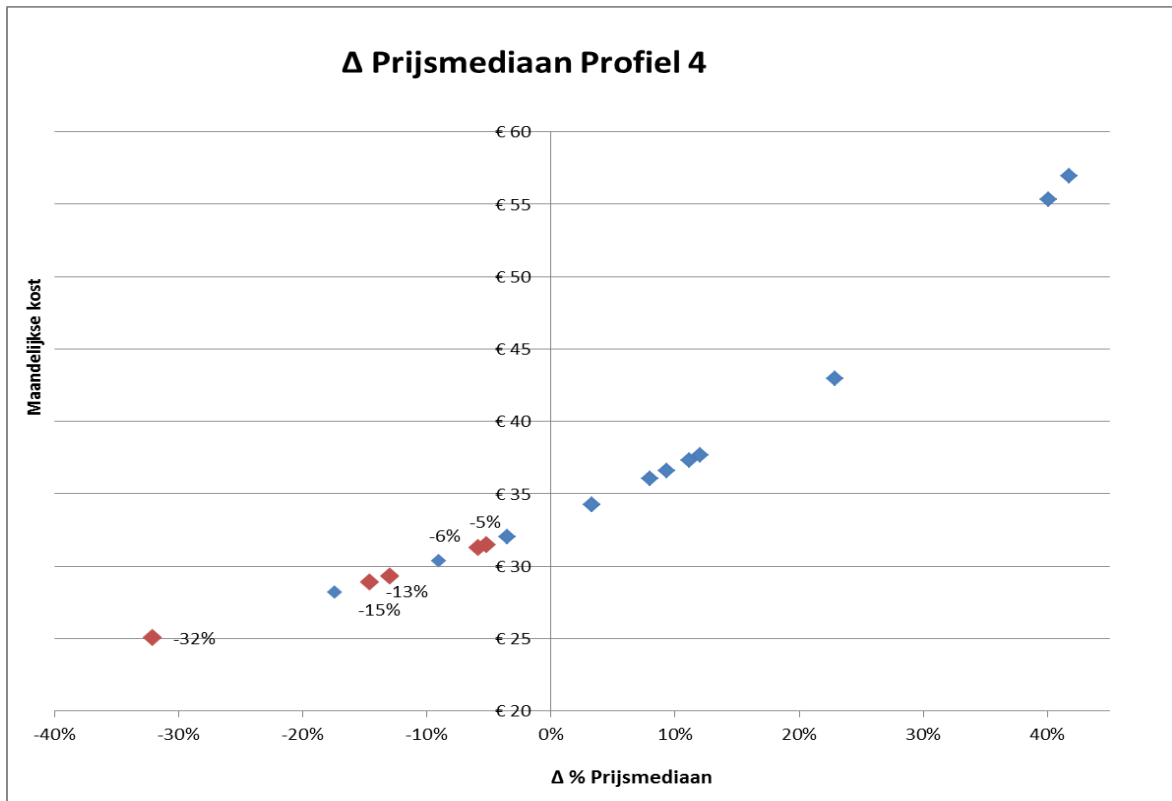
5.4.4 Profiel 4: Hoog gebruik, daluren en weekend

170. Onderstaande figuur geeft een vergelijking weer van de prijsniveaus voor de verschillende tariefplannen in de vijf onderzochte landen voor wat betreft 'profiel 4 vaste telefonie'.

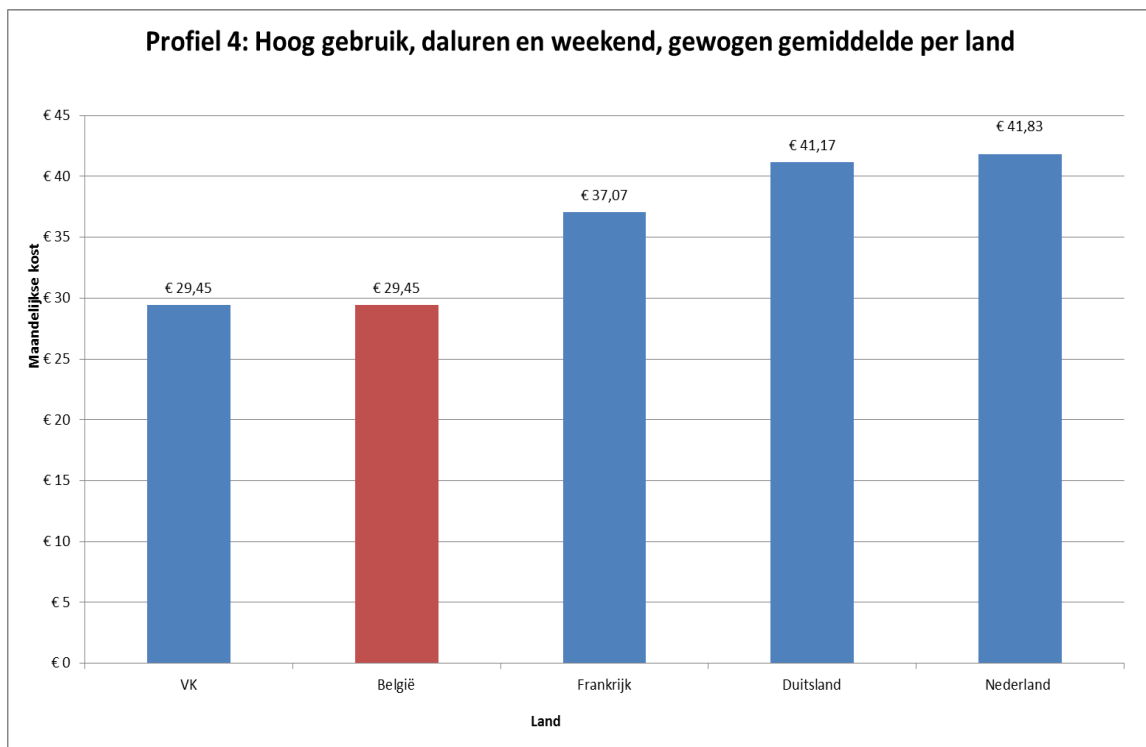
Figuur 50: Vergelijking tariefplannen vaste telefonie profiel 4: Hoog gebruik, daluren en weekend (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 8 en 28 augustus 2012, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

171. Onderstaande figuur geeft, op de horizontale as, de afwijking weer ten opzichte van de prijsmediaan van deze set van tariefplannen. Hieruit valt op te maken in welke mate tariefplannen op de Belgische markt afwijken van het middelste prijsniveau uit bovenstaande vergelijking.

Figuur 51: Verschil prijsmediaan tariefplannen vaste telefonie profiel 4: Hoog gebruik, daluren en weekend (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 8 en 28 augustus 2012, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

172. In onderstaande figuur ten slotte, is een gewogen gemiddelde per land weergegeven van het prijsniveau van bovenstaande tariefplannen.

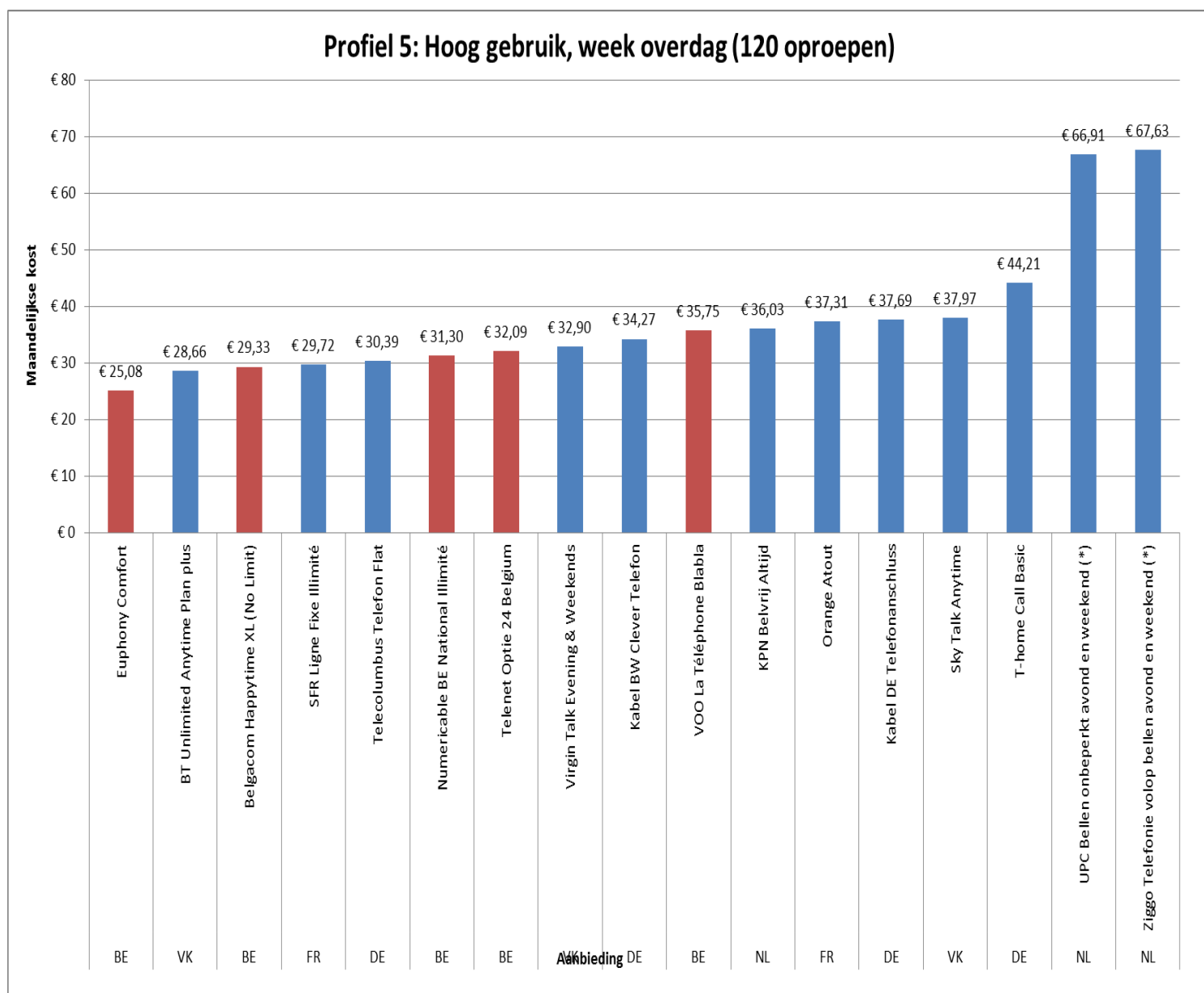

Figuur 52: Gewogen gemiddelde per land vaste telefonie profiel 4: Hoog gebruik, daluren en weekend (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 8 en 28 augustus 2012, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

173. De tariefplannen voor Belgische operatoren bevinden zich in dit profiel aan de lage kant van het spectrum. Wederom liggen de prijzen van de Belgische offertes dicht bij elkaar (tussen de € 25 en € 31). Verschillen tot de prijsmediaan gaan van -32% (Euphony) tot -5%.
174. Het gewogen gemiddelde van de maandelijks weerkerende kost voor België is samen met het Verenigd Koninkrijk de laagste van de vergelijkingsgroep. Duitsland, Nederland en Frankrijk zijn gemiddeld genomen duurder.

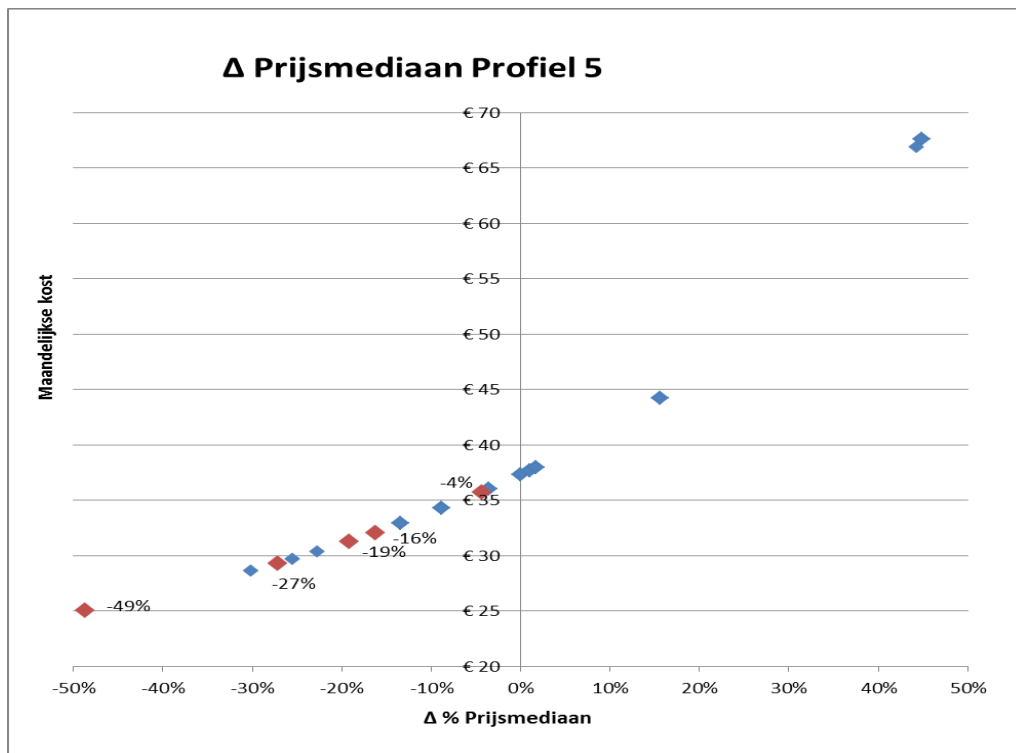
5.4.5 Profiel 5: Hoog gebruik, week overdag

175. Onderstaande figuur geeft een vergelijking weer van de prijsniveaus voor de verschillende tariefplannen in de vijf onderzochte landen voor wat betreft 'profiel 5 vaste telefonie'.

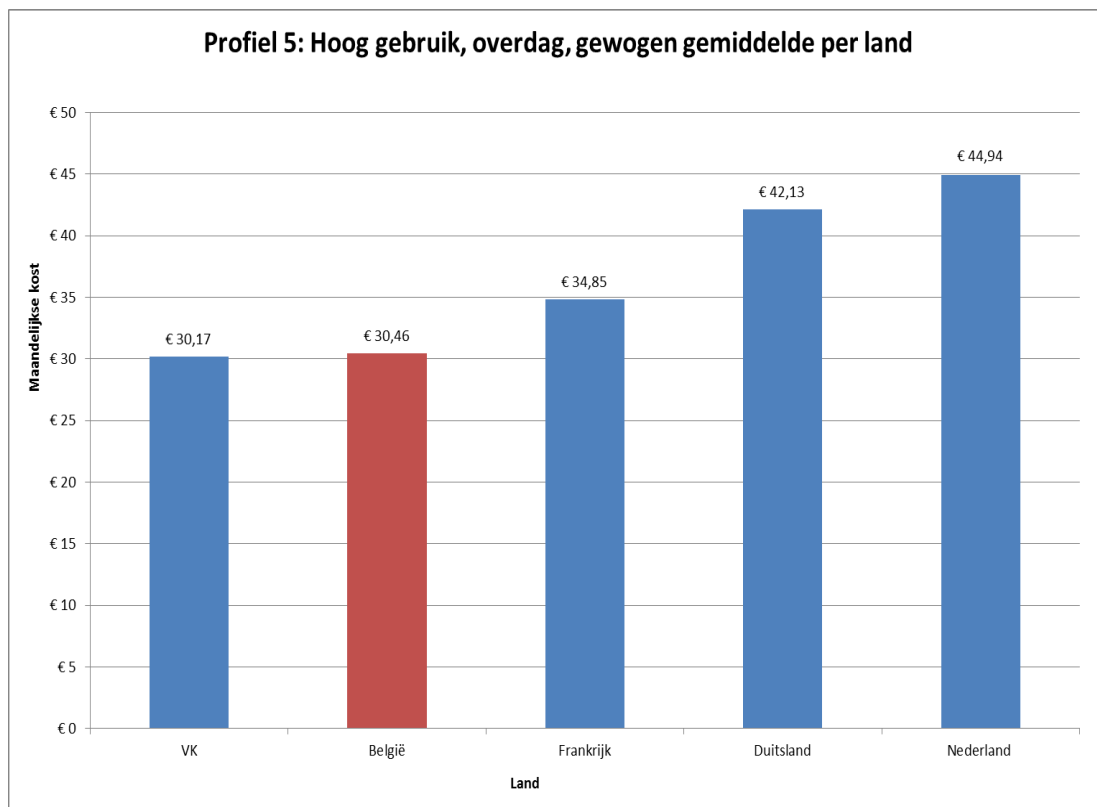
Figuur 53: Vergelijking tariefplannen vaste telefonie profiel 5: Hoog gebruik, week overdag (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 8 en 28 augustus 2012, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

176. Onderstaande figuur geeft, op de horizontale as, de afwijking weer ten opzichte van de prijsmediaan van deze set van tariefplannen. Hieruit valt op te maken in welke mate tariefplannen op de Belgische markt (aangegeven met een rode ruit) afwijken van het middelste prijsniveau uit bovenstaande vergelijking.

Figuur 54: Verschil prijsmediaan tariefplannen vaste telefonie profiel 5: Hoog gebruik, week overdag (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 8 en 28 augustus 2012, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

177. In onderstaande figuur ten slotte, is een gewogen gemiddelde per land weergegeven van het prijsniveau van bovenstaande tariefplannen.

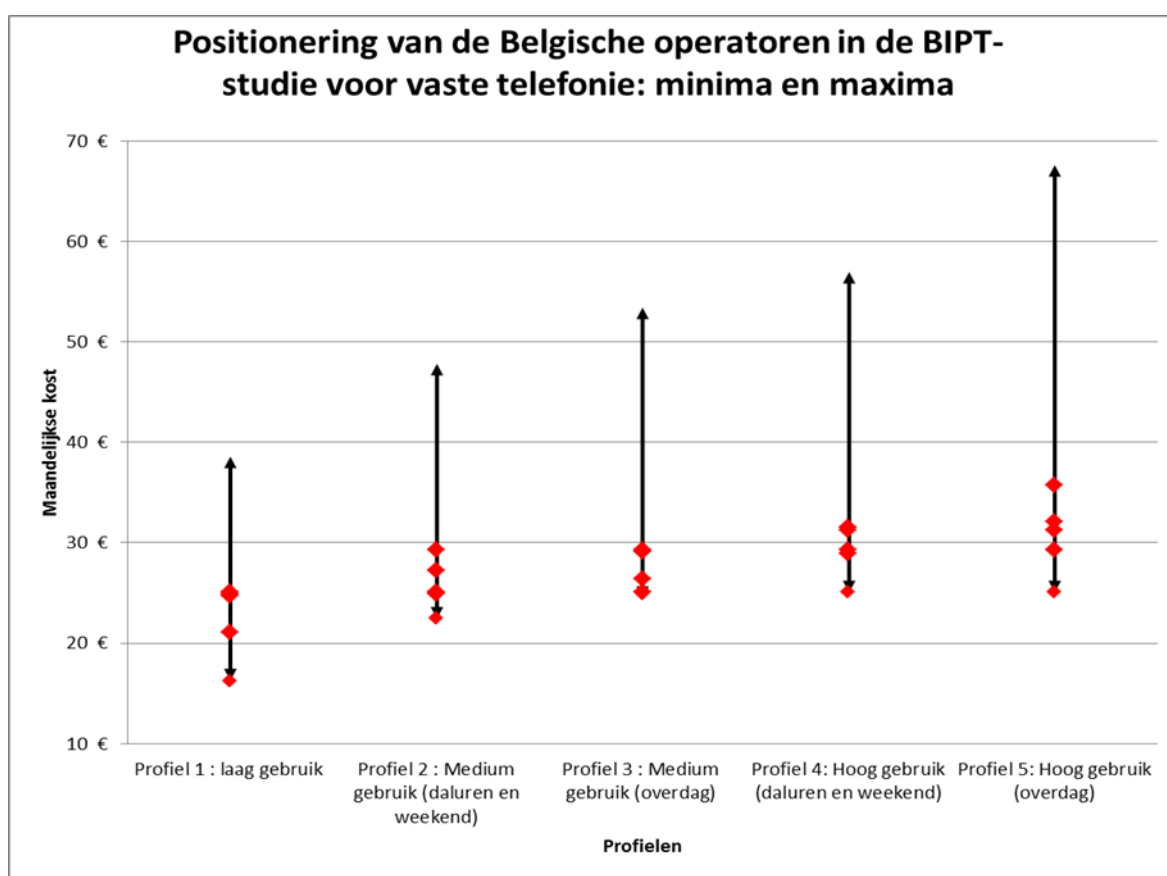

Figuur 55: Gewogen gemiddelde per land vaste telefonie profiel 5: Hoog gebruik, week overdag (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 8 en 28 augustus 2012, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

178. De tariefplannen voor Belgische operatoren bevinden zich in dit profiel aan de lage kant van het spectrum, alsook in de middengroep. Verschillen tot de prijsmediaan gaan van -49% (Euphony) tot -4%.
179. Het gewogen gemiddelde van de maandelijks weerkerende kost vertoont dezelfde trend als in het vorige profiel. Een Belgische consument zou meer betalen voor dit profiel in Frankrijk, Nederland en Duitsland. Het verschil met het Verenigd Koninkrijk is miniem.

5.4.6 Samenvatting profielen vaste telefonie

180. De volgende figuur geeft de situering van de Belgische operatoren – opgenomen in deze prijzenstudie - in relatie tot de prijzen in de buurlanden. De zwarte verticale pijl geeft per profiel alle verzamelde prijzen van de operatoren weer voor de 5 landen van de vergelijkingsoefening. De pijl verbindt de minimumprijs (onderste punt van de pijl) met de maximumprijs (bovenste punt van de pijl) voor een bepaald gebruik.

Figuur 56: Positionering van de Belgische operatoren ten opzichte van buurlanden voor deze vergelijkingsoefening, vaste telefonie (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 8 en 28 augustus 2012, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

In het algemeen merkt men deze tendens voor vaste telefonie: voor laag en gemiddeld gebruik zou een Belgische consument steeds het minste betalen in Frankrijk en het tweede minste in het Verenigd Koninkrijk. België rangschikt zich in het algemeen als derde, net voor Duitsland. Nederland is het duurste. Voor een hoog gebruik van vaste telefonie (120 oproepen) eindigt België als tweede, na het Verenigd Koninkrijk. Frankrijk, Duitsland en Nederland sluiten de rij.

6 BREEDBANDINTERNET EN TRIPLE PLAY (INTERNET + TV +TEL)

6.1 Kostencalculatie breedbandinternet en triple play

181. Bij de bepaling voor de relevante maandelijks weerkerende kost is er rekening gehouden met volgende elementen:
- het maandelijks te betalen abonnementstarief;
 - eventueel maandelijks te huren apparatuur of éénmalige aankoop hiervan (indien de aankoop voordeliger is dan de huur is de aankoopoptie in rekening genomen, afgeschreven over 36 maanden);
 - eventueel maandelijkse kosten voor lijnhuur.
182. Er is abstractie gemaakt van promoties die een tijdelijke korting geven op het maandelijkse abonnementstarief, bvb. voor nieuwe klanten. Er wordt dus nagegaan wat een consument zou betalen voor de aanbieding met de veronderstelling dat de consument al een tijd abonnee is bij de operator in kwestie.
183. Eenmalige kosten, zoals installatie en activatie, zijn buiten beschouwing gelaten. Extra tarieven voor additionele diensten (bvb. klantendienst) zijn eveneens buiten beschouwing gelaten.
184. Voor de kostenberekening bij breedbandinternet is er zoveel mogelijk rekening gehouden met *stand alone* (alleenstaande) aanbiedingen breedbandinternet. In sommige landen is geen alleenstaand internet te verkrijgen onder de operatoren binnen deze studie³⁵. Om toch enige vergelijkingsbasis te bieden, is er voor gekozen om ook aanbiedingen mee op te nemen die internet combineren met vaste telefonie of televisie. In de figuren zijn deze aanbiedingen aangegeven met een asterisk (*). De huur van een eventueel vereiste vaste telefoonlijn is opgenomen in de kostencalculatie, vanuit de redenatie dat men deze kost onvermijdelijk moet betalen – ook al is men enkel geïnteresseerd in breedbandtoegang.
185. Het belang van *stand alone* breedbandinternet is aan het afnemen: steeds vaker kiezen consumenten ervoor om verschillende telecomproducten aan te kopen in een bundel bij eenzelfde operator. Omwille van deze tendens - alsook de vaststelling dat in sommige buurlanden internet vaak wordt aangeboden met telefonie of televisie – stelt het BIPT vast dat alleenstaand internet een minder relevant product is om te vergelijken, binnen het bereik van deze studie. *Triple play* is een relevanter product om te vergelijken omdat het meer eindgebruikers telt dan alleenstaand internet (zie sectie A.2.5).
186. Voor de vergelijking van de *triple play* aanbieding is er een analoge kostencalculatie gemaakt van het maandelijks weerkerende tarief. Hierbij zijn eventuele kosten voor extra tarief tv-abonnement in rekening genomen. Voor wat betreft de TV-component is verder uitgegaan van het basispakket TV mét interactieve opties (minstens opties voor opnemen

³⁵ Dit is vooral het geval in Duitsland en het Verenigd Koninkrijk. Een abonnee krijgt vaak standaard vaste telefonie bij het internetabonnement, met bijvoorbeeld ongelimiteerd bellen tijdens het weekend. Sommige operatoren bieden mobiele data aan bij hun internetaanbiedingen, bijvoorbeeld onder de vorm van gratis gebruik van *hotspots*. Dit is onder andere het geval bij Belgacom en Telenet.

en herbekijken). In het geval er voor deze opties een extra bedrag wordt aangerekend, is dit tarief mee verwerkt in de kostenrekening.

6.2 Keuze van operatoren breedbandinternet en triple play

187. Net zoals bij vaste en mobiele telefonie heeft het BIPT bij de keuze van operatoren gestreefd naar een zo grote mogelijke representativiteit in de onderzochte markten. De in beschouwing genomen operatoren bezitten tezamen telkens een aanzienlijk deel van de totale markt voor een bepaalde productcategorie in een bepaald land. Het gaat hier, naargelang het land, om de 3 à 4 grootste operatoren. Het BIPT meent dat deze keuze het beste weergeeft wat het algemeen prijsniveau is voor de meest afgenomen producten. Daarnaast zijn er echter ook operatoren opgenomen met een relatief beperkt marktaandeel³⁶.
188. Het BIPT merkt op dat de meeste internetaanbiedingen niet overal beschikbaar zijn in het land waarvan sprake is. Niet alle operatoren hebben een volledige dekking. Bepaalde operatoren spitsen zich enkel en alleen toe op stedelijke gebieden, andere op bepaalde regio's³⁷. De beschikbaarheid van de offertes is dus niet van toepassing voor alle inwoners van een land, maar is steeds onder voorbehoud.
189. Onderstaande figuur geeft een overzicht van de operatoren die voor breedbandinternet en *triple play* in onderzocht zijn. In totaal gaat het om 18 operatoren/80 tariefplannen voor breedbandinternet en 21 operatoren/ 61 tariefplannen voor *triple play*. Niet alle tariefplannen zijn opgenomen in de prijsvergelijking, omwille van methodologische redenen (zie verder).

³⁶ Deze operatoren zijn opgenomen omwille van diverse redenen. Zo bieden zij soms aantrekkelijke tarieven die, ondanks het beperkte marktaandeel van de operator, een invloed uitoefenen op de markt. Ook de aanwezigheid in meerdere landen van de vergelijkingsgroep is een reden om een bepaalde operator op te nemen, hoewel die geen significant marktaandeel bezit.

³⁷ Zoals Telenet in het Vlaamstalige gebied en Voo in het Franstalige gebied.

België	Belgacom	VOO	Numericable	Telenet	EDPnet	Dommel	Scarlet	Mobistar	
Tariefplan	Belgacom Internet Start	VOO Internet Un Peu	Numericable (BE) Internet 15M	Telenet Basic Internet	EDPnet Just in case internet	Dommel Cityline	Scarlet Internet ADSL	Mobistar Internet Basic	
	Belgacom Internet Comfort	VOO Internet Beaucoup	Numericable (BE) Internet 100M	Telenet Fibernet	EDPnet Enough internet	Dommel Cityconnect lite	Scarlet Internet VDSL 2	Mobistar Internet relax	
	Belgacom Internet Maxi	VOO Internet Passionément	Numericable (BE) Internet 120M	Telenet Fibernet XL	EDPnet Newer and faster internet	Dommel Cityconnect Plus		Mobistar Internet Max	
		VOO Internet a la folie				Dommel Netline			
	VOO Internet Fiber 100				Dommel Netconnect start				
						Netconnect			
						Speedconnect			
						Speedconnect			
# Tariefplannen	3	5	3	3	3	8	2	3	Totaal # België
									30
Frankrijk	SFR	FREE	Orange	Bouygues					
Tariefplan	SFR Internet 8 Méga zone Non Dégroupée	Free Forfait freebox Revul tion zone dégroupées Internet+Tel	Orange Offre Découverte	Bouygues Internet Zone non dégroupée					
	SFR Internet 25 Méga zone dégroupée	Free Forfait freebox zone dégroupées Internet+Tel	Orange L'optimale Internet	Bouygues Internet Zone dégroupée					
		Free Forfait freebox zone non-dégroupées Internet+Tel							
# Tariefplannen	2	3	2	2					Totaal # Frankrijk
									9
Duitsland	DT	Vodafone	1&1	Kabel DE					
Tariefplan	Deutsche Telekom Internet Flatrate mit DSL	Vodafone DE DSL Telefon Flat	1&1 Surf & Phone Flat	Kabel DE Internet & Telefon 8					
	Deutsche Telekom Call & Surf Basic mit Internet Flatrate	Vodafone DE DSL InternetFlat	1&1 Doppelflat 6000	Kabel DE Internet & Telefon 32					
	Deutsche Telekom Call & Surf Comfort	Vodafone DE DSL Classic Paket 16	1&1 Doppelflat 16000	Kabel DE Internet & Telefon 100					
	Deutsche Telekom Call & Surf Comfort VDSL	Vodafone DE DSL Maxi Paket	1&1 Doppelflat 50000						
	Deutsche Telekom Call & Surf Comfort Plus	Vodafone DE DSL plus mobile flat Paket							
	Vodafone DE DSL Classic Paket 50								
# Tariefplannen	5	6	4	3					Totaal # Duitsland
									18
Nederland	KPN	UPC	Ziggo						
Tariefplan	KPN NL Internet Instap	UPC NL Fiber Power 25	Ziggo Internet Z1						
	KPN NL Internet Standaard	UPC NL Fiber Power 60	Ziggo Internet Z2						
	KPN NL Internet Premium	UPC NL Fiber Power 125	Ziggo Internet Z3						
# Tariefplannen	3	3	3						Totaal # Nederland
									9
VK	BT	Virgin	Sky						
Tariefplan	BT Broadband	Virgin up to 30	Sky Broadband Unlimited						
	BT More Broadband	30 MB with Virgin Phone Line	Sky Fibre Unlimited						
	BT More Broadband Infinity	Virgin up to 60							
	BT Unlimited Broadband	60 MB with Virgin Phone Line							
	BT Unlimited Broadband superfast Infinity 76 MB	Virgin up to 100							
BT Unlimited Broadband superfast Infinity 100MB	100 MB with Virgin Phone Line								
# Tariefplannen	6	6	2						Totaal # VK
									14
Totaal aantal tariefplannen internet	80								

Figuur 57: Overzicht opgenomen operatoren en tariefplannen voor breedbandinternet.

België	Belgacom	VOO	Numericable	Telenet	Scarlet	
Tariefplan	Belgacom Pack Start Internet+TV+Tel	Voo Trio un peu TV+internet+TEL	Numericable BE Triple play start	Telenet Basic Shake Internet+TV +Tel	Scarlet One	Totaal # België
	Belgacom Pack Comfort Internet+TV+Tel	Voo Trio Beaucoup TV+internet+TEL	Numericable Triple play 30 MB	Telenet Fibernet Shake Internet+TV+Tel		
	Belgacom Pack Maxi Internet+TV+Tel	Voo Trio Passionément TV+internet+TEL	Numericable Triple play power	Telenet Fibernet XL Shake Internet+TV+Tel		
# Tariefplannen	3	3	3	3	1	13
Frankrijk	SFR	FREE	Orange	Bouygues	Numericable	
Tariefplan	SFR Offre box Internet + TV HD (avec enregistreur numérique) +Téléphonie en zone dégroupées	Free Forfait freebox Revolution zone dégroupées Internet+Tel+TV	Orange Livebox zen Internet+TV+Tel	Bouygues Box zone dégroupé Internet-TV-TEL	Numericable FR iStart Pack Internet+Tel+TNT	Totaal # Frankrijk
	SFR Offre box fibre Internet + TV HD (avec enregistreur numérique)	Free Forfait freebox zone dégroupées Internet+Tel+TV	Orange Livebox STAR Internet+TV+Tel	Bouygues Bbox fibre Internet-TV-TEL	Numericable FR Start pack TV+Internet+Tel	
			Orange Livebox ZEN FIBRE Internet+TV+Tel	Bouygues Bbox sensation Internet-TV-TEL	Numericable FR Power pack TV+Internet+Tel	
			Orange Livebox STAR FIBRE Internet+TV+Tel	Bouygues Bbox sensation Fibre Internet-TV-TEL	Numericable FR Power Family pack TV+Internet+Tel	
# Tariefplannen	2	2	4	4	4	16
Duitsland	T-Home	Telecolumbus	Kabel DE	Vodafone (Alice)		
Tariefplan	T-Home Entertain Sat	Telecolumbus 2er Kombi16+Digital TV Basic	Kabel DE Internet & Telefon 8 + Kabel Komfort HD	Vodafone DSL plus IP-TV Paket		Totaal # Duitsland
	Entertain Comfort	2er Kombi 16+Sky	Internet & Telefon 8 + Kabel Premium Komfort HD	Vodafone DSL plus Sat-TV Paket		
	Entertain Premium	Telecolumbus	Kabel DE Internet & Telefon 16 + Kabel Komfort HD			
			Internet & Telefon 16 + Kabel Premium Komfort HD			
# Tariefplannen	3	3	4	2		12
Nederland	KPN	UPC	Ziggo			
Tariefplan	KPN Internet+TV+bellens Instap	UPC Alles-in-1 voordeelpakket 25MB	Ziggo Alles in één Basis			Totaal # Nederland
	KPN Internet+TV+bellens Standaard	UPC Alles-in-1 voordeelpakket 50MB	Ziggo Alles in één Plus			
	KPN Internet+TV+bellens Premium		Ziggo Alles in één Extra			
# Tariefplannen	3	2	3			8
VK	BT	Virgin	Sky			
Tariefplan	BT Broadband+Tel+TV Essential 16MB	Virgin Media Classic Collection	Sky Starter bundle broadband & calls			Totaal # VK
	BT More broadband+Tel+TV Essential 16MB	Virgin Media Essential Collection	Sky TV Active & Daily Browsing			
	BT Unlimited broadband+Tel+TV Essential 16MB	Virgin Media Premiere Collection	Sky TV & Unlimited Broadband			
	BT Inifinity broadband+Tel+TV Essential 76MB	Virgin Media VIP Collection	HD Starter Bundle			
# Tariefplannen	4	4	4			12
Totaal aantal tariefplannen triple play	61					

Figuur 58: Overzicht opgenomen operatoren en tariefplannen voor triple play.

6.3 Toelichting bij de profielen breedbandinternet en triple play

190. Internetaanbiedingen worden doorgaans geordend op basis van downloadsnelheden en eventueel aanwezige volumebeperkingen. Een opdeling volgens enkel deze parameters stelt echter enkele problemen:

- De geafficheerde (promotionele) snelheid geeft geen exact beeld weer van de werkelijk ondervonden snelheid bij de eindgebruiker. Deze werkelijke snelheid is moeilijk te bepalen per aanbieding gezien deze afhangt van een aantal verschillende factoren (zie sectie A.2.3.2). Dit maakt het moeilijk om aanbiedingen met elkaar te vergelijken op een objectieve manier. De geafficheerde snelheid kan dus beschouwd worden als een maximale snelheid die verkregen kan worden.
- De werkelijke downloadsnelheid is een belangrijke factor die de *online experience* van de eindgebruiker bepaalt aangezien de snelheid een impact heeft op het downloaden van informatie en het bekijken van mails, foto's en filmpjes. Internetaanbiedingen verschillen dus niet enkel van elkaar qua prijs, maar ook in termen van snelheid, en dus, kwaliteit. Daarenboven zijn internetaanbiedingen meer en meer gedifferentieerd op basis van additionele kwalitatieve kenmerken (bvb. gratis mobiele data, uitbreiding met interactieve diensten, gratis muziekdiensten etc.). Zelfs al beschikken producten over een gelijkaardige snelheid en volume, dan nog kunnen zij omwille van andere differentiatiemogelijkheden sterk van mekaar verschillen, zoals vermeld in sectie 3.1. Dit maakt een vergelijking louter op basis van downloadsnelheden bijzonder moeilijk.

191. Bovenstaande elementen maken het bijzonder moeilijk om breedbandinternet aanbiedingen en *triple play* producten te vergelijken op basis van duidelijk gedefinieerde parameters. In tegenstelling tot de typische opdeling die enkel op downloadsnelheid³⁸ gebeurt, is er bijgevolg voor een gemengde benadering gekozen waarbij profielen gedefinieerd worden op het klantensegment en de technologie van de aanbiedingen. Hieraan is telkens ook een snelheid gekoppeld die volgt uit de technologie die gebruikt wordt om het internet tot de huiskamer te bezorgen. Er werd geen rekening gehouden met het toegestane downloadvolume.

192. De indeling voor het vergelijken van de tariefplannen 'breedbandinternet' is in deze studie gebeurd volgens deze profielen:

³⁸ Zoals gedaan door de OECD en bureau 'Van Dijk', zie bijlage A, sectie A.1.2.3.

Profiel 1: Startaanbiedingen	Tot 20 Mbps
Aanbiedingen zijn gericht op eindgebruikers met een beperkt internetgebruik	ADSL en ADSL 2+ en de low-end kabelaanbiedingen
Profiel 2: Gemiddeld gebruik	Minimaal 20 Mbps tot 50 Mbps
Aanbiedingen gericht op een gemiddelde internetgebruiker	VDSL en Eurodocsis 2/3
Profiel 3: High-end aanbiedingen	Minimaal 50 Mbps tot 120 Mbps
Aanbiedingen met de hoogste snelheid op de markt voor de intensieve gebruikers	Fiber en Eurodocsis 3

Figuur 59: Overzicht profielen breedbandinternet.

193. Hierbij valt vanzelfsprekend op te merken dat andere indelingen en productvergelijkingen dan deze door het BIPT gekozen, mogelijk zijn. Het vergelijken van internetaanbiedingen zal immers altijd gepaard gaan met de hierboven besproken vergelijkingsproblemen.
194. Indien – binnen eenzelfde profiel - meerdere tariefplannen van toepassing zijn bij één operator, is er gekozen voor het goedkoopste tariefplan. De tariefplannen die niet gekozen zijn om mee op te nemen in de prijzenvergelijking, worden wel telkens vermeld in een overzicht. Zo krijgt de lezer een beeld van de kwalitatieve differentiatie van de internetaanbiedingen binnen eenzelfde gebruikte technologie³⁹.

³⁹ Meerdere operatoren in de vergelijkingsgroep hanteren een identieke snelheid (en dus technologie) voor al hun aanbiedingen. De prijzen verschillen echter wel, gebaseerd op downloadlimiet of extra voordelen (bvb. gratis gebruik van muziekdienst).

6.4 Resultaten vergelijking tarieven breedbandinternet

195. In wat volgt zullen de resultaten weergegeven worden van de vergelijking van prijsniveaus⁴⁰ van de verschillende tariefplannen breedbandinternet. In tegenstelling tot bij het onderzoek naar prijsniveaus van mobiele en vaste telefonie, wordt er geen gewogen gemiddelde per land weergegeven. De operatoren aanwezig in een bepaald profiel verschillen immers van de opgenomen operatoren in een ander profiel⁴¹. Dit heeft tot gevolg dat het gewogen gemiddelde telkens gebaseerd zou zijn op een verschillende weging (marktaandeel) van de respectievelijke tariefplannen en dat een vergelijking van de verschillende gewogen gemiddelden daardoor een vertekend beeld zou geven.

6.4.1 Profiel 1: Startaanbiedingen

196. Onderstaande figuur geeft een overzicht van de offertes die mee in rekening zijn genomen voor de prijsvergelijking. De offertes die gemarkeerd zijn in het rood zijn niet meegenomen in de prijsvergelijking omdat de operator een andere aanbieding had binnen ditzelfde profiel, al dan niet met een lagere snelheid. Bij wijze van voorbeeld: de Britse telecomoperator 'BT' heeft twee ADSL-aanbiedingen met 16 Mbps. De goedkoopste aanbieding (BT Broadband), die in dit profiel werd opgenomen, heeft een downloadlimiet van 10 GB per maand. De andere aanbieding (BT More Broadband) heeft een downloadlimiet van 40 GB per maand en is duurder. Net zoals bij vaste telefonie en mobiele telefonie worden dus enkel de goedkoopste aanbiedingen per operator opgenomen voor deze vergelijkingsoefening.

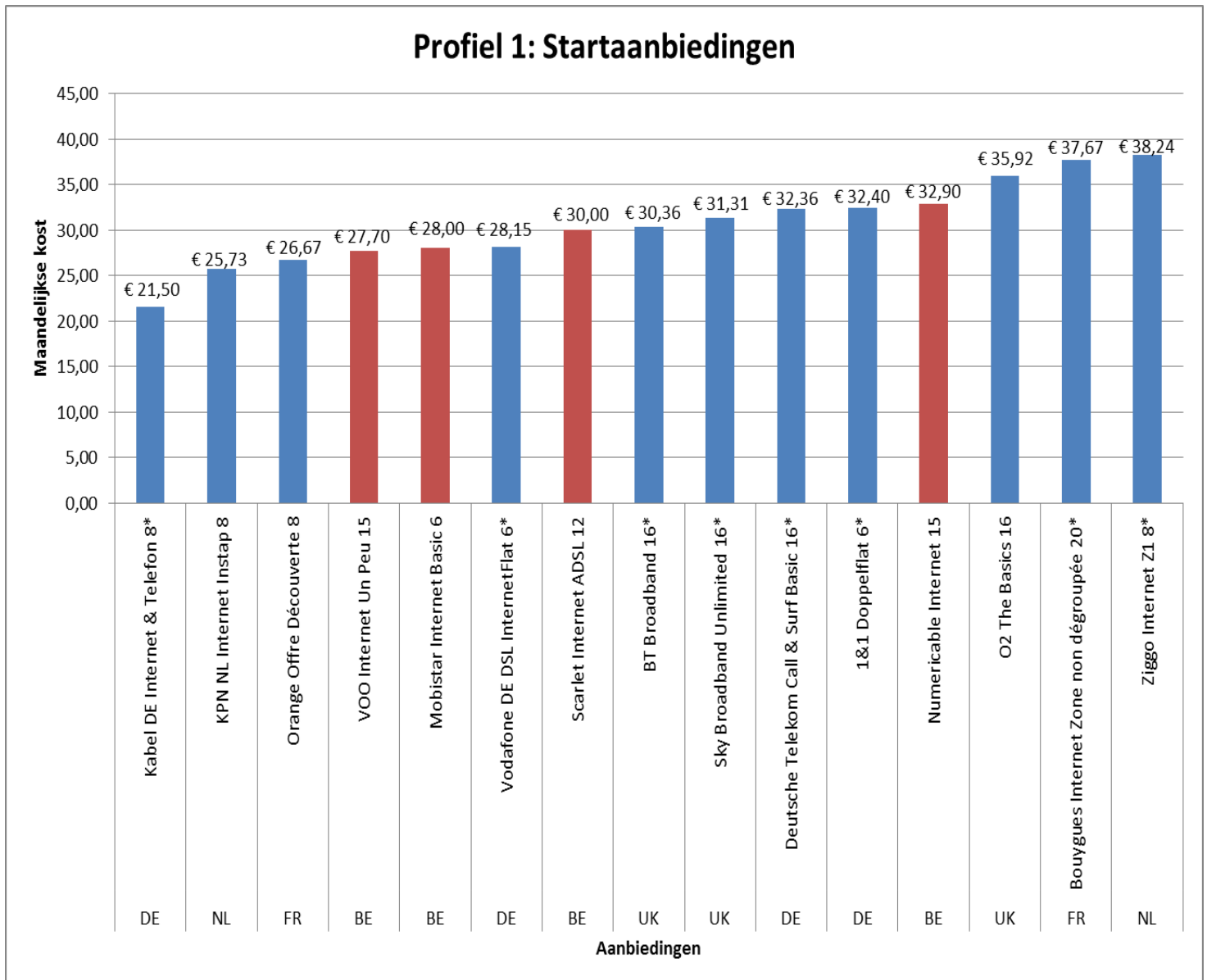
Land	Aanbieding	Prijs PPP	Download snelheid	Downloadlimiet (in GB)	Kost voor extra downloaden	Type aanbieding	Infrastructuur
DE	Kabel DE Internet & Telefon	€ 21,50	8	Onbeperkt		Aanbieding met vaste telefonie	Kabel
NL	KPN NL Internet Instap	€ 25,73	8	Onbeperkt		Alleenstaande aanbieding	DSL
FR	Orange Offre Découverte	€ 26,67	8	Onbeperkt		Alleenstaande aanbieding	DSL
BE	VOO Internet Un Peu	€ 27,70	15	50	€1 / 500 MB	Alleenstaande aanbieding	Kabel
BE	Mobistar Internet Basic	€ 28,00	6	35	€ 5/70GB; € 15 /onbeperkt	Alleenstaande aanbieding	DSL
DE	Vodafone DE DSL InternetFlat	€ 28,15	6	Onbeperkt		Aanbieding met vaste telefonie	DSL
BE	Scarlet Internet ADSL	€ 30,00	12	Onbeperkt		Alleenstaande aanbieding	DSL
UK	BT Broadband	€ 30,36	16	10	€6,40/5GB	Aanbieding met vaste telefonie	DSL
DE	Vodafone DSL Classic Paket	€ 31,06	16	Onbeperkt		Aanbieding met vaste telefonie	DSL
UK	Sky Broadband Unlimited	€ 31,31	16	Onbeperkt		Aanbieding met vaste telefonie	DSL
DE	Deutsche Telekom Call & Surf Basic	€ 32,36	16	Onbeperkt		Aanbieding met vaste telefonie	DSL
DE	1&1 DoppelFlat 6000	€ 32,40	16	Onbeperkt		Aanbieding met vaste telefonie	DSL
BE	Numericable Internet	€ 32,90	15	30	€2 / GB; €9,90 / onbeperkt	Alleenstaande aanbieding	Kabel
BE	Mobistar Internet relax	€ 33,00	16	70	€ 5/70GB; € 15 /onbeperkt	Alleenstaande aanbieding	DSL
DE	Deutsche Telekom Call & Surf Comfort	€ 34,95	16	Onbeperkt		Aanbieding met vaste telefonie	DSL
UK	O2 The Basics	€ 35,92	16	20	niet mogelijk	Alleenstaande aanbieding	DSL
UK	BT More Broadband	€ 36,75	16	40	€6,40 / GB	Aanbieding met vaste telefonie	DSL
FR	Bouygues Internet Zone non dégroupée	€ 37,67	20	Onbeperkt		Aanbieding met vaste telefonie	DSL
DE	1&1 Doppelflat 16000	€ 37,80	16	Onbeperkt		multiplay met vaste telefonie	DSL
NL	Ziggo Internet Z1	€ 38,24	8	Onbeperkt		Aanbieding met televisie	Kabel
BE	EDPnet Enough internet	€ 38,70	12	Onbeperkt		Aanbieding met vaste telefonie	DSL
FR	Orange L'optimale Internet	€ 38,90	20	Onbeperkt		Aanbieding met vaste telefonie	DSL
UK	O2 The All Rounder	€ 41,03	16	Onbeperkt		Alleenstaande aanbieding	DSL
BE	Mobistar Internet Max	€ 43,00	16	Onbeperkt		Alleenstaande aanbieding	DSL

Figuur 60: Aanbiedingen voor profiel 1: startaanbiedingen.

⁴⁰ Prijzen zijn gecorrigeerd voor koopkrachtpariteit en inclusief BTW, zoals besproken in sectie 1.2.

⁴¹ Vooral in profiel 3 - waarin de snelste internetaanbiedingen worden gegroepeerd op basis van fiber en Eurodocsis 3 - is het aantal aanbiedingen beperkt, aangezien slechts een aantal operatoren beschikken over deze technologie.

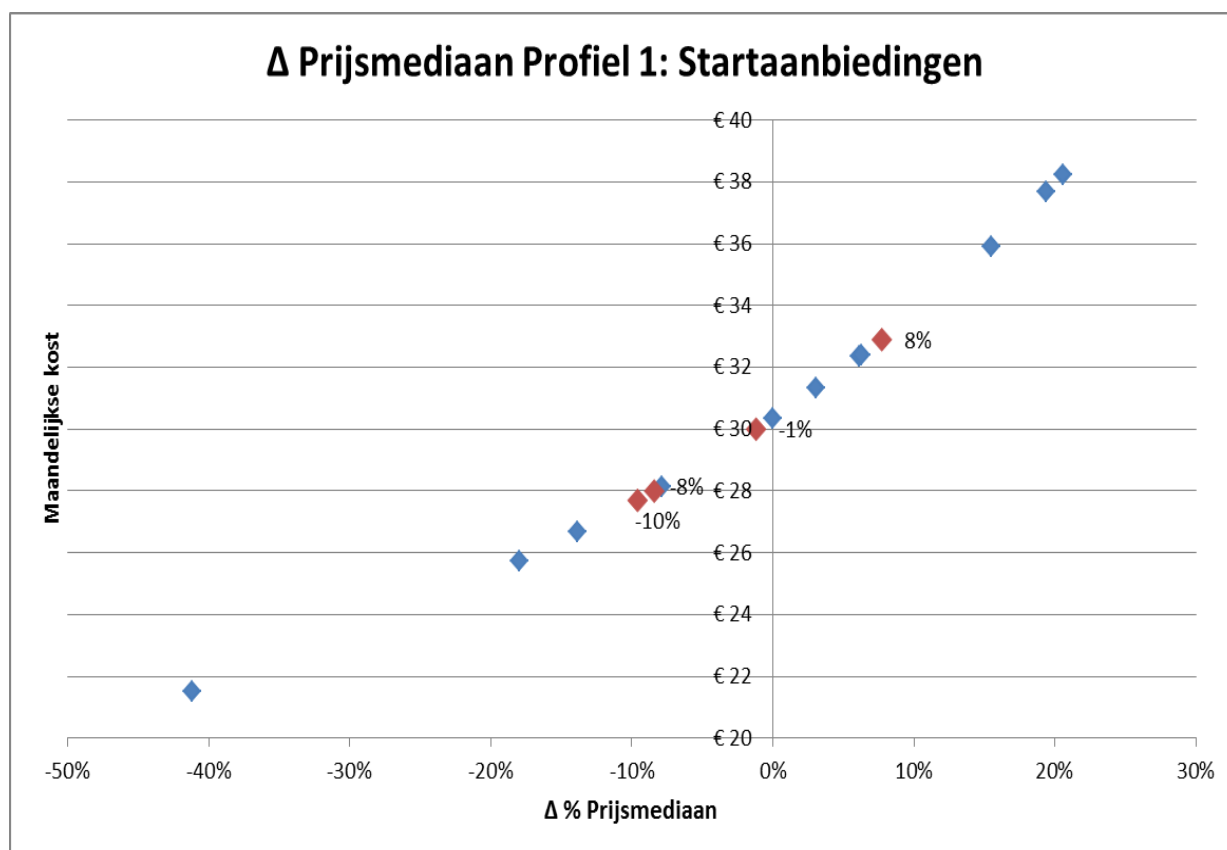
197. In dit profiel werden 15 internetoffertes met elkaar vergeleken. Negen offertes werden buiten beschouwing gelaten, omwille van methodologische veronderstellingen besproken in sectie 6.3.
198. Onderstaande figuur geeft een vergelijking weer van de prijsniveaus voor de verschillende tariefplannen in de vijf onderzochte landen voor wat betreft 'breedbandinternet start aanbiedingen'. Eveneens is voor elke aanbieding de geafficheerde downloadsnelheid weergegeven. De asterisk (*) duidt op een aanbieding die in combinatie is met vaste telefonie of televisie, in het geval de operator geen offertes aanbod met alleenstaand internet.

Figuur 61: Vergelijking tariefplannen breedbandinternet profiel 1: Start aanbiedingen (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 8 en 28 augustus 2012, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

199. Onderstaande figuur geeft, op de horizontale as, de afwijking weer ten opzichte van de prijsmediaan van deze set van tariefplannen. Hieruit valt op te maken in welke mate tariefplannen op de Belgische markt (aangegeven met een rode ruit) afwijken van het middelste prijsniveau uit bovenstaande vergelijking. Een positieve waarde (rechts van de

verticale as) duidt erop dat een aanbieding hoger geprijsd is dan de prijsmediaan. Links van de verticale as (negatieve waarde) is het tariefplan goedkoper dan de prijsmediaan.

Figuur 62: Verschil prijsmediaan tariefplannen breedbandinternet profiel 1: Start aanbiedingen (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 8 en 28 augustus 2012, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

200. Het valt op dat alleenstaand internet minder voorkomt in de Duitsland, Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk. In deze landen wordt internet vaak standaard met vaste telefonie verkocht.
201. De prijzen voor ADSL-internet in dit profiel van € 21,50 tot € 38. De prijzen van de Belgische offertes liggen dicht bij elkaar en variëren van € 27,70 tot € 32,90.
202. De tariefplannen voor Belgische operatoren voor wat betreft 'internet start aanbiedingen', bevinden zich vooral in het midden van het spectrum. Verschillen tot de prijsmediaan gaan van -10% tot 8% afwijking van de prijsmediaan.
203. Slechts één Belgische offerte is duurder dan de offertes uit het Verenigd Koninkrijk die in deze vergelijkingsoefening zijn opgenomen. In Nederland (KPN)⁴² en Frankrijk (Orange) zou een Belgische consument minder betalen voor een *stand-alone* instaproduct.

⁴² Bij Ziggo zou een Belgische consument meer betalen, maar dit is een aanbieding in combinatie met televisie.

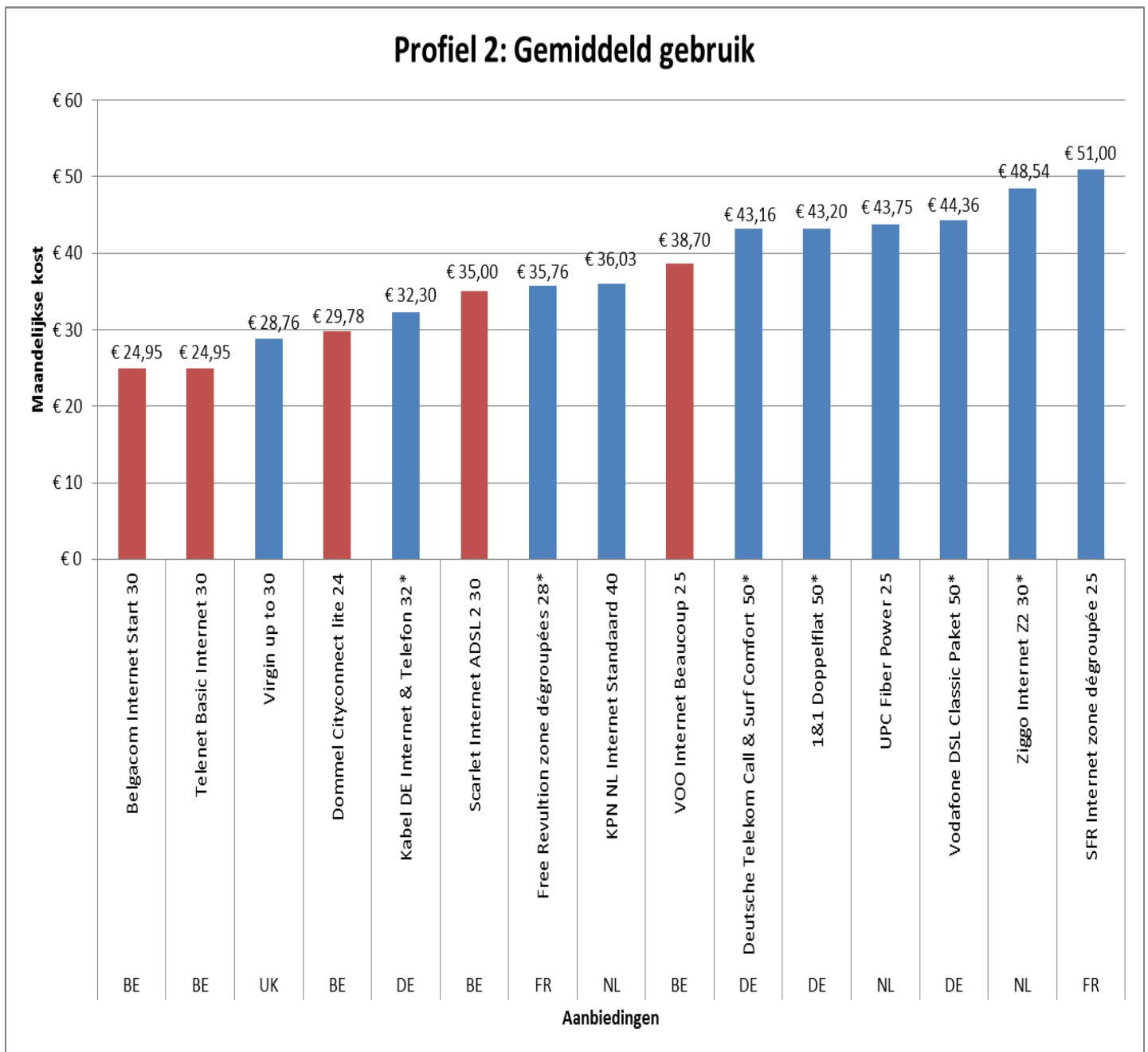
6.4.2 Profiel 2: Gemiddeld gebruik

204. Onderstaande figuur geeft een overzicht van de offertes die mee in rekening zijn genomen voor de prijsvergelijking. In dit profiel werden 15 internetoffertes met elkaar vergeleken. Zes offertes werden buiten beschouwing gelaten, omwille van methodologische veronderstellingen besproken in sectie 6.3.
205. Binnen België is dit profiel het meest courante, aangezien de meeste operatoren uitgerust zijn met een VDSL-netwerk. Het Verenigd Koninkrijk en Frankrijk zijn beperkt aanwezig in dit profiel: voor het Verenigd Koninkrijk voldeed slechts één aanbieding aan de technologische kenmerken; er werden twee Franse aanbiedingen opgenomen in de vergelijking.

Land	Aanbieding	Prijs PPP	Download snelheid	Download limiet (in GB)	Kost voor extra downloaden	Type aanbieding	Infrastructuur
BE	Telenet Basic Internet	€ 24,95	30	100	€ 0,5 / 1 GB	Alleenstaande aanbieding	Kabel
BE	Belgacom Internet Start	€ 24,95	30	50	€ 5 / 5GB; € 7,50 / onbeperkt	Alleenstaande aanbieding	DSL
UK	Virgin up to 30	€ 28,76	30	Onbeperkt		Alleenstaande aanbieding	Kabel
BE	Dommel Cityconnect lite	€ 29,78	24	100	€ 0,30/GB; € 9,99 voor onbeperkt	Alleenstaande aanbieding	DSL
DE	Kabel DE Internet & Telefon	€ 32,30	32	Onbeperkt		Aanbieding met vaste telefonie	Kabel
BE	Belgacom Internet Comfort	€ 34,05	30	150	€ 5 / 20GB; € 7,50 / onbeperkt	Alleenstaande aanbieding	DSL
BE	Scarlet Internet ADSL 2	€ 35,00	30	Onbeperkt		Alleenstaande aanbieding	DSL
FR	Free Revultion zone dégroupées	€ 35,76	28	Onbeperkt		Aanbieding met vaste telefonie	DSL
NL	KPN NL Internet Standaard	€ 36,03	40	Onbeperkt		Alleenstaande aanbieding	DSL
DE	1&1 Doppelflat	€ 37,80	50	Onbeperkt		Aanbieding met vaste telefonie	DSL
BE	VOO Internet Beaucoup	€ 38,70	25	75	€1 / 500 MB	Alleenstaande aanbieding	Kabel
DE	Deutsche Telekom Call & Surf Comfort	€ 43,16	50	Onbeperkt		Aanbieding met vaste telefonie	DSL
NL	UPC Fiber Power	€ 43,75	25	Onbeperkt		Alleenstaande aanbieding	Kabel
BE	Belgacom Internet Maxi	€ 44,94	30	Onbeperkt		Alleenstaande aanbieding	DSL
DE	Vodafone DSL Classic Paket	€ 44,36	50	Onbeperkt		Aanbieding met vaste telefonie	DSL
NL	Ziggo Internet Z2	€ 48,54	30	Onbeperkt		Aanbieding met televisie	Kabel
DE	Deutsche Telekom Call & Surf Comfort Plus	€ 48,56	50	Onbeperkt		Aanbieding met vaste telefonie	DSL
BE	EDPnet Newer and faster internet	€ 48,70	50	Onbeperkt		Aanbieding met vaste telefonie	DSL
BE	VOO Internet Passionément	€ 48,70	35	100	€1 / 500 MB	Alleenstaande aanbieding	Kabel
FR	SFR Internet zone dégroupée	€ 51,00	25	Onbeperkt		Alleenstaande aanbieding	DSL
BE	VOO Internet a la folie	€ 58,70	50	Onbeperkt		Alleenstaande aanbieding	Kabel

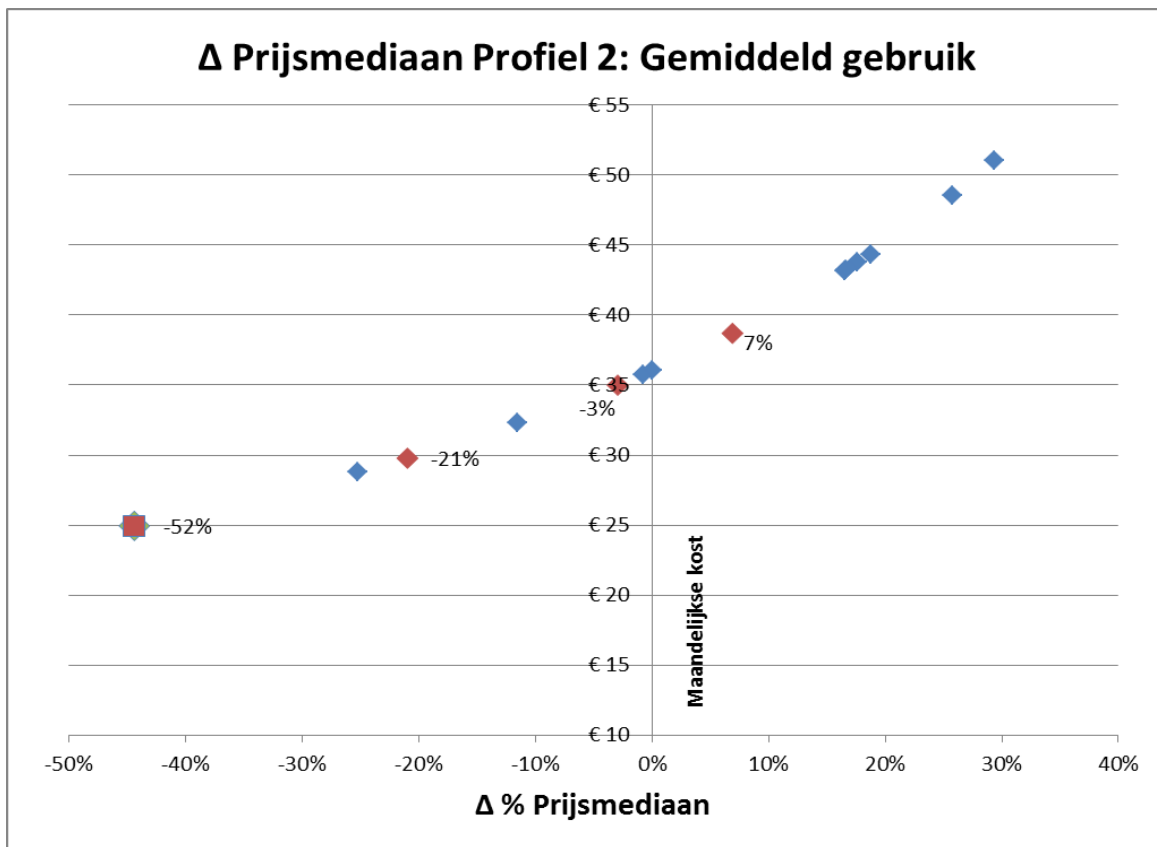
Figuur 63: Aanbiedingen voor profiel 2: Gemiddeld gebruik.

206. Onderstaande figuur geeft een vergelijking weer van de prijsniveaus voor de verschillende tariefplannen in de vijf onderzochte landen voor wat betreft 'breedband gemiddeld gebruik'. Eveneens is voor elke aanbieding de geafficheerde downloadsnelheid weergegeven. De asterisk duidt op een aanbieding die in combinatie is met vaste telefonie of televisie, in het geval de operator offertes aanbod met alleenstaand internet.

Figuur 64: Vergelijking tariefplannen breedbandinternet profiel 2: Gemiddeld gebruik (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 8 en 28 augustus 2012, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

207. Onderstaande figuur geeft, op de horizontale as, de afwijking weer ten opzichte van de prijsmediaan van deze set van tariefplannen. Hieruit valt op te maken in welke mate tariefplannen op de Belgische markt (aangegeven met een rode ruit) afwijken van het middelste prijsniveau uit bovenstaande vergelijking.

Figuur 65: Verschil prijsmediaan tariefplannen breedbandinternet profiel 2: Gemiddeld gebruik (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 8 en 28 augustus 2012, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

208. Net zoals bij profiel 1 zijn de meeste aanbiedingen in combinatie met telefonie of televisie, op één uitzondering in Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk na. In Nederland en België waren er wel genoeg alleenstaande aanbiedingen voor de prijsvergelijking.
209. De prijzen van de aanbiedingen variëren van € 25 tot € 51. Zowel Telenet als Belgacom zijn het goedkoopst binnen dit profiel. Hun instapproducten zijn geprijsd aan € 24,95 en kennen een downloadsnelheid van 30 Mbps – wat relatief snel is in vergelijking met onze buurlanden. In vergelijking met andere landen zijn deze instapproducten van een hoge kwaliteit. Bovendien is het opmerkelijk dat deze twee offertes goedkoper geprijsd zijn dan de goedkoopste offerte uit profiel 1.
210. België komt in de vergelijking goedkoop tot gemiddeld uit, in vergelijking met de andere aanbiedingen opgenomen in de studie. De tariefplannen voor Belgische operatoren voor wat betreft ‘internet gemiddeld gebruik’, bevinden zich in de lagere kant alsook in de middengroep. Verschillen tot de prijsmediaan gaan van -52% tot +7%.
211. Nederland is duurder dan België, op één offerte na. Het Verenigd Koninkrijk verhoudt zich eerder goedkoop. Duitsland is gemiddeld genomen duurder, hoewel vaste telefonie inbegrepen zit in de offertes. Frankrijk geeft een diffuus beeld binnen dit profiel.

6.4.3 Profiel 3: High-end aanbiedingen

212. Onderstaande figuur geeft een overzicht van de offertes die mee in rekening zijn genomen voor de prijsvergelijking. In dit profiel werden 9 internetoffertes met elkaar vergeleken. Vijf offertes werden buiten beschouwing gelaten, omwille van methodologische veronderstellingen besproken in sectie 6.3.

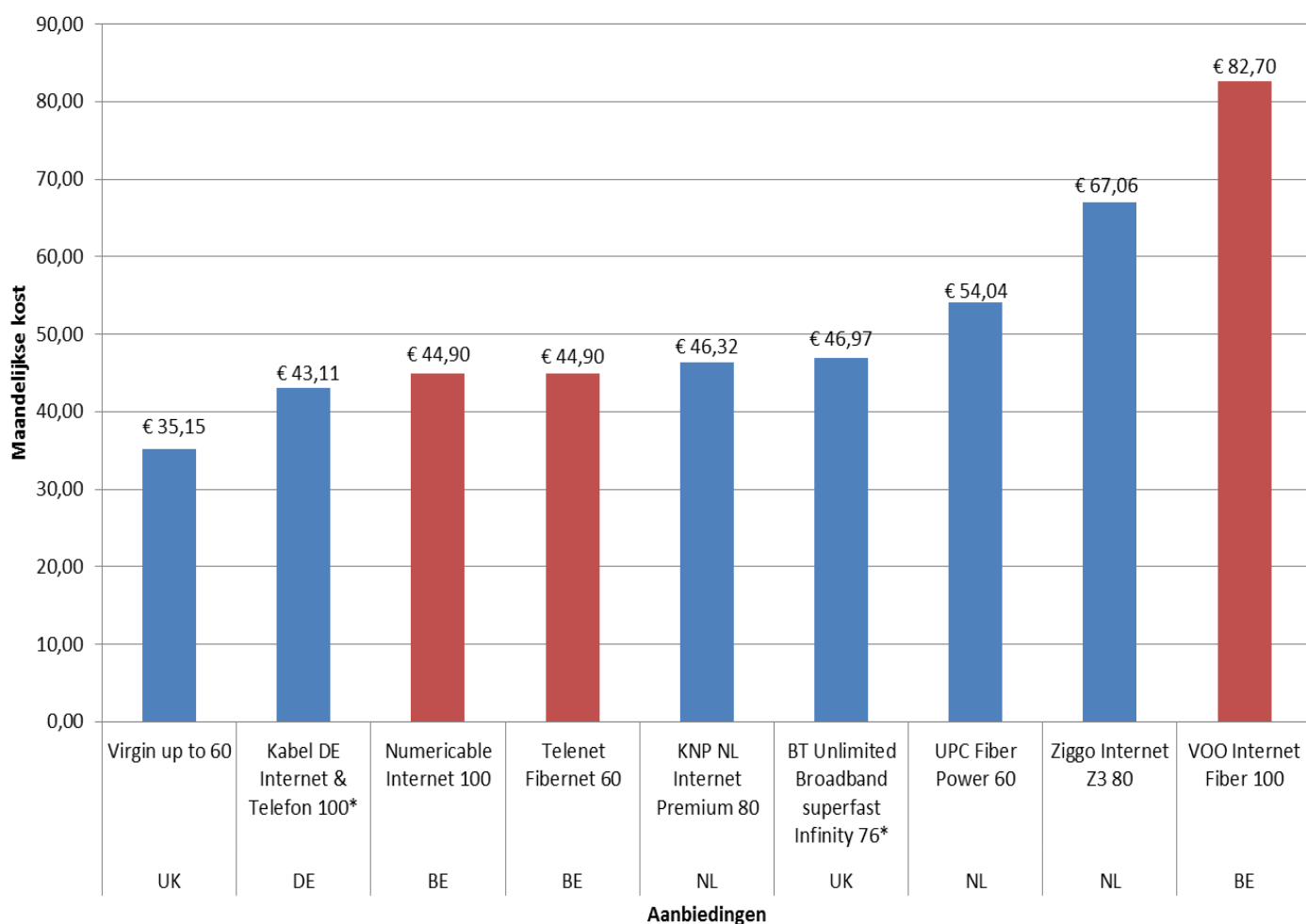
213. Vooral Nederland en België zijn vertegenwoordigd in deze categorie. Zoals wordt uitgelegd in sectie A.2.3.2 blinken deze twee landen uit qua internetsnelheid die gehaald kunnen worden wegens doorgedreven investeringen in het netwerk.

Land	Aanbieding	Prijs PPP	Download snelheid	Downloadlimiet (in GB)	Kost voor extra downloaden	Type aanbieding	Infrastructuur
UK	Virgin up to 60	€ 35,15	60	Onbeperkt		Alleenstaande aanbieding	Kabel
DE	Kabel DE Internet & Telefon	€ 43,11	100	Onbeperkt		Aanbieding met vaste telefonie	Kabel
UK	Virgin up to 100	€ 44,42	100	Onbeperkt		Alleenstaande aanbieding	Kabel
BE	Numericable Internet	€ 44,90	100	100	€2 / GB; €9,90 / onbeperkt	Alleenstaande aanbieding	Kabel
BE	Telenet Fibernet	€ 44,90	60	Onbeperkt		Alleenstaande aanbieding	Kabel
NL	KNP NL Internet Premium	€ 46,32	80	Onbeperkt		Alleenstaande aanbieding	DSL
UK	BT Unlimited Broadband superfast Infinity	€ 46,97	76	Onbeperkt		Aanbieding met vaste telefonie	DSL
BE	Numericable Internet Mega	€ 49,90	120	150	€2 / GB; €9,90 / onbeperkt	Alleenstaande aanbieding	Kabel
NL	UPC Fiber Power	€ 54,04	60	Onbeperkt		Alleenstaande aanbieding	Kabel
UK	BT Unlimited Broadband superfast Infinity	€ 58,48	100	Onbeperkt		Aanbieding met vaste telefonie	DSL
BE	Telenet Fibernet XL	€ 64,95	120	Onbeperkt		Aanbieding met vaste telefonie	Kabel
NL	Ziggo Internet Z3	€ 67,06	80	Onbeperkt		Aanbieding met televisie	Kabel
NL	UPC Fiber Power	€ 69,48	120	Onbeperkt		Aanbieding met vaste telefonie	Kabel
BE	VOO Internet Fiber	€ 82,70	100	Onbeperkt		Alleenstaande aanbieding	Kabel

Figuur 66: Aanbiedingen voor profiel 3: High-end aanbiedingen.

214. Onderstaande figuur geeft een vergelijking weer van de prijsniveaus voor de verschillende tariefplannen in de vijf onderzochte landen voor wat betreft 'internetaanbiedingen high-end'. Eveneens is voor elke aanbieding de geafficheerde downloadsnelheid weergegeven. De asterisk duidt op een aanbieding die in combinatie is met vaste telefonie of televisie, in het geval de operator offertes aanbod met alleenstaand internet.

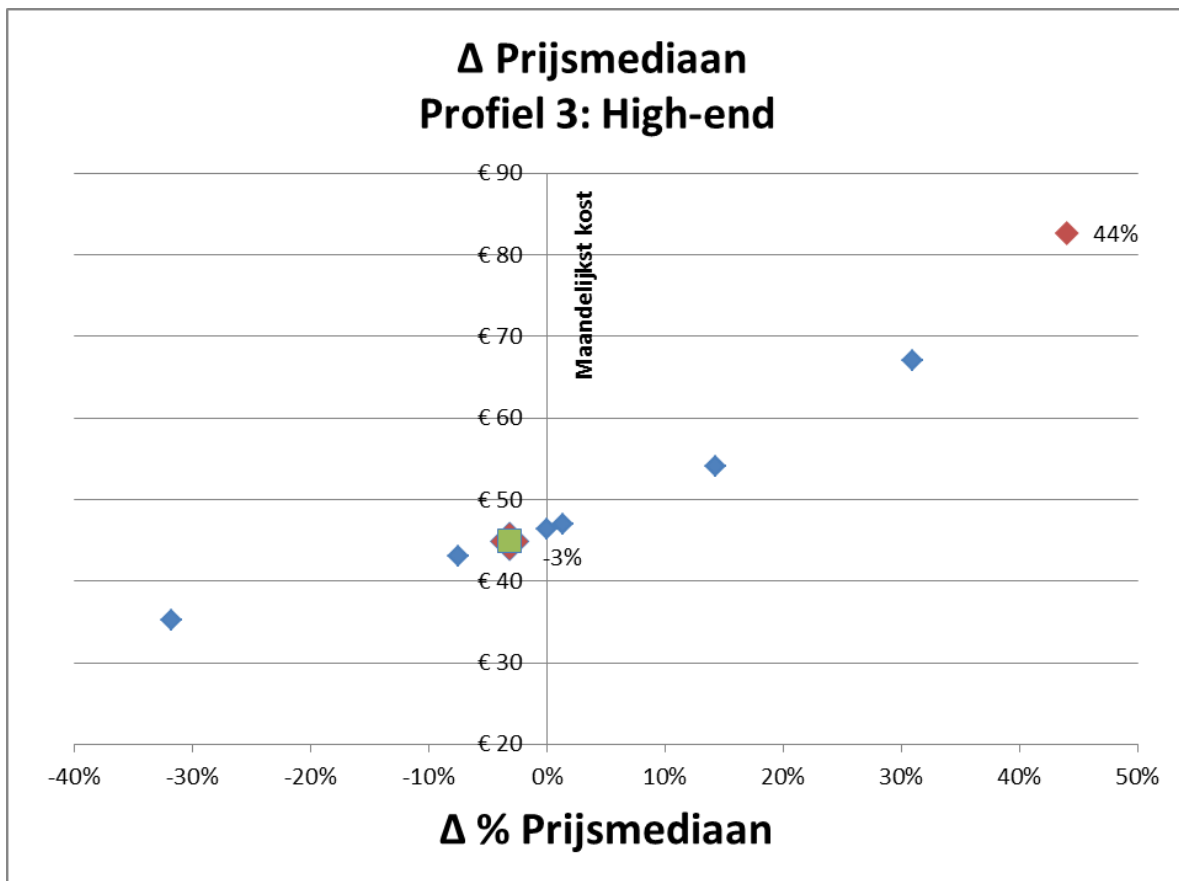
Profiel 3: High end

Figuur 67: Vergelijking tariefplannen breedbandinternet profiel 3: High-end (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 8 en 28 augustus 2012, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

215. Onderstaande figuur geeft, op de horizontale as, de afwijking weer ten opzichte van de prijsmediaan van deze set van tariefplannen. Hieruit valt op te maken in welke mate tariefplannen op de Belgische markt (aangegeven met een rode ruit⁴³) afwijken van het middelste prijsniveau uit bovenstaande vergelijking.

⁴³ Rood-groen vierkant in geval van overlapping (wanneer meerdere afwijkingen tot de prijsmediaan in elkaars buurt liggen).

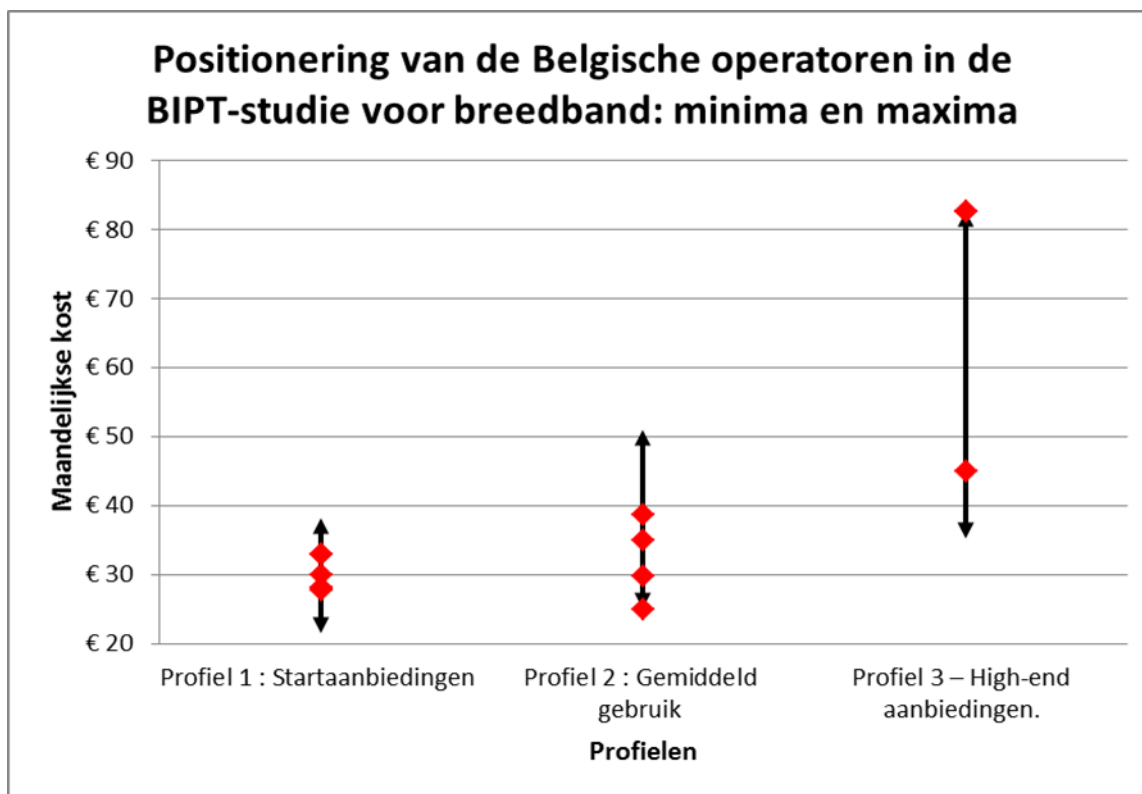

Figuur 68: Verschil prijsmediaan tariefplannen breedbandinternet profiel 3:high-end (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 8 en 28 augustus 2012, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

216. De prijzen voor dit profiel liggen sterk uiteen en variëren tussen de € 35 tot € 83. Twee tariefplannen voor Belgische operatoren voor wat betreft 'internet high-end' bevinden zich in het midden van het spectrum. Er is één aanbieding die 44% hoger is dan de prijsmediaan.
217. In de vergelijkingsoefening werd één Duitse offerte opgenomen en deze is goedkoper dan de Belgische. In het Verenigd Koninkrijk zou men ook minder betalen voor breedband *stand-alone*. In Frankrijk bestond geen vergelijkbaar product bij de onderzochte operatoren. De Nederlandse offertes verhouden zich qua prijs tussen de Belgische offertes. Zoals in sectie A.2.3.2 aan bod komt, zijn België en Nederland aan elkaar gewaagd op vlak van internetkwaliteit. België en Nederland spannen de kroon op wereldvlak met meer dan 20 procent van de breedbandlijnen die een snelheid hebben van minstens 30 Mbps.

6.4.4 Samenvatting profielen breedbandinternet

218. De volgende figuur geeft de situering van de Belgische operatoren – opgenomen in deze prijzenstudie - in relatie tot de prijzen in de buurlanden. De zwarte verticale pijl geeft per profiel alle verzamelde prijzen van de operatoren weer voor de 5 landen van de vergelijkingsoefening. De pijl verbindt de minimumprijs (onderste punt van de pijl) met de maximumprijs (bovenste punt van de pijl) voor een bepaald gebruik.

Figuur 69: Positionering van de Belgische operatoren ten opzichte van buurlanden voor deze vergelijkingsoefening, breedbandinternet (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 8 en 28 augustus 2012, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

In het algemeen kan men de volgende opmerkingen maken voor breedband: België biedt een hoge internetkwaliteit: voor een goedkope prijs (€ 24.95) kan men snel internet bekomen. Nederland is vergelijkbaar qua kwaliteit en prijsniveau. Frankrijk geeft een diffuus beeld. Het is ook moeilijk oordelen of de aanbiedingen uit het Verenigd Koninkrijk of Duitsland goedkoper of duurder zijn dan de Belgische: het betreffen aanbiedingen in combinatie met vaste telefonie.

6.5 Resultaten vergelijking tarieven triple play

219. In wat volgt zullen de resultaten weergegeven worden van de vergelijking van prijsniveaus van de verschillende tariefplannen voor *triple play* (internet + tv + televisie). Hiervoor is de breedbandinternetcomponent als onderscheidende factor gebruikt. Voor de TV-component is er gekeken naar het basis pakket⁴⁴ TV, waarbij interactieve opties (minstens opnemen en uitgesteld kijken) aanwezig zijn. Voor de component vaste telefonie is er omwille van de complexiteit van het *triple play*-product geen specifieke vereiste gemaakt⁴⁵.
220. Voor de indeling van de *triple play* aanbiedingen is een gelijkaardige werkwijze gehanteerd als voor de alleenstaande internetaanbiedingen (supra). Naar analogie met gebruikersprofielen voor breedbandinternet werden voor *triple play* de volgende profielen bepaald:

Profiel 1: Startaanbiedingen	Tot 20 Mbps
Aanbiedingen zijn gericht op eindgebruikers met een beperkt internetgebruik	ADSL en ADSL 2+ en de low-end kabelaanbiedingen
Profiel 2: Gemiddeld gebruik	Minimaal 20 Mbps tot 50 Mbps
Aanbiedingen gericht op een gemiddelde internetgebruiker	VDSL en Eurodocsis 2/3
Profiel 3: High-end aanbiedingen	Minimaal 50 Mbps tot 120 Mbps
Aanbiedingen met de hoogste snelheid op de markt voor de intensieve gebruikers	Fiber en Eurodocsis 3

Figuur 70: Overzicht profielen triple play.

221. In tegenstelling tot bij het onderzoek naar prijsniveaus van mobiele en vaste telefonie, wordt er geen gewogen gemiddelde per land weergegeven. De operatoren aanwezig in een bepaald profiel verschillen immers van de opgenomen operatoren in een ander profiel. Dit heeft tot gevolg dat het gewogen gemiddelde telkens gebaseerd zou zijn op een verschillende weging (marktaandeel) van de respectievelijke tariefplannen en dat een vergelijking van de verschillende gewogen gemiddelden daardoor een vertekend beeld zou geven.
222. Ook hier past dezelfde kanttekening die reeds gemaakt is voor wat betreft breedbandinternet: het gaat hier om een indeling van aanbiedingen op basis van hun

⁴⁴ Er werd in de prijsberekening niet geopteerd voor extra themazenders (bvb. film, sport, erotiek).

⁴⁵ Zie ook sectie 3.3 voor het belang van multi-play bij het vergelijken van tarieven vaste telefonie.

technologie. Operatoren bieden vaak verschillende offertes aan, die dezelfde snelheid en technologische kenmerken bevatten. Dat neemt niet weg dat deze aanbiedingen onderling kunnen verschillen op heel wat kwalitatieve aspecten.

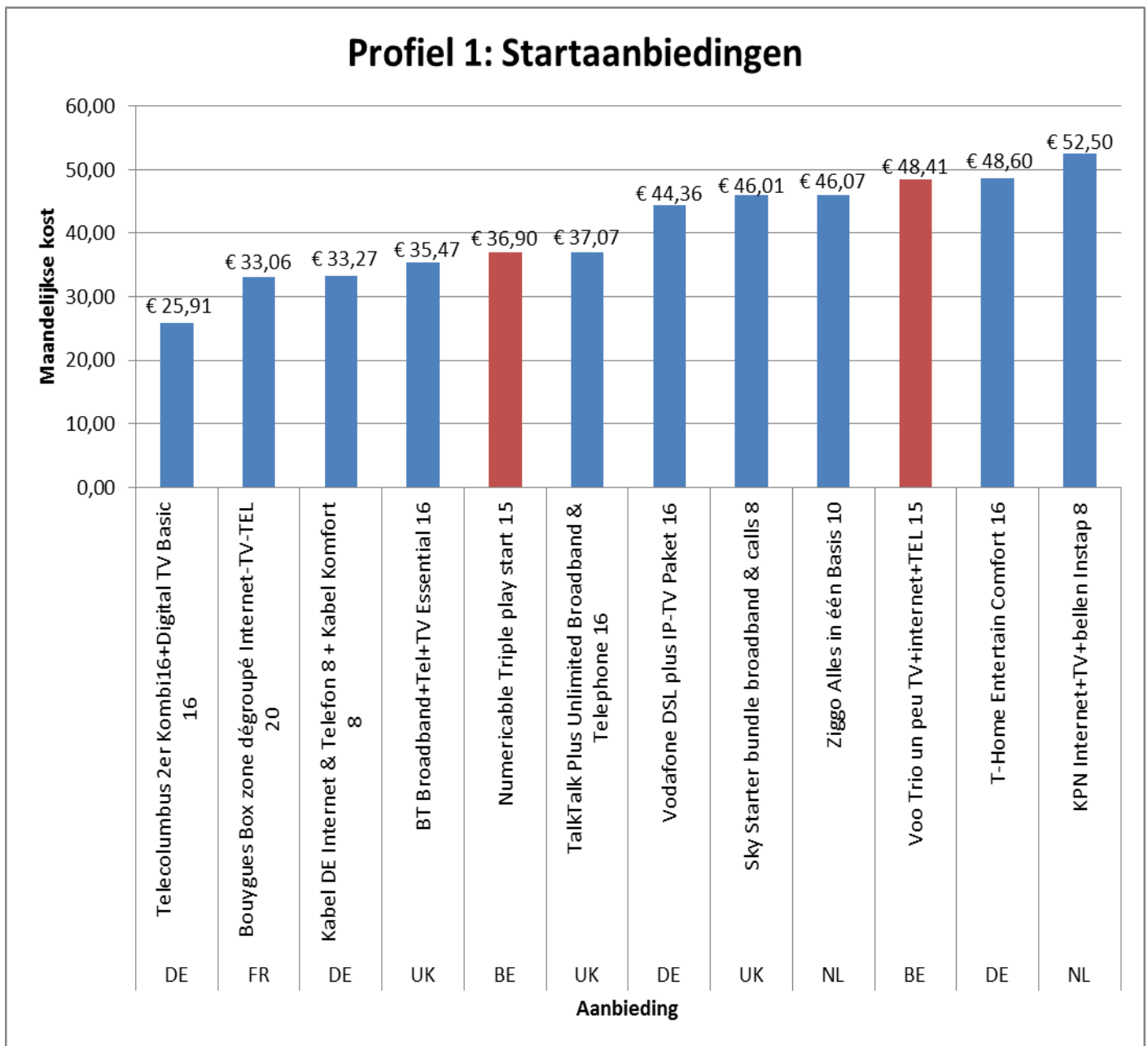
6.5.1 Profiel 1: Triple play startaanbiedingen

223. Onderstaande figuur geeft een overzicht van de offertes die mee in rekening zijn genomen voor de prijsvergelijking. De offertes die gemarkeerd zijn in het rood zijn niet meegenomen in de prijsvergelijking omdat de operator een andere aanbiedingen had binnen ditzelfde profiel, al dan niet met een lagere snelheid. Er werden 12 aanbiedingen opgenomen in het profiel. Zes aanbiedingen werden niet meegenomen in de vergelijkingsoefening, omwille van methodologische veronderstellingen besproken in sectie 6.3.

Land	Aanbieding	Prijs PPP	Download snelheid	Downloadli miet (in GB)	Kost voor extra downloaden	Aantal TV-zenders	Infrastructuur
DE	Telecolumbus 2er Kombi16+Digital TV Basic	€ 25,91	16	Onbeperkt		35	DSL
FR	Bouygues Box zone dégroupé Internet-TV-TEL	€ 33,06	20	Onbeperkt		140	DSL
DE	Kabel DE Internet & Telefon 8 + Kabel Komfort HD	€ 33,27	8	Onbeperkt		116	Kabel
UK	BT Broadband+Tel+TV Essential	€ 35,47	16	10	€6,40/5GB	75	DSL
BE	Numericable Triple play start	€ 36,90	15	30	€2 / GB; €9,90 / onbeperkt	120	Kabel
UK	TalkTalk Plus Unlimited Broadband and Telephone	€ 37,07	16	Onbeperkt		58	DSL
DE	Kabel DE Internet & Telefon 16 + Kabel Komfort HD	€ 38,68	16	Onbeperkt		116	Kabel
FR	Bouygues Bbox sensation Internet-TV-TEL	€ 39,02	20	Onbeperkt		150	DSL
UK	BT More broadband+Tel+TV Essential 16MB	€ 41,86	16	40	€6,40/5GB	75	DSL
DE	Vodafone DSL plus IP-TV Paket	€ 44,36	16	Onbeperkt		85	DSL
UK	Sky Starter bundle broadband & calls	€ 46,01	8	Onbeperkt		240	Kabel
NL	Ziggo Alles in één Basis	€ 46,07	10	Onbeperkt		74	Kabel
BE	Voo Trio un peu TV+internet+TEL	€ 48,41	15	100	€1 / 500 MB	70	Kabel
DE	T-Home Entertain Comfort	€ 48,60	16	Onbeperkt		100	DSL
DE	T-Home Entertain Sat	€ 49,59	16	Onbeperkt		280	DSL
UK	BT Unlimited broadband+Tel+TV Essential	€ 52,08	16	Onbeperkt		75	DSL
UK	Sky TV Active & Daily Browsing	€ 52,40	16	Onbeperkt		240	Kabel
NL	KPN Internet+TV+bellen Instap	€ 52,50	8	Onbeperkt		55	DSL

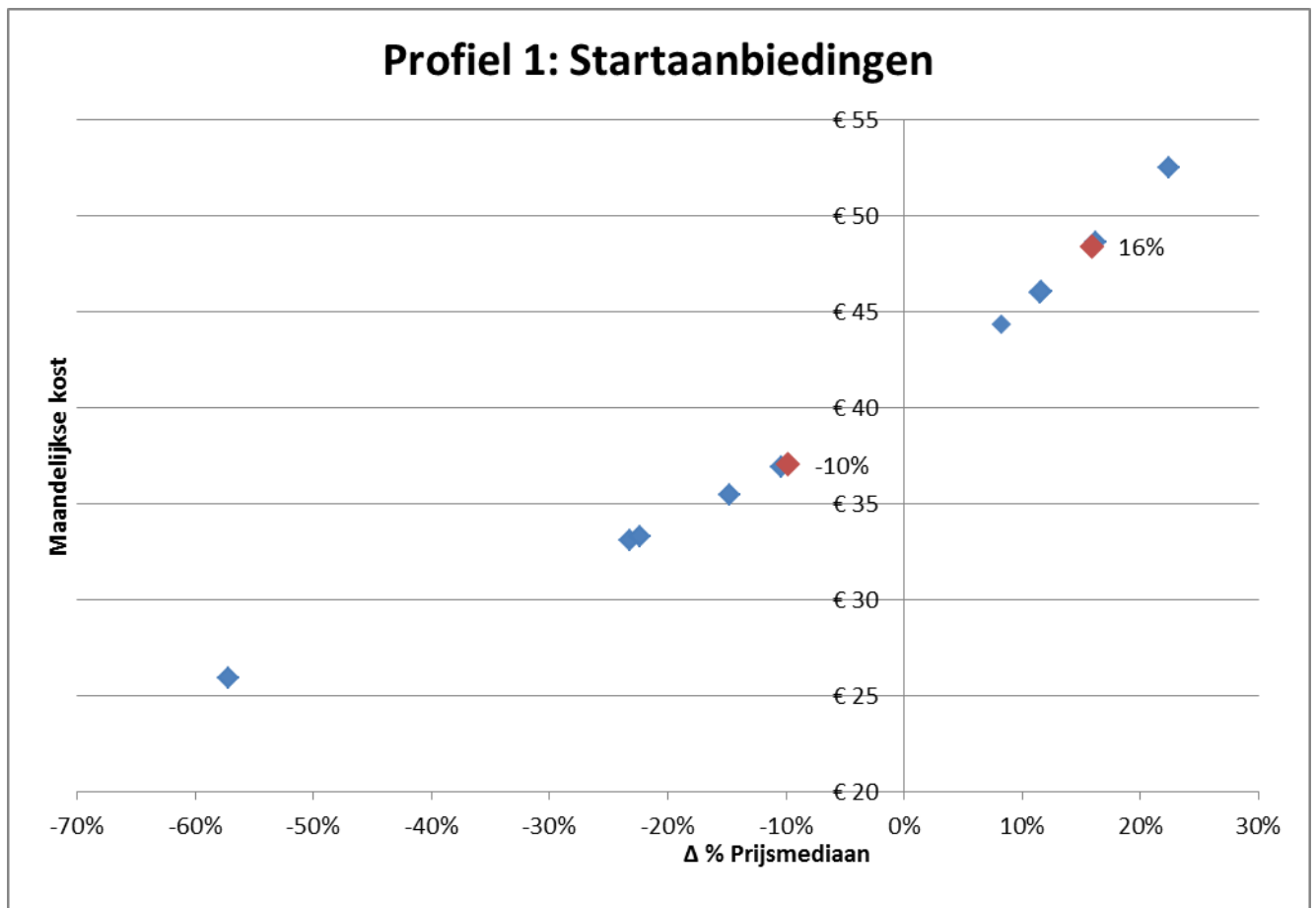
Figuur 71: Aanbiedingen voor profiel 1: startaanbiedingen.

224. Onderstaande figuur geeft een vergelijking weer van de prijsniveaus voor de verschillende tariefplannen in de vijf onderzochte landen voor wat betreft 'triple play' aanbiedingen met gemiddeld internet gebruik'. Eveneens is voor elke aanbieder de geafficheerde downloadsnelheid weergegeven.

Figuur 72: Vergelijking tariefplannen triple play profiel 1: Startaanbiedingen (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 8 en 28 augustus 2012, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

225. Onderstaande figuur geeft, op de horizontale as, de afwijking weer ten opzichte van de prijsmediaan van deze set van tariefplannen. Hieruit valt op te maken in welke mate tariefplannen op de Belgische markt (aangegeven met een rode ruit) afwijken van het middelste prijsniveau uit bovenstaande vergelijking. Een positieve waarde (rechts van de verticale as) duidt erop dat een aanbieding hoger geprijsd is dan de prijsmediaan. Links van de verticale as (negatieve waarde) is het tariefplan goedkoper dan de prijsmediaan.

Figuur 73: Verschil prijsmediaan tariefplannen triple play profiel 1: Gemiddeld internet gebruik (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 8 en 28 augustus 2012, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

226. De prijzen voor dit eerste profiel van *triple play* variëren van € 26 tot € 53. Er zijn slechts twee Belgische aanbiedingen opgenomen in dit profiel.
227. De tariefplannen voor Belgische operatoren voor wat betreft '*triple play* startaanbiedingen' verhouden zich van -10% tot 16% tegenover de prijsmediaan.
228. De resultaten per land zijn erg uiteenlopend. De Franse offerte die werd opgenomen in deze vergelijkingsoefening is goedkoper dan de Belgische offertes. Nederland is vooral aanwezig aan de rechterzijde van het spectrum. Duitsland en het Verenigd Koninkrijk schommelen tussen de Belgische offertes.

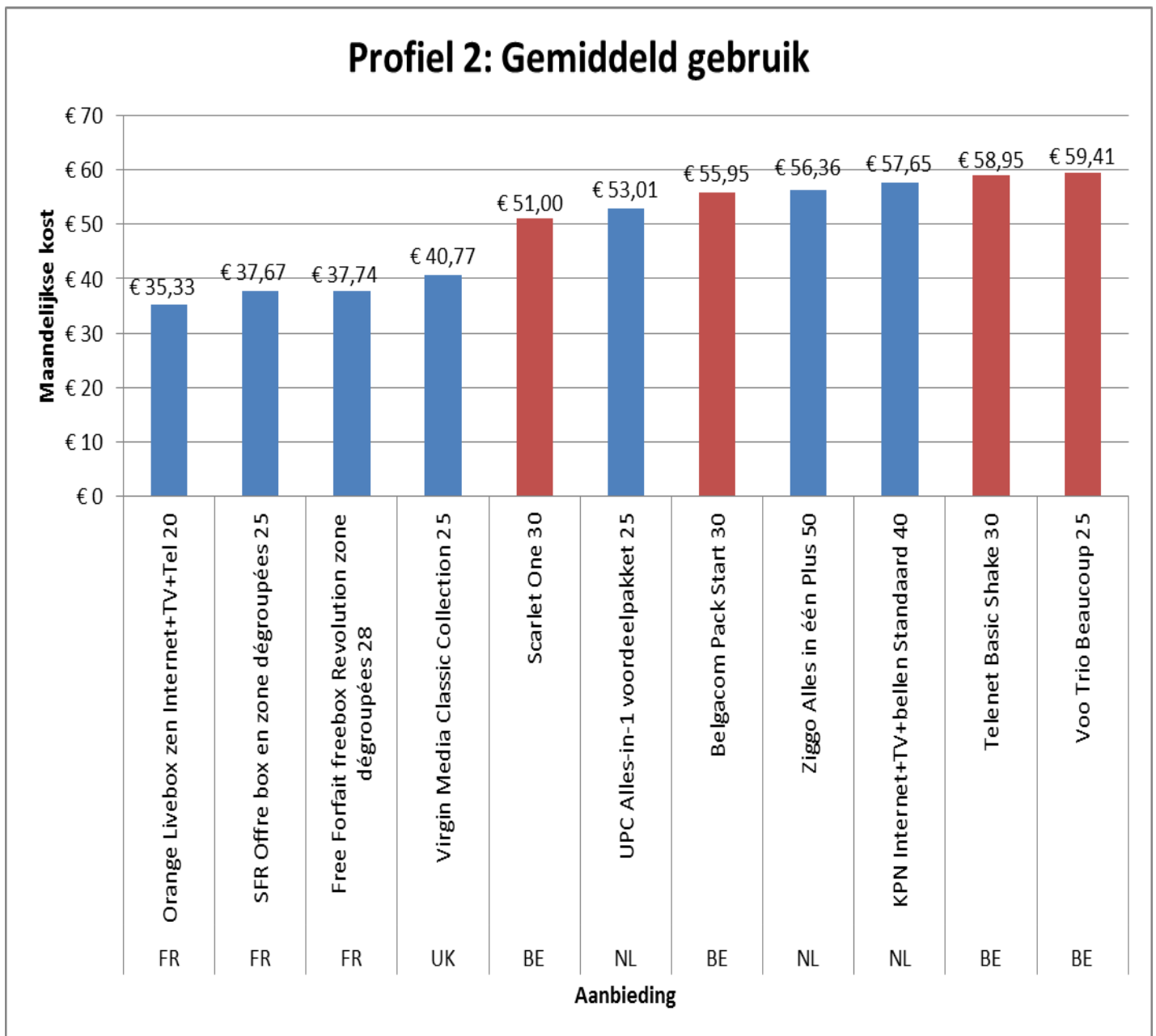
6.5.2 Profiel 2: Triple play gemiddeld gebruik

229. Onderstaande figuur geeft een overzicht van de offertes die mee in rekening zijn genomen voor de prijsvergelijking.

Land	Aanbieding	Prijs PPP	Download snelheid	Downloadlimiet (in GB)	Kost voor extra downloaden	Aantal TV-zenders	Infrastructuur
FR	Orange Livebox zen Internet+TV+Tel	€ 35,33	20	Onbeperkt		150	DSL
FR	SFR Offre box en zone dégroupées	€ 37,67	25	Onbeperkt		170	DSL
FR	Free Forfait freebox Revolution zone dégroupées	€ 37,74	28	Onbeperkt		185	DSL
UK	Virgin Media Classic Collection	€ 40,77	25	Onbeperkt		58	Kabel
BE	Scarlet One	€ 51,00	30	Onbeperkt		70	DSL
NL	UPC Alles-in-1 voordeelpakket 25MB	€ 53,01	25	Onbeperkt		70	Kabel
BE	Belgacom Pack Start Internet+TV+Tel	€ 55,95	30	100	€ 5 / 5GB; € 7,50 / onbeperkt	70	DSL
NL	Ziggo Alles in één Plus	€ 56,36	50	Onbeperkt		74	Kabel
NL	KPN Internet+TV+bellens Standaard	€ 57,65	40	Onbeperkt		55	DSL
NL	UPC Alles-in-1 voordeelpakket 50MB	€ 58,16	50	Onbeperkt		70	Kabel
BE	Telenet Basic Shake Internet+TV +Tel	€ 58,95	30	100	€ 0,5 / 1 GB	75	Kabel
BE	Voo Trio Beaucoup TV+internet+TEL	€ 59,41	25	150	€1 / 500 MB	70	Kabel
BE	Belgacom Pack Comfort Internet+TV+Tel	€ 59,95	30	Onbeperkt		70	DSL
BE	Voo Trio Passionément TV+internet+TEL	€ 69,41	35	Onbeperkt		70	Kabel
BE	Voo Trio a la Folie TV+internet+TEL	€ 79,41	50	Onbeperkt		70	Kabel
BE	Belgacom Pack Maxi Internet+TV+Tel	€ 73,95	30	Onbeperkt		70	DSL

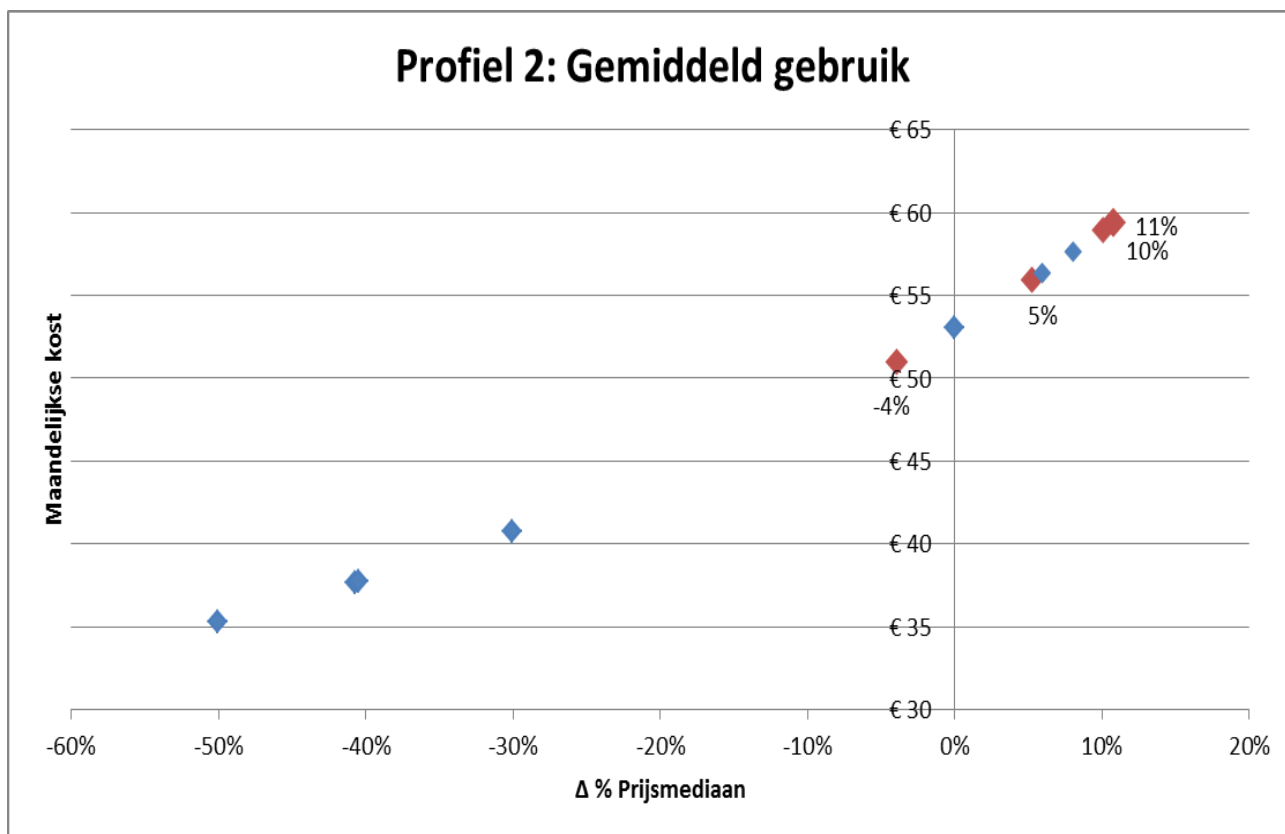
Figuur 74: Aanbiedingen voor profiel 2: Gemiddeld gebruik.

230. Onderstaande figuur geeft een vergelijking weer van de prijsniveaus voor de verschillende tariefplannen in de vijf onderzochte landen voor wat betreft 'triple play aanbiedingen met intensief internetgebruik'. Eveneens is voor elke aanbieding de geafficheerde downloadsnelheid weergegeven.

Figuur 75: Vergelijking tariefplannen triple play profiel 2: Gemiddeld gebruik (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 8 en 28 augustus 2012, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

231. Onderstaande figuur geeft, op de horizontale as, de afwijking weer ten opzichte van de prijsmediaan van deze set van tariefplannen. Hieruit valt op te maken in welke mate tariefplannen op de Belgische markt (aangegeven met een rode ruit) afwijken van het middelste prijsniveau uit bovenstaande vergelijking.

Figuur 76: Verschil prijsmediaan tariefplannen triple play profiel 2: Intensief internet gebruik (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 8 en 28 augustus 2012, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

232. Er zijn geen Duitse aanbiedingen opgenomen voor dit profiel. Er was slechts één aanbieding beschikbaar in het Verenigd Koninkrijk. De vergelijkingsgroep van landen is voor dit profiel dus beperkt tot België, Nederland en Frankrijk, omwille van methodologische redenen. De prijzen voor deze aanbiedingen variëren van € 35 tot € 59.
233. De tariefplannen voor Belgische operatoren voor wat betreft *triple play* met gemiddeld gebruik bevinden zich boven de prijsmediaan, op één offerte na. Verschillen tot de prijsmediaan liggen tussen -4% tot 11%.
234. Een Belgische consument zou minder betalen in Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk voor een vergelijkbaar product. In Nederland zou hij ongeveer hetzelfde betalen als in België, afhankelijk van welke offerte hij kiest.

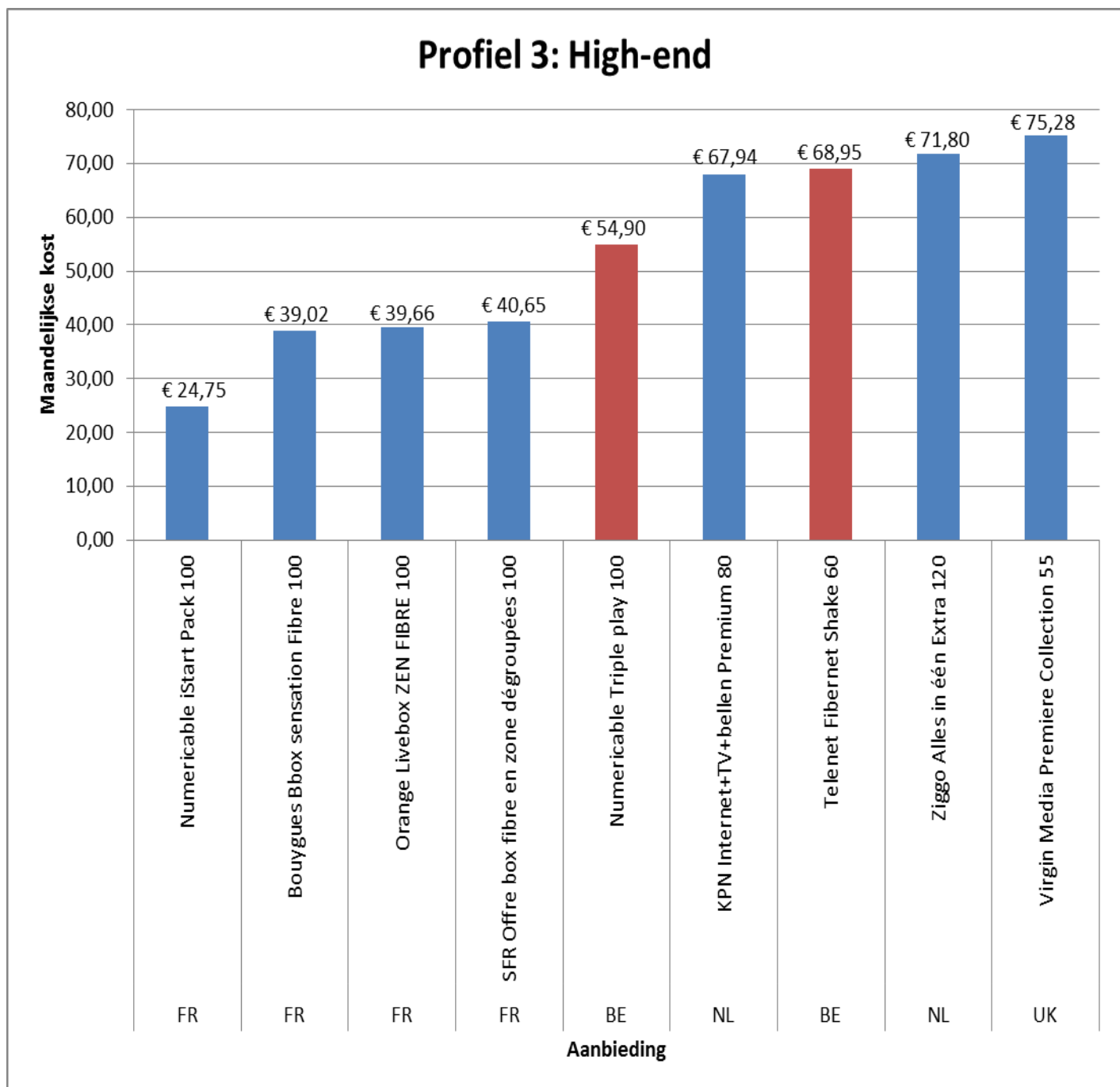
6.5.3 Profiel 3: Triple play high-end aanbiedingen

235. Onderstaande figuur geeft een overzicht van de offertes die mee in rekening zijn genomen voor de prijsvergelijking. Meteen valt op dat enkel Frankrijk, Nederland en België vertegenwoordigd zijn binnen deze categorie. De vergelijkingsgroep is beperkt omwille van methodologische redenen: in Duitsland bestaat geen *triple play*-aanbiedingen met Eurodocsis 3 of fiber. In het Verenigd Koninkrijk is er slechts één aanbieding met deze karakteristieken.

Land	Aanbieding	Prijs PPP	Download snelheid	Download limiet (in GB)	Kost voor extra downloaden	Aantal TV-zenders	Infrastructuur
FR	Numericable iStart Pack Internet+Tel+TNT	€ 24,75	100	Onbeperkt		19	Kabel
FR	Bouygues Bbox sensation Fibre Internet-TV-TEL	€ 39,02	100	Onbeperkt		130	DSL
FR	Orange Livebox ZEN FIBRE Internet+TV+Tel	€ 39,66	100	Onbeperkt		150	DSL
FR	SFR Offre box fibre en zone dégroupées	€ 40,65	100	Onbeperkt		170	DSL
FR	Bouygues Bbox fibre Internet-TV-TEL	€ 41,01	100	Onbeperkt		130	DSL
FR	Numericable Start pack TV+Internet+Tel	€ 42,95	100	Onbeperkt		200	Kabel
FR	Numericable Power pack TV+Internet+Tel	€ 52,89	100	Onbeperkt		240	Kabel
BE	Numericable Triple play 100	€ 54,90	100	40	€2 / GB; €9,90 / onbeperkt	120	Kabel
FR	Numericable Power Family pack TV+Internet+Tel	€ 62,83	100	Onbeperkt		280	Kabel
NL	KPN Internet+TV+bellen Premium	€ 67,94	80	Onbeperkt		55	DSL
BE	Telenet Fibernet Shake Internet+TV+Tel	€ 68,95	60	Onbeperkt		75	Kabel
NL	Ziggo Alles in één Extra	€ 71,80	120	Onbeperkt		74	Kabel
UK	Virgin Media Premiere Collection	€ 75,28	55	Onbeperkt		179	Kabel
BE	Numericable Triple play power	€ 75,90	100	150	€2 / GB; €9,90 / onbeperkt	180	Kabel
BE	Telenet Fibernet XL Shake Internet+TV+Tel	€ 88,95	120	Onbeperkt		75	Kabel
BE	Numericable Triple play power plus	€ 89,90	120	Onbeperkt		180	Kabel

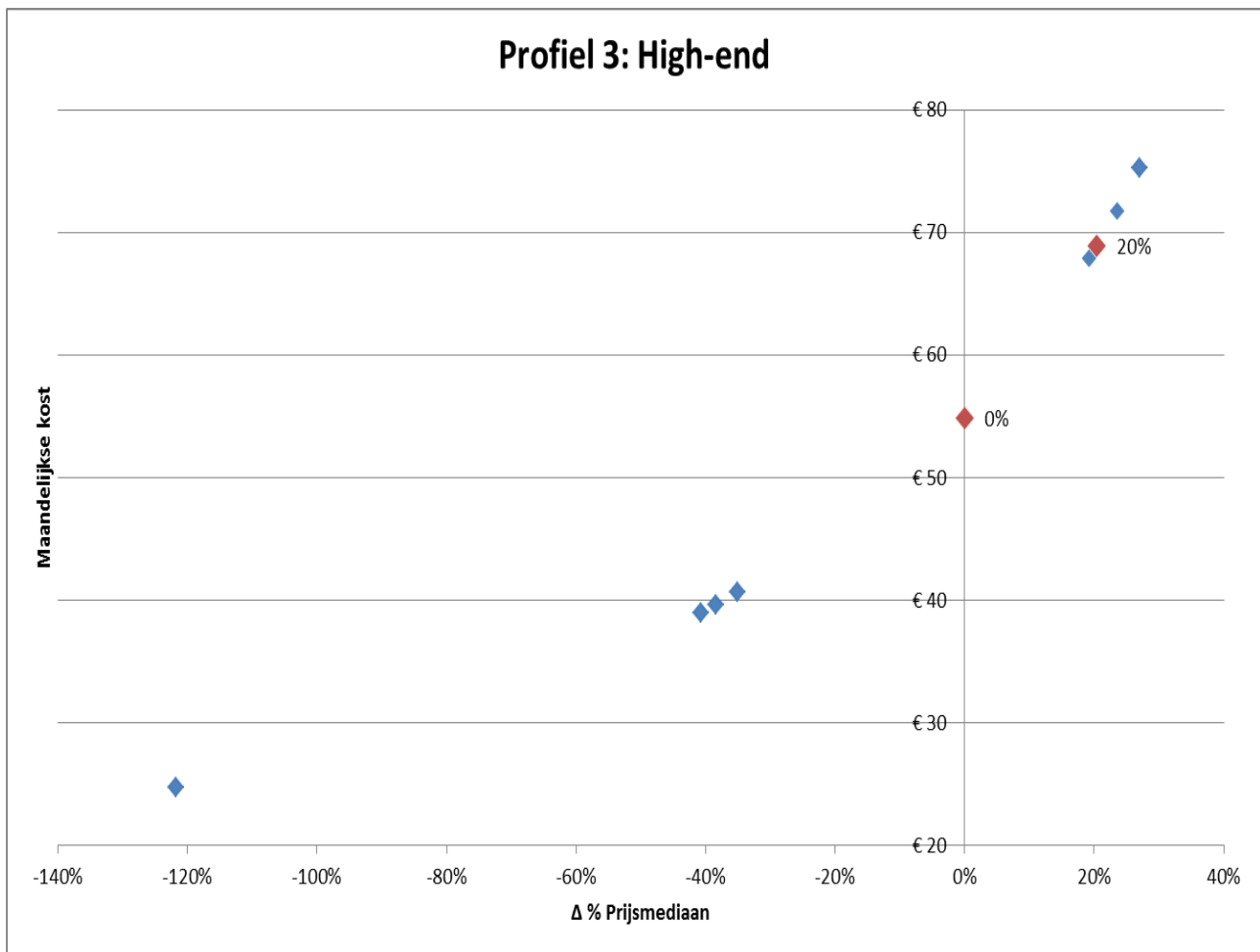
Figuur 77: Aanbiedingen voor profiel 3: High-end aanbiedingen.

236. Onderstaande figuur geeft een vergelijking weer van de prijsniveaus voor de verschillende tariefplannen in de vijf onderzochte landen voor wat 'triple play *high-end* aanbiedingen'. Eveneens is voor elke aanbieding de geafficheerde downloadsnelheid weergegeven.

Figuur 78: Vergelijking tariefplannen triple play profiel 3: High end internet aanbiedingen (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 8 en 28 augustus 2012, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

237. Onderstaande figuur geeft, op de horizontale as, de afwijking weer ten opzichte van de prijsmediaan van deze set van tariefplannen. Hieruit valt op te maken in welke mate tariefplannen op de Belgische markt (aangegeven met een rode ruit) afwijken van het middelste prijsniveau uit bovenstaande vergelijking.

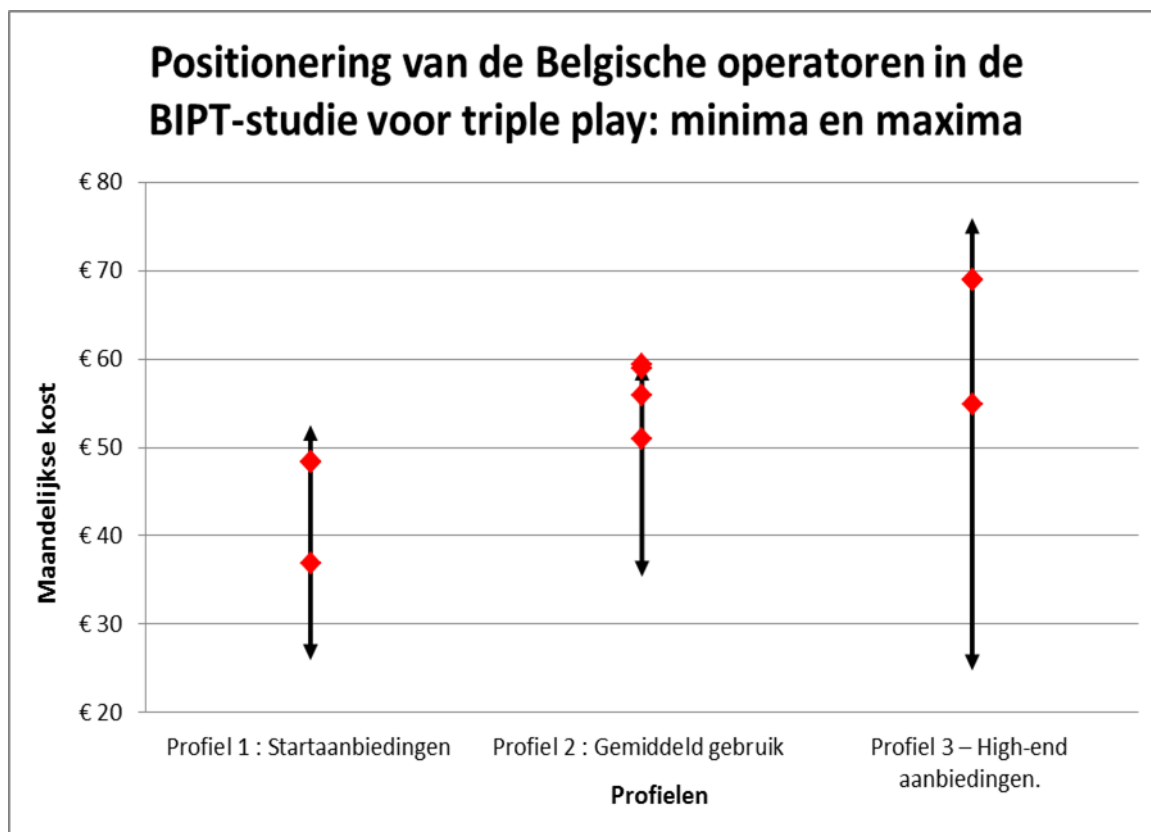

Figuur 79: Verschil prijsmediaan tariefplannen triple play profiel 3: Hig-end aanbiedingen (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 8 en 28 augustus 2012, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

238. De tariefplannen voor Belgische operatoren voor wat betreft *triple play* met high-end internet aanbiedingen bevinden zich op de prijsmediaan en boven de prijsmediaan. Verschillen tot de prijsmediaan liggen tussen 0% en 20%.
239. De prijzen voor dit profiel liggen sterk uit elkaar. De prijzen variëren van € 25 tot € 75. Uit bovenstaande figuur is duidelijk dat *triple play*-aanbiedingen met een snelheid van minimaal 50 Mbps het goedkoopst zijn in Frankrijk. De prijzen van de aanbiedingen uit België en Nederland liggen vrij dicht bij elkaar. Het prijsniveau van de offerte uit het Verenigd Koninkrijk is het hoogste.

6.5.4 Samenvatting profielen triple play

240. De volgende figuur geeft de situering van de Belgische operatoren – opgenomen in deze prijzenstudie - in relatie tot de prijzen in de buurlanden. De zwarte verticale pijl geeft per profiel alle verzamelde prijzen van de operatoren weer voor de 5 landen van de vergelijkingsoefening. De pijl verbindt de minimumprijs (onderste punt van de pijl) met de maximumprijs (bovenste punt van de pijl) voor een bepaald gebruik.

Figuur 80: Positionering van de Belgische operatoren ten opzichte van buurlanden voor deze vergelijkingsoefening, triple play (Bron: eigen berekeningen, data afkomstig van websites operatoren tussen 8 en 28 augustus 2012, prijzen incl. BTW, EUR PPP).

In het algemeen kan men stellen dat een Belgische consument minder zou betalen in Frankrijk voor een vergelijkbaar product. Het prijsniveau in Nederland is vergelijkbaar met dat in België. Duitsland biedt enkel triple-play aanbiedingen met een lage downloadsnelheid.

BIJLAGE A LITERATUURSTUDIE

A.1 OVERZICHT VAN VERGELIJKENDE STUDIES OVER TELECOMPRIJZEN

A.1.1 Overzicht van de bestaande studies

241. Zoals uit de studie van het BIPT (zie hierboven) gebleken is, is het bepalen ofwel ‘meten’ van de prijzen voor telecommunicatiediensten een complex gegeven. Om een beeld te krijgen van de correcte manier om prijzen te kunnen vergelijken met andere landen, werd gekeken naar andere studies. Zowel de Europese Commissie als de OESO voeren jaarlijks *benchmarks* uit die peilen naar de evolutie in telecomdiensten en –prijzen. Ook kranten en tijdschriften zoals bijvoorbeeld Test-Aankoop maken geregeld analyses over de prijzen. Ten slotte voeren de nationale regulerende instanties ook onderzoeken uit.
242. De studies zijn verschillend in vele opzichten: elke studie hanteert zijn eigen aanpak, selecteert een verschillend staal van operatoren en aanbiedingen en kiest een andere tijdsperiode waarin de tarieven worden verzameld. Toch hebben alle studies iets gemeen: men stelt gebruikersprofielen, typische huishoudens ofwel *baskets* op waarin men de aanbiedingen kan classificeren. Vervolgens berekent men de maandelijkse kost per gebruikersprofiel zodat men de prijzen over verschillende landen met elkaar kan vergelijken op een uniforme wijze.
243. Het BIPT heeft de studies geanalyseerd en grijpt terug naar een bepaalde methodiek die ook aanwezig is in de andere studies.
244. Onderstaande figuur geeft een overzicht van de voornaamste (meest gekende of meest gerenommeerde) studies die prijzen vergelijken. De studie van de OECD heeft de beste reputatie en wordt tweejaarlijks uitgevoerd. De Europese Commissie laat jaarlijks de prijzen voor telefonie analyseren door consultancybureau Teligen en prijzen voor breedband door consultancybureau Van Dijk.
245. Er valt meteen op dat de OECD *baskets* vaak worden gebruikt als basis in het geval men telefonieprijzen bespreekt. Studies die zich enkel en alleen toespitsen op breedbandinternet categoriseren volgens downloadsnelheid.

Study	Focus	Sample	Methodologie
OECD Communications Outlook 2011	vaste & mobiele telefonie & BB	44 OESO landen; 2 of meer operatoren (min. 50% marktaandeel)	OECD baskets
Teligen (in opdracht van de EC); Telecom Price Developments 1998 - 2008	vaste & mobiele telefonie	EU 27 + USA & Japan; 2 operatoren	OECD baskets, aangepast omwille van consistentie over elf jaar
Van Dijk (in opdracht van de EC); Broadband Internet Access Cost (BIAC) 2011	BB & multiplay	37 landen (EU 15 + anderen); 3 tot 8 providers (min. 90% marktaandeel)	Acht baskets volgens downloadsnelheid
Test-Aankoop, gsm-tarieven, 2012	mobiele telefonie	Belgische operatoren	Vier gebruikersprofielen, volgens OECD baskets
Ofcom International Communications Market Report 2011	fixed & mobile calls & BB & multiplay	5 EU landen + USA (min. 80% marktaandeel)	Vijf type huishoudens, eigen opgestelde baskets
Analysis (in opdracht van BIPT); Comparative study of retail prices, 2007	BB & multiplay	Belgie + 6 EU landen	Vier baskets volgens downloadsnelheid

Figuur A.1: Overzicht van studies die prijzen vergelijken.

246. In wat volgt wordt dieper ingegaan op de methodologie van de studies. Dit hoofdstuk geeft een antwoord op de volgende vragen:

- Welke gebruikersprofielen hanteren de studies?
- Hoe laat dit profiel toe om prijzen te vergelijken?
- Wat zijn de voor- en nadelen van de profielen ofwel *baskets*?

A.1.2 Overzicht van de methodologie per studie

A.1.2.1 Methodologie OESO/OESO

247. De OESO is de belangrijkste referentie binnen de literatuur over prijsvergelijkingen tussen telecomproducten omdat de methodologie die de OESO hanteert vaak wordt overgenomen in andere studies. De OESO stelt *baskets* (laag, medium, hoog) op die verschillende gebruikersprofielen voorstellen. Vervolgens kan men voor elk profiel

prijzen bepalen voor de verzamelde aanbiedingen van operatoren. In haar studie neemt de OESO dan de goedkoopste aanbieding op per profiel om deze over verschillende landen te kunnen vergelijken. Men gaat dus uit van een rationele consument die zelf tarieven van operatoren naast elkaar legt en de goedkoopste aanbieding kiest die het beste bij zijn/haar belgedrag of internetgedrag past. De OESO wijzigt de samenstelling van haar profielen om de twee jaar, zodat evoluties in het belgedrag en internetgedrag van de consumenten mee worden opgenomen in de prijsvergelijkingen. Men corrigeert de prijzen voor koopkrachtpariteit en zet ze om naar Amerikaanse dollar.

248. De OESO verzamelt op systematische basis alle tariefplannen van de grootste operatoren per land. De resultaten die de OESO publiceert in haar rapport “Communications Outlook” kunnen allemaal gedownload worden. Elke grafiek bevat namelijk een *doi-code*. Door de code in te geven in hun website (<http://dx.doi.org/>) kan men meteen de excel tabel downloaden.

OECD baskets

249. Wat betreft de *baskets* voor telefonie⁴⁶, bestaan deze uit een verdeling tussen een aantal belminuten tussen twee vaste toestellen, van vast naar mobiel en een bepaald aantal internationale gespreksminuten. Een bepaald percentage van de belminuten wordt verdeeld over daluren, piekuren en het weekend. De duur van een oproep wordt herleid uit empirische gegevens van de operatoren en varieert van één tot acht minuten per gesprek.
250. Voor breedbandinternet maakt men verschillende categorieën op basis van de geëfficiëerde downloadsnelheid. Men maakt geen onderscheid tussen de technologie (koper, kabel of glasvezel). Om de kost te berekenen houdt men rekening met de maandelijkse abonnementskosten en de aansluitkosten. Men let ook op de downloadlimieten.

A.1.2.2 Methodologie Teligen

251. Deze studie analyseert de ontwikkelingen van de prijzen voor telefonie over elf jaar, namelijk van 1998 tot 2008. Het staal van landen bestaat uit EU27, plus Japan en de Verenigde Staten. Voor elk land worden twee operatoren gekozen, namelijk de historische operator en haar grootste concurrent die gedurende de elf jaar actief waren – al dan niet onder dezelfde naam.

OECD baskets

252. Teligen baseert zich op de baskets van de OESO, in een aangepaste vorm – opdat ze consistent blijven over de elf jaar, aan de hand van verschillende verdeelsleutels. Teligen

⁴⁶ Voor een exacte uiteenzetting over de samenstelling van de profielen, verwijzen we naar ‘Revision of the methodology for constructing telecommunication price baskets’, OECD, [http://www.oecd.org/officialdocuments/displaydocumentpdf?cote=dsti/iccp/cisp\(2009\)14/final&doclanguage=en](http://www.oecd.org/officialdocuments/displaydocumentpdf?cote=dsti/iccp/cisp(2009)14/final&doclanguage=en). Een volledig overzicht van de baskets vindt men ook in de ‘OECD Communications Outlook 2011’, p. 258-262.

houdt ook rekening met de wisselkoerswijzigingen en de koopkrachtpariteit over de periode van elf jaar.

A.1.2.3 Methodologie Van Dijk

253. Deze studie bepaalt de kost voor breedbandinternet in 27 lidstaten van de Europese Unie, samen met een aantal andere landen en regio's – in totaal 38 landen. Voor elk land werden de grootste providers geïdentificeerd, die in het totaal 90 procent van de markt dekken.
254. Verschillende breedbandaanbiedingen worden met elkaar vergeleken door de totale maandelijkse kost te berekenen per aanbieding. De totale kost is een opstelsom van de volgende elementen:
- de maandelijkse abonnementskost;
 - eenmalige kosten zoals de installatiekosten en activatiekosten⁴⁷;
 - de huur van de modem of router⁴⁸;
 - eventueel ook een bijkomend abonnement op de kabel. Er bestaat discussie over het al dan niet in rekening brengen van deze kost gezien men door de huur op de lijn te betalen ook kan intekenen op een bijkomende dienst (bijvoorbeeld kabeltelevisie of vaste telefonie). Toch brengt men deze kost in rekening gezien men redeneert dat men deze kost onvermijdelijk moet betalen als men enkel in breedbandtoegang geïnteresseerd is.

Acht baskets volgens snelheid

255. Ook op het vlak van de kwaliteit van de breedbandaanbiedingen bestaat veel variëteit, uitgedrukt in klantenservice, downloadsnelheid (Mbps), beschikbare webruimte, aantal mailboxen etc. Het is onmogelijk om al deze kwalitatieve elementen mee op te nemen in de prijsvergelijking aangezien de markt niet homogeen is. Om toch tot een uniforme vergelijking uit te komen heeft men acht verschillende *baskets* gedefinieerd⁴⁹, met internetsnelheid als cruciale parameter. De *baskets* werden zo coherent mogelijk opgesteld, rekening houdend met andere studies voor de Europese Commissie. In totaal verzamelde Van Dijk 3710 aanbiedingen. Elke internetaanbieding werd vervolgens aan één van de *baskets* toegewezen. Van Dijk maakt ook een onderscheid tussen aanbiedingen die beperkt zijn in hun downloadvolume en aanbiedingen met een onbeperkt downloadvolume.

A.1.2.4 Methodologie Test-Aankoop

256. In april 2012 publiceerde Test-Aankoop een artikel over gsm-tarieven. Hierbij hield men ook rekening met mobiel datagebruik, iets wat de OESO tot nu toe nog niet deed. "Wie als

⁴⁷ Van Dijk veronderstelt dat een gebruiker zich minimum drie jaar houdt aan zijn contract. De eenmalige kosten werden afgeschreven op 36 maanden. Ook kortingen werden afgeschreven op 36 maanden.

⁴⁸ Indien men de keuze had tot het aankopen van een modem of het huren van een modem, werd de goedkoopste optie gekozen.

⁴⁹ Voor gedetailleerde informatie over de internetprofielen, zie 'Broadband Internet Access Cost (BIAC)', Van Dijk, p. 42, http://ec.europa.eu/information_society/digital-agenda/scoreboard/docs/pillar/study_broadband_access_costs.pdf

voordeligste operator uit de bus komt, hangt voornamelijk af van uw gsm-gebruik en het corresponderende profiel,” stelt Test-Aankoop.

Vier belprofielen

257. Om verschillende aanbiedingen met elkaar te vergelijken stelde Test-Aankoop vier profielen op, nl. een profiel voor iemand die zijn gsm weinig gebruikt, een profiel voor een gematigde beller, en twee profielen voor de intensieve gebruiker. Ook deze profielen zijn gebaseerd op de vier standaard *baskets* van de OESO. De light- en mediumprofielen komen respectievelijk overeen met de OESO *baskets* voor 30 oproepen en 100 oproepen⁵⁰. Het profiel voor de fanatieke gebruiker is opgesplitst in twee profielen; de eerste is een zwaardere variant van de OESO *basket* voor 100 oproepen, de tweede komt overeen met de *basket* voor 300 oproepen.

U BENT EEN MATIG GEBRUIKER Mobile Vikings ook dan voordeligste keuze

Het mediumprofiel is goed voor ongeveer 2 uur beltijd en 150 sms'en per maand, aangevuld met minstens 200 MB per maand aan datavolume. De top drie blijft alvast onveranderd: Mobile Vikings blijft de voordeligste, op de hielen gezeten door Aldi Talk en het iets duurdere Sudpresse Mobile.

Mobile Vikings Medium biedt per herlaadbeurt 2 000 MB data, net als 1 000 sms'jes en meer dan 2 uur beltijd. Aldi Talk is eigenlijk nauwelijks duurder, dankzij zijn aantrekkelijke beltarieven (€ 0,13 per minuut) en zijn datapakket van € 4 voor 400 MB. Sudpresse Mobile, Jim Mobile en

Proximus duiken nog net onder de € 30. Proximus is (gezien zijn doorgaans hoge tarieven) verrassend de goedkoopste onder de grote spelers, met een competitief pakket dat "maar" 7 % duurder is dan de voordeligste optie, terwijl dat van Mobistar bijna de helft meer kost.

OPERATOR	TARIEF	DATA	FORMULE	PRIJS PER MAAND	PRIJS PER MAAND MET DATA	INDEX
MOBILE VIKINGS	Mobile Vikings Medium	Inbegrepen	prepaid	27,60	27,60	100
ALDI TALK	Aldi Talk + All-in-one bundel	Internet-Bundel	prepaid	23,92	27,92	101
SUPPRESSE MOBILE	Le 19 + optie vaste lijnen + optie 200 sms	optie 500 MB	postpaid	24,42	29,42	107
JIM MOBILE	Blue	Inbegrepen	postpaid	29,50	29,50	107
PROXIMUS	Generation MTV 25	Inbegrepen	postpaid	29,50	29,50	107
TELENET	Walk & Connect 30 (zonder gsm)	Inbegrepen	postpaid	30	30	109
COLRUYT MOBILE	Colruyt Mobile	optie 250 MB	prepaid	24,69	33,44	121
ALLO RTL	Plateau € 10 + optie 300 sms	optie Data	postpaid	23,70	33,70	122
BASE	Postpaid ALL 2 + optie 100 sms	Surf & Mail 10	postpaid	25	35	127
CONTACT MOBILE	Mix 25	Surf Medium	postpaid	25	35	127
MOBISTAR	My30 I-Phone	Inbegrepen	postpaid	39,60	39,60	143

Figuur A.2: snapshot van het onderzoek van Test-Aankoop (Bron: Test-Aankoop, nr. 563, p. 13).

258. Aan de methodiek die Test-Aankoop hanteert, zijn een aantal voordelen gekoppeld. Zo slaagt Test-Aankoop er in de profielen met elkaar te vergelijken aan de hand van een scoringssysteem⁵¹. De profielen zijn vrij eenvoudig opgesteld aangezien ze enkel het aantal gemiddelde belminuten, sms-en en dataverkeer als criteria opnemen. Ze splitsen niet op naar het aantal gesprekken dat men voert in piek- en daluren, naar het buitenland, on-net of off-net. Dit maakt de segmentering die Test-Aankoop hanteert intuïtief – een lezer kan zich gemakkelijk identificeren met één van de opgestelde profielen.

A.1.2.5 Methodologie Ofcom

⁵⁰ Zoals vermeld in de 'OECD Communications Outlook 2011', p. 258-262.

⁵¹ Per gebruikersprofiel gaf men de index '100' aan de goedkoopste formule. Men kan de aanbiedingen als volgt vergelijken op basis van hun prijs: een aanbieding met index 114 is 14% duurder dan de goedkoopste aanbieding binnen het profiel.

259. De Engelse telecomregulator Ofcom publiceerde voor de zesde keer op rij een comparatieve studie over de communicatiesector. De bedoeling van de studie is om de Engelse communicatiesector en al haar aspecten te vergelijken met enkele andere landen. Dit project werd opgesteld met verschillende consultancybureaus zoals IDATE en Teligen. In de studie worden bevragingen besproken die peilden naar het telecommunicatiegedrag van mensen, verschillende indicatoren worden vergeleken en ook de prijzen komen aan bod.

Vijf typische huishoudens ofwel gebruikersprofielen

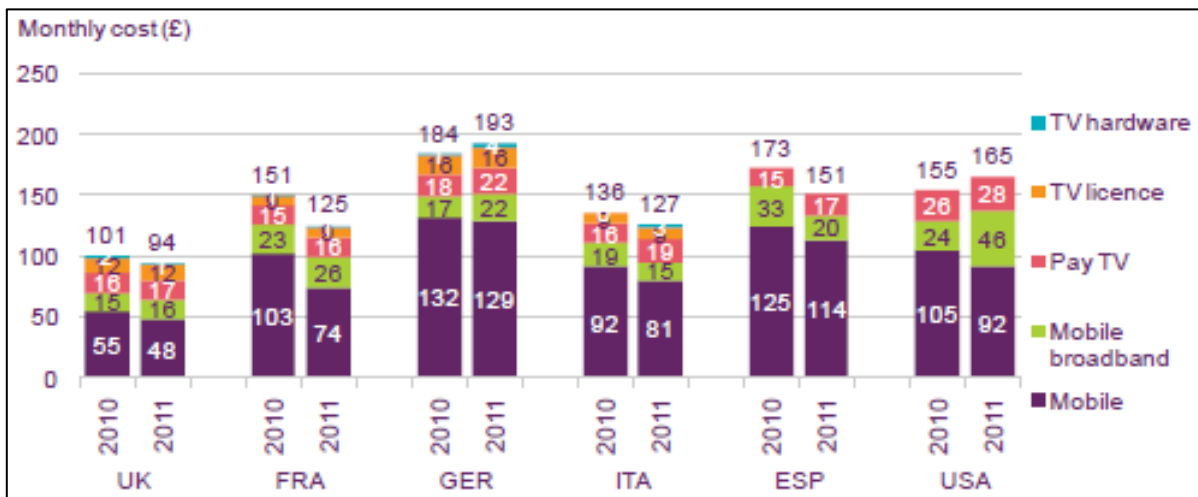
260. Ofcom maakt geen direct gebruik van de OESO *baskets* maar hanteert vijf gebruikersprofielen die typische huishoudens voorstellen. De tabel hieronder kan men als volgt interpreteren: Ofcom definieert een gebruikersprofiel (bijvoorbeeld type 1) dat het best overeenkomt met een gepensioneerd koppel uit de lage inkomenscategorie. Zij hebben een abonnement op vaste telefonie en hebben een gsm die ze zeer weinig gebruiken. Ze hebben geen internet en ze kijken naar analoge televisie (geen speciale karakteristieken zoals opnemen, *video-on-demand* etc.).

'Typical household type'	Fixed voice	Mobile voice	Mobile messaging	Fixed line broadband	Mobile broadband	Television
1 A retired low-income couple	Low	Low	n/a	n/a	n/a	Basic
2 A couple of late adopters	Medium	Low	Low	Low	n/a	Basic
3 A single mobile-only user	n/a	High	High	n/a	High	Pay-TV
4 A 'networked' family	High	Medium	High	Medium	n/a	Pay-TV
5 Affluent couple with sophisticated use	Low	High	Medium	High	Medium	HD premium pay-TV

Figuur A.3: segmentering gebruikersprofielen aan de hand van vijf typische gezinnen (Bron: Ofcom, International Communications Market Report 2011, p. 339).

261. In samenwerking met consultants verzamelde Ofcom aanbiedingen voor onder andere vaste telefonie (613 aanbiedingen), breedband (282), mobiele telefonie (3475), televisie (367) en multiplay (1404). Met al deze aanbiedingen dekte men minstens 80 procent van de markt binnen een land. De prijsvergelijking werd gemaakt tussen zes landen, namelijk Duitsland, Engeland, Frankrijk, Italië, Spanje en de Verenigde Staten. Voor elk gebruikersprofiel wordt een gedetailleerde verdeling opgesteld, overeenstemmend met die van Teligen en de OECD.

262. De volgende figuur geeft – bij wijze van voorbeeld - een overzicht van een gewogen gemiddelde prijs die beschikbaar was onder alle aanbiedingen die van toepassing zijn voor het gebruikersprofiel van de *'single mobile-only user'*. Deze gebruiker is een typische *young professional* die net op zichzelf woont en geen nood heeft aan vaste telefonie en breedbandinternet. Surfen doet hij/zij mobiel, eventueel op een tablet. De maandelijkse kost – vermeld in Britse pond – staat vermeld per component. Men merkt meteen op dat er grote verschillen zijn voor de kost voor mobiel bellen in de zes landen.

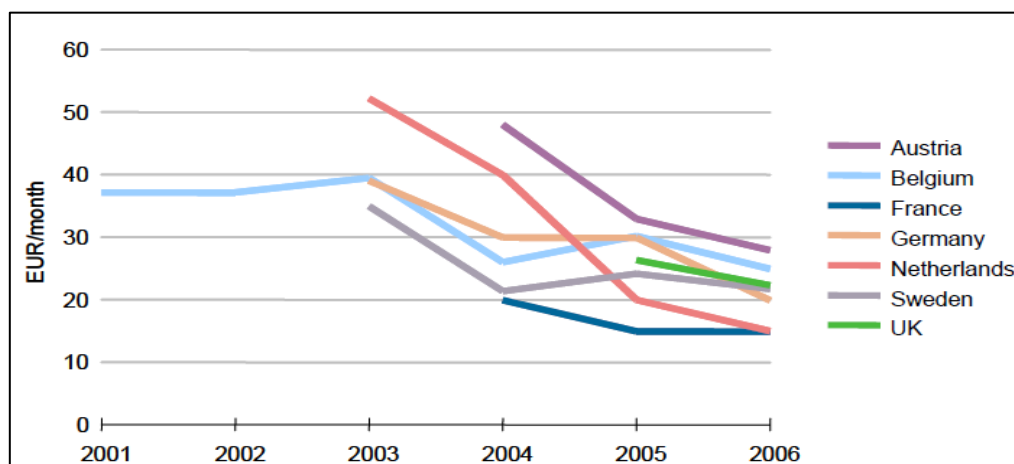
Figuur A.4: Vergelijking van gewogen gemiddelde voor stand-alone aanbieding (basket 3: TV + mobiele telefonie + mobiele data) (Bron: Ofcom, p. 98).

A.1.2.6 Methodologie Analysys

263. Consultancybureau Analysys voerde in 2006 een studie uit in opdracht van Minister C. Dupont. Deze studie werd gecoördineerd door het BIPT en maakt een analyse van de structurele determinanten van de prijzen voor breedbandtoegang in België. De consumentenprijzen voor internet worden vergeleken met zes andere Europese landen, in de periode tussen 2001 en 2006.

Vier baskets volgens snelheid

264. Ook deze studie classificeerde alle internetaanbiedingen op basis van downloadsnelheid. Men stelde vier categorieën op. Analysys verzamelde vervolgens alle prijzen van de internetaanbieders en nam per categorie de goedkoopste aanbieding op in de studie.
265. Deze categorieën zijn lichter dan deze van de OESO maar dit is te verklaren door de periode die Analysis dekt: de gemiddelde internetsnelheid tussen 2001 en 2006 was veel trager dan de internetsnelheid van aanbiedingen in 2011. Een snapshot uit de studie illustreert dit meteen: enkel in België bestond er (minstens) een internetaanbieding tussen 2 Mbps en 4 Mbps, en dit tot 2003.

Figuur A.5: Overzicht van internetaanbiedingen tussen 2 Mbps en 4 Mbps (2006) (Bron: Analysis, Lot 1, p. 21).

A.1.3 De basket methodologie

A.1.3.1 Voordelen

266. De *basket* methodiek laat toe op een uniforme manier prijzen uit verschillende landen met elkaar te vergelijken. Elk land stelt zijn aanbiedingen op een andere manier samen (in bepaalde landen kent men andere dal- en piekuren of betaalt men andere tarieven voor lokale en interlokale gesprekken). Door op voorhand te bepalen wat bepaalde gebruikers (laag, gemiddeld, hoog) maandelijks bellen of internetten, vermijd men dat men honderden tariefplannen met elkaar moet vergelijken die allemaal verschillende karakteristieken hebben.
267. Men weet zeker dat men voor alle tariefplannen alle kosten op eenzelfde manier in rekening brengt. Eenmalige kosten zoals de installatiekosten voor internet of het aankopen van de modem worden op een uniforme manier afgeschreven over een aantal jaar (meestal drie jaar).

A.1.3.2 Nadelen en limieten aan de methodiek

268. Zoals vermeld in sectie 3.1 van de studie, kent de *basket*-methodiek ook een aantal beperkingen, die intrinsiek zijn aan de moeilijkheidsgraad om telecomproducten met elkaar te vergelijken op basis van prijzen.
- De *baskets* zijn opgesteld op basis van internationale gemiddeldes en sluiten dus niet altijd goed aan bij een werkelijk gemiddeld gebruikersprofiel in een bepaald land⁵². Een bepaald belpatroon kan erg verschillen per land. Sommige landen kunnen bijgevolg duurder uitkomen in bepaalde *baskets* terwijl ze goedkoper zijn in andere gebruikersprofielen die meer afgesteld zijn op de nationaal gemiddelde gebruikspatronen. In sommige landen, bijvoorbeeld, ziet men dat het gemiddeld gebruik van mobiel bellen veel hoger ligt dan in andere landen omdat mobiel bellen meer ingeburgerd is of omdat een nationale operator veel belminuten weggeeft binnen een pakket.
 - De samenstelling van de *baskets* wijzigt tweejaarlijks, omwille van methodologische redenen. De OESO past de onderliggende parameters van de *baskets* aan, op basis van gegevens verstrekt door de providers. Dit maakt het moeilijk om de *baskets* over verschillende periodes te vergelijken met elkaar.
269. De *basket* methodiek wordt algemeen beschouwd als een degelijk compromis tussen de complexiteit van de verschillende aanbiedingen, het gedekte marktaandeel (namelijk het aantal geselecteerde operatoren) en andere factoren die invloed hebben op prijsvergelijking.

A.2 OVERZICHT VAN DE PRIJZEN OP BASIS VAN VERSCHILLENDE STUDIES

270. Hieronder wordt een overzicht gegeven van de belangrijkste studies – hierboven kort toegelicht - op het vlak van prijsvergelijking in de telecomsector. De studies van de OESO en deze voor de Europese Commissie (Van Dijk, Teligen) hebben een grote geloofwaardigheid verworven binnen de sector en enkele *snapshots* uit deze studies

⁵² In het ene land is sms-en of mobiel datagebruik meer ingeburgerd dan in andere landen.

worden in dit hoofdstuk dan ook toegelicht. Aan de hand van figuren en grafieken wordt een overzicht gegeven van de prijzen voor bepaalde producten in een aantal Europese landen. Hoewel de meest figuren een overzicht geven van de prijzen van meerdere landen, ligt onze focus op de buurlanden van België, namelijk Nederland, Frankrijk, Duitsland en het Verenigd Koninkrijk.

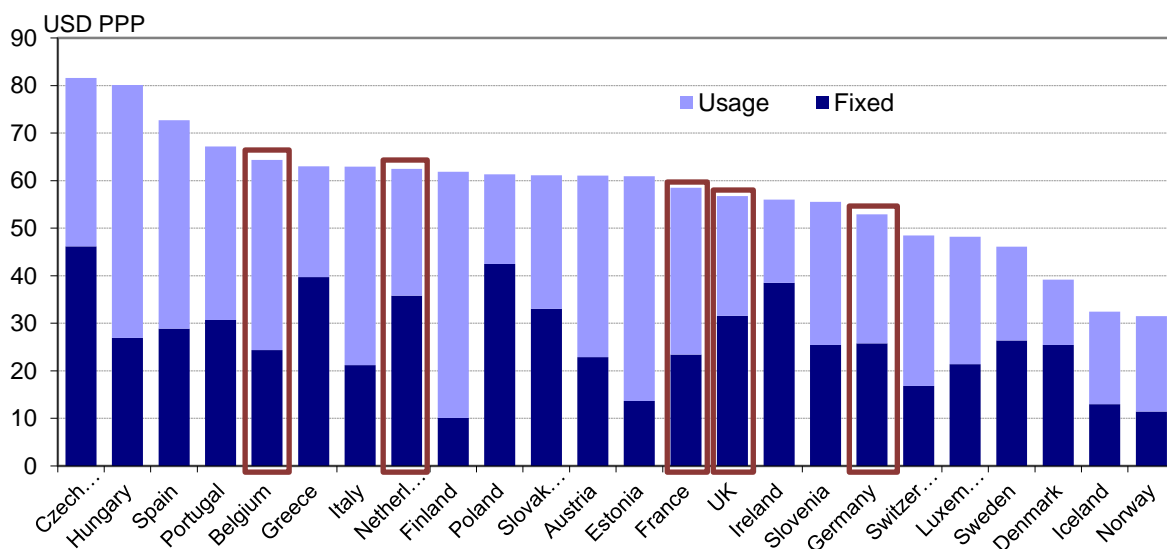
271. Men zal vaststellen dat de resultaten uit de verschillende studies niet altijd congruent zijn met elkaar. Het is onmogelijk om één prijs te bepalen voor een bepaald product, aangezien men verschillende operatoren en tariefopties in overweging neemt om zo tot een representatief gemiddelde te komen voor een prijs van een product in een bepaald land. Men is dus steeds gebonden aan een bepaalde methodologie die aan de basis ligt van de studie om prijzen met elkaar te kunnen vergelijken. Enkele factoren die de resultaten van de studies beïnvloeden zijn:
- het aantal opgenomen operatoren in de studie. De meeste studies streven na om 50 tot 90 procent van het marktaandeel te omvatten. Vaak laat men de operatoren met een kleiner marktaandeel weg uit de steekproef. Deze laatsten kunnen echter wel fungeren als prijsbreker;
 - het aantal geselecteerde aanbiedingen van de verschillende providers;
 - de manier waarop de *basket* is opgesteld en de periode waarin de prijzen verzameld zijn;
 - het aantal parameters waarmee rekening is gehouden tijdens de prijsvergelijking. Werd enkel de maandelijkse abonnementskost in rekening gebracht of becijferde men ook de installatiekosten en bijkomende kosten zoals bijvoorbeeld de huur van een modem? Al deze kleine factoren leiden tot verschillende resultaten.
272. Er wordt geacht de conclusies uit de verschillende studies dus met enige voorzichtigheid te interpreteren. Dit deel van de ‘vergelijkende studie prijsniveau’ heeft dan ook tot doel om verschillende studies toe te lichten en naar de resultaten ervan te kijken. De toegevoerde waarde van onderstaande tekst is dat deze een breed overzicht geeft van al de invalshoeken die mogelijk zijn om telecomprijzen met elkaar te vergelijken. Dit hoofdstuk dient dan ook beschouwd te worden als aanvulling op de aanpak die het BIPT zelf gekozen heeft voor de prijsvergelijking.
273. Er wordt enkel ingegaan op de prijzen die consumenten betalen. *Business* tarieven worden niet toegelicht.
274. De tabel hieronder geeft weer welke studies worden aangehaald in welke paragraaf. De studie van Test-Aankoop vergeleek geen prijzen met het buitenland en wordt dus niet verder besproken. De studie van Ofcom nam België niet op in haar selectie van landen en wordt dus ook niet verder besproken.

	Vaste telefonie	Mobiele telefonie	Breedband internet	mobiel internet	Multiplay
OECD Communications Outlook 2011	√	√	√		
Teligen (in opdracht van de EC); Telecom Price Developments 1998 - 2008	√	√			
Van Dijk (in opdracht van de EC); Broadband Internet Access Cost (BIAC) 2011			√	√	√
Test-Aankoop, gsm-tarieven, 2012					
Ofcom International Communications Market Report 2011					
Analysis (in opdracht van BIPT); Comparative study of retail prices, 2007					√

Figuur A.6: overzicht van studies, gelinkt aan de paragraaf waarin ze voorkomen.

A.2.1 Vaste telefonie

275. Allereerst worden de prijzen voor vaste telefonie besproken. Onderstaande figuur geeft de gemiddelde prijs weer die een consument moet betalen voor vaste telefonie. Deze *basket* gaat er van uit dat de consument ongeveer 140 vaste telefoonoproepen doet per maand, gespreid over piek- en daluren⁵³. Volgens de OESO komt het gebruik gedefinieerd in deze *basket* het best overeen met dat van een gemiddelde gebruiker. De gemiddelde prijs voor deze categorie van 140 oproepen in alle OESO-landen bedraagt ⁵⁴ 59.01, gestandaardiseerd in koopkrachtpariteit (PPP). Dit komt neer op \$ 0.42 per oproep. Men constateert dat de vaste abonnementskosten erg verschillen per land. In Finland bijvoorbeeld, zien we dat de maandelijkse abonnementskosten slechts 16 procent uitmaken van wat een gemiddelde gebruiker maandelijks aan vaste-telefoniekosten betaalt voor dit profiel. In Polen bedraagt deze ratio 70 procent.
276. De totale kost voor 140 oproepen in België ligt volgens de OESO op \$ 64. Hiermee zijn we iets duurder dan buurlanden Nederland (\$ 62) en Frankrijk (\$ 58). De gemiddelde totale prijs voor de landen uit deze grafiek ligt op \$ 58. De Scandinavische landen behoren tot de goedkoopste.

Figuur A.7: OESO basket voor 140 oproepen per maand; prijzen uit augustus 2010, BTW inclusief, uitgedrukt in USD PPP (Bron: OECD, p. 255; eigen bewerking (doi: 10.1787/888932395877)).

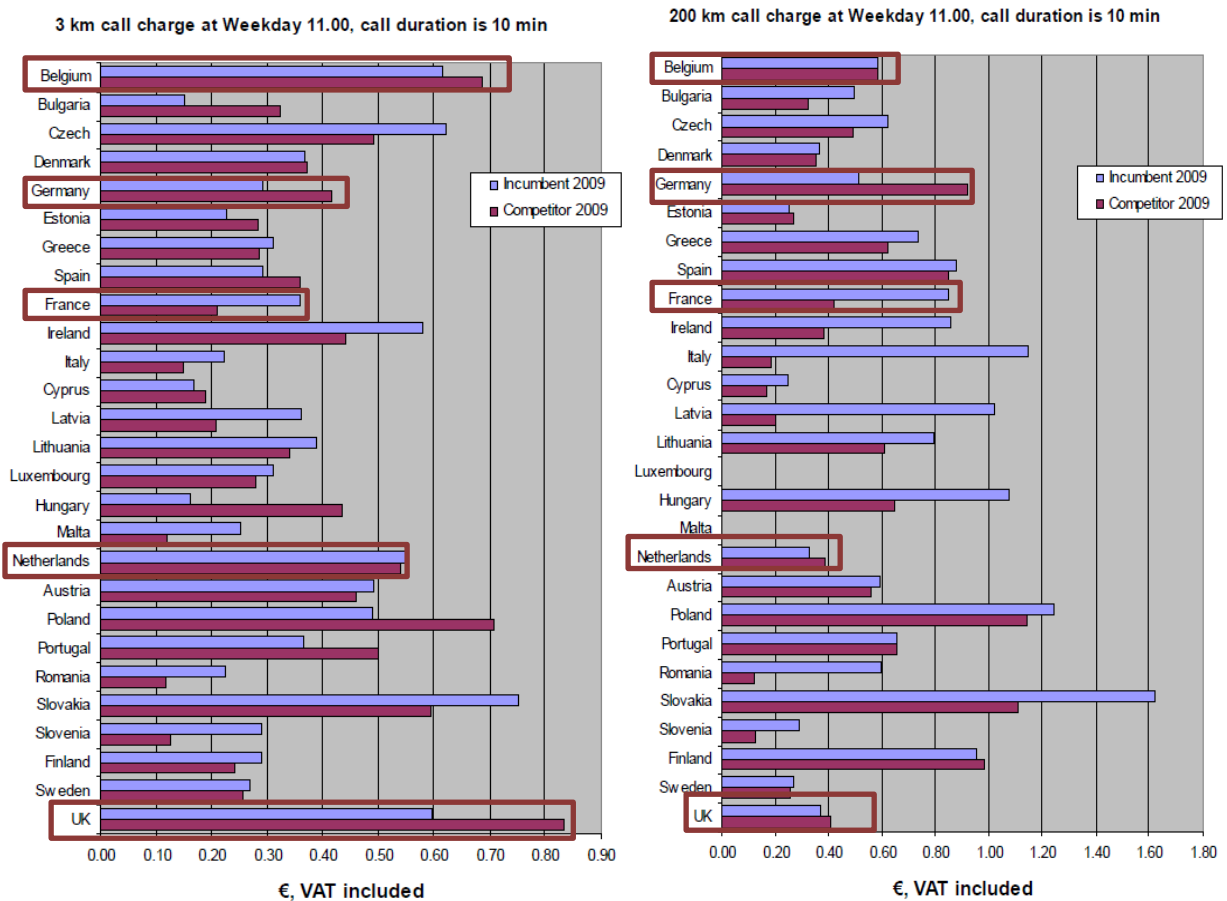
277. Vele landen kennen een significant prijsverschil tussen lokale en interlokale⁵⁵ gesprekken. De volgende twee figuren tonen een prijsvergelijking tussen de historische operator en haar voornaamste concurrent in 2009. Figuur 8a illustreert de prijs voor een lokaal

⁵³ Men gaat er van uit dat de consument een aantal gesprekken voert naar een ander netwerk, naar gsm-nummers, regionaal of nationaal. Om een representatieve kost te berekenen wordt er een verdeelsleutel opgesteld voor gesprekken die gevoerd worden tijdens piek- en daluren.

⁵⁴ De OECD drukt haar prijzen uit in USD. Men baseert zich op de wisselkoersen van augustus 2010. Om de foutmarge van de prijsvergelijking zo klein mogelijk te houden, laten we in dit hoofdstuk de prijzen vermeld in USD als deze uit een OECD-studie komen.

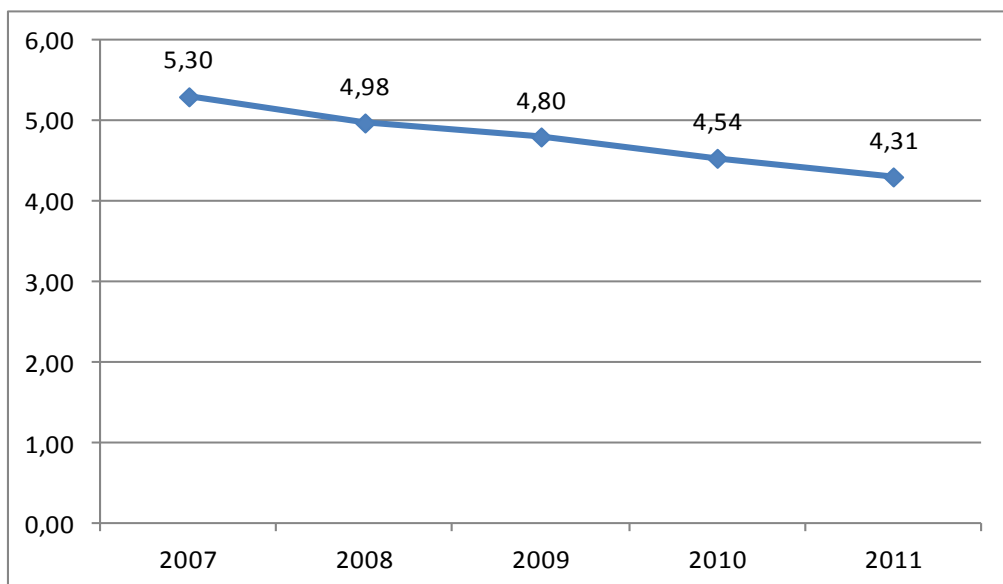
⁵⁵ Lokale, zonale ofwel regionale gesprekken verschillen van interlokale, –zonale ofwel nationale gesprekken omdat er bij de laatstgenoemden meerdere lokale interconnectiecentra van toepassing zijn om het gesprek tot stand te brengen.

telefoongesprek (3km), figuur 8b de prijs voor een nationale oproep (200km) – telkens van 10 minuten. Uit deze studie blijkt dat België met ongeveer 60 à 70 eurocent een van de duurere landen is binnen het segment van de lokale gesprekken. Enkel het Verenigd Koninkrijk en Slowakije zijn duurder dan België. Als men vervolgens kijkt naar de interlokale gesprekken, dan blijkt dat dat deze in België ook 60 à 70 eurocent bedragen. In deze categorie merken we op dat de gesprekscost in België gemiddeld, tot onder het gemiddelde, valt. België maakt immers geen onderscheid in de kost tussen een regionale of nationale oproep.

Figuur A.8a en A.8b: Vergelijking tussen de prijzen (in EUR) van de historische operator en de voornaamste concurrent, 2009, regionale oproep versus nationale oproep (Bron: Teligen, p. 55-6).

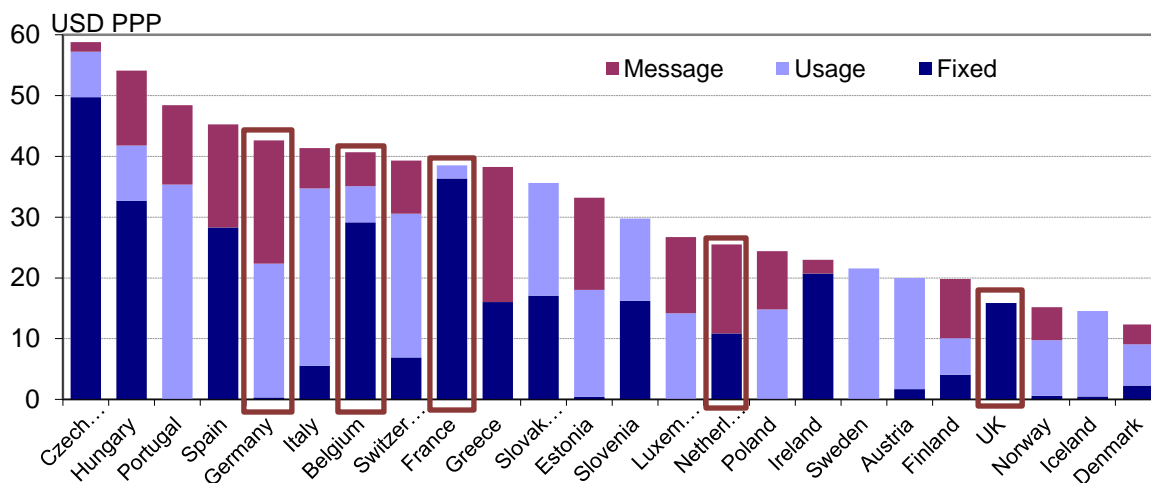
278. Het BIPT berekende dat de gemiddelde prijs per minuut voor vaste telefonie in België daalde van 5,30 cent per minuut in 2007 naar 4,31 cent per minuut in 2011. Dit is een daling van zo'n 19 procent.

Figuur A.9: Evolutie gemiddelde prijs per vaste spraakminuut (eurocent/minuut)(Bron: BIPT, "Situatie van de elektronische communicatiesector 2011, p. 32).

A.2.2 Mobiele telefonie

279. Hierna worden de prijzen voor mobiele telefonie bekeken. De OESO bepaalde dat een gemiddelde mobiele gebruiker in 2011 ongeveer 100 oproepen per maand maakt en 140 tekstberichten⁵⁶ verzendt. De gemiddelde prijs die een consument moet betalen om deze *basket* aan te kunnen schaffen, bedraagt in België \$ 41. Buurland Duitsland is duurder met een kost van \$ 43. In Frankrijk zou men ongeveer \$ 38 betalen. De gemiddelde kost voor de Europese landen opgenomen in de grafiek is \$ 32.

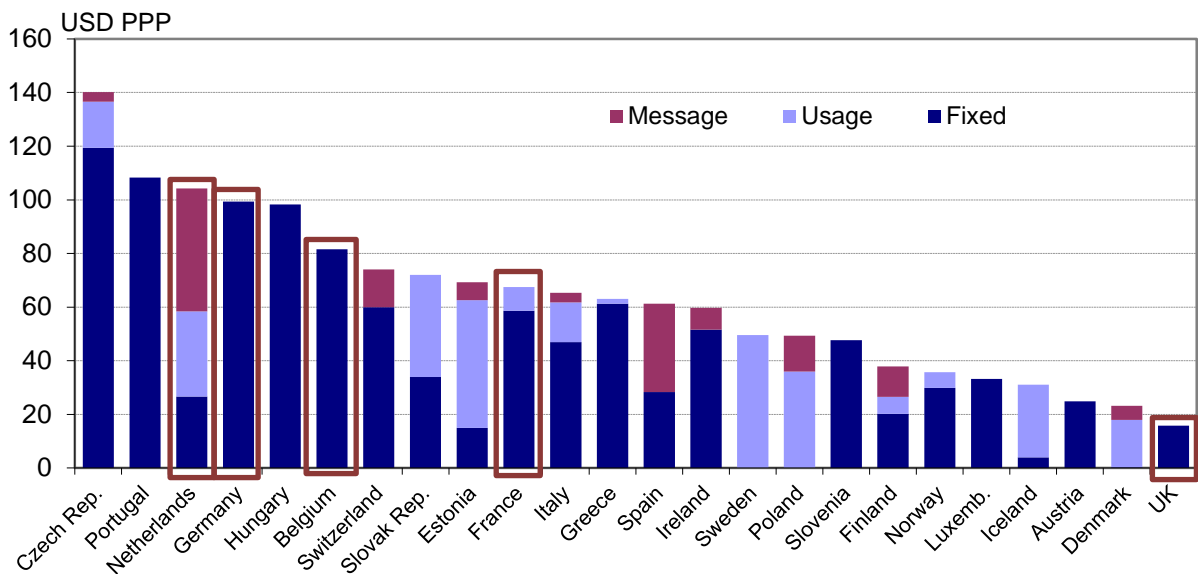

Figuur A.10: OESO basket voor 100 mobiele oproepen en 140 SMS-en per maand; prijzen uit augustus 2010, BTW inclusief, uitgedrukt in USD PPP (Bron: OECD, p. 261; eigen bewerking (doi: 10.1787/888932396010)).

280. De volgende figuur komt ook uit de studie van het OECD en geeft de resultaten weer voor een 'zwaarder' profiel, waarbij een consument per maand 300 gesprekken maakt en 225 SMS-en stuurt. Dit profiel is eerder van toepassing op een gebruiker die mobiele telefonie als substituut gebruikt voor vaste telefonie. Uit de studie blijkt dat de vaste maandelijkse abonnementskost voor dit profiel een groter percentage uitmaakt van de totale maandelijkse kost. Dit kan te wijten zijn aan een groter aantal aanbiedingen op de markt voor 'grote' gebruikers. Voor zeven landen wordt dit gebruikersprofiel zelfs volledig opgevangen door hun bundel. Dit wil zeggen dat er geen kosten worden bijgeteld voor de belminuten of SMS-en die 'out-of-bundle' gemaakt zijn (en in het algemeen iets duurder worden aangerekend).

281. De gemiddelde kost voor dit profiel in de landen in deze grafiek bedraagt \$ 63. Een Belgische consument zou \$ 82 betalen voor deze *basket*. Onder de buurlanden zijn Nederland (\$ 104) en Duitsland (\$ 99) zijn aanzienlijk duurder. Frankrijk (\$ 68) en het Verenigd Koninkrijk (\$ 16) zijn dan weer veel goedkoper. Dat Nederland volgens deze *basket* duurder is, terwijl ze in figuur 10 nog goedkoper was, geeft aan dat het moeilijk is om een lijn te trekken doorheen alle resultaten. Zoals aangegeven in sectie 3.1 en sectie A.1.3. zijn de resultaten van elke grafiek het gevolg van vele verschillende parameters. Conclusies moeten altijd genuanceerd worden.

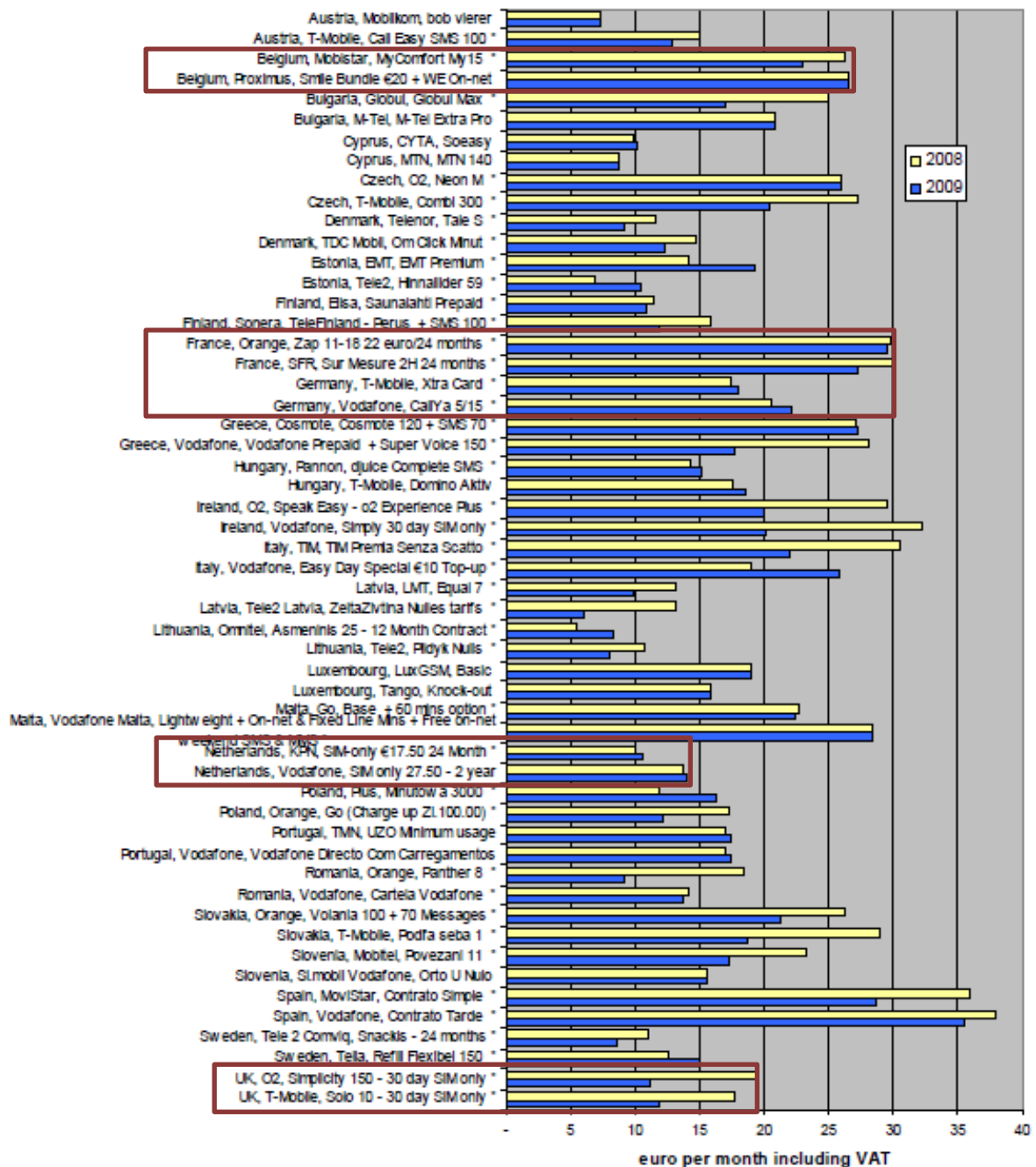
⁵⁶ Voor meer informatie over de samenstelling van de profielen, zie sectie A.1.2.

Figuur A.11: OESO basket voor 300 mobiele oproepen en 225 SMSen per maand; prijzen uit augustus 2010, BTW inclusief, uitgedrukt in USD PPP (Bron: OECD, p. 261; eigen bewerking (doi: 10.1787/888932396029)).

282. De volgende figuur geeft de prijzen weer uit 2008 en 2009 voor mobiele telefonie (voor een basket van 65 oproepen met een totaal van 114 minuten, inclusief 50 SMS). De prijzen voor deze basket verschillen erg per land en liggen veelal tussen de € 10 en € 30. De prijzen in België bedragen ongeveer € 25. Opvallend is dat volgens deze figuur buurland Duitsland goedkoper is dan België, terwijl Frankrijk aanzienlijk duurder is. In de twee vorige grafieken bleek Frankrijk juist altijd in het goedkopere segment te zitten. De baskets uit een verschillend jaar hebben een andere samenstelling en kunnen daarom niet vergeleken worden met elkaar.
283. Uit bovenstaande figuren blijkt dat de Scandinavische landen tot de goedkoopste behoren. Ook het Verenigd Koninkrijk scoort erg goed voor mobiele telefonie.

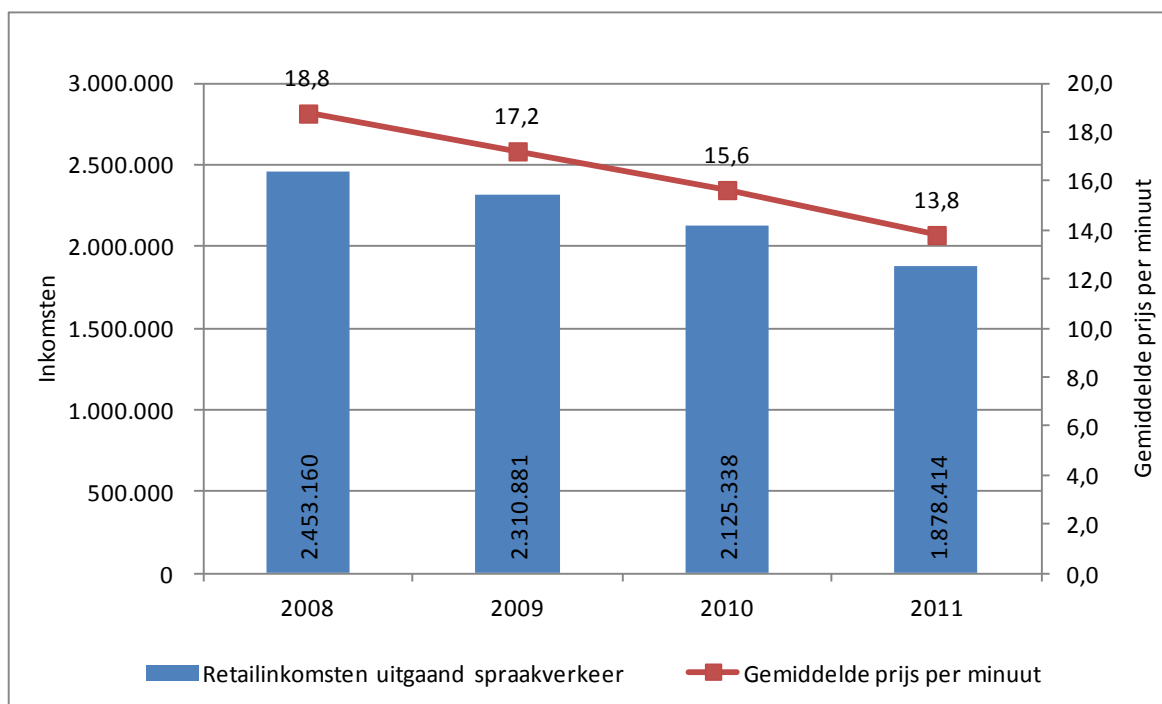
Medium usage basket Pre & Post-paid

Figuur A.12: OESO basket voor gemiddelde gebruiker, aangepast door Teligen; prijzen uit 2008 en 2009 (Bron: Teligen, p. 101).

284. Uit bovenstaande figuur constateert men dat de prijzen in 2009 in het algemeen gedaald zijn ten opzichte van de prijzen in 2008. Dit wordt ook bevestigd door eigen onderzoek van het BIPT. De volgende figuur toont aan dat de gemiddelde prijs per mobiele

belminuut⁵⁷ tussen 2008 en 2011 daalde van 18,8 cent per minuut naar 13,8 cent per minuut. Dit komt overeen met een daling van zo'n 27 procent.

Figuur A.13: Evolutie retailinkomsten van de Belgische operatoren uitgaand mobiel spraakverkeer (in EUR) en gemiddelde prijs per uitgaande mobiele spraakminuut (in eurocent/minuut)(Bron: BIPT, "Situatie van de elektronische communicatiesector 2011, p. 36).

285. Deze prijsdaling wordt onder andere toegeschreven aan de volgende factoren:

- de intrede van alternatieve operatoren die gekozen hebben voor voordeligere tarieven (zie bijlage C);
- de verlaging van de mobiele afgiftekosten (de prijzen die operatoren onderling aan elkaar aanrekenen), opgelegd door de regulerende instantie;
- de daling van de roamingkosten, opgelegd door de Europese Commissie. Deze maatregel heeft geen effect op de kost voor een bundel, maar heeft uiteindelijk wel een impact op de uiteindelijke factuur van een klant die buitenlandse gesprekken maakt.

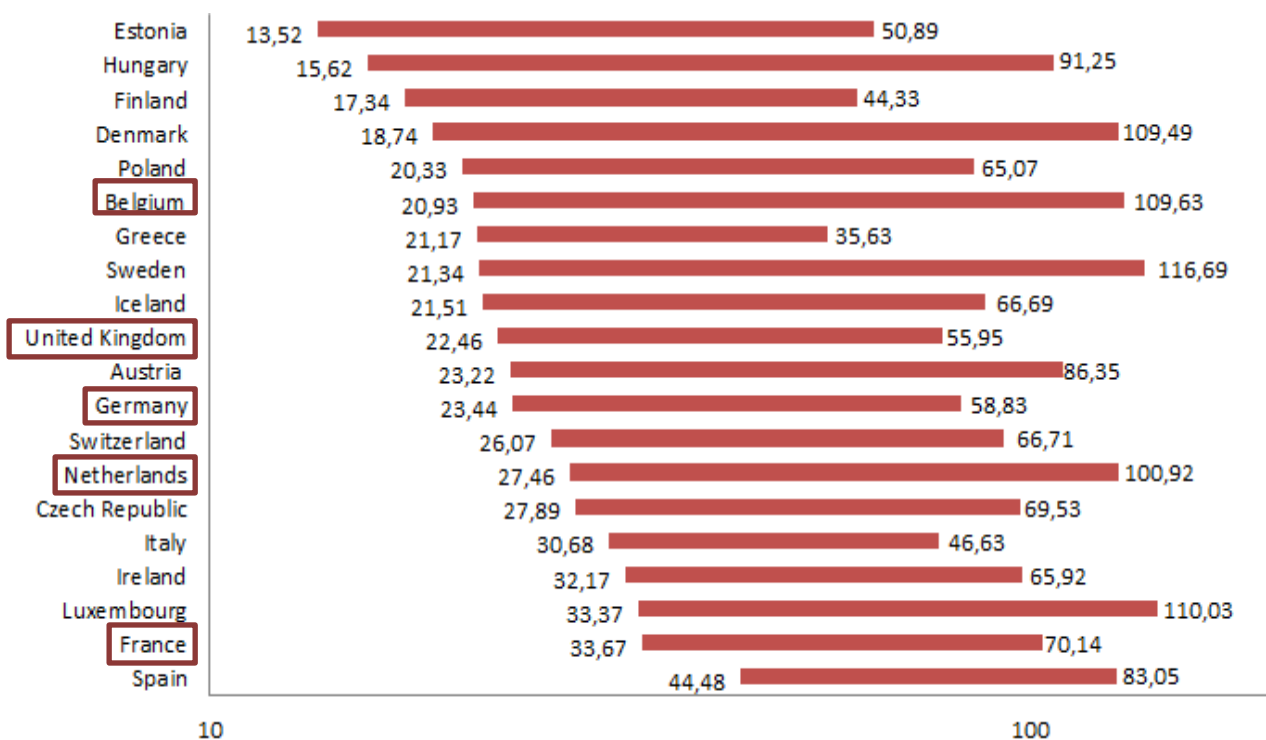
⁵⁷ De gemiddelde prijs per minuut wordt berekend door de spraakgerelateerde mobiele retailinkomsten (exclusief roaming in en MVNO-verkeer) te delen door het overeenkomstig reële spraakvolume.

A.2.3 Breedbandinternet

286. De prijzen van breedbandtoegang zijn over de afgelopen jaren – gemiddeld genomen - zichtbaar gedaald, aldus de OESO (OECD, Communications Outlook, p. 248). Tegelijkertijd is de kwaliteit van het breedband verbeterd doordat investeringen uitgevoerd door de netwerkoperatoren een hogere downloadsnelheid toelaten. De *online experience* voor de gebruiker is erg afhankelijk van de downloadsnelheid aangezien de snelheid een impact heeft op het downloaden van informatie en het bekijken van mails, foto's, filmpjes etc. Internetaanbiedingen verschillen dus niet enkel van elkaar qua prijs, maar ook in termen van snelheid, en dus, kwaliteit.

A.2.3.1 Prijzen

287. Hierna worden de prijsvergelijking tussen de landen voor wat betreft *stand-alone* breedbandaanbiedingen besproken. Voor deze data hield de OECD enkel rekening met de offertes van Belgacom, Telenet en Base. Er werd ook rekening gehouden met de maandelijkse aansluitkost van een telefoonlijn of kabel die de consument betaalt. De prijs voor de bestaande breedbandaanbiedingen variëren tussen de \$ 20 en \$ 110. Men constateert dat dat de minimumprijs van \$ 20 in België lager is dan de minimumprijs beschikbaar bij haar directe buurlanden. Binnen de Belgische aanbiedingen bestaat wel een grotere prijsdiscrepancie dan bij haar buurlanden. Dit kan de perceptie wekken dat de prijzen zeer hoog zijn, terwijl goedkopere aanbiedingen amper gekend zijn. Het kan ook betekenen dat er een prijsbreker op de markt is die de gemiddelde prijs naar beneden haalt. De discrepancie tussen de prijzen verschilt in elk land. In Griekenland bijvoorbeeld, variëren de prijzen tussen \$ 21 en \$ 35 per maand. Daarentegen variëren de prijzen in Zweden van \$ 21 tot \$ 117, wat een discrepancie is van maar liefst \$ 95.

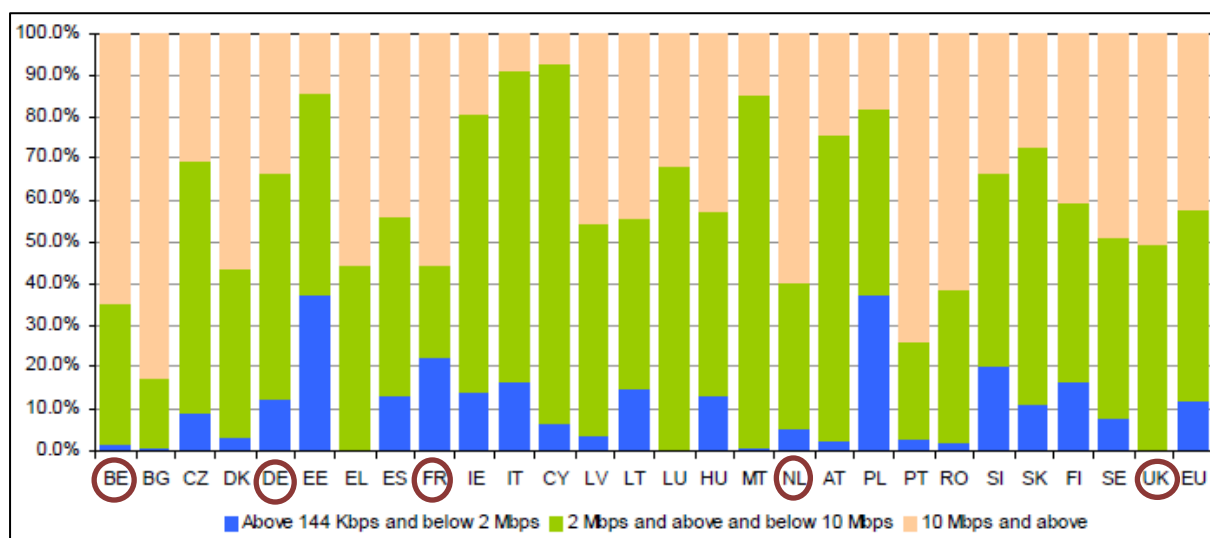
Figuur A.14: Reeks van prijzen voor een breedbandabonnement, inclusief lijnhuur; prijzen uit September 2010, uitgedrukt in USD PPP (Bron: OECD, p. 269; eigen bewerking doi: 10.1787/888932396200).

288. Bovenstaande grafiek illustreert dat de consument moet kiezen uit een variëteit van aanbiedingen, al dan niet van verscheidene operatoren, terwijl het verschil tussen de minimumprijs en de maximumprijs ver uit elkaar kan liggen.
289. De prijsvergelijking hierboven maakt abstractie van de downloadsnelheid die breedbandaanbiedingen kennen in een land. Deze snelheid wordt grotendeels bepaald door de infrastructuur die wordt gebruikt. Het is logisch dat recentere infrastructuur betere snelheden levert, wat een impact heeft op de tevredenheid van de gebruiker.

A.2.3.2 Snelheid

Geafficheerde snelheid

290. Breedbandinternet wordt gecategoriseerd volgens downloadsnelheid, meestal uitgedrukt in Mbit per seconde (Mbps). Kleinere snelheden worden nog uitgedrukt in Kbit per seconde (een minimumsnelheid is bijvoorbeeld 256 Kbit per seconde). Volgens de Europese Commissie kent 42 procent van de breedbandlijnen een snelheid van tenminste 10 Mbps. België, Bulgarije, Litouwen en Nederland spannen de kroon met meer dan 20 procent van de breedbandlijnen die een snelheid hebben van minstens 30 Mbps. Volgens informatie van de operatoren, verzameld door het BIPT⁵⁸, eind 2011, hebben 69 procent van de Belgische consumenten die geabonneerd zijn op breedbandinternet een snelheid van minimaal 10 Mbps (geafficheerd).

Figuur A.15: Overzicht van breedbandinternet, opgedeeld per snelheid; juli 2011 (Bron: COCOM, p. 18).

291. In veel studies gebruikt men de geafficheerde downloadsnelheid om de prijzen van verschillende breedbandpakketen met elkaar te vergelijken. Toch moet er enige nuance geplaatst worden bij het naast elkaar beoordelen van internetaanbieding met eenzelfde

⁵⁸ BIPT (2011), "Situatie van de elektronisch communicatiesector 2011", pag. 19.

geafficheerde snelheid⁵⁹. De geafficheerde snelheid komt namelijk niet perse overeen met de werkelijke downloadsnelheid die de consument ervaart.

292. De werkelijke downloadsnelheid is afhankelijk van de overboekingsfactor. De capaciteit van een internetverbinding wordt namelijk gedeeld met verschillende gebruikers, waardoor de maximumcapaciteit van een verbinding niet gegarandeerd kan worden, vooral niet op piekmomenten. Naast het aantal gebruikers per internetconnectie hangt de downloadsnelheid nog af van andere factoren zoals de afstand tussen het huis van de gebruiker en de centrale van de operator en zelfs de weeromstandigheden.
293. Hoewel verschillende NRA's alsook de Europese Commissie initiatieven uitwerken om de werkelijke downloadsnelheid rechtstreeks op te meten bij de gebruiker, blijft het moeilijk een beeld te vormen van de kwaliteit van de internetverbinding die de consument uiteindelijk verkrijgt.

Werkelijke snelheid

294. Een recente studie poogde een werkelijke gemiddelde internetsnelheid in verschillende landen te meten aan de hand van data die ze verzamelde via hun netwerk van servers. Al jaren op rij scoort België zeer goed in deze *rankings*. Terwijl de globale gemiddelde snelheid op 2,6 Mbps bedraagt, is dit in België 7,1 Mbps. Binnen de Europese landen neemt zij de zesde plaats. Als we kijken naar de werkelijk gemeten pieksnelheid zien we dat België een vierde positie inneemt als Euroland.

Country	Q1 '12 Avg. Mbps	QoQ Change	YoY Change	Country	Q1 '12 Peak Mbps	QoQ Change	YoY Change
– Global	2.6	14%	25%	– Global	13.5	9.9%	25%
1 South Korea	15.7	-1.5%	9.4%	1 Hong Kong	49.3	7.1%	25%
2 Japan	10.9	21%	35%	2 South Korea	47.8	4.6%	52%
3 Hong Kong	9.3	5.4%	1.3%	3 Japan	39.5	17%	32%
4 Netherlands	8.8	6.5%	18%	4 Romania	38.8	9.9%	19%
5 Latvia	8.8	18%	38%	5 Latvia	33.5	14%	37%
6 Switzerland	8.1	11%	30%	6 Netherlands	29.4	13%	34%
7 Ireland	7.3	3.4%	30%	7 Belgium	29.2	5.7%	18%
8 Czech Republic	7.1	6.2%	9.7%	8 United States	28.7	14%	39%
9 Belgium	7.1	13%	16%	9 Switzerland	28.7	12%	35%
10 Finland	6.9	16%	39%	10 Singapore	28.6	20%	47%
...							
12 United States	6.7	17%	29%				

Figuur A.16a en A16b: werkelijke gemiddelde internetsnelheid en werkelijk gemeten pieksnelheid per land; Q1 2012 (Bron: Akamai, p. 13-4).

295. De indrukwekkende prestatie van de Aziatische landen is het directe resultaat van een gecoördineerde uitrol van Fiber-to-the-Home (FTTH). De Aziatische autoriteiten voelden een sterke *incentive* om in te zetten op FTTH om de industrie een duwtje in de rug te geven. In Japan begon de uitrol van glasvezel tot de huiskamer zelfs al vorig decennium, in

⁵⁹ Zie vooral het rapport van ITU (2011), "Measuring the information society", International Telecommunication Union, Geneva, pag. 75.

het begin van de jaren 2000. In sommige delen van Nederland en Zweden is glasvezel ook al uitgerold, op initiatief van woningbouwverenigingen of lokale autoriteiten. Hoewel er in België geen glasvezel tot de huiskamer is uitgerold, scoren we toch erg goed in vergelijking met de andere Europese landen. Die hogere internetsnelheden zijn te wijten aan forse investeringen die hogere breedbandsnelheden toelaten. De historische operator rolde sinds 2008 een VDSL2 netwerk uit. De kabeloperatoren verbeterden hun netwerk met DOCSIS 3.0.

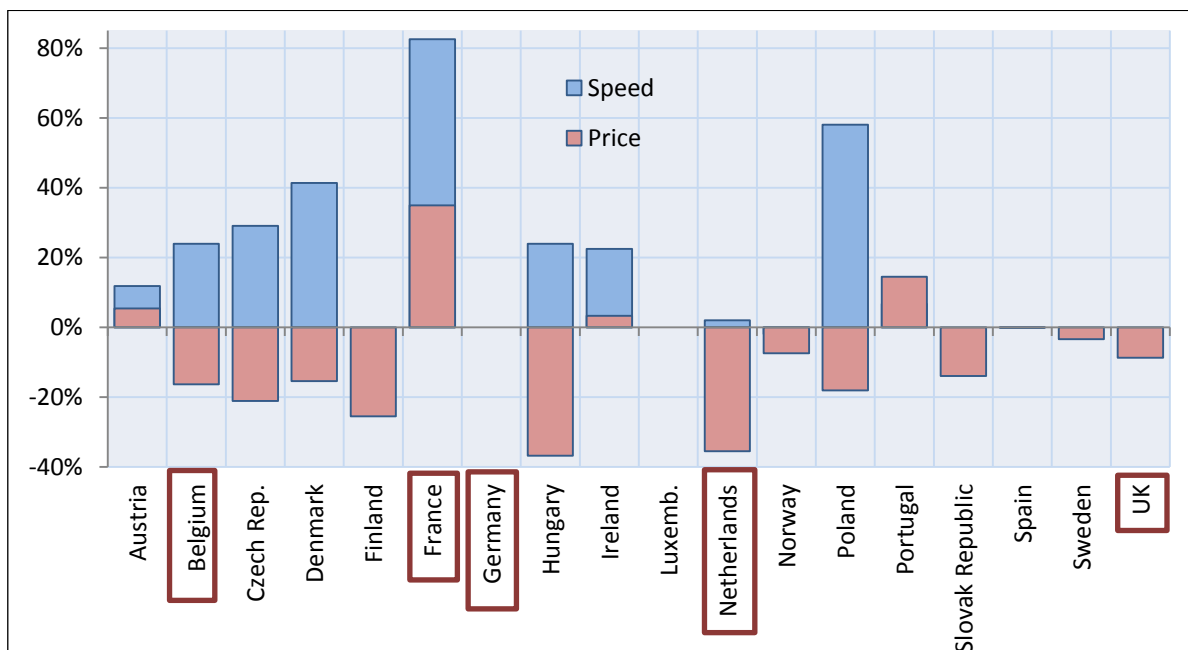
A.2.3.3 Prijzen volgens snelheid

296. In de volgende twee figuren worden de prijs voor een DSL- en kabelabonnement weergegeven. Voor figuur 17 baseerde de OESO zich op alle internetaanbiedingen van Belgacom; voor figuur 18 is dat Telenet. De OESO berekende dat de prijs voor de landen in figuur 17 gelijk bleef. In België daalt de prijs echter met 25 procent. Enkel in Oostenrijk en IJsland daalde de prijs meer. Deze prijsdaling gaat gepaard met een stijging in de downloadsnelheid van de aanbiedingen van Belgacom met 73 procent. Enkel in Oostenrijk steeg de downloadsnelheid even spectaculair.

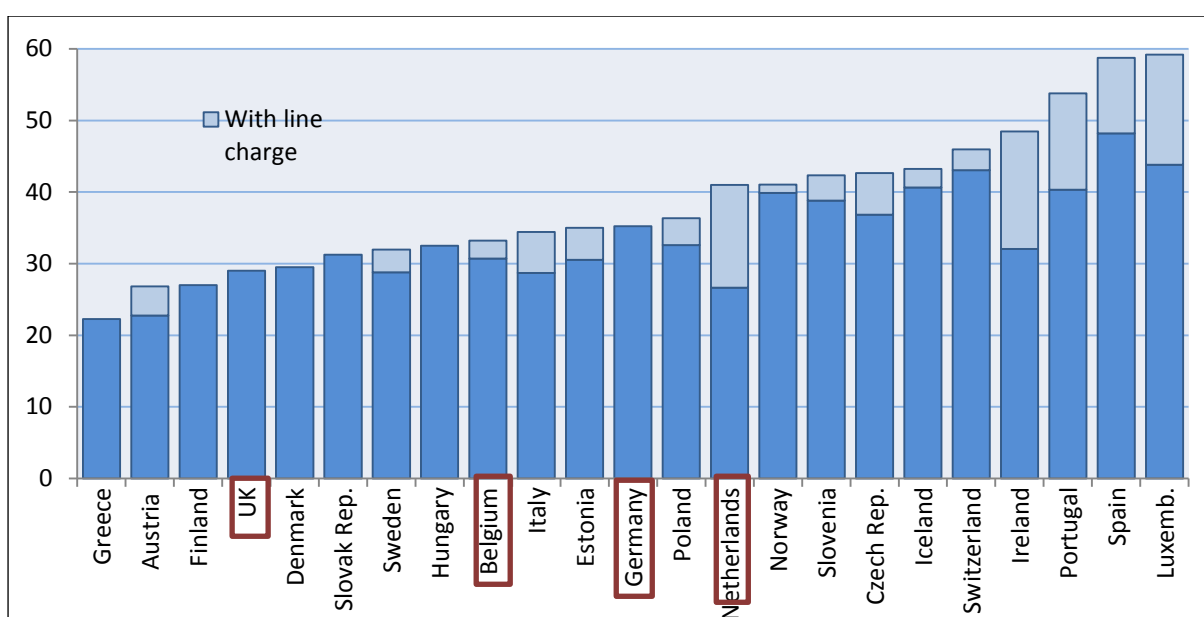
Figuur A.17: De procentuele verandering van breedbandprijzen en internetsnelheid voor de historische operator tussen september 2008 en september 2010 (Bron: OECD, p. 267; eigen bewerking, doi: 10.1787/888932396143).

297. Gemiddeld genomen kan men bij de kabeloperatoren een ontwikkeling waarnemen die zelfs nog gunstiger is. De download snelheid steeg gemiddeld (over alle OESO-landen) met 20 procent terwijl de prijzen 5 procent goedkoper werden. Niettemin bleven de prijzen alsook de snelheid in veel landen ongewijzigd. In België daalden de prijzen echter 16 procent, terwijl de downloadsnelheid steeg met 24 procent.

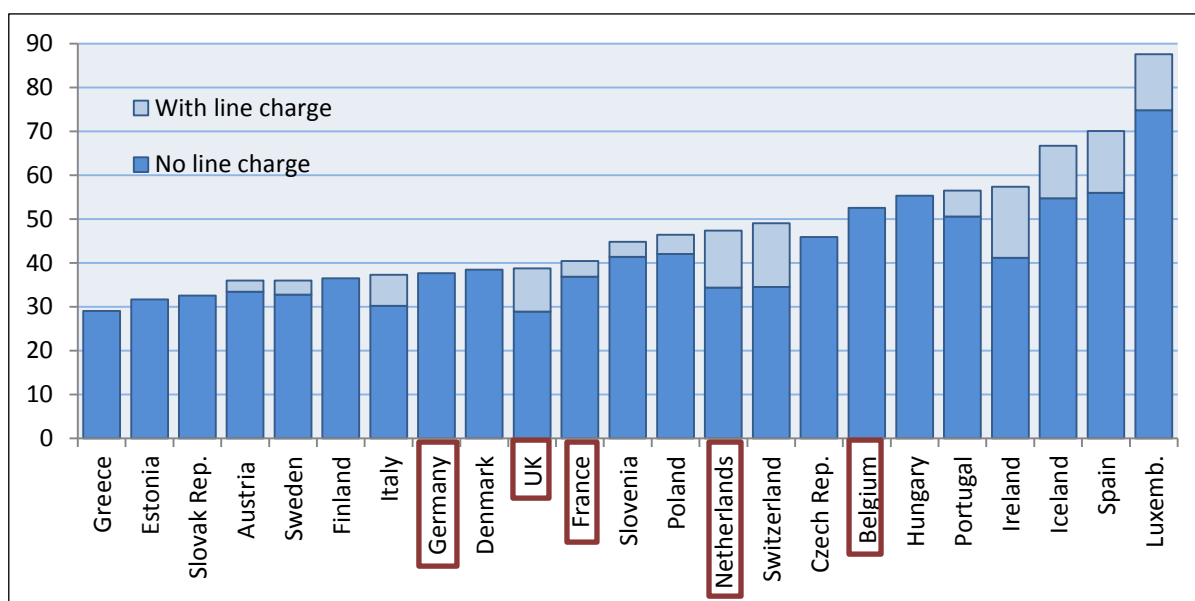
Figuur A.18: De procentuele verandering van breedbandprijzen en internetsnelheid voor de kabeloperator tussen september 2008 en september 2010 (Bron: OECD, p. 267; eigen bewerking, doi: 10.1787/888932396162).

298. Door de breedbandaanbiedingen op te delen in groepen, gebaseerd op hun downloadsnelheid, kunnen we ook prijzen vergelijken. Deze manier is accurater aangezien ze ons in staat stelt om prijzen te vergelijken binnen een en dezelfde kwaliteitsklasse – ondanks het eerder vermelde verschil tussen werkelijke snelheid en geafficheerde snelheid.
299. De volgende figuur brengt de prijs in beeld voor een bepaalde *basket* zoals opgesteld door de OESO. Er bestaan vijf verschillende intervallen voor ‘downloadsnelheid uitgedrukt in Mbps’. Hier tonen we het profiel tussen 2,5 – 15 Mbps en die van 15 - 30 Mbps. Er wordt ook een opsplitsing gemaakt in de huur van de lijn die bij de maandelijkse abonnementskost komt.

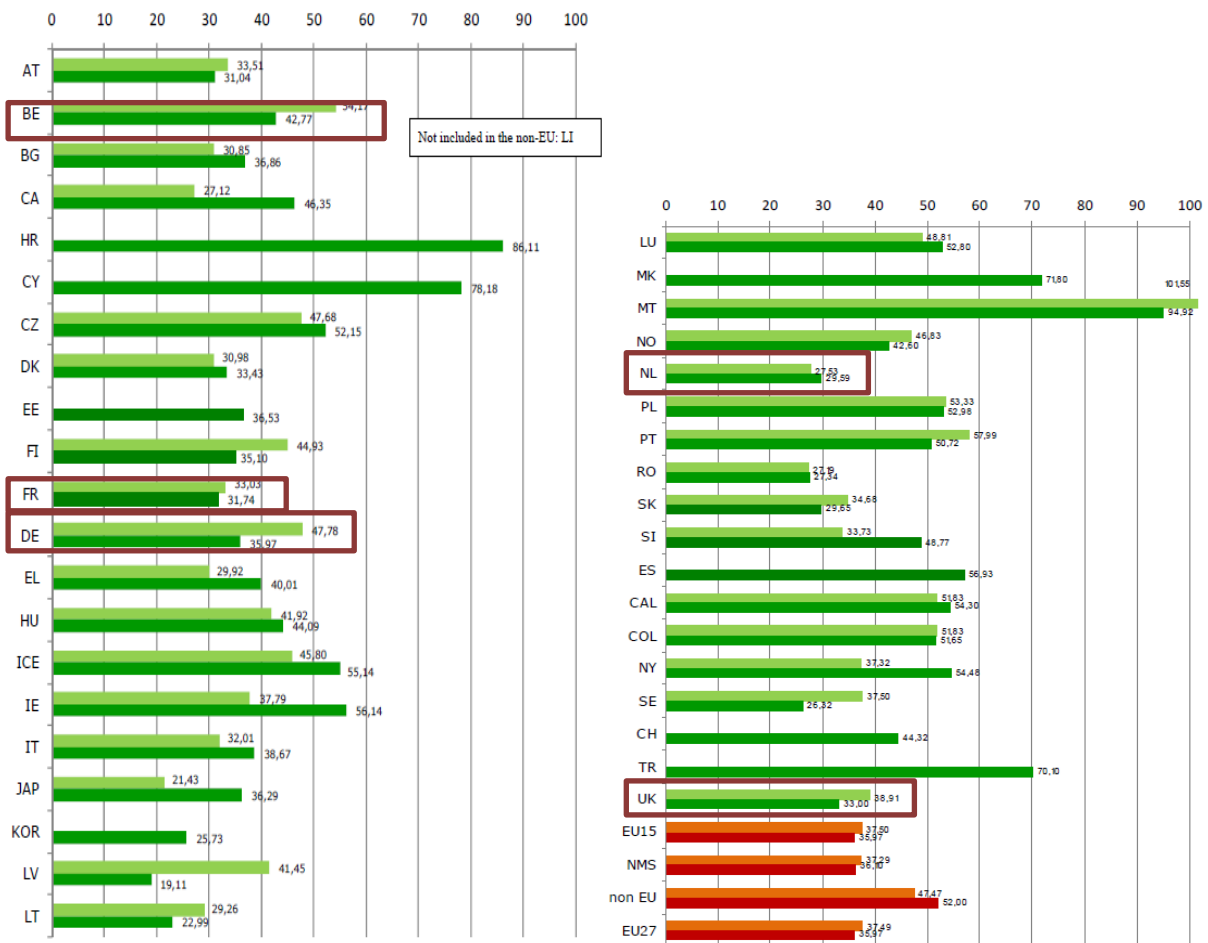
Figuur A.19: Gemiddelde maandelijkse prijs voor breedbandinternet met een snelheid tussen 2.5 en 15 Mbps; uitgedrukt in USD PPP, 2011 (Bron: OECD, p. 272; eigen bewerking (doi: 10.1787/888932396276)).

300. Uit deze studie blijkt dat België het voor deze *basket* (laag) met een prijs van \$ 33 het beter doet dan haar buurlanden Duitsland (\$ 35), Nederland (\$ 41). Frankrijk is niet opgenomen in deze *basket* omdat er geen internetaanbiedingen bestaan met die snelheid. Enkel buurland Verenigd Koninkrijk is goedkoper dan België.
301. Het volgende profiel geeft een ander beeld: in deze *basket* (gemiddeld) blijkt dat België met \$ 53 duurder is dan haar directe buurlanden. Het verschil met Nederland (\$ 48) – die een gelijkwaardige internetkwaliteit kent - is klein. Duitsland, het Verenigd Koninkrijk en Frankrijk schommelen tussen de \$ 38 en \$ 41.

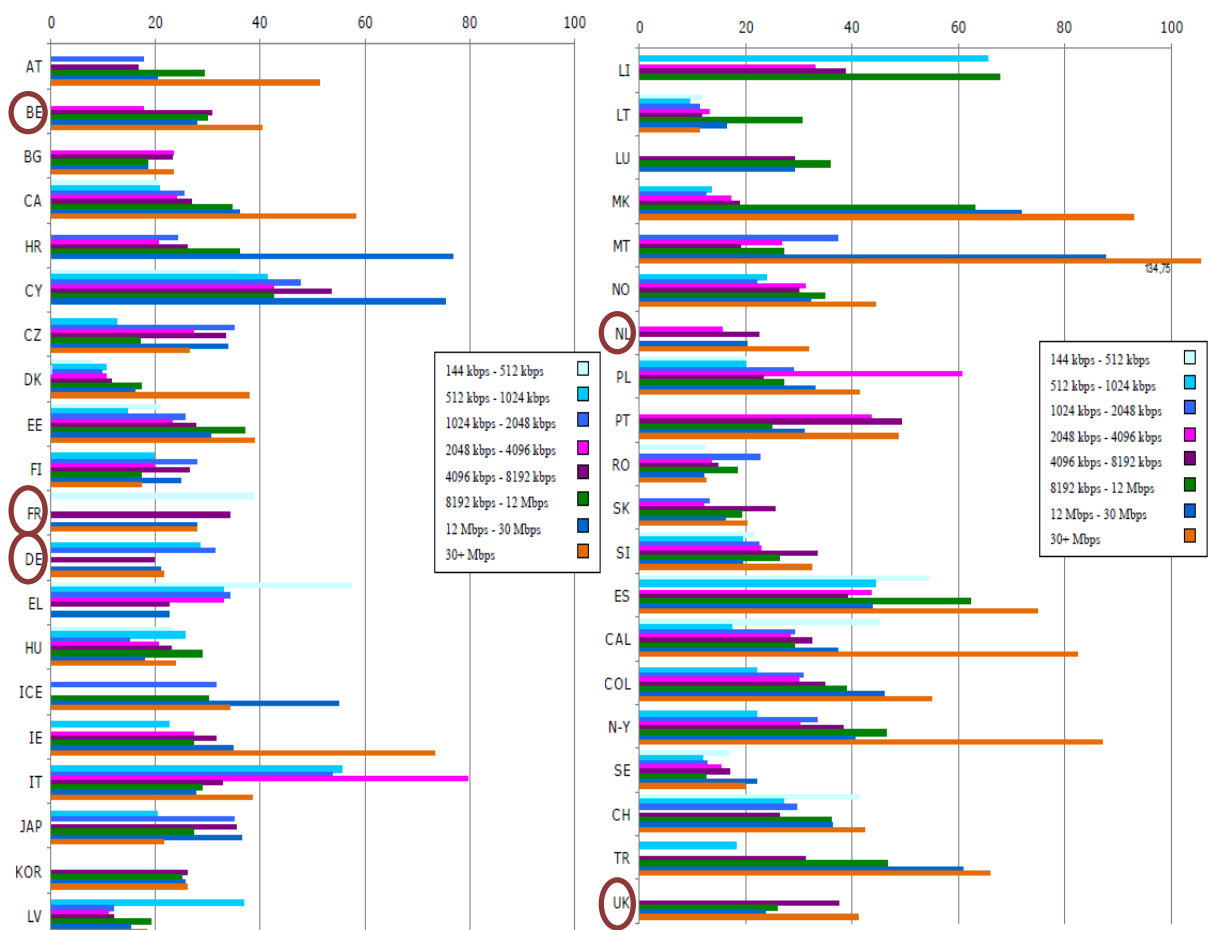
Figuur A.20: Gemiddelde maandelijkse prijs voor breedbandinternet met een snelheid tussen 15 en 30 Mbps; uitgedrukt in USD PPP, 2011 (Bron: OECD, p. 273; eigen bewerking (doi: 10.1787/888932396295)).

302. De volgende figuur geeft de maandelijkse kost weer voor breedbandtoegang met een snelheid tussen de 12 en 30Mbps. De lichtgroene balk geeft de prijs weer van oktober 2009. De donkergroene balk die van februari 2011. De studie toont aan dat in België de gemiddelde prijs voor deze basket is gedaald van € 54.17 tot € 42.77. De gemiddelde prijs in de EU27 in 2011 bedraagt € 35.97. Nederland is aanzienlijk goedkoper volgens deze studie, met een prijs van gemiddelde € 28.

Figuur A.21: De mediaanprijs voor de totale kost per maand van breedbandaanbiedingen met een snelheid tussen 12 en 30Mbps; uitgedrukt in EUR PPP, BTW inclusief (Bron: Van Dijk, p. 121-2).

303. Tot slot een samenvattende figuur die een beknopt overzicht geeft van de maandelijkse kost voor breedbandtoegang met verschillende snelheden, verdeeld in 8 *baskets*. De drie baskets met de laagste snelheden zijn voor wat betreft België niet opgenomen in deze vergelijkingsoefening omdat deze lage downloadsnelheden niet meer voorkomen in België. De prijzen voor de verschillende aanbiedingen in België liggen relatief dicht bij elkaar (tussen de € 18 en € 40) in vergelijking met andere landen.

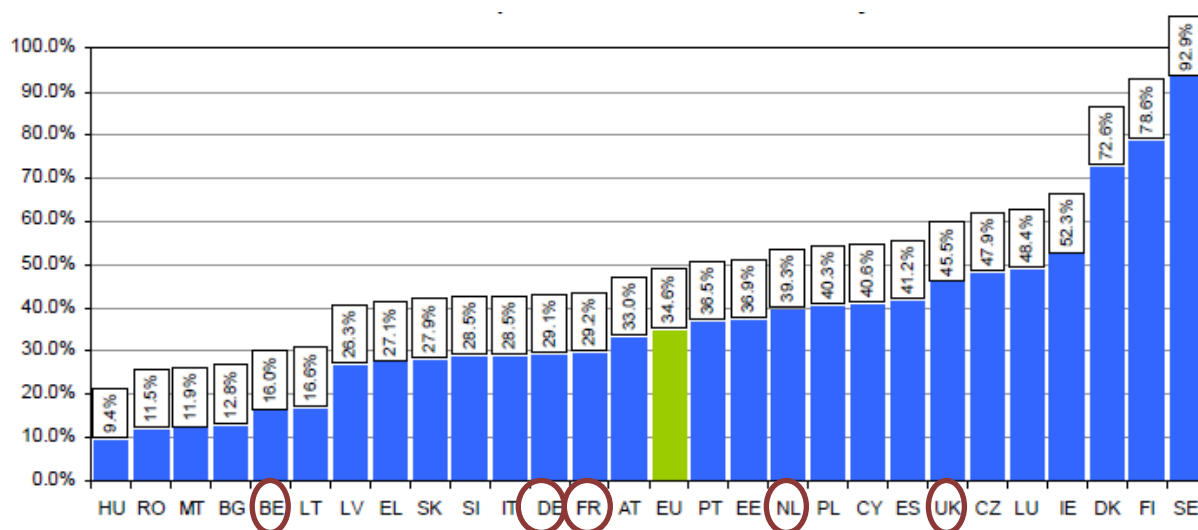

Figuur A.22: Overzicht van de goedkoopste breedbandaanbieding per land, opgedeeld per snelheid; uitgedrukt in EUR PPP, BTW inclusief (Bron: Van Dijk, p. 137-8).

A.2.4 Mobiel internet

304. In 2011 is de verkoop van *smartphones* met 80 procent gegroeid tot 1,2 miljoen, aldus het jaarrapport (2011) van het BIPT (p. 23). Het BIPT berekende dat België eind 2011 1.717.918 actieve gebruikers telde voor mobiel internet via GSM of *smartphone*. Toch is het gebruik van mobiel internet nog laag in vergelijking met andere Europese landen, ondanks een goede dekkingsgraad van mobiel internet (98 procent).

305. De volgende figuur geeft de penetratiegraad weer voor mobiel internet, via de mobiele telefoon alsook via *tablets* en *dongels*. De Europese Commissie rapporteert een penetratiegraad voor België van 16 procent. De penetratiegraad voor het gemiddelde van de Eurolanden ligt twee keer zo hoog. Dit gemiddelde is vooral gedreven door de hoge ratio's in de Scandinavische landen. Ook in de Verenigde Staten is de penetratiegraad veel hoger (rond de 55 procent).

Figuur A.23: Penetratiegraad voor mobiele breedband; alle actieve gebruikers (gsm, laptop en tablets), juli 2011 (Bron: COCOM, p. 21).

306. Een studie op vraag van het BIPT – uitgevoerd door Analysis Mason en Hogan & Hartson in 2010 – geeft enkele verklaringen⁶⁰ voor deze lage penetratie in België:

- mobiel internet deed een relatief late intrede in de Belgische commerciële markt in vergelijking met andere Europese landen. In de meeste West-Europese landen werd mobiel internet commercieel aangeboden vanaf het voorjaar in 2004. In België was dit pas sinds 2006;
- tot 2009 was er weinig concurrentie op vlak van mobiel internet. Enkel Proximus en Mobistar boden mobiele data aan, Base had haar 3G-netwerk nog niet uitgerold;
- de manier waarop de tarifiering is opgesteld is dikwijls complex (tarieven in het buitenland zijn vaak ongelimiteerd);
- de tarieven zijn relatief duur in vergelijking met andere landen.

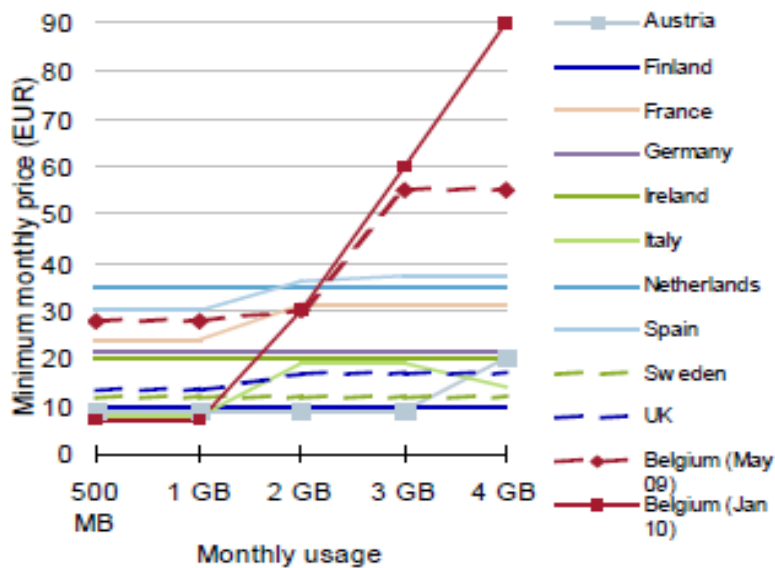
⁶⁰ Voor meer informatie, zie pagina 16 tot 29 van de studie “Future regulation of wireless access in the 790MHz–3400MHz spectrum bands: A Report for BIPT”, beschikbaar op de website van het BIPT.

307. Net zoals het niet evident is om breedbandinternet te vergelijken met elkaar op het niveau van de prijzen, is het vergelijken van mobiel internet een complexe zaak. Elk provider van mobiele data zet verschillende limieten op het verbruik van de data. Bovendien verschilt de kwaliteit van het mobiel internet naargelang de beschikbaarheid van 3G (UMTS) of 2G (EDGE).
308. De OECD heeft voorsnog het gebruik van mobiele data nog niet opgenomen in haar *baskets*. Analysis Mason en Hogan & Hartson analyseerden de tarieven voor mobiel internet wel in haar studie. Op het moment dat men de tarieven verzamelde bestonden in België zes aanbiedingen voor mobiel internet (twee bij Mobistar en vier bij Proximus). Per land selecteerde men de goedkoopste aanbieding, in dit geval 'Belgacom Mobile'.

Country	Operator	Monthly fee (EUR)	Extra fee per day of use (EUR)	Volume transfer included (GB)	Per MB cost for excess volume (EUR)	Data card / USB modem cost (EUR)
Austria	3	9.00	0	3	0.10	3
Belgium	Belgacom Mobile	29.99	0	2	0.03	0
Finland	DNA	9.80	0	No	0.00	0
France	Bouygues	29.99	0	No	0.00	29
Germany	O2	21.25	0	No	0.00	0
Ireland	O2	19.99	0	10	Fair Usage Applies	0
Italy	3	19.00	0	5	0.005	0
Netherlands	KPN Mobile	35.00	0	No	0.00	0
Spain	Orange	36.00	0	2	0.04	0
Sweden	TeliaSonera	10.54	0	No	0.00	0
UK	3	16.77	0	15	0.11	0

Figuur A.24: Voornaamste karakteristieken voor mobiel internet (goedkoopste aanbiedingen) voor een maandelijks gebruik van 2GB, januari 2010 (Bron: Analysis Mason en Hogan & Hartson, p. 20).

309. De volgende figuur geeft de prijzen uit de tabel hierboven grafisch weer. Men gaat uit van een verbruik van minstens 2 gigabyte. Tariefplannen voor lage tot gemiddelde consumptie (minder dan 2 GB per maand) werden zichtbaar goedkoper tijdens het tweede semester van 2009. In diezelfde periode werd de aanbieding 'Belgacom Mobile' van de markt gehaald. Dit heeft tot gevolg dat een abonnee enkel nog maar de keuze had om een aanbieding van minder dan 2 GB te nemen en bij te betalen voor extra gebruik.

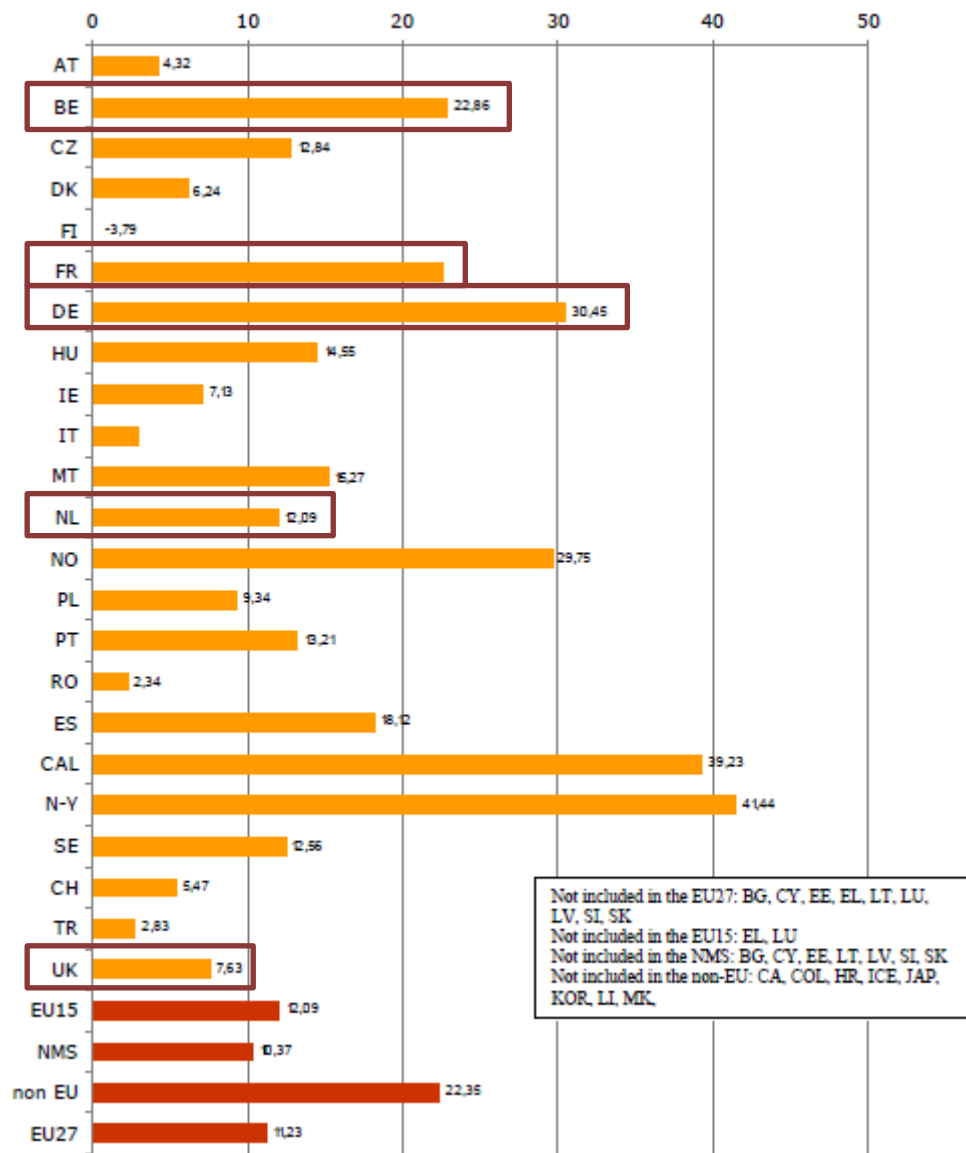

Figuur A.25: Een vergelijking van de goedkoopste aanbiedingen voor mobiel internet (Bron: Analysis Mason en Hogan & Hartson, p. 22).

310. Consultancybureau Van Dijk⁶¹ onderzocht de extra prijs (meerprijs) die men zou moeten betalen om mobiele data te krijgen bij een internetabonnement. De volgende figuur moet als volgt geïnterpreteerd worden: 'wat is de additionele kost⁶² van een mobiel dataabonnement naast een abonnement op breedbandinternet?' Men constateert dat de bijkomende kost in Finland negatief is. Dat wil zeggen dat een bundel (vast + mobiel internet) goedkoper is dan een *stand-alone* aanbieding (vast internet). De gemiddelde meerprijs bedraagt € 11,23 over alle landen. De meerprijs voor België (€ 22,86) is relatief duur, doch vergelijkbaar met die in Frankrijk.

⁶¹ Voor info over de methodologie verwijzen we naar Van Dijk, p. 391-3.

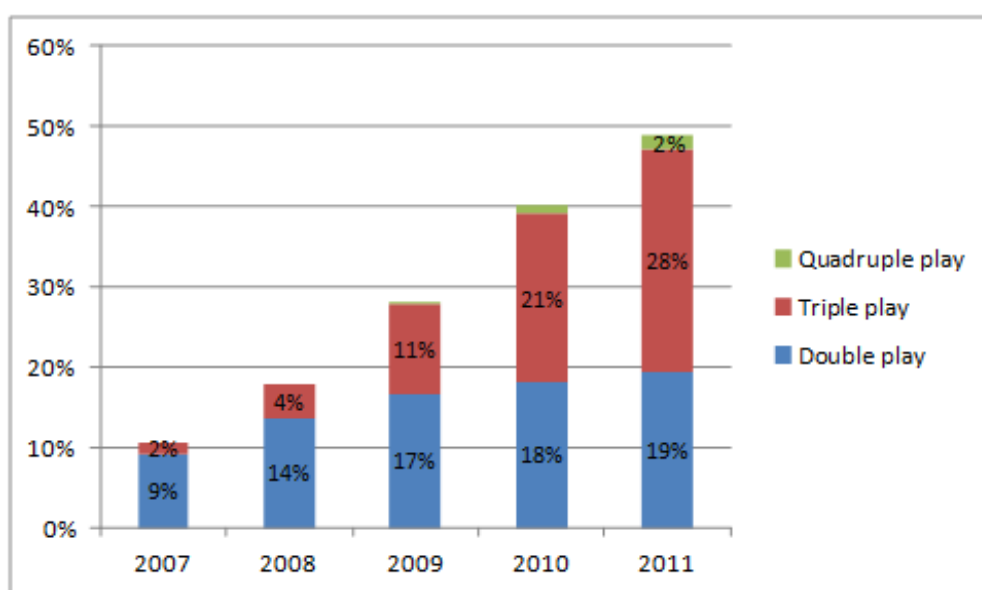
⁶² Deze studie neemt de mediaan van alle beschikbare aanbiedingen per land.

Figuur A.26: Meerprijs voor mobiel breedband per maand, uitgedrukt in EUR PPP, BTW inclusief (Bron: Van Dijk, p. 400).

A.2.5 Triple play

311. Operatoren bieden steeds vaker internet aan in combinatie met ofwel vaste telefonie (vooral bij DSL-operatoren), ofwel met digitale televisie (vooral bij de kabeloperatoren). Naast de *dubbel-play* aanbiedingen groeit het aanbod van triple-aanbiedingen ook spectaculair. Deze aanbiedingen verenigen internet, vaste telefonie en televisie.
312. De populariteit van *triple-play* aanbiedingen is enorm gegroeid over de afgelopen jaren. In 2011 beschikken zo'n 49 procent van de Belgische huishoudens over een bundel van elektronische communicatiediensten. Het aandeel van de *double play* is de laatste jaren gestabiliseerd tot een 18 procent. Iets meer dan de helft van deze bundels bestaan uit een combinatie van televisie en breedband (BIPT, p. 26).

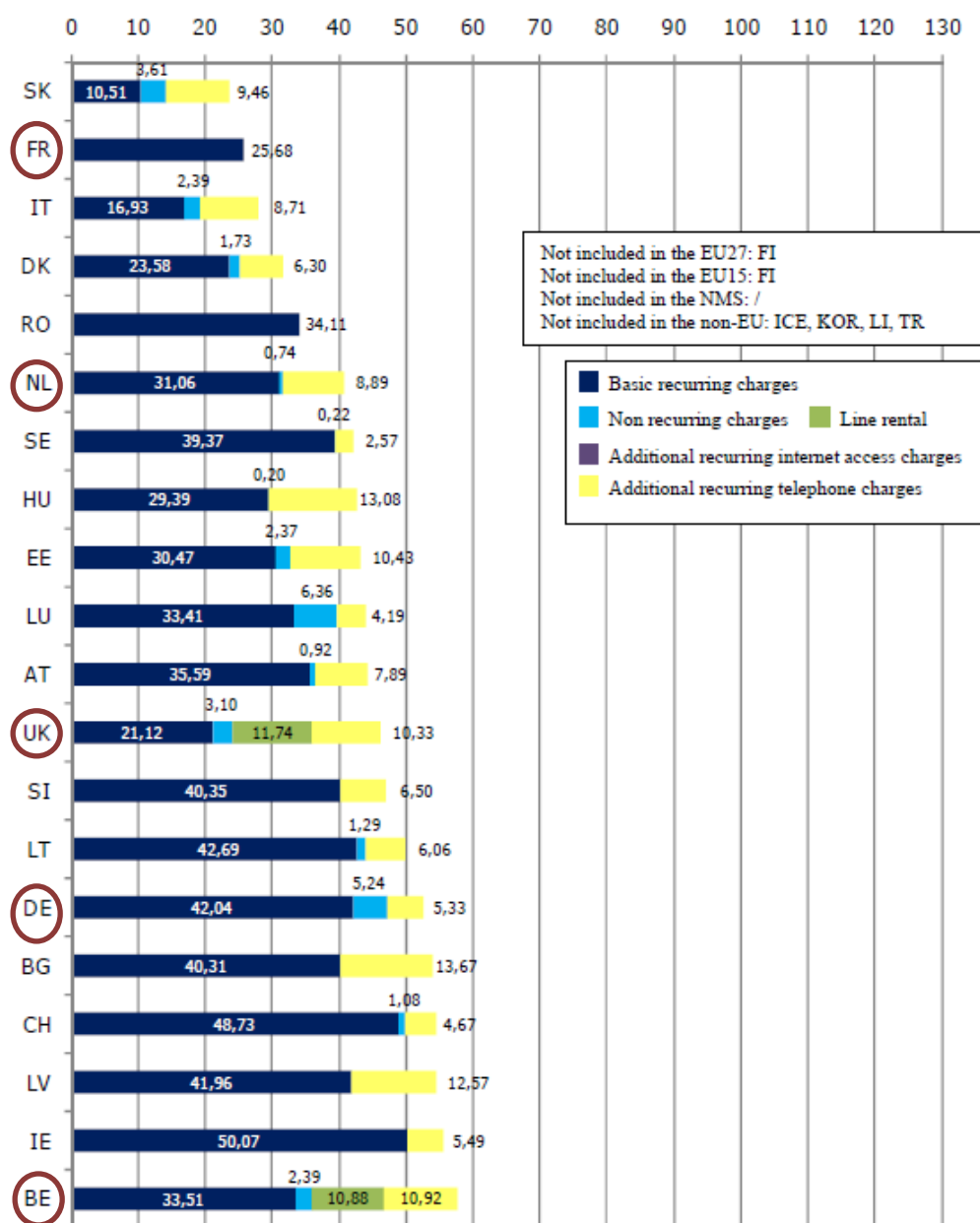
Figuur A.27: Penetratie van de bundels bij de Belgische huishoudens, per type bundel (Bron: BIPT, p. 26).

313. Het vergelijken van *triple-play* aanbiedingen is moeilijk gezien de verschillende kenmerken van de drie diensten (televisie, telefoon en internet) en hun verschillende karakteristieken (aantal tv-zenders, internetsnelheid, aantal inbegrepen belminuten). De meest gangbare methode om de prijzen met elkaar te vergelijken is door de downloadsnelheid van het internet als primaire parameter te nemen en de *baskets* aan de hand van deze parameter op te stellen.
314. Vervolgens wordt de *basket* met een internetsnelheid van 12 tot 30 Mbps besproken, zoals opgesteld door consultancybureau Van Dijk voor haar studie over de kost van internet. De maandelijkse kost die een Belgische consument hier gemiddeld genomen voor moet betalen, bedraagt € 57.70⁶³. Dit bedrag is hoger dan bij de vier buurlanden van België en de landen die opgenomen zijn in deze figuur⁶⁴. Het gemiddelde binnen de EU27

⁶³ Deze kost wordt als volgt opgesplitst in een aantal componenten: een maandelijks abonnementskost van EUR 33.51, EUR 10.88 voor het huren van de telefoonlijn, EUR 10.92 aan bijkomende telefoonkosten, een bedrag van EUR 2.39 die men classificeert als niet-terugkerende kosten. Hieronder verstaat men bijvoorbeeld installatiekosten, afgeschreven over een periode van 3 jaar.

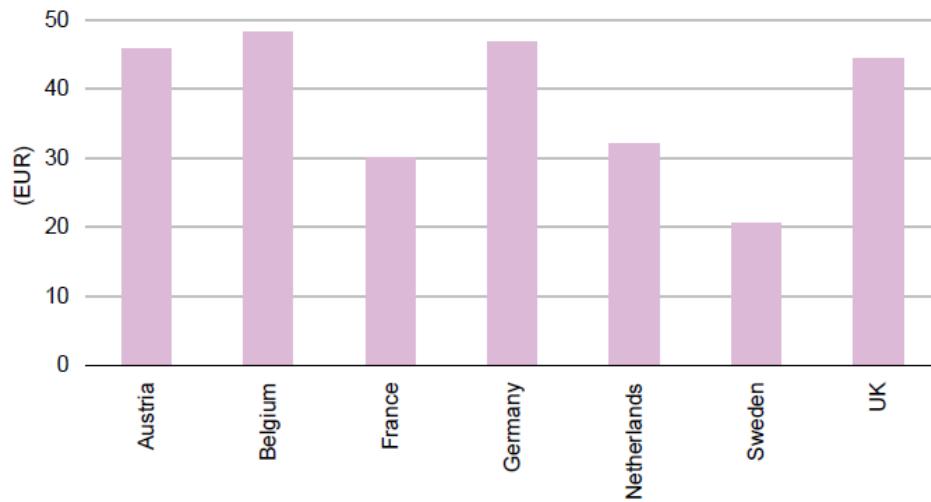
⁶⁴ België is niet het duurste land van alle landen die opgenomen zijn in de studie. Onder andere Noorwegen, USA, Japan en Malta zijn nog duurder (zie pagina 332 van de studie).

ligt iets lager op € 52.72. Buiten Europa valt deze bundel dan weer veel duurder uit, gemiddeld € 70.30.

Figuur A.28: Goedkoopste aanbieding voor de triple-play bundle "Internet + telefonie + TV", ingedeeld volgens internetsnelheid (tussen 12 en 30Mbps); uitgedrukt in EUR PPP, BTW inclusief (Bron: Van Dijk, 2011, p. 331-2).

315. Een studie van Analysis Mason uit 2007 wijst er op dat de goedkoopste prijs voor *triple-play* aanbiedingen in België (€ 48) het hoogste was onder de bestudeerde landen. De studie vermeld echter dat de aanbiedingen verschillen per land op vlak van internetsnelheid. De traagste snelheid betrof de aanbieding in Zweden.

Figuur A.29: Prijs van de goedkoopste beschikbare triple-playaanbieding per land, uitgedrukt in EUR (Bron: Analysis, p. 44).

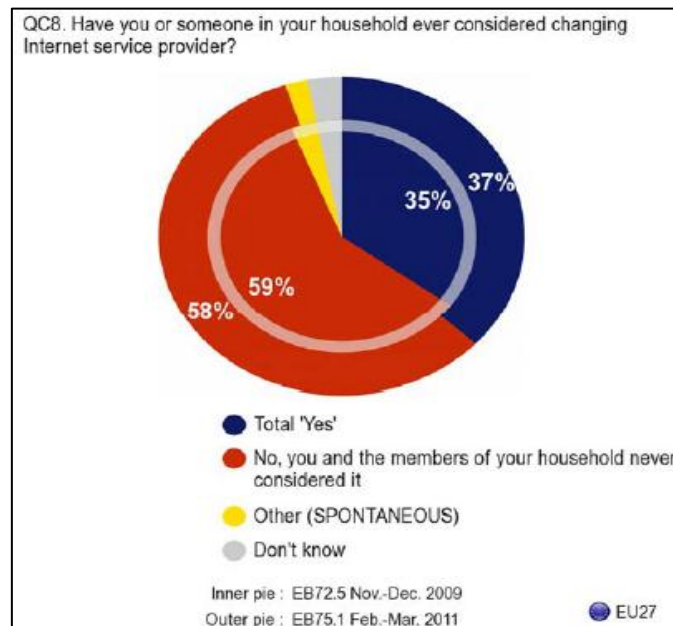
316. Ten slotte blijkt uit een studie van Test-Aankoop (2010) dat *triple-play* aanbiedingen van Belgische operatoren gemiddeld genomen duurder zijn geprijsd zijn dan vergelijkbare bundels in de meeste buurlanden⁶⁵ (waaronder Frankrijk, Duitsland, Nederland, het Verenigd Koninkrijk, Italië en Spanje).

⁶⁵ Test-Aankoop, "Triple play geeft geen drievoudig voordeel", Test-Aankoop editie 547, november 2010.

BIJLAGE B CONSUMENTENGEDRAG

B.1 OVER HET GEDRAG VAN EUROPESE HUISHOUDENS OM TE VERANDEREN VAN INTERNETOPERATOR.

317. De Europese Commissie (2011, E-Communications Household Survey, p. 91-3) voerde onlangs een bevraging uit naar het keuzegedrag van gezinnen in Europa betreffende telecomdiensten. Daaruit bleek dat de meerderheid van de Europese huishoudens (58 procent) nog nooit hadden overwogen om van internetprovider te veranderen.

Figuur B.1: Heeft u of iemand anders binnen uw huishouden ooit overwogen om van internetprovider te veranderen? (Bron: EC, E-Communications Household Survey, p. 91).

318. Deze terughoudendheid naar verandering kent volgens de studie verschillende oorzaken:

- Zes procent van de Europese huishoudens rapporteert dat het teveel moeite kost om te veranderen van operator. Deze reden wordt het meest gegeven in Nederland (14 procent).
- Vijf procent deelt mee dat men nog gebonden is aan de contractduur van de huidige operator, wat een overstap tegenhoudt.
- Andere redenen die werden genoemd door de respondenten is dat men geen evenwaardig alternatief had (4 procent) of dat men de bestaande alternatieven ook niet vertrouwde (3 procent). Twee procent van de respondenten haalden aan dat ze terughoudend waren om te veranderen omdat ze hun e-mailadres en *webspace* zouden verliezen dat gekoppeld was aan de operator.

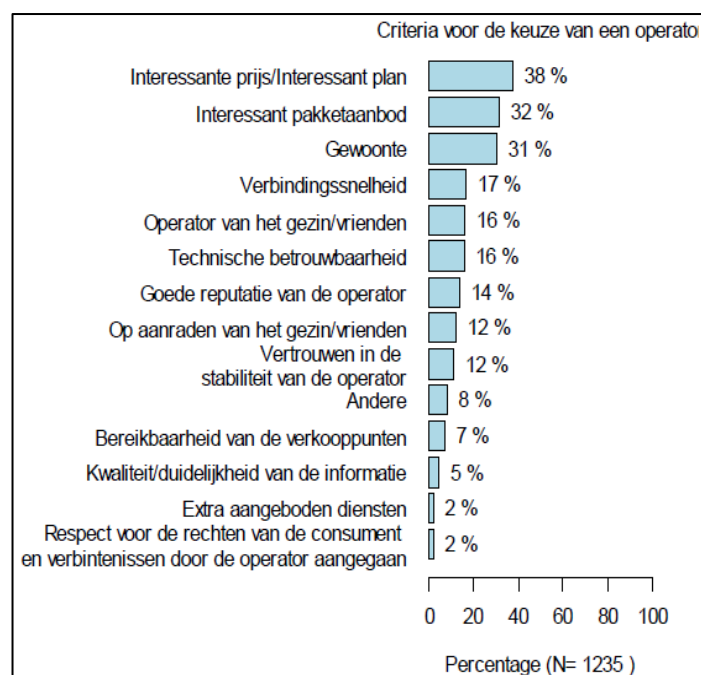
319. Betrekkelijk weinig gezinnen veranderen actief van operator (Europese Commissie, p. 93). Volgens de studie gaven gezinnen uit België, Nederland, Luxemburg, Bulgarije en Litouwen de minste blij om van operator te veranderen (slechts 1 procent).

320. De studie besluit dat ongeveer driekwart van de Europese huishoudens die genieten van een internetverbinding kunnen geclassificeerd worden als ‘huishoudens die inert zijn’, gezien zij niet overwogen om van provider te veranderen als een beter aanbod zich voordeed. Slechts dertien procent van de huishoudens zouden actief van operator veranderen indien ze overtuigd waren dat een andere operator een betere service biedt. Respondenten uit Finland vertoonden de hoogste neiging (58 procent) om van operator te veranderen of hadden dit reeds gedaan. De studie geeft aan dat Luxemburg, Hongarije, Malta en België gemiddeld genomen meer inerte consumenten kent (Europese Commissie, p. 96).

B.2 OVER HET GEDRAG VAN BELGISCHE CONSUMENTEN OM TE VERANDEREN VAN OPERATOR.

321. Het BIPT liet onlangs een studie uitvoeren door de Universit  Catholique de Louvain (UCL) naar de situatie van de Belgische elektronische communicatiemarkt gezien vanuit het standpunt van de gebruikers. Aan de basis van de studie lag een bevraging onder 1298 respondenten, verspreid over België. De enquête werd afgenomen in maart 2012 en peilde naar tal van factoren die te maken hebben met elektronische communicatie. Enkele elementen uit de studie worden hieronder besproken.

322. Uit de studie blijkt dat Belgen een operator kiezen op basis van een interessant tariefplan (38 procent), een interessante bundel (32 procent) of uit gewoonte (31 procent). Men constateert dat de prijs een belangrijke impact heeft op de keuze van een operator. Vooral de jongere leeftijdsgroepen (15 tot 24 jaar en 25 tot 34 jaar) geven aan dat de prijs een belangrijk criterium is voor het kiezen van een operator.

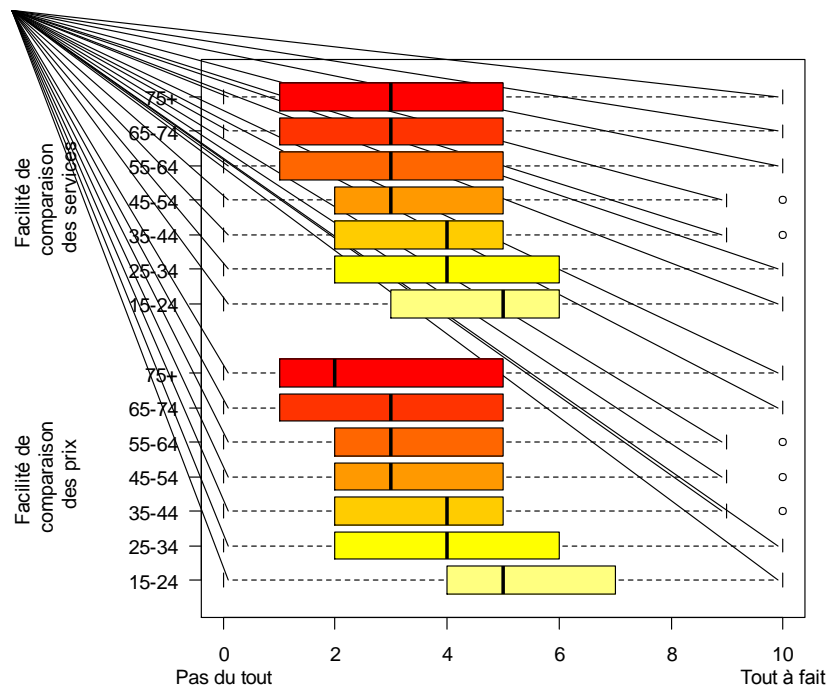

Figuur B.2: Criteria voor de keuze van een operator (Bron: UCL, p. 34).

323. De bevraging peilde ook naar de mate waarin mensen zich informeerden over de verschillende tariefplannen. Men stelde de vraag ‘vergeleek u de aanbiedingen vooraleer u een operator koos?’ De meerderheid van de respondenten (58 procent) gaf te kennen dat zij dat niet deden. Van de 42 procent die wel aangaf de tariefplannen vergeleken te

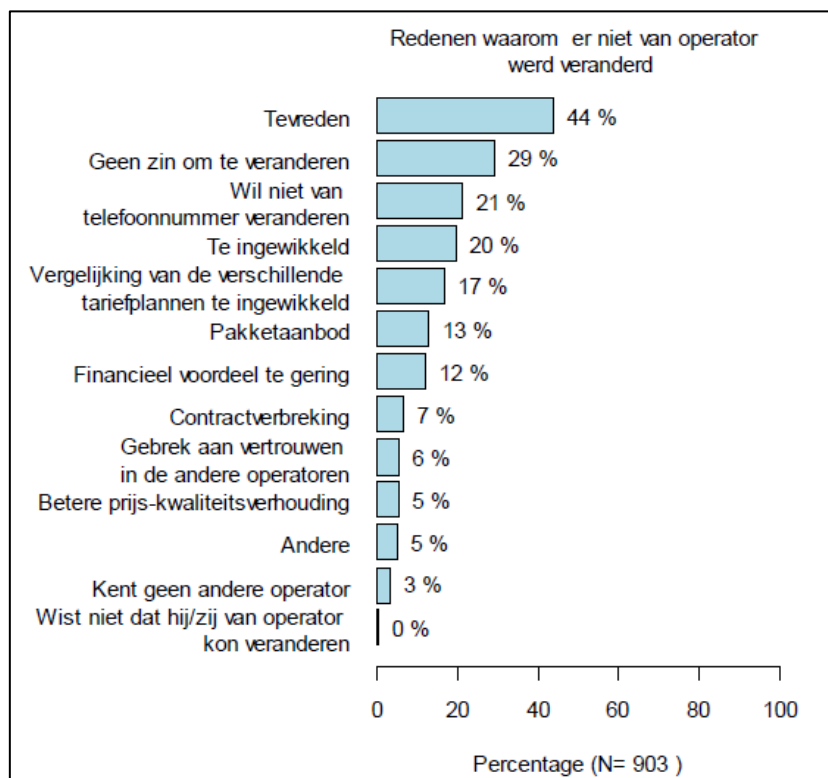
hebben, gebruikte meer dan de helft het internet. Ook familie, vrienden en media zijn een belangrijke informatiebron, aldus de studie.

324. Uit de bevraging blijkt dat consumenten het relatief moeilijk vinden om prijzen en diensten van verschillende operatoren met elkaar te vergelijken (de respondenten gaven een gemiddelde score van 4 op een schaal van 10). De jongere leeftijdsgroepen gaven in het algemeen wel een hogere score. Hoe ouder de bevroagden, hoe moeilijker zij het vinden om aanbiedingen met elkaar te vergelijken.

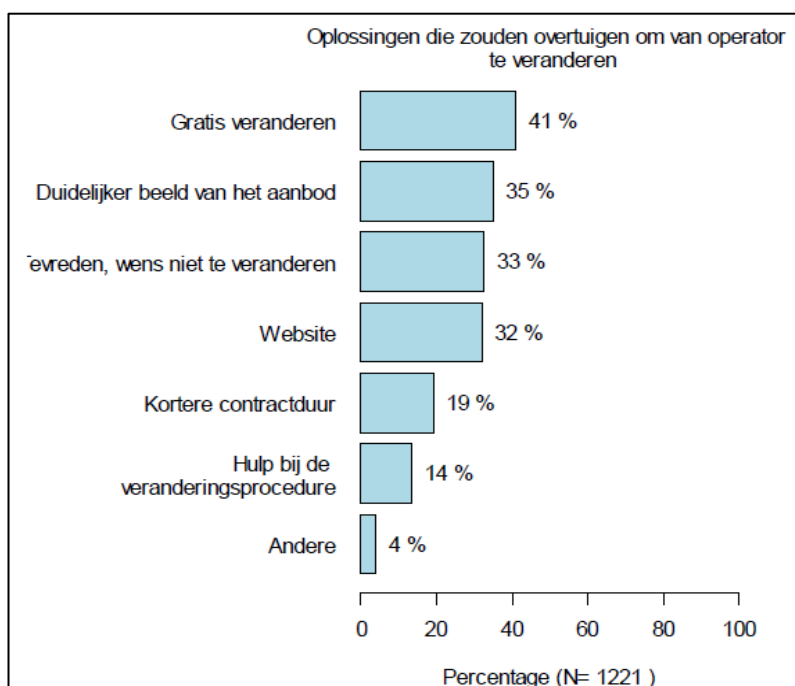
Figuur B.3: gemak om prijzen en diensten van tariefplannen te vergelijken, per leeftijd (Bron: UCL, p. 77).

325. Een mogelijke verklaring voor deze lage score is dat tariefplannen onduidelijk opgesteld zijn en complex zijn qua structuur. De factuur die de klant op het einde van de maand betaalt, zonder dat hij/zij goed snapt hoe het totaalbedrag tot stand gekomen is, wekt de perceptie dat de klant zich gevangen voelt in zijn abonnement. Het gekozen tariefplan speelt echter een belangrijke factor in de maandelijkse kost die de consument betaalt. Hoe beter de bundel afgestemd is op het werkelijke gebruik van de klant, hoe minder 'verrassingen' de klant zal tegenkomen in vorm van extra kosten op de factuur.
326. De bevraging peilde ook naar de mate waarin consumenten effectief van operator veranderd waren in de afgelopen drie jaar. Zeventwintig procent van de bevroagden antwoorden 'ja'. Dit cijfer is aanzienlijk hoger dan de bevindingen van de Europese Commissie. De voornaamste reden om te veranderen van provider was omwille van een promotie bij een andere operator (64% van diegenen de mensen die de afgelopen drie jaar veranderd waren van operator). Diegenen die niet veranderden van operator (73 procent) gaven de volgende redeneren op (zie figuur B.3). Men constateert dat de hoofdredenen om de overstap naar een nieuwe operator niet te maken, de *tevredenheid* is en het gebrek aan zin om te veranderen van operator of van nummer te veranderen.

Figuur B.4: Redenen waarom er niet van operator werd veranderd (Bron: UCL, p. 92).

327. Vervolgens werd er gevraagd welke factoren iemand zouden kunnen overtuigen om de overstap te maken van om operator te veranderen indien men dat wilt. Men merkt op dat de mogelijkheid om gratis te kunnen veranderen de grootste bemoediging zou zijn (41%). Nu betaalt de klant vaak opnieuw installatie- en activeringskosten, alsook extra kosten voor de modem of decoder. Ook een duidelijkere formulering van de tariefplannen zou iemand kunnen overtuigen (19%).

Figuur B.5: Oplossingen die zouden overtuigen om van operator te veranderen (Bron: UCL, p. 92).

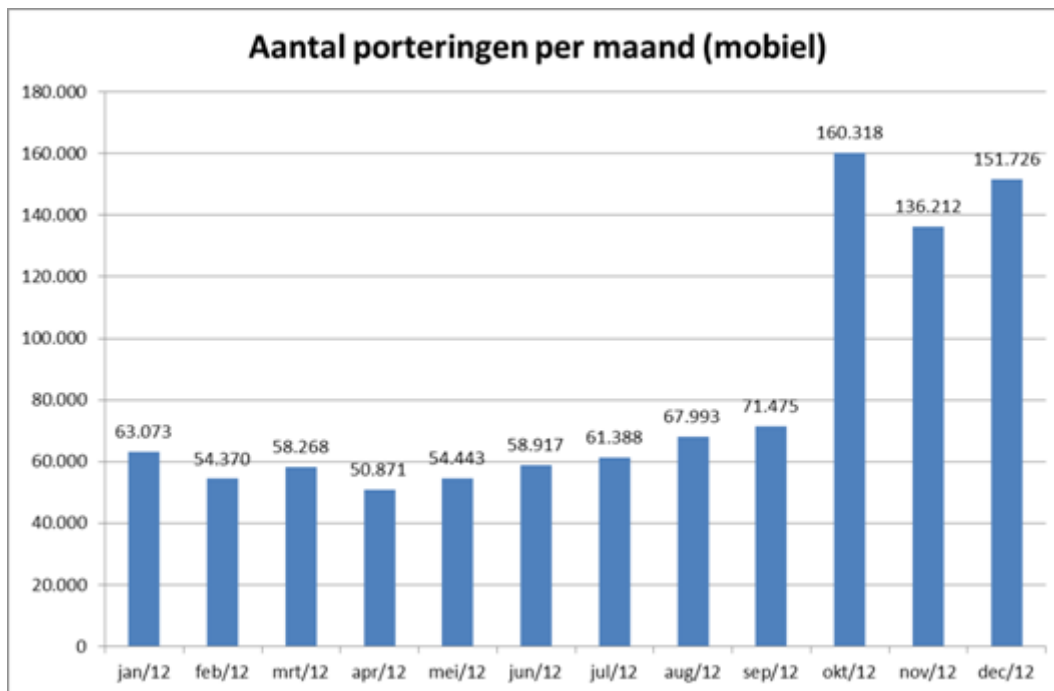
328. De meerderheid van de respondenten is op de hoogte van de verplichtingen voor operatoren om aan hun klanten hun gemiddelde verbruik mee te delen. Slechts 37 procent van de ondervraagden herinnert zich deze informatie gekregen te hebben. Van deze groep stapte de helft al over naar een ander tariefplan dat voorgesteld werd op basis van iemands gebruikersprofiel.

BIJLAGE C PRIJSVERANDERINGEN SINDS 1 SEPTEMBER

329. Het BIPT stelt vast dat de prijzen voor vaste en mobiele telefonie in het algemeen een dalende trend vertonen over de jaren heen. Zoals vermeld in sectie A.2.2 kan deze trend onder andere worden toegeschreven aan de volgende factoren:
- de verlaging van de mobiele afgiftekosten (de prijzen die operatoren onderling aan elkaar aanrekenen), opgelegd door de regulerende instantie;
 - de daling van de roamingkosten, opgelegd door de Europese Commissie. Deze maatregel heeft geen effect op de kost voor een bundel, maar heeft uiteindelijk wel een impact op de uiteindelijke factuur van een klant die buitenlandse gesprekken maakt;
 - naast deze twee factoren die de operatoren niet zelf in de hand hebben, spelen de ontwikkelingen op de interne markt ook nog een belangrijke rol. Een intrede van een nieuwe operator of aanbieding die druk zet op de prijzen, kan mogelijks een hele kettingreactie aan prijsdalingen teweegbrengen.
330. De laatstgenoemde factor deed zich voor tijdens het uitvoeren van deze studie op de markt voor mobiele telefonie. Met de intrede van de aanbiedingen 'King' en 'Kong' van Telenet⁶⁶ - en door de verdere opgelegde daling van de terminatielasten - hebben ook andere grote operatoren op de Belgische markt hun *high-end* aanbiedingen herzien en naar beneden aangepast (zie sectie 4.4.7).
331. Op basis van mobiele nummerportabiliteit ziet men dat de churn⁶⁷ is toegenomen vanaf de zomer van 2012. Het aantal nummerporteringen stijgt gradueel vanaf juni (intrede 'King' is in juli). Vanaf oktober zien we een duidelijke toename van de churn (een stijging met maar liefst 124% ten opzichte van september).
332. Deze toename in de churn wordt wellicht gedreven door de combinatie van een aantal factoren waarvan de voornaamste de volgende zijn:
- de nieuwe telecomwet die het makkelijker maakte omkosteloos (na 6 maanden) over te stappen naar een andere operator;
 - de verdere daling van mobiele afgiftekosten tot een niveau van 1 cent per minuut op 1 januari 2013 wat ongelimiteerde aanbiedingen mogelijk maakt;
 - De 'prijzenoorlog' op de mobiele markt: na de intrede van 'King' in juli reageren de andere mobiele operatoren in september en herzien hun tariefplannen, zeker op het vlak van mobiele data. De churn is dan ook het grootste in de maanden na de tariefwijzigingen van de traditionele operatoren.

⁶⁶ Deze aanbiedingen bieden naast een groot aantal belminuten, onbeperkt SMS-en en een hoog aantal mobiele data. De aanbieding is afgestemd op *smartphone* gebruikers en was atypisch in haar samenstelling op het moment van de lancering. Enkel MVNO 'Mobile Vikings' had een vergelijkbaar aanbod.

⁶⁷ Een ratio die het klantenverloop weergeeft.

Figuur C.1. Aantal porteringen per maand voor mobiele telefonie (Bron: cijfers BIPT).

333. Omwille van deze ontwikkeling worden enkele gewijzigde tariefplannen op de Belgische markt hieronder vermeld. Voor een globaal beeld van de prijsdaling wordt verwezen naar sectie 4.4.7. Onderstaande lijst is niet exhaustief. Dit laat niet weg dat ook tariefplannen in de buurlanden al gewijzigd zijn qua prijs of samenstelling.

- Mobistar verlaagde haar tariefplan 'Panter Unlimited' (onbeperkt bellen, onbeperkt SMS-en en onbeperkt data) van € 90 naar € 75⁶⁸. Mobistar vereenvoudigde haar zes 'Internet Everywhere' tariefplannen met mobiele data tot drie tariefplannen met een verschillende datalimiet. Gecombineerd met een aantal specifieke mobiele tariefplannen, wordt het surfvolume gedeeld tussen gsm, tablet en labtop.
- Base verlaagde haar tariefplan 'All Unlimited' (onbeperkt bellen, onbeperkt SMS-en en 500 MB data) van € 80 naar € 60 en maakte de data-component ook onbeperkt. Bovendien verlaagde Base de prijs van enkele tariefplannen zoals ALL 4 (van € 40 naar € 35) en ALL 2 (van € 25 naar € 20). Ook aan deze tariefplannen werden meer belminuten, SMS-en en data toegevoegd. Het tariefplan 'Base 1' wijzigde niet van prijs maar wel van samenstelling: de bundel omvat nu meer belminuten, SMS-en en data. 'Base Check 15' ging van 60 belminuten en 100 MB data naar 75 belminuten, onbeperkt SMS-en en 1 GB data. Een nieuw aanbod 'Base Check 25' werd gelanceerd.
- Belgacom lanceerde een *smartphone* aanbod 'Proximus Smart' (onbeperkt bellen, onbeperkt SMS-en en 1 GB voor € 75) en drie nieuwe 'Proximus Easy' tarieven die belminuten en SMS-en bundelen – en indien gewenst ook data. Deze nieuwe tariefplannen zijn ook gunstiger dan de tarieven opgenomen in de studie. Het

⁶⁸ In het geval de eindgebruiker een verbintenis aangaat van 12 maanden, betaalt de klant EUR 60.

tariefplan 'Generation MTV' werd aangepast; in dit geval werd meer mobiele data toegevoegd aan de tariefplannen.

- Numericable lanceerde vanaf september ook twee offertes voor mobiele telefonie. De twee offertes kennen een maandelijks forfait van respectievelijk € 9,90 en € 59,90. De klant kan zelf opties kiezen bij zijn maandelijks bundel indien hij extra SMS-en of data wenst.

334. Dit illustreert dat een fotografische benadering zoals in deze studie uiteraard een relatief beeld schetst in het geval prijzen in beweging zijn. De studie geeft dus enkel een momentopname van het prijsniveau weer. Voor de recentste tariefplannen verwijst het BIPT naar de tariefsimulator (www.bestetarief.be). Via deze website kan een consument de prijs van alle aanbiedingen op de Belgische markt nagaan volgens een vooraf ingegeven verbruikerspatroon.

335. Ook op vlak van breedbandinternet wijzigden tariefplannen in België sinds het publiceren van deze studie.

- Mobistar bracht haar drie offertes voor breedbandinternet samen tot één offerte met een snelheid tot 16 Mbps. De prijs daalde tot € 20⁶⁹ in plaats van € 25, € 30 of € 40.
- Numericable heeft de prijzen en de samenstelling van haar internetaanbiedingen en triple play-aanbiedingen gewijzigd. De snelheid van de startaanbieding werd opgetrokken van 15 naar 30 Mbps. Alle bundels kregen meer tv-zenders.

⁶⁹ Ofwel € 15 als je een mobiel abonnement hebt.

BIJLAGE D REACTIES OPERATOREN

336. Alvorens de publicatie van de studie werden de zes belangrijkste operatoren geconsulteerd. Het BIPT ontving enkel een schriftelijke reactie van Belgacom.

D.1 REACTIE BELGACOM

337. Belgacom erkent dat het uitvoeren van een vergelijkende studie van de telecomprijzen in verschillende landen geen sinecure is. Zij stelt dat het BIPT een degelijke analyse heeft uitgevoerd en moedigt de objectieve aanpak van het BIPT aan om de negatieve perceptie aangaande de telecomprijzen in België bij te sturen. Negatieve percepties verminderen immers de aantrekkelijkheid van telecomdiensten, wat de evolutie van de sector afremt.

338. Belgacom heeft een aantal opmerkingen die belangrijk zijn om meegenomen te worden bij het interpreteren van de resultaten uit de studie:

- Het BIPT heeft een indeling gemaakt op basis van snelheid. Omdat de lijnen in België veel sneller zijn dan in de ons omringende landen komt Belgacom met haar breedbanddiensten niet voor in de laagste categorie. Hieruit mag men niet besluiten dat Belgacom geen instapproducten heeft. Vergelijking op basis van prijs toont dat er in België immers goedkope instapproducten beschikbaar zijn die bovendien kwalitatief beter zijn dan instapproducten in de ons omringende landen.
- In de vergelijking van triple play tarieven worden een aantal diensten uit de ons omringende landen ten onrechte opgenomen. Het gemiddeld gebruikersprofiel is, volgens de definitie van het BIPT, immers gebaseerd op VDSL en DOCSIS 3.0. In haar vergelijking neemt het BIPT echter verschillende Franse operatoren (Orange, SFR en Free) waarvan het triple play aanbod gebaseerd is op ADSL 2+. Met ADSL 2+ is het voor een kleine minderheid van de bevolking mogelijk om 20Mbps te halen, in realiteit zal de breedbandsnelheid van de klant meestal beperkt zijn tot 15 Mbps of minder. De Franse operatoren dienen dan ook uit deze vergelijking te worden geweerd aangezien hun aanbod niet dezelfde kwaliteit levert als de VDSL of DOCSIS diensten die op de Belgische markt worden aangeboden.
- Voor de vergelijking van het high-end triple play aanbod is er een probleem met de representativiteit. Wetende dat de geselecteerde Franse operatoren met glasvezeloplossing beperkt is, en slechts 270.000 klanten of 1.1% van de Franse breedbandmarkt effectief een glasvezelaansluiting hebben, lijkt het Franse aanbod te weinig representatief om hieruit een conclusie te kunnen trekken voor het prijsniveau op niveau van het hele land. Logisch gezien dienen de Franse operatoren opnieuw uit deze vergelijking te worden geweerd.
- Een belangrijke oorzaak voor het feit dat de prijs voor diensten met TV in België hoger ligt dan in Frankrijk is de verschillende kostenbasis voor het verwerven van TV-content. In Frankrijk kunnen alle belangrijkste publieke en commerciële zenders gratis verdeeld worden door operatoren. In België dienen operatoren fors te betalen om de rechten voor TV-kanalen te verwerven. Dit belangrijk

verschil in kostenbasis heeft uiteraard een significante invloed op de eindgebruikersprijs.

BIJLAGE E AFKORTINGEN

ADSL	Asymmetric Digital Subscriber Line
BB	Breedbandinternet
EC	European Commission
EDGE	Enhanced Data Rates for GSM Evolution
EUR	Euro
FTTH	Fiber-to-the-Home
GB	Gigabyte
ISP	Internet Service Provider
ITU	International Telecommunication Union
Kbit	Kilobyte (uitgedrukt per seconde)
Mbps	Megabyte (uitgedrukt per seconde)
MVNO	Mobile Virtual Network Operator
NRA	Nationaal regulerende autoriteit
OESO	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
PPP	Purchasing Power Parity (= koopkrachtpariteit)
SMS	Short Message Service
UMTS	Universal Mobile Telecommunications System
USD	Amerikaanse dollar
VAT	Value Added Tax (= BTW)
VDSL	Very-high-bit-rate digital subscriber line

BIJLAGE F GLOSSARIUM

ADSL (Asymmetric Digital Subscriber Line)

Variant van de xDSL-technologie, die gebruikmaakt van de hoge en niet-hoerbare frequentiegebieden om de gelijktijdige transmissie van spraak en gegevens mogelijk te maken (zie xDSL).

Bandbreedte

Geeft het transmissievermogen aan van een transmissieverbinding en bepaalt de hoeveelheid informatie (in bits/s) die tegelijkertijd kan worden verzonden.

Basket

Een *basket* ofwel 'korf' categoriseert verschillende gebruikersprofielen (laag, medium, hoog). Deze profielen zijn opgesteld op basis van een gemiddeld verbruik van telecommunicatiediensten, opgevraagd bij de sector. Elke *basket* definieert één specifiek consumptiepatroon, zij het in de vaste telefonie, mobiele telefonie of internet. Vervolgens kan men de prijs voor dit consumptiepatroon berekenen.

Breedband

Geheel van technologieën die gebruikmaken van de telefoonkabel of van de coaxkabel voor snelle datatransmissie.

Dekkingsgraad

Percentage van het grondgebied, de huishoudens, e.d. dat bereikt wordt door een bepaald netwerk.

DOCSIS

Familie technologieën die transmissie van telecommunicatiesignalen mogelijk maken op coaxkabels door gebruik te maken van signalen op zeer hoge frequenties. DOCSIS 3.0 is de nieuwste technologie.

FTTB (Fiber to the Building)

Toegangsnetwerk waarbij er glasvezel wordt aangelegd tot aan de kelder van het gebouw en gebeurt de *last mile* tussen de kelder en de eindgebruiker nog door de reeds aanwezige binnenbekabeling (coax, koperkabel).

FTTC/FTTCab (Fiber to the Curb/Fiber to the Cabinet)

Toegangsnetwerk waarbij er glasvezel wordt aangelegd tot aan de straatcabine en gebeurt de *last mile* tussen de straatcabine en de eindgebruiker nog door de reeds aanwezige koper- of coaxkabel.

FTTH (Fiber to the Home)

Toegangsnetwerk waarbij er glasvezel wordt aangelegd tot in de huiskamer.

NGA (Next Generation Access)

Het huidige toegangsnetwerk waarbij er een koperkabel loopt tussen de eindgebruiker en de centrale (LEX of LDC) zal de komende jaren geheel of gedeeltelijk vervangen worden door glasvezel.

NGN (Next Generation Network)

Met Next Generation Network (NGN) wordt de evolutie van de huidige netwerkinfrastructuur bedoeld. Deze netwerkevolutie heeft als doel de operationele kosten te verminderen en nieuwe innovatieve diensten tegen hoge snelheid mogelijk te maken voor de eindgebruikers.

Ofcom

De onafhankelijke telecomregulator in het Verenigd Koninkrijk.

Overboekingsfactor

De overboekingsfactor is een maatstaf voor de maximale vraag naar bandbreedte. Hoe hoger de overboekingsfactor, hoe meer gebruikers op het zelfde moment gebruik maken van een internetconnectie, waardoor de downloadsnelheid per gebruiker daalt.

Penetratiegraad

Het aantal personen of huishoudens dat daadwerkelijk een dienst afneemt (verschilt van dekkingsgraad dat bereik aangeeft, want dat betreft ook niet-klanten).

Retail

Detailverkoop, ongeacht of het gaat om verkoop aan particuliere klanten of aan ondernemingen.

Take-up

Initiële penetratiegraad.

VDSL (Very High Rate DSL)

Transmissietechniek met zeer hoge doorvoercapaciteit, maar met een korter bereik dan ADSL (zie xDSL).

xDSL (Digital Subscriber Line)

Familie technologieën die snelle transmissie mogelijk maken op een of meer koperparen door gebruik te maken van signalen op zeer hoge frequenties. De term xDSL overkoepelt ADSL, SDSL en VDSL. Bij elk van die subgroepen horen een specifiek gebruik en bijzondere karakteristieken.

BIJLAGE G BRONNEN

Akamai (2012), "The State of the Internet", Vol. 5, Nr. 1.

<http://www.akamai.com/stateoftheinternet/>

Analysis Consulting Limited (2007), "A Comparative Study of Retail Prices for Broadband Internet Connections and Triple-Play Offers in Belgium and Six Other European Countries".

<http://www.ibpt.be/ShowDoc.aspx?levelID=406&objectID=2265>

Analysis Mason, Hogan & Hartson (2010), "Future regulation of wireless access in the 790MHz–3400MHz spectrum bands: A Report for BIPT".

http://www.bipt.be/nl/425/ShowDoc/3229/Mededelingen/Studie_van_Analysys_Mason_and_Hogan_Hartson_betr.aspx

BIPT (2011), "Situatie van de elektronisch communicatiesector 2011".

<http://bipt.be/ShowDoc.aspx?objectID=3788&lang=nl>

COCOM (2011), "Working Document on Broadband access in the EU: situation at 1 July 2011", European Commission.

http://circa.europa.eu/Public/irc/info/cocom1/library?l=/public_documents_2011/broadband_2011pdf/EN_1.0_&a=d

Europese Commissie (2008), "Future networks and the internet: Index Broadband Performance", September 2008.

http://ec.europa.eu/information_society/eeurope/i2010/docs/future_internet/swp_bpi.pdf

Europese Commissie (2011), "E-Communications Households Survey: Eurobarometer", July 2011.

http://ec.europa.eu/information_society/digital-agenda/scoreboard/docs/pillar/studies/eb_ecomm/final_reports/reporteb751sp362infoecommunications_en_final.pdf

Fédération Française de Telecom (2011), « L'Economie des télécoms en France »,

<http://www.fftelecoms.org/articles/leconomie-des-telecoms-en-france-premiere-etude-pour-la-federation-francaise-des-telecoms>.

OECD (2010), "Revision of the methodology for constructing telecommunication price baskets".

[http://www.oecd.org/officialdocuments/displaydocumentpdf?cote=dsti/iccp/cisp\(2009\)14/final&doclanguage=en](http://www.oecd.org/officialdocuments/displaydocumentpdf?cote=dsti/iccp/cisp(2009)14/final&doclanguage=en)

OECD (2011), "OECD Communications Outlook 2011", OECD Publishing.⁷⁰

http://dx.doi.org/10.1787/comms_outlook-2011-en

⁷⁰ Alle gegevens van de OECD-studie zijn beschikbaar in excel-formaat via de volgende website: <http://dx.doi.org/> Om de gegevens te downloaden geeft u de doi-code in vermeld bij de grafiek.

Ofcom (2011), "International Communications Market Report 2011", Ofcom.
<http://stakeholders.ofcom.org.uk/binaries/research/cmr/cmr11/icmr/ICMR2011.pdf>

ITU (2011), "Measuring the information society", International Telecommunication Union, Geneva.
<http://www.itu.int/net/pressoffice/backgrounders/general/pdf/5.pdf>

Idate (2011), "Broadband Coverage in Europe", prepared for European Commission, DG INFSO.
http://ec.europa.eu/information_society/digital-agenda/scoreboard/docs/pillar/broadband_coverage_2010.pdf

Teligen Strategy Analytics Ltd. (2008), "Report on Telecoms Price Developments from 1998 to 2008", prepared for European Commission, DG INFSO.
http://ec.europa.eu/information_society/policy/ecom/doc/library/ext_studies/price_developments_1998_2008/tariff_trends_report_1998_2008.pdf

Test-Aankoop (2010), "Triple play geeft geen drievoudig voordeel", nummer 547, p. 34-37, november 2010.
http://www.test-aankoop.be/communicatie-en-multimedia/20101101/triple-play-geeft-geen-drievoudig-voordeel-Attach_s681193.pdf

Test-Aankoop (2012), "Gsm-tarieven – goedkoop en toch flexibel: het kán", nummer 563, p. 10-15, april 2012.
http://www.test-aankoop.be/telefonie/20120401/gsm-tarieven-met-data-het-kan-goedkoper-Attach_s756143.pdf

UCL (2012), "Enquete over de perceptie van de Belgische elektronische communicatiemarkt door de gebruikers".
<http://www.bipt.be/ShowDoc.aspx?objectID=3906&lang=nl>

Van Dijk Management Consultants (2011), "Broadband Internet Access Cost (BIAC)", prepared for European Commission, DG INFSO.
http://ec.europa.eu/information_society/digital-agenda/scoreboard/docs/pillar/study_broadband_access_costs.pdf

